Uchwała Nr XXXVII/315/10
Rady Powiatu w Nysie
z dnia 27 maja 2010 r.

w sprawie uchwalenia „Strategii rozwoju turystycznego pogranicza nysko-jesenickiego na obszarze powiatu nyskiego"

Na podstawie art. 12 pkt. 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1592, z 2002 r. Nr 23 poz. 220, Nr 62 poz. 558, Nr 113 poz. 984, Nr 153 poz. 1271, Nr 200 poz. 1688, Nr 214 poz. 1806, z 2003 r. Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 167, poz. 1759, z 2007 r. Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 92, poz. 753, Nr 157 poz. 1241, z 2010 r. Nr 28 poz. 142 i 146, Nr 40 poz. 230) Rada Powiatu w Nysie uchwala co następuje:

§ 1

Uchwala się „Strategię rozwoju turystycznego pogranicza nysko-jesenickiego na obszarze powiatu nyskiego" która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Nysie.

§ 3

Uchwała podlega ogłoszeniu na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej oraz na tablicy ogłoszeń w Starostwie Powiatowym w Nysie.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu w Nysie
mgr Mirosław Aranowicz

CZ PL Cíl 3 / Cel 3 2007_2013
EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRACZAMY GRANICE

PROJEKT JEST WSPÓŁFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU ROZWOJU REGIONALNEGO ORAZ ZE ŚRODKÓW BUDŻETU PAŃSTWA PRZEKRACZAMY GRANICE

Strategia rozwoju turystycznego pogranicza nysko – jesenickiego na obszarze powiatu nyskiego

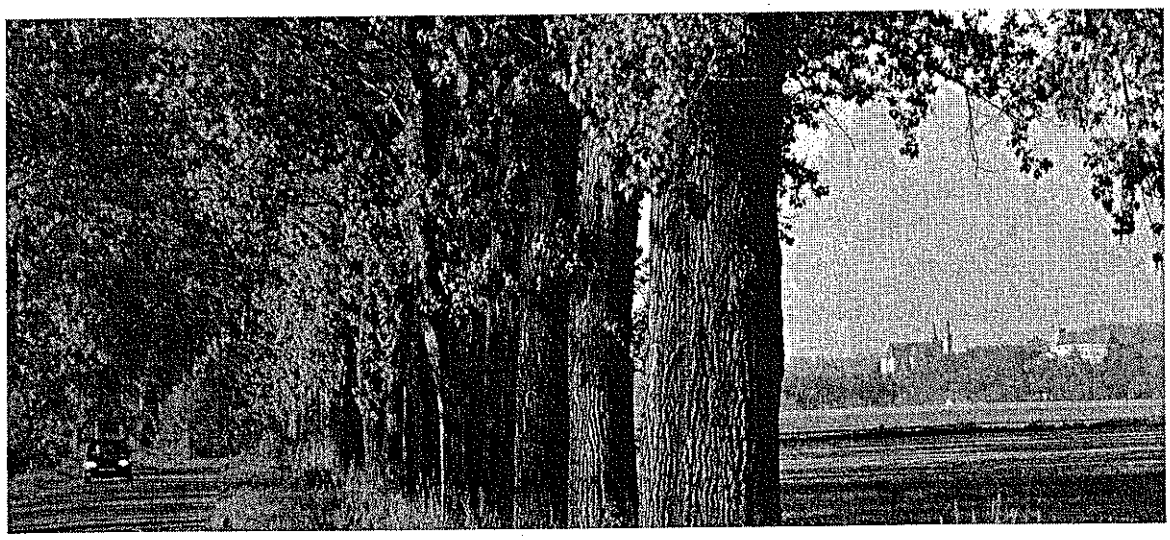

Grudzień 2009

2BA - szkolenia i doradztwo strategiczne

Spis treści 2
Wstęp 4
I. Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju turystyki w Powiecie Nyskim 6
1. Turystyczny rozwój Powiatu Nyskiego na tle europejskich i światowych trendów w turystyce 6
2. Rozwój turystyki w Polsce 8
3. Znaczenie turystyczne Powiatu Nyskiego na turystycznej mapie Opolszczyzny 10
4. Rozwój turystyki na pograniczu nysko – jesenickim 14
II. Inwentaryzacja i analiza wewnętrznych zasobów turystycznych Ziemi Nyskiej 17
1. Położenie w przestrzeni geograficznej i komunikacyjna dostępność turystyczna 17
2. Walory turystyczne Powiatu Nyskiego 18
3. Baza noclegowa 41
4. Baza gastronomiczna 48
5. Baza rekreacyjno – sportowa 50
6. Ruch turystyczny i popyt na usługi turystyczne 52
III. Analiza badań atrakcyjności turystycznej Powiatu Nyskiego 54
1. Charakterystyka badań 54
2. Model zachowań turystów 55
3. Uwarunkowania prowadzenia biznesu turystycznego w Powiecie Nyskim 62
IV. Inwentaryzacja i analiza instytucjonalnych i osobowych zasobów turystycznych Ziemi Nyskiej 65
1. Polityka turystyczna Powiatu Nyskiego i jego gmin 65
2. Instytucje i organizacje wspierające rozwój turystyczny Ziemi Nyskiej 70
V. Analiza marketingu turystycznego Powiatu Nyskiego 71
1. Obecny produkt turystyczny Ziemi Nyskiej i jego atrakcyjność 71
2. Rynki docelowe i ich udział w turystyce 76
3. Transgraniczny charakter oferty turystycznej Ziemi Nyskiej (ocena komplementarności) 80
4. Koncepcja dystrybucji i promocji oferty turystycznej Ziemi Nyskiej 82
5. Analiza atrakcyjności i pozycji konkurencyjnej Powiatu Nyskiego 88
VI. Narzędziowa analiza strategiczna dla turystyki Ziemi Nyskiej 92
VII. Wizja, misja i cele strategiczne dla rozwoju turystyki w Powiecie Nyskim 96
VIII. Odniesienie strategiczne w dokumentach wyższego i niższego rzędu 105
IX. Koncepcja produktu turystycznego Powiatu Nyskiego 115

1. Założenia dla produktów 115
2. Produkty priorytetowe dla Ziemi Nyskiej 120
3. Produkty uzupełniające Ziemi Nyskiej 126
X. Koncepcja transgranicznego produktu turystycznego pogranicza nysko – jeseníckiego 128
1. Markowe produkty transgraniczne 128
XI. Wdrażanie i monitorowanie realizacji „Strategii" 131
1. System wdrażania „Strategii" 131
2. Proponowane wskaźniki realizacyjne 133
3. Główne źródła finansowania „Strategii" 137
4. Proponowany ramowy harmonogram wdrażania 138
XII. Zakończenie 139
XIII. Zespół ds. Strategii 140
XIV. Wzór ankiety 142
XV. Słownik pojęć 143
XVI. Spis rysunków i tabel 146

Wstęp

Powiat Nyski ze względu na różnorodność walorów turystycznych posiada znaczące warunki do rozwoju turystycznego. Dotyczy to również zagospodarowania turystycznego. Zgromadzone dane wskazują, że znajduje się tutaj blisko połowa całej bazy noclegowej Opolszczyzny. Wraz z Opolem przyjmuje ponad połowę całego ruchu turystycznego województwa. Gdyby nie fakt, że województwo opolskie zajmuje jedno z ostatnich miejsc w kraju pod względem znaczenia turystycznego byłby to jeden z najbardziej specyficznych pod względem turystycznym powiat w Polsce.

To marginalne znaczenie turystyki na Opolszczyźnie powoduje, że dopingująco na jej rozwój w Powiecie Nyskim wpływają działania czeskich partnerów i dolnośląskiego powiatu kłodzkiego. Zabytkowe miasta, jeziora i góry to walory które służą wypoczynkowi oraz rekreacji mieszkańcom powiatu, ale są również docelową destynacją podróży w promieniu około 100 kilometrów. Historyczne Księstwo Nyskie, którego kontynuatorem w zbliżonych granicach jest powiat nyski, staje się coraz bardziej atrakcyjne turystycznie, co powinno się przełożyć na rozwój gospodarczy. Turystyka jest na tyle istotna dla Powiatu Nyskiego, że Władze postanowiły opracować „Strategię rozwoju turystycznego pogranicza nysko – jesenickiego na obszarze powiatu nyskiego".

Niniejsze opracowanie zawiera całościową analizą potencjału turystycznego Ziemi Nyskiej. Poświęcona jest temu część I „Strategii". Zawiera inwentaryzację stanu zagospodarowania turystycznego i ruchu turystycznego, analizę wyników przeprowadzonych badań oraz konsultacji, a także analizę marketingową. Przeprowadzona w narzędziowej analizie strategicznej SWOT/TOWS ocena sytuacji strategicznej jest wstępem do wyznaczania kierunków rozwoju strategicznego. Koncepcja podejścia, przyjęta przez autorów zakłada spojrzenie z perspektywy mikroregionu (Ziemi Nyskiej). Oznacza to, że potencjał turystyczny nie jest analizowany i oceniany dla każdej poszczególnej Gminy, ale dla Powiatu Nyskiego, jako całości.

Autorzy oparli się na udostępnionych przez Zamawiającego materiałach, zebranych dostępnych źródłach wtórnych, w tym danych GUS-u - dotyczących zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju turystyki. Przeprowadzone zostały również ilościowe badania ruchu turystycznego, w tym modele zachowań turystów, preferencji i wizerunku turystycznego Ziemi Nyskiej. Szczególny nacisk został położony na kontekst transgraniczny i przynależność Powiatu Nyskiego i jego gmin do Euroregionu Pradziad.

Uzupełnieniem poniższego opracowania jest prezentacja w formacie PDF, która zawiera m.in. graficzną prezentację wyników badań ruchu turystycznego.

Autorzy chcieliby podziękować Wydziałowi Promocji, Sportu i Turystyki Starostwa Powiatowego w Nysie za udzielone wsparcie oraz przedstawicielom Zespołu powołanego przez Zarząd Powiatu, z którymi przeprowadzone zostały wywiady indywidualne i grupowe.

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska - Rzeczpospolita Polska na lata 2007-2013 - Fundusz Mikroprojektów w Euroregionie Pradziad

Część I

Audyt i analiza w obszarze turystyki oraz raport z badań atrakcyjności turystycznej Ziemi Nyskiej

I. Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju turystyki w Powiecie Nyskim

1. Turystyczny rozwój Powiatu Nyskiego na tle europejskich i światowych trendów w turystyce

Poznanie obrazu turystyki w Europie i na świecie jest istotne dla „Strategii rozwoju turystycznego pogranicza nysko – jesenickiego na obszarze powiatu nyskiego", ponieważ najistotniejszym elementem tego programu będzie koncepcja produktu turystycznego Ziemi Nyskiej w kontekście transgranicznym. Rozwój turystyki jest szansą na wzrost oraz stworzenie nowych miejsc pracy - turystyka jest źródłem koniunktury dla innych gałęzi gospodarki, a jedno miejsce pracy w turystyce generuje 4-5 etatów w innych sektorach. Rozumienie turystyki w ujęciu standardów międzynarodowych (przemysł turystyczny i gospodarka turystyczna) nadaje jej szerszy wymiar i znaczenie. Według polityki Unii Europejskiej wielosektorowe powiązania turystyki podnoszą ją do rangi jednej z zasadniczych dziedzin rozwoju regionalnego.[1]

Odniesienie się do trendów i prognoz dot. rozwoju turystyki na świecie w i Europie ograniczone zostało do tych, które mogą być istotne dla Powiatu Nyskiego. Kluczowe znaczenie ma zdefiniowanie przedmiotowe i podmiotowe obszaru „Strategii". Według definicji Christophera Holloway'a osoby, które przyjeżdżają na pół dnia lub jeden dzień (nie korzystają z noclegu) nie są uznawane za turystów, ale odwiedzających.[2] Rozumienie turystyki, m.in. w ujęciu definicji UNWTO, dotyczy jednak obu tych grup - turystów i odwiedzających. Zastosowane w „Strategii" podejście do turystyki jest następujące:

- turystyka nie ogranicza się jedynie do pobytów z noclegiem, obejmuje ona również odwiedziny jednodniowe (np. turystyczne odwiedziny mieszkańców powiatów sąsiadujących z Ziemią Nyską),
- turystyka nie ogranicza się tylko do podróży w celach wypoczynkowych; obejmuje także podróże w celach służbowych, naukowych, religijnych, towarzyskich, sportowych i innych, zakładając, że miejsce docelowe znajduje się poza miejscem zamieszkania lub pracy.

Według UNWTO w 2008 roku odbyło się na świecie 924 mln międzynarodowych podróży turystycznych (o 2% więcej niż w 2007 r.). Na podstawie wstępnych danych szacuje się, że w pierwszym półroczu 2009 r. międzynarodowy ruch turystyczny zmniejszył się o 7% (w stosunku do analogicznego okresu w 2008 r.). UNWTO zauważa jednak, że wywołany kryzysem gospodarczym trend spadkowy słabnie – w 2010 r. powinien nastąpić powrót do wieloletniego trendu wzrostowego. W związku z kryzysem najmocniej ucierpiała turystyka biznesowa, najmniej – wypoczynkowa (w szczególności wyjazdy wakacyjne).[3]

Ogólnoświatowy kryzys gospodarczy nie wpłynie jednak na zmianę oddziałujących od kilku lat na gospodarkę turystyczną tzw. „mega trendów". Szczególnie uwzględnić należy fakt, że zmiany społeczne w największym stopniu wpływają na turystykę. Trendy te wg raportu Europejskiej Komisji Turystyki związane są ze: zmianami demograficznymi, procesami ekonomicznymi i geopolityką, zdrowiem, wzrostem poziomu świadomości i edukacji społeczeństw, postępem technologicznym, wprowadzaniem i upowszechnianiem się nowych technologii, czynnikami związanymi z transportem, ekologią i zrównoważonym rozwojem, bezpieczeństwem, zmianami w stylu życia, w tym wypoczynku (rysunek 1).[4]

---

[1] „Trendy w turystyce", materiał szkoleniowy dla uczestników, Polska Agencja Rozwoju Turystyki, Szczyrk, październik 2006

[2] J. Christopher Holloway, „Podstawy Turystyki", Polska Agencja Promocji Turystyki, Warszawa 1996

[3] http://www.intur.com.pl/trendy

[4] „Przyszłe trendy w turystyce", opracowanie Europejskiej Komisji Turystyki, Avenue Marnix 19a –PO Box 25, Bruksela, Belgia

Rysunek 1: Przyszłe trendy w turystyce

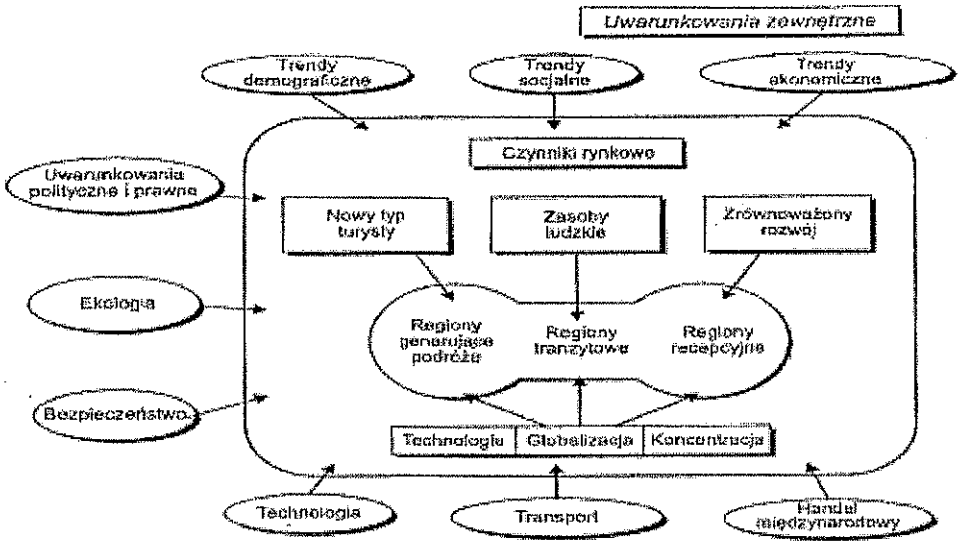

Źródło: „Trendy w turystyce", materiał szkoleniowy dla uczestników, Polska Agencja Rozwoju Turystyki, Szczyrk, październik 2006

Wymienione trendy będą miały wpływ na:

- popyt i podaż na rynku turystycznym,
- produkt turystyczny,
- kierunki dystrybucji i promocji produktu turystycznego,
- rosnące znaczenie marki w turystyce.

Rośnie znaczenie popytu turystycznego, który jest coraz bardziej uzależniony od satysfakcji wymagającego turysty. Wzrost popytu ma związek z wydłużającą się długością życia, poprawą warunków materialnych, dużą ilością wolnego czasu (czynniki demograficzne). Wzrasta również znaczenie: jakości, wygody, bezpieczeństwa, łatwiejszego transportu, oferty aktywnego spędzania wolnego czasu. Łatwiejszy dostęp do połączeń lotniczych (tani przewoźnicy) wpływa na znaczenie miast i regionów miejskich jako destynacji turystów. W przyszłości walka o klienta (obszar podaży) rozgrywać będzie się na poziomie regionalnym. Dlatego specjalizacja i wyróżnienie oferty turystycznej, jej niepowtarzalność będą czynnikami decydującymi o sukcesie. Wzrost wymagań turystów doprowadzi do rozwoju koncepcji tzw. „nowych doświadczeń". Doprowadzi to do specjalizacji i rozwoju markowych produktów turystycznych.

Dążenie do wyróżnienia i nadawania markowego charakteru produktom turystycznym doprowadzi do wzrostu popytu na następujące produkty, które są również istotne dla Powiatu Nyskiego:

- produkty specjalistyczne nabywane pod wpływem impulsu,
- produkty dla osób podróżujących samotnie,
- wyjazdy do miast (łatwo dostępne i niedrogie) przed i po sezonie,
- krótkie i intensywne wyjazdy, w szczególności weekendowe,
- produkty związane ze zdrowiem odnową biologiczną (sanatoria i ośrodki spa, wellness, fitness),
- produkty ekoturystyki, slow-turystki, turystyki kulinarnej,
- podróże śladami sławnych postaci,
- aktywne wakacje, z dominującym motywem poznawczym,
- produkty poszerzone o elementy dziedzictwa kulturowego i historycznego.

Takie podejście do produktu turystycznego będzie miało również implikacje dotyczące spojrzenia na całościowe podejście do marketingu turystycznego, w szczególności do:

- rozwoju i specjalizacji oferty produktu turystycznego o wysokim poziomie zróżnicowania,
- kreowania produktów markowych,
- sieciowania produktu turystycznego,
- zapewnienia klientowi zindywidualizowanego podejścia,
- zapewnienia klientowi komfortu i bezpieczeństwa,
- rozwoju skutecznych i szybkich technik komunikowania się z klientem (wzrost znaczenia Internetu).
- rozwoju marketingu miejsc turystycznych,
- wyróżnienia destynacji turystycznej dzięki marce (marka Powiatu Nyskiego, marka miast Ziemi Nyskiej),
- elastyczności w działaniach wynikającej z bardziej zróżnicowanego zachowania turystów.

Potencjał turystyczny Powiatu Nyskiego będzie analizowany ze szczególnym uwzględnieniem wymienionych trendów. Znajdą one również odzwierciedlenie w programowaniu celów i produktów turystycznych w niniejszej „Strategii".

2. Rozwój turystyki w Polsce

Szacunki Instytutu Turystyki mówią, że udział gospodarki turystycznej w PKB Polski w 2008 r. wyniósł 6% (podobnie jak w 2007 r.). Wydatki cudzoziemców w Polsce w 2008 r. wyniosły 23,5 mld PLN (spadek o 3,2% w stosunku do 2007 r.) , a wydatki krajowe mieszkańców Polski na podróże zagraniczne – 9,2 mld PLN (wzrost o 24% w stosunku do 2007 r.). Wydatki mieszkańców Polski na podróże krajowe w 2008 r. wyniosły 23,9 mld PLN (wzrost o 16%), wydatki na podróże służbowe – 16,4 mld PLN (wzrost o 8%), a wydatki państwa na turystykę – 3,1 mld PLN (wzrost o 7%).[5] Według "Marketingowej strategii Polski w sektorze turystyki na lata 2008 – 2015" w latach 2001 – 2007 udział gospodarki turystycznej w PKB (bez nakładów na inwestycje) wynosił 5,7-7,3% (sam przemysł turystyczny wygenerował 2% PKB). Przewiduje się dalszy wzrost PKB z przemysłu turystycznego do 2015 roku.[6] Zauważany jest wzrost inwestycji turystycznych, głównie hotelowych w atrakcyjnych destynacjach turystycznych. Po krótkim załamaniu wywołanym kryzysem gospodarczym, w czwartym kwartale 2009 roku zaobserwować można powrót trendu wzrostowego.

Według oszacowań Instytutu Turystyki w 2008 roku było:

- 50,2 mln wyjazdów Polaków za granicę (o 5,6% więcej niż w 2007 r.),
- prawie 60 mln przyjazdów cudzoziemców (o 9% mniej niż w 2007 r.),
- blisko 13 mln przyjazdów turystów w 2008 roku (o 13% mniej niż w 2007 r.).

Liczba przyjazdów zmniejszyła się między innymi z uwagi na wejście Polski do strefy Schengen (mniejsza liczba turystów z Białorusi, Ukrainy i Rosji).

Założenia opracowanych przez Ministerstwo Sportu i Turystyki „Kierunków Rozwoju Turystyki do 2015 roku" i „Ramowej Strategii Promocji Polski do 2015 roku" łącznie z „Marketingową strategią Polski w sektorze turystyki na lata 2008 – 2015" wyznaczają kierunki turystycznej polityki Polski. Wpisanie się w wymienione programy gwarantuje osiągnięcie celów lokalnych i regionalnych strategii rozwoju turystyki i marketingu turystycznego. Umiejscowienie turystyki w rozwoju według pierwszego z nich przedstawia rysunek 2.

[5] http://www.intur.com.pl/trendy

[6] „Marketingowa strategia Polski w sektorze turystyki na lata 2008 – 2015", Polska Organizacja Turystyczna, Warszawa, październik 2008, s.12.

Rysunek 2: Kierunki Rozwoju Turystyki do 2015 roku

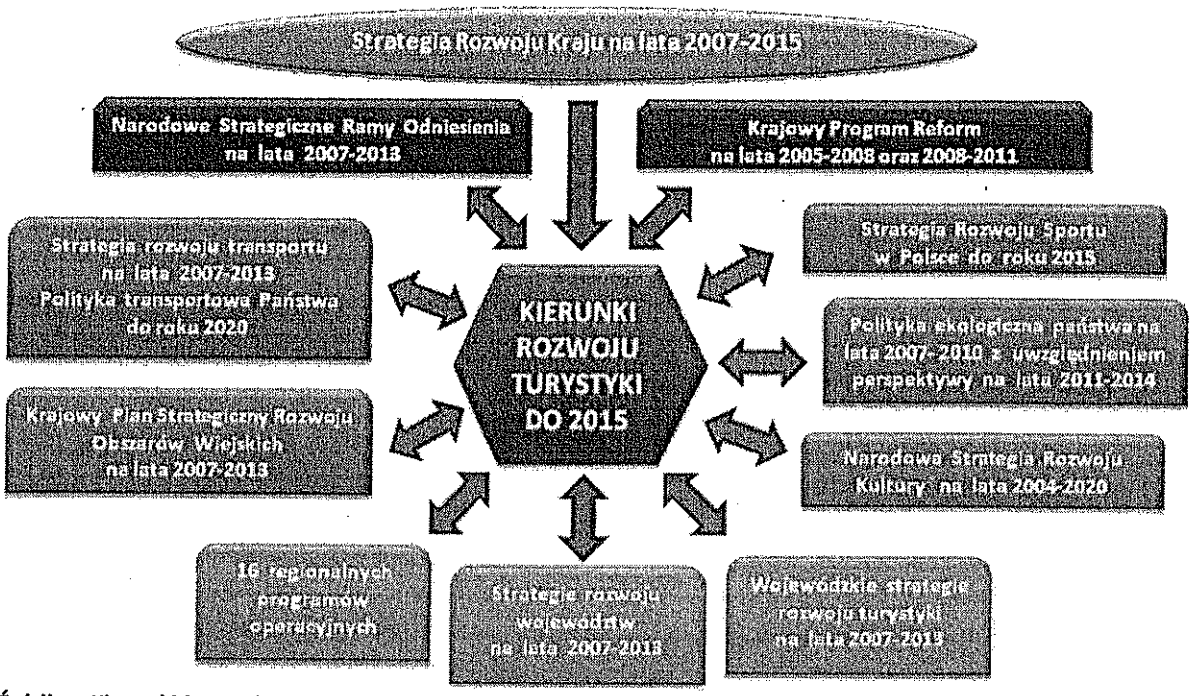

Źródło: „Kierunki Rozwoju Turystyki do 2015 roku", Ministerstwo Sportu i Turystyki, Warszawa 2008

Rysunek 3: Cele wiodące rozwoju turystyki według Kierunków Rozwoju Turystyki do 2015 roku

Źródło: „Kierunki Rozwoju Turystyki do 2015 roku", Ministerstwo Sportu i Turystyki, Warszawa 2008

Według „Marketingowej strategii Polski w sektorze turystyki na lata 2008 – 2015" o sukcesie w zakresie marketingu miejsc, w tym marketingu turystycznego decydować będą następujące czynniki: [7]

- dostosowanie oferty turystycznej do potrzeb konsumentów, spowodowanie, że będzie czytelna dla rynku i wiarygodna (odpowiadająca rzeczywistości), będzie miała atrakcyjną wizję, wyrazistą tożsamość i profesjonalną strategię promocyjną,
- osiągnięcie pozycji konkurencyjnej na wybranych rynkach zagranicznych (np. poprzez profesjonalne, wynikające z koncepcji produktu turystycznego kampanie promocyjne),
- wypracowanie efektywnej współpracy w rozwoju turystyki w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego,
- łączenie mocnych stron sektorów i wypracowanie trwałej strategicznej koncepcji rozwoju turystyki na poziomie lokalnym i regionalnym,
- stworzenie sprawnego systemu informacji turystycznej dla wysokiej jakości obsługi turystów, wykorzystujących nowoczesne technologie informatyczne (bluepointy, nawigacja GPS),
- rozwój produktów turystycznych – sieciowych wyspecjalizowanych, markowych.

Prognozy Instytutu Turystyki, dotyczące przyjazdów zagranicznych do Polski mówią, że do 2013 r. ich liczba wzrośnie o 4 miliony (w odniesieniu do 2007 r.). Wprawdzie w pierwszym półroczu 2009 r. aż o 11% spadła liczba cudzoziemców odwiedzających Polskę, jednak w trzecim kwartale sytuacja zaczyna się stabilizować. Zmiany, jakich można oczekiwać w strukturze przyjazdów oznaczają, że wielkość podstawowych segmentów: przyjazdów typowo turystycznych i podróży służbowych będzie rosnąć szybciej niż ogólna liczba turystów. Znajdzie to odzwierciedlenie we wzroście liczby turystów korzystających z obiektów noclegowych zakwaterowania zbiorowego.[8]

3. Znaczenie turystyczne Powiatu Nyskiego na turystycznej mapie Opolszczyzny

Województwo opolskie jest znacznie mniejsze obszarowo, niż sąsiadujące województwa - dolnośląskie i śląskie. Potencjał turystyczny Opolszczyzny nie jest uważany za „spektakularny", jest jednak bardzo różnorodny. Według „Strategii rozwoju turystyki w województwie opolskim na lata 2007 – 2013", najmocniejszym atutem województwa opolskiego jest turystyka kulturowa. Na Opolszczyźnie są dwie destynacje turystyczne o priorytetowym znaczeniu: Powiat Nyski i Opole. Turystyka posiada wymierne – gospodarcze znaczenie dla gmin położonych na terenie Powiatu Nyskiego. Na 242 100 turystów, którzy odwiedzili w 2008 r. Opolszczyznę, 79 315 przyjechało i zatrzymało się na Ziemi Nyskiej. Na figurujące w oficjalnych statystkach 7 589 miejsc noclegowych w 116 obiektach regionu, 3 500 miejsc w 37 obiektach znajduje się w Powiecie Nyskim. Wzrost ruchu turystycznego w województwie opolskim obrazuje rysunek 4.

[7] „Marketingowa strategia Polski w sektorze turystyki na lata 2008 – 2015", Polska Organizacja Turystyczna, Warszawa, październik 2008
[8] www.intur.com.pl/satystyka

Rysunek 4: Turyści korzystający z turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania w województwie opolskim w latach 1998-2007

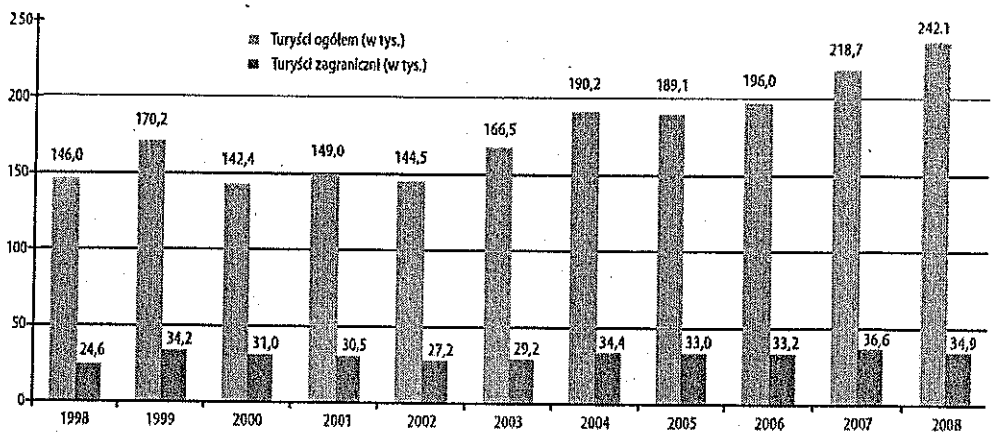

Źródło: www.stat.gov.pl

Z rysunków 4 i 5 wynika, że w Powiecie Nyskim w 2008 roku korzystało z noclegów 33% turystów i udzielono 43% noclegów w skali całego województwa opolskiego. Świadczy to o istotnej roli Ziemi Nyskiej gospodarczej w rozwoju regionu i wskazuje, że jest to najważniejszy obszar recepcyjny Opolszczyzny.

Obecnie samorządy Powiatu Nyskiego korzystają ze środków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego poddziałanie „Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny". Zarząd Województwa dofinansowuje projekty sportowe i rekreacyjne. Projekt Gminy Nysa pt.: „Park Kulturowo – Przyrodniczy Twierdzy Nysa – etap I" uzyskał dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach ZPORR na lata 2004-2006 o wartości 12 052 078,16 zł (projekt, w ramach którego dokonano rewitalizacji i nadania nowych funkcji fortyfikacjom nyskim). W ramach działania 5.3 RPO WO Gmina Paczków realizuje projekt o wartości 530 900,50 zł – rewitalizacja Domu Kata. Powiat Nyski otrzymał środki na prace renowacyjne i konserwatorskie LO Carolinum w Nysie. Również branża turystyczna Ziemi Nyskiej może skorzystać ze wsparcia z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na modernizację, remont, podniesienie jakości i konkurencyjności, rozbudowę i budowę bazy turystycznej. Środki te mają na celu poprawę zagospodarowania turystycznego Opolszczyzny, co ma podnieść konkurencyjność i atrakcyjność turystyczną regionu.

Wspieranie rozwoju turystyki jako sektora usług jest szczególnie ważne poprzez spojrzenie z perspektywy bardzo niskiego udziału sektora w gospodarce województwa opolskiego – najniższy udział usług rynkowych w tworzeniu WDB w Polsce[9]

[9] Regionalna Strategia Innowacji Województwa Opolskiego Na Lata 2004-2013

Rysunek 5: Udział miejsc noclegowych i wykorzystania noclegów w Powiecie Nyskim na tle innych powiatów Opolszczyzny

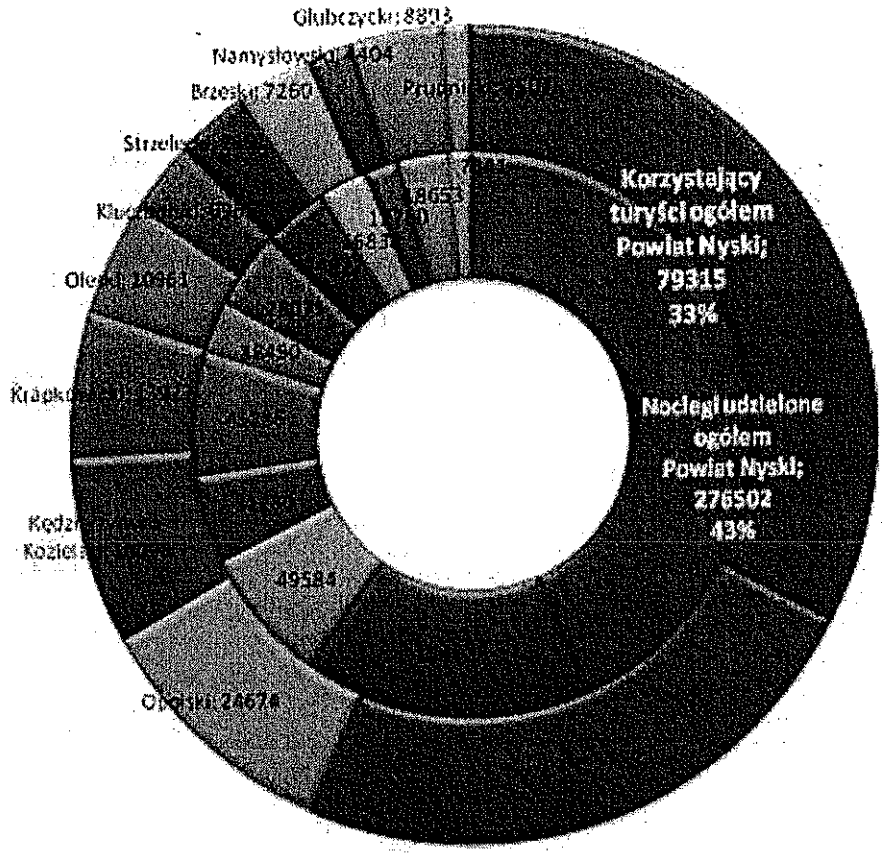

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne na podstawie danych GUS 2009

W województwie opolskim ponad 1 300 osób pracuje w gospodarce narodowej w sekcji PKD „Hotele i restauracje", z czego 259 w Powiecie Nyskim (rysunek 5). W ciągu pięciu lat (2002-2007) liczba pracujących w tym dziale przy obsłudze turysty – gastronomia i zakwaterowanie wzrosła średnio w Polsce o 14,6% podczas gdy w woj. Opolskim tylko o 7,7%.

Rysunek 6: Struktura zatrudnienia według klasyfikacji PKD w Powiecie Nyskim

Pracujący w gospodarce narodowej wg sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności i powiatów w woj. opolskim w 2007 r. (stan w końcu roku)

Wyszczególnienie	o - ogółem % - udział sekcji w pracujących ogółem	Ogółem	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo	Przemysł	Budownictwo	Handel hurtowy i detaliczny; naprawy	Hotele i restauracje	Transport, gospodarka magaz. i łączność	Pośrednictwo finansowe	Obsługa nieruchomości wynajem, nauka i usługi	Administracja publ. i obrona narodowa...	Edukacja	Ochrona zdrowia i opieka społeczna	Pozostała działal. usług. komun., społecz. i indyw.
Powiat nyski	o	22 581	1 526	7 307	779	2 415	259	1 320	483	754	1 671	3 113	2 393	561
	%	100%	6,8%	32,4%	3,4%	10,7%	1,1%	5,8%	2,1%	3,3%	7,4%	13,8%	10,6%	2,5%

Źródło: www.stat.gov.pl

Na chwilę obecną województwo opolskie zamyka ranking województw pod względem liczby obiektów turystycznych i dostępnych miejsc noclegowych (rysunek 7). Również pod względem obłożenia skategoryzowanych obiektów hotelowych pozycja Regionu jest relatywnie niska. Dodatkowo na Opolszczyźnie na chwilę obecną brak jest hoteli cztero – i pięciogwiazdkowych.

Rysunek 7: Ranking liczby obiektów turystycznych, miejsc noclegowych i obłożenia województw w Polsce

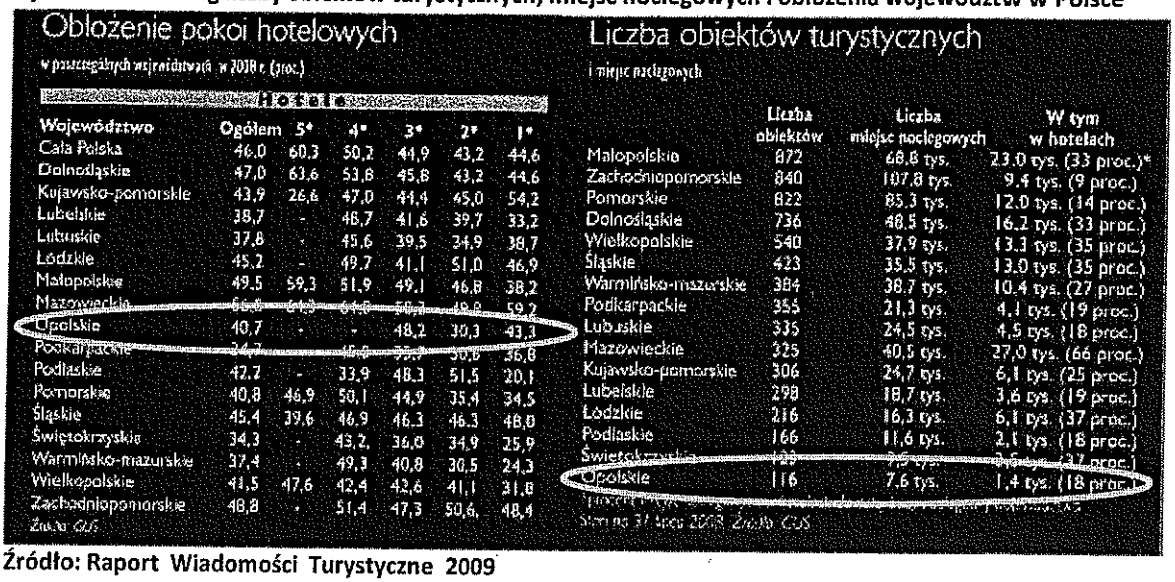

Obłożenie pokoi hotelowych

w poszczególnych województwach w 2008 r. (proc.)

Województwo	Ogółem	5*	4*	3*	2*	1*
Cała Polska	46,0	60,3	50,2	44,9	43,2	44,6
Dolnośląskie	47,0	63,6	53,8	45,8	43,2	44,6
Kujawsko-pomorskie	43,9	26,6	47,0	44,4	45,0	54,2
Lubelskie	38,7	-	46,7	41,6	39,7	33,2
Lubuskie	37,8	-	45,6	39,5	34,9	38,7
Łódzkie	45,2	-	49,7	41,1	51,0	46,9
Małopolskie	49,5	59,3	51,9	49,1	46,8	38,2
Mazowieckie	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	59,2
Opolskie	40,7	-	-	48,2	30,3	43,3
Podkarpackie	[illegible]		[illegible]	[illegible]	30,6	36,8
Podlaskie	42,7	-	33,9	48,3	51,5	20,1
Pomorskie	40,8	46,9	50,1	44,9	35,4	34,5
Śląskie	45,4	39,6	46,9	46,3	46,3	48,0
Świętokrzyskie	34,3	-	43,2	36,0	34,9	25,9
Warmińsko-mazurskie	37,4	-	49,3	40,8	30,5	24,3
Wielkopolskie	41,5	47,6	42,4	42,6	41,1	31,8
Zachodniopomorskie	48,8	-	51,4	47,3	50,6	48,4

Źródło: GUS

Liczba obiektów turystycznych

i miejsc noclegowych

	Liczba obiektów	Liczba miejsc noclegowych	W tym w hotelach
Małopolskie	872	68,8 tys.	23,0 tys. (33 proc.)*
Zachodniopomorskie	840	107,8 tys.	9,4 tys. (9 proc.)
Pomorskie	822	85,3 tys.	12,0 tys. (14 proc.)
Dolnośląskie	736	48,5 tys.	16,2 tys. (33 proc.)
Wielkopolskie	540	37,9 tys.	13,3 tys. (35 proc.)
Śląskie	423	35,5 tys.	13,0 tys. (36 proc.)
Warmińsko-mazurskie	384	38,7 tys.	10,4 tys. (27 proc.)
Podkarpackie	355	21,3 tys.	4,1 tys. (19 proc.)
Lubuskie	335	24,5 tys.	4,5 tys. (18 proc.)
Mazowieckie	325	40,5 tys.	27,0 tys. (66 proc.)
Kujawsko-pomorskie	306	24,7 tys.	6,1 tys. (25 proc.)
Lubelskie	298	18,7 tys.	3,6 tys. (19 proc.)
Łódzkie	216	16,3 tys.	6,1 tys. (37 proc.)
Podlaskie	166	11,6 tys.	2,1 tys. (18 proc.)
Świętokrzyskie	[illegible]	[illegible]	[illegible] (37 proc.)
Opolskie	116	7,6 tys.	1,4 tys. (18 proc.)

Stan na 31 grud. 2008. Źródło: GUS

Źródło: Raport Wiadomości Turystyczne 2009

Według zapisów opracowanej w 2005 r. „Strategii rozwoju turystyki w województwie opolskim na lata 2007 – 2013", priorytetowe znaczenie dla Opolszczyzny będzie miało tworzenie i rozwój markowych produktów turystycznych: turystyka rekreacyjna, aktywna i specjalistyczna, turystyka na obszarach wiejskich, turystyka biznesowa, turystyka miejska i kulturowa, turystyka tranzytowa i przygraniczna. Rozwój tych produktów jest jednocześnie zapisany w wymienionej „Strategii" w postaci celów strategicznych. Analiza możliwości rozwojowych wymienionych produktów, przeprowadzona na potrzeby turystycznej „Strategii" Opolszczyzny wskazuje na gminy Powiatu Nyskiego, jako predestynowane do rozwoju wszystkich wymienionych produktów turystycznych. „Strategia" nie eksponuje jednak priorytetowej roli Powiatu Nyskiego. Poza informacją o udziale miejsc noclegowych i korzystających z noclegów w skali województwa nie znalazło się bezpośrednie odniesienie do rozwoju turystyki na Ziemi Nyskiej.

„Strategia" turystyczna Opolszczyzny za priorytetowy rodzaj turystyki, według przeważającego motywu skorzystania uznaje turystykę kulturową, szczególnie w miastach regionu. Do najważniejszych miast zaliczana jest stolica Powiatu Nyskiego – trzecie pod względem liczby mieszkańców miasto Opolszczyzny. Znaczenie Nysy zostało potwierdzone Certyfikatem OROT na najlepszy produkt turystyczny roku (2009). Nysa wyróżniona w kategorii wydarzenie za Dni Twierdzy Nysa, uzyskała również Certyfikat Polskiej Organizacji Turystycznej.

Analizowana „Strategia" odnosi się w diagnozie pozycji konkurencyjnej do potencjału turystycznego województwa śląskiego. Brakuje jednak oceny względem województwa dolnośląskiego. Takie odniesienie jest istotne, z uwagi na bliskie związki Opolszczyzny (szczególnie zachodnich powiatów – nyskiego i brzeskiego) z Dolnym Śląskiem. Dolnośląskie jest czwartym pod względem nasycenia bazą noclegową i wykorzystaniem obiektów noclegowych województwem w Polsce. Bogactwo walorów turystycznych (szczególnie wypoczynkowych i uzdrowiskowych oraz krajoznawczych), nakłady przeznaczone na rozwój i promocję turystyki, nie pozostają bez wpływu na turystykę w województwie opolskim. Dla Powiatu Nyskiego konkurencyjnymi destynacjami turystycznymi są w pierwszej kolejności: Ziemia Kłodzka, Karkonosze, zaś w dalszej kolejności Jeseniki, Beskidy i inne subregiony Opolszczyzny .

Odniesienie do „Strategii rozwoju turystyki w województwie opolskim na lata 2007 – 2013" zostanie rozwinięte w etapie strategicznym niniejszego opracowania, w programowaniu struktury celów strategicznych i wariantów produktów turystycznych Powiatu Nyskiego.

4. Rozwój turystyki na pograniczu nysko – jesenickim

Powstanie Euroregionu Pradziad umocniło trwającą już współpracę polskich i czeskich samorządów, szkół, ośrodków kultury, klubów sportowych oraz organizacji. Euroregion utworzono po kilkuletnich staraniach władz samorządowych i wojewódzkich, a podpisanie umowy ramowej o utworzeniu „Euroregionu Pradziad" nastąpiło 2 lipca 1997 roku w czeskim Jeseniku. Euroregion Pradziad dysponuje sprzyjającymi warunkami dla rozwoju turystyki. Opracowany został program rozwoju i wsparcia turystyki. Zasoby i walory środowiska przyrodniczego, a także kulturowego powinny podlegać szczególnej ochronie, ale również stwarzać szanse rozwoju społeczno-gospodarczego.[10]

Euroregion traktowany jako całość jest atrakcyjny pod względem turystycznym, z uwagi na bogactwo i różnorodność walorów turystycznych. Opracowana została więc również koncepcja rozwoju turystycznego „Królestwa Pradziada". Na terenie województwa opolskiego do Euroregionu Pradziad należą gminy powiatów: prudnickiego, brzeskiego, opolskiego, kędzierzyńskiego. Tylko dwa powiaty województwa opolskiego - Powiat Nyski i Powiat Prudnicki w całości wchodzą w skład Euroregionu (rysunek 8). W Studium Zagospodarowania Przestrzennego Pogranicza Polsko – Czeskiego[11] „współpraca kulturalna i turystyka" przedstawione zostały jako wybrane propozycje oparte o zidentyfikowane obecnie kierunki specjalizacji ośrodków możliwej współpracy transgranicznej.

Rysunek 8: Powiat Nyski w Euroregionie Pradziad

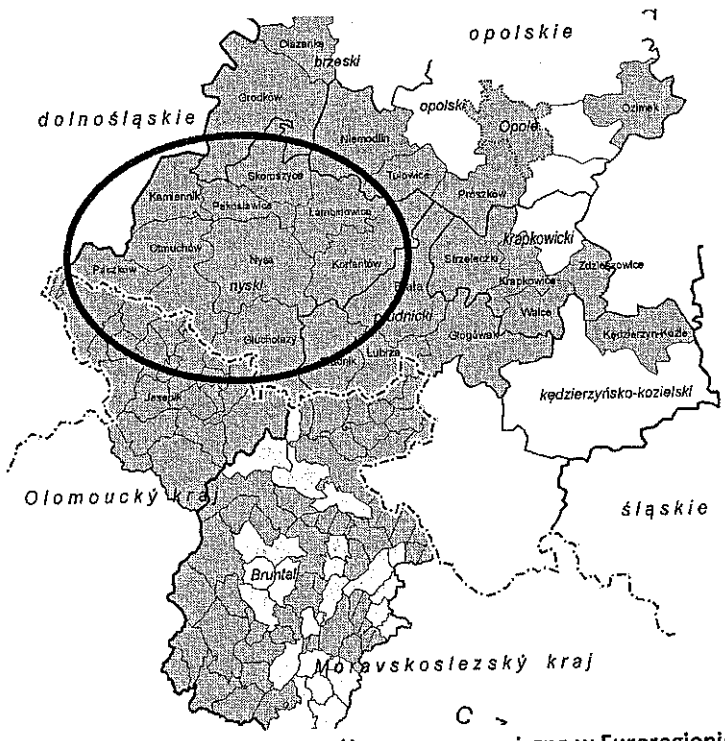

Źródło: Janina Kuźmicka, Joanna Bentkowska, „Współpraca przygraniczna w Euroregionie Pradziad", Urząd Statystyczny w Opolu, Opole 2005, s. 3

[10] Janina Kuźmicka, Joanna Bentkowska, „Współpraca przygraniczna w Euroregionie Pradziad", Urząd Statystyczny w Opolu, Opole 2005

[11] Studium Zagospodarowania Przestrzennego Pogranicza Polsko-Czeskiego - Synteza dokumentów krajowych, Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne we Wrocławiu, Wrocław, Praga – czerwiec 2006

Przez ponad 10 lat współpracy wspomaganej środkami przedakcesyjnymi a następnie środkami UE Powiat oraz jego miasta i gminy zrealizowały wiele projektów informacyjnych i infrastrukturalnych wspierających rozwój turystyki (najważniejsze: wytyczenie i oznakowanie tras rowerowych, udział w targach turystycznych, wydanie publikacji i materiałów promujących szczególne walory turystyczne, organizacja imprez).

Potencjał i poziom infrastruktury turystycznej czeskich partnerów działał dopingująco na samorządy Ziemi Nyskiej. Z Programu Phare CBC i Interreg III A Powiat Nyski zrealizował projekty turystyczne na kwotę ponad 600 000 zł. Powiat Nyski został wyróżniony w 2008 r. przez władze Euroregionu Pradziad za skuteczność w pozyskiwaniu środków na rozwój transgraniczny. Dodatkowo uczestniczył jako partner w projektach realizowanych przez czeskich partnerów Euroregionu Pradziad. Przynależność do Euroregionu Pradziad wpływa więc znacząco na rozwój turystyczny Powiatu Nyskiego. Gmina Nysa otrzymała nagrodę za najlepszą współpracę w ramach Funduszy Mikroprojektów Interreg IIIA w Euroregionie Pradziad, Gmina Otmuchów wyróżnienie w kategorii najefektywniejszy beneficjent, a Gmina Łambinowice w kategorii innowacyjny projekt

W ramach Programu INTERREG III A w latach 2005 - 2008 we współpracy z partnerami zagranicznymi Powiat Nyski zrealizował następujące projekty turystyczne na kwotę ponad 350 000 zł, zarówno z Funduszu Mikroprojektów, jak i tzw. „dużych projektów" (w tym na wartość 226 994 zł z FMP – rysunek 9):

- „Polsko – Czeskie Centrum Informacyjno – Doradcze Przygranicznej Współpracy Gospodarczej",
- „Promocja atrakcji turystycznych pogranicza nysko – jesenickiego",
- „Transgraniczna Impreza Herbowa – historia, kultura i sport na pograniczu nysko – jesenickim",
- „Tradycje turystyczne pogranicza nysko – jesenickiego",
- „Dziedzictwo przyrodnicze pogranicza nysko – jesenickiego",
- „Sławne postacie pogranicza polsko – czeskiego Euroregionu Pradziad – wspólne dziedzictwo historyczne",
- „Zabytki Euroregionu Pradziad – dziedzictwo historyczne pogranicza nysko – jesenickiego",
- „Cztery pory roku na pograniczu nysko – jesenickim",
- „Poznaj sąsiada, zacznij od Pradziada – promocja bezpiecznej turystyki na pograniczu nysko – jesenickim".

Rysunek 9: Wartość projektów w PLN realizowanych w FMP przez Powiat Nyski i jego gminy

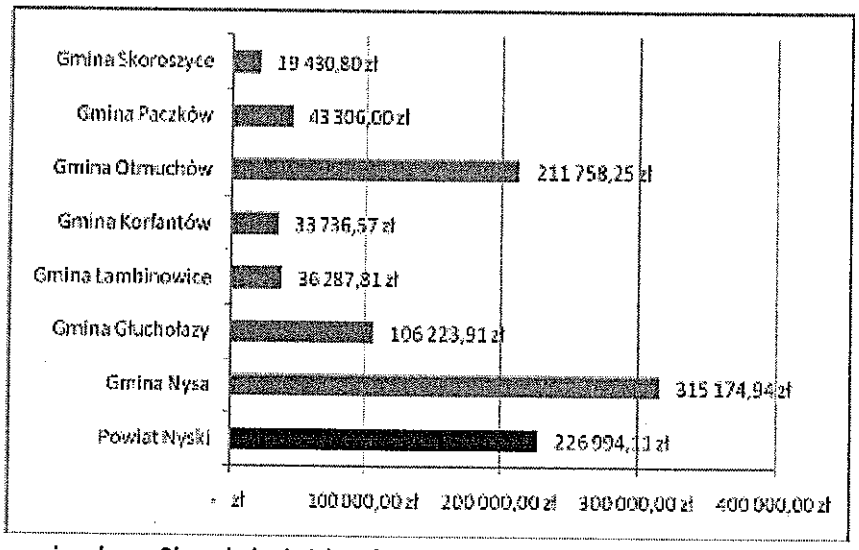

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne na podstawie danych Euroregionu Pradziad

Wcześniej, w ramach Programu Phare CBC Powiat Nyski zrealizował projekty turystyczne dotyczące oznakowania i stworzenia uzupełniającej infrastruktury tras rowerowych oraz przygotowania i wydania publikacji promocyjnych:

- „Rowerem po pograniczu nysko – jesenickim",
- „Legendy i mity pogranicza nysko – jesenickiego w drewnie malowane".

Obecnie, w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska na lata 2007 -2013 Powiat Nyski realizuje następujące projekty:

- „Szlakiem czarownic po czesko – polskim pograniczu",
- „Zabytki sakralne pogranicza nysko – jesenickiego",
- „Strategia rozwoju turystycznego i promocji pogranicza nysko – jesenickiego na obszarze powiatu nyskiego".
- „Witajcie u nas w regionie nysko-jesenickim"
- „Wspólne dziedzictwo pogranicza nysko-jesenickiego Euroregionu Pradziad"
- „Promocja turystyki pogranicza nysko-jesenickiego"
- „Jeziora za góry, góry za jeziora. Promocja bezpiecznej turystyki Euroregionu Pradziad"
- „Pogranicze nysko-jesenickie w fotografii"
- „Szlaki turystyczne pogranicza nysko - jesenickiego"
- „Na szlakach bez granic"

Gmina Głuchołazy z kolei zrealizowała ze środków EFRR w ramach POWT RCz-RzP 2007-2013 m.in. projekt „Dziedzictwo Wincentego Pressnitza na pograniczu polsko – czeskim". W ramach POWT RCz-RzP 2007-2013 Gmina Nysa realizuje następujące projekty:

- Lato w Nysie Zima w Jeseniku – budowa infrastruktury drogowo – parkingowej
- Rekonstrukcje historyczne wspólnym produktem polsko-czeskiego pogranicza
- Współpraca ruchu rekonstrukcyjnego w Euroregionie Pradziad

W ramach Projektu Interreg IIIA Czechy – Polska w latach 2004-2006 Gmina Nysa zrealizowała następujące projekty:

- Muzyka w zabytkowych kościołach i wnętrzach Księstwa Nyskiego
- Metalowa Twierdza – platforma współpracy rockowej młodzieży Euroregionu Pradziad
- Szlak Eichendorffa – budowa parkingu w Nysie przy ul. Eichendorffa
- Utrwalone w kadrze pejzaże Ziemi Nyskiej
- Partnerstwo Nysy i Zlatych Hor na rzecz promocji Twierdzy Nysa
- Fortyfikacje Nyskie transgranicznym dziedzictwem kulturowym

Wsparcie ze środków EFRR w ramach POWT RCz-RzP (a wcześniej ze środków Programu Phare CBC i Programu Interreg IIIA) pozwala na rozwój i promocję produktu turystycznego (wytyczenie i oznakowanie transgranicznych tras rowerowych, opracowanie koncepcji produktu i jego promocji - „Szlakiem czarownic po czesko – polskim pograniczu", organizację wydarzeń i imprez turystyczno - kulturalnych). Powiat Nyski i jego gminy pozyskują wsparcie finansowe na przygotowanie i produkcję nośników promocyjnych – publikacji, nośników reklamy zewnętrznej, filmów promocyjnych. Publikacje promocyjne dotyczą w szczególności szerokiej promocji walorów i atrakcji turystycznych Powiatu Nyskiego w kontekście rozwoju turystycznego pogranicza nysko – jesenickiego.

II. Inwentaryzacja i analiza wewnętrznych zasobów turystycznych Ziemi Nyskiej

1. Położenie w przestrzeni geograficznej i komunikacyjna dostępność turystyczna

Powiat Nyski położony jest w południowo – zachodniej części województwa opolskiego (podregion nyski według statystyki GUS). Na południu granicą powiatu jest granica Polski z Republiką Czeską (administracyjnie graniczy z dawnym powiatem Jeseník znajdującym się w województwie ołomunieckim - oraz w niewielkim fragmencie z dawnym powiatem Bruntál z województwa morawsko-śląskiego – od Biskupiej Kopy na wschód). Od zachodu graniczy z województwem dolnośląskim – powiatem ząbkowickim i powiatem strzelińskim, od północy z powiatem brzeskim oraz opolskim i od wschodu z powiatem prudnickim. Granica południowa powiatu częściowo przebiega szczytami Gór Opawskich najdalej na wschód wysuniętego pasma Sudetów.

Jest największym powiatem pod względem liczby ludności i drugim pod względem obszaru w województwie (po opolskim). Powierzchnia powiatu wynosi 1224 km^2, a liczba mieszkańców wynosi 144,284 tys. W skład powiatu wchodzi:[12]

- gmin 9,
- gmin miejsko-wiejskich 5 (Nysa, Głuchołazy, Paczków, Otmuchów, Korfantów),
- gmin wiejskich 4 (Kamiennik, Łambinowice, Pakosławice, Skoroszyce),
- miast 5 (Głuchołazy 15,8 tys. mieszkańców, Korfantów 1,9 tys., Nysa 48,7 tys., Otmuchów 5,5 tys., Paczków 8,5 tys.),
- miejscowości wiejskich 192,
- sołectw 153.

Obecny obszar powiatu ewoluował na przestrzeni wieków i oprócz gmin miejskich będących jego kilkusetletnim trzonem obejmuje także gminy znajdujące się na granicach, które posiadały wcześniej bliskie związki z Grodkowem i z Niemodlinem (Kamiennik, Skoroszyce, Łambinowice, Korfantów).

Rozwój turystyki jest ściśle związany z dostępnością komunikacyjną. Wzdłuż Nysy Kłodzkiej przebiega najważniejszy szlak komunikacyjny droga krajowa 46[13] Kłodzko – Nysa - A4 - węzeł Prądy - Opole). Kolejne istotne drogi to: droga krajowa 41 Nysa - Prudnik i nr 40 Głuchołazy - Prudnik obie prowadzące do granicy państwa i dalej do Czech (Głuchołazy – Mikulovice, Trzebina – Bartultovice) oraz droga nr 411 Nysa – granica państwa (Konradów – Zlate Hory). Bardzo uczęszczana[14] jest również droga 401 Nysa - Brzeg (łącznik z A4 - węzeł Przylesie w kierunku Wrocławia). Znaczenie tranzytowe - połączenia z Czechami - Javornikiem ma także rozbudowywana droga 382 Ząbkowice – Paczków - granica państwa[15].

Mniej istotne są przebiegające przez powiat linie kolejowe o znaczeniu regionalnym: Kędzierzyn-Koźle-Kamieniec Ząbkowicki oraz lokalne Nysa-Brzeg, Nysa-Opole, Nysa-Głuchołazy (kursujacy pociag relacji Opole-Nysa-Jesenik). Przez Głuchołazy prowadzi również tranzytowa linia kolei czeskich Jeseník – Krnov (z jedynym przystankiem dla pasażerów po stronie polskiej w Głuchołazach stacja główna). Najbliżej znajduje się lotnisko we Wrocławiu, Katowicach, sportowe lotniska za granicą w Czechach. Odległości z Nysy do większych skupisk

[12] Dane z Rocznika Statystycznego Województwa Opolskiego 2001

[13] http://www.gddkia.gov.pl/article/oddzialy/gddkia_opole/ - www Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział Opole

[14] http://www.zdw.opole.pl/cms/php/strona.php3?cms=cms_zdwop&lad=a&id_dzi=1&id_dok=49&id_men=16&powrot=1&slowo_szuk=&gdzie_szuk=&id_men_szuk=0 – strona www - Zarząd Dróg Wojewódzkich w Opolu

[15] http://www.zdw.opole.pl/cms/php/strona.php3?cms=cms_zdwop&lad=a&id_dzi=1&id_men=4

miejskich: Opole – 56 km, Wrocław – 80 km, Gliwice - 120 km, Katowice – 160 km, Kędzierzyna-Koźle – 75 km i jedynie 32 kilometry do autostrady A4.

Rysunek 10: Położenie i dostępność komunikacyjna Powiatu Nyskiego

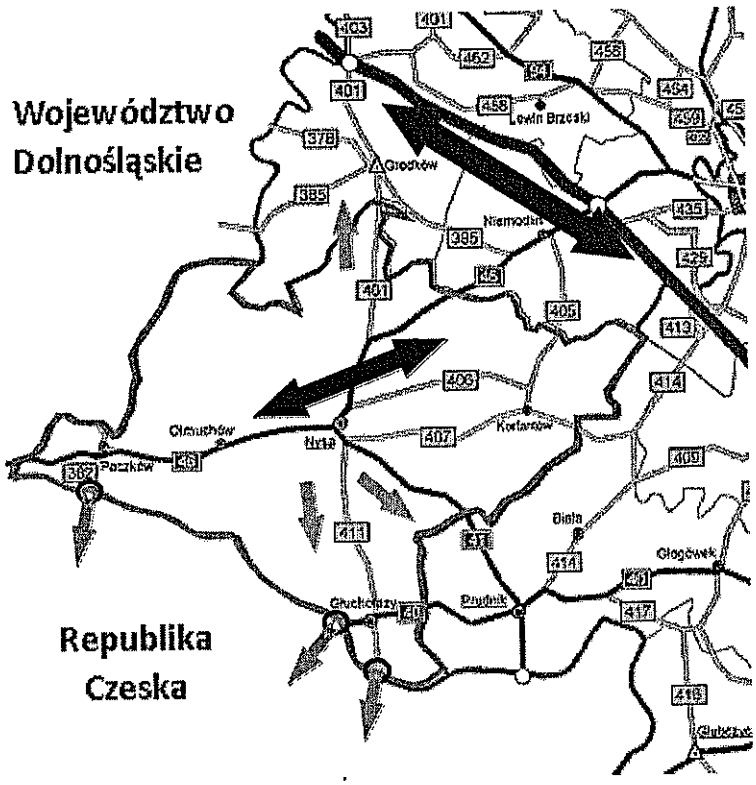

Źródło: www.zdw.opole.pl

Kręgosłupem powiatu jest przepływająca wraz z dopływami przez prawie cały jego obszar rzeka Nysa Kłodzka wraz z trzema dużymi zbiornikami wodnymi: jeziorem Nyskim (Głębinowskim), Otmuchowskim i Paczkowskim (Zbiornik Kozielno i Topola). Wzdłuż rzeki wokół zbiorników wodnych występuje jeden z głównych obszarów rozwijającej się turystyki i wypoczynku mieszkańców. Kolejny obszar to Góry Opawskie będące polskim fragmentem czeskiej Zlatohorskiej Vrchowiny uznawanej za przedgórze Niskiego i Wysokiego Jesionika[16]. Trzeci obszar predestynowany do rozwoju funkcji wypoczynkowo-turystycznych to w nowym podziale administracyjnym fragment Borów Niemodlińskich.

Przemiany gospodarcze spowodowały ograniczenie przemysłu. W największych miastach powiatu upadły zakłady przemysłowe będące przez dziesięciolecia głównym miejscem pracy oraz wizytówką mikroregionu. Dominującym miejscem pracy są obecnie małe i średnie przedsiębiorstwa oraz rolnictwo i usługi.

2. Walory turystyczne Powiatu Nyskiego

Prezentacja walorów turystycznych Powiatu Nyskiego obejmuje inwentaryzację i diagnozę najistotniejszych w skali powiatu walorów, według podziału uwzględniającego podejście popytowe. Dzieli ono walory turystyczne na: wypoczynkowe, krajoznawcze i dla turystyki aktywnej oraz specjalistycznej. Dla Powiatu Nyskiego osobno potraktowane zostały walory społeczne i gospodarcze, które mają wpływ na rozwój

[16] Krzysztof Badora - Fizyczno-Geograficzne Uwarunkowania Ochrony Różnorodności Biologicznej Pogranicza Opolszczyzny Z Republiką Czeską - Uniwersytet Opolski Katedra Biosystematyki, Centrum Studiów nad Bioróżnorodnością - Monografia

turystyczny Ziemi Nyskiej oraz walory wynikające z transgranicznego położenia. Źródła, które wykorzystano w prezentacji walorów wymienione zostały w literaturze, na końcu niniejszego opracowania.

a) Walory wypoczynkowe, krajobrazowe i uzdrowiskowe

Ukształtowanie (rzeźba) terenu

- Powiat Nyski wchodzi w skład dwóch podprowincji reprezentujących różne typy rzeźby: Nizin Środkowopolskich oraz Sudetów,
- w przeważającej części obszar Powiatu Nyskiego leży w podprowincji Sudetów, która obejmuje makroregion Sudetów z mezoregionem Góry Opawskie, a także trzy mezoregiony makroregionu Przedgórza Sudeckiego: Przedgórze Paczkowskie, Obniżenie Otmuchowskie, Wzgórza Strzelińskie,
- Podprowincje Nizin Środkowopolskich stanowi w Powiecie Nyskim mezoregion Dolina Nysy Kłodzkiej oraz częściowo mezoregiony: Płaskowyż Głubczycki, Równina Grodkowska, Równina Niemodlińska,
- najwyższym punktem Powiatu Nyskiego jest najwyższy szczyt Gór Opawskich, Biskupia Kopa – 890 m n.p.m.
- najniżej położony punkt leży w dolinie Nysy Kłodzkiej na wysokości 160 m n.p.m., przy granicy z Powiatem Brzeskim

Klimat

- warunki klimatyczne charakteryzują się małym zróżnicowaniem termicznym, łagodnymi zimami, umiarkowaną ilością opadów i długim okresem wegetacji,
- średnia temp. roczna w granicach 8°C, w Górach Opawskich notuje się niższe temperatury (4,5° na Biskupiej Kopie),
- średnia długość okresu bezprzymrozkowego wynosi 170 – 180 dni, okres wegetacyjny to 220 dni,
- ilość opadów wynosi od 650 do 800 mm w Górach Opawskich,
- najcieplejszym i najłagodniejszym klimatycznie obszarem Powiatu jest dolina Nysy Kłodzkiej.

Szata roślinna

- Otmuchowsko – Nyski Obszar Chronionego Krajobrazu: występują tu ekosystemy leśne, łąkowe, wodne, szuwarowe, agrocenozy, urbicenozy, ekosystemy muraw i zarośli kserotermicznych. Łącznie 67 zbiorowisk roślinnych, 12 gatunków rzadkich i ginących, w tym 3 gatunki zagrożone w skali kraju, występują rzadkie zbiorowiska namuliskowe
- Rezerwat „Cicha Dolina": 80 gatunków roślin naczyniowych, w tym 7 gatunków objętych całkowitą ochroną i 5 gatunków objętych ochroną częściową,
- Rezerwat leśny „Las Bukowy": przekraczający wiek 130 lat starodrzew budowy, 40 gatunków roślin naczyniowych, chroniony widłak jałowcowaty,
- Rezerwat „Nad Białką"
- na terenie Parku Krajobrazowego „Góry Opawskie" jest jedno z dwudziestu w Polsce stanowisk bardzo rzadkiego gatunku storczyka – kruszczyka połabskiego, znajdującego się na Czerwonej Liście Roślin Naczyniowych, występuje ponad 500 gatunków roślin naczyniowych. Wśród nich 41 gatunków podlega ochronie prawnej. Ochroną ścisłą objętych zostało 31 gatunków roślin, zaś częściowo chronionych jest 10 gatunków stwierdzonych na terenie parku (Tabela 15).
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Bory Niemodlińskie" na terenie Gminy Korfantów: rzadkie gatunki rzadkie w skali województwa i regionu Górnego Śląska, a są to: gruszyczka średnia, gruszyczka okrągłolistna, borówka bagienna, turzyca nitkowata, rzęśl hakowata,
- Rezerwat częściowy „Blok": okazałe drzewostany sosnowe, liczące ponad 180 lat, będące pozostałością pierwotnej Puszczy Niemodlińskiej
- Rezerwat częściowy „Przyłęk": las świeży zaliczany do gradu typowego.

Charakterystyczna fauna

- Obszar Chronionego Krajobrazu Rejon Otmuchowsko – Nyski: ostoja ptaków o randze europejskiej ze względu na wysokie walory oraz funkcję jaką spełnia dla awifauny przelotnej i lęgowej stanowi ostoję dla ptaków o randze europejskiej. W okresie przelotu i zimowania dochodzi do znacznych koncentracji ptaków wodno-błotnych, 30 tyś dzikich kaczek, 4 tyś dzikich gęsi, 35 – 40 tyś mew, 10 tyś siewkowatych, w tym głównie czajek, niezwykle rzadkie w Polsce gatunki: mewa orlica, biegus Bairda, kuliczek płowy, świergotek tajgowy, czajka towarzyska, orzeł cesarski, raróg, czapla nadobna, rybitwa popielata, specyficzną osobliwością jest kolonia czapli siwej w lesie miejskim Otmuchowa – jedna z dwóch notowanych w województwie opolskim,
- rezerwat „Cicha Dolina", zbocza Biskupiej Kopy: sztolnie zamieszkałe przez rzadki i ginący gatunek nietoperza – podkowca małego, zamieszczonego w Czerwonej Księdze Zwierząt
- w Parku Krajobrazowym „Góry Opawskie" stwierdzono 163 gatunki zwierząt objętych ochroną prawną, z czego 154 gatunki podlegają ochronie ścisłej i 9 ochronie częściowej. Na terenie Parku występuje 5 gatunków wpisanych na światową „Czerwoną listę" zagrożonych gatunków zwierząt i 15 gatunków zwierząt wpisanych na „Czerwoną listę" zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce. Są wśród nich: rzadki bocian czarny, kruk, zimorodek, pluszcz, pliszka górska, puszczyk, kilka gatunków dzięciołów, orzechówka, krzyżodziób, pełzacz leśny

Obszary rolne

- użytki rolne zajmują 72,1% powierzchni powiatu – w strukturze przestrzennej dominuje rolnicze użytkowanie,
- grunty orne stanowią 65% użytków rolnych,
- najwięcej użytków rolnych znajduje się w Gminie Skoroszyce (85,3% powierzchni Gminy), najmniej – na ternie Gminy Nysa
- najżyźniejsze gleby, mady znajdują się w dolinie Nysy Kłodzkiej, na pozostałych glebach dominują gleby brunatne,
- struktura przestrzenna powoduje, że Powiat Nyski ma charakter rolniczo – handlowo – usługowy, a turystyka należy do istotnych obszarów działalności Powiatu,
- według „Strategii rozwoju turystyki w województwie opolskim na lata 2007 – 2013" cały obszar Powiatu Nyskiego jest szczególnie predestynowany do rozwoju agroturystyki i turystyki na obszarach wiejskich, a rolniczy charakter (w szczególności gmin Skoroszyce, Pakosławice, Korfantów i Kamiennik) może być czynnikiem sprzyjającym rozwojowi agroturystyki.

Obszary leśne

- największy wskaźnik lesistości występuje na obszarze gminy Korfantów (22,9%), która częściowo leży na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Bory Niemodlińskie",
- relatywnie duża lesistość charakteryzuje: Głuchołazy (17,5 %), Łambinowice (16,7 %), Kamiennik (16,4 %),
- powierzchnia lasów w Powiecie Nyskim wynosi 15 555 ha co stanowi 12,7% powierzchni terenu regionu (lesistość kraju to 28,2%, lesistość woj. opolskiego to 26%),
- największym kompleksem leśnym o największym znaczeniu turystycznym dla Powiatu Nyskiego jest leśny obszar Parku Krajobrazowego „Góry Opawskie", jego łączna powierzchnia zajmuje 4 903 ha, zaś jego otulina 5 033 ha (75% powierzchni Parku to zwarty kompleks leśny),
- na terenie Powiatu Nyskiego w Gminie Korfantów i Gminie Łambinowice znajduje się fragment zwartego kompleksu leśnego Bory Niemodlińskie (11 pod względem wielkości zwartego leśnego kompleksu w Polsce o powierzchni 480 km^2) - Obszar Chronionego Krajobrazu „Bory Niemodlińskie",
- inne kompleksy leśne: Biechowski Las oraz Wąwozy Biechowskie (Gmina Pakosławice), Las Biskupi (Gmina Kamiennik), Las Domaszkowski (Gmina Nysa),
- obszarami leśnymi zarządzają trzy nadleśnictwa: Prudnik (w większości), Tułowice i Prószków.

Rysunek 11: Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych

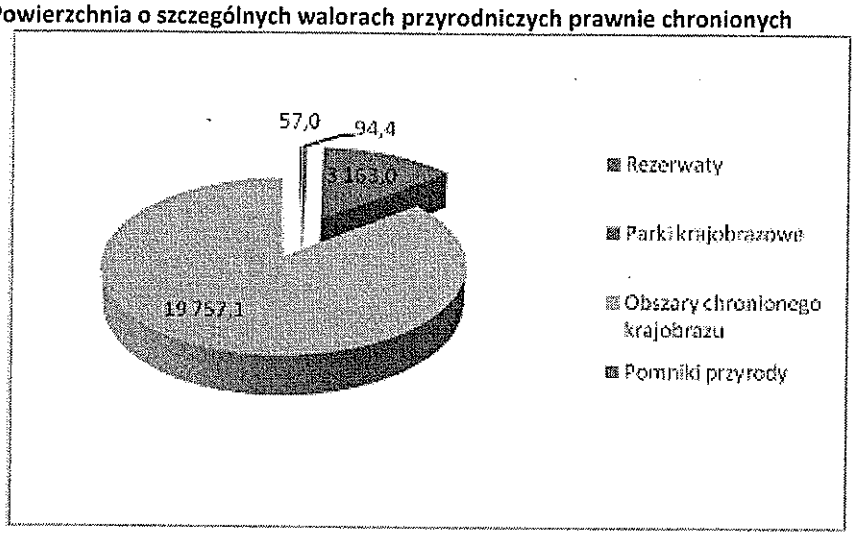

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne na podstawie danych GUS

Obszary przyrody chronionej

- powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych, chroniona prawnie w Powiecie Nyskim wynosi 23 052,5 ha i stanowi 19% całkowitej powierzchni Powiatu,
- największy udział mają wyodrębnione 2 obszary chronionego krajobrazu (Otmuchowsko-Nyski i „Bory Niemodlińskie"),
- grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania 361 ha,
- w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa występują obszary znajdujące się w sieci Natura 2000 objęte ochroną w ramach Dyrektywy Siedliskowej (SOO) Są to: „Forty Nyskie", „Ostoja Sławniowicko-Burgrabicka", proponowane „Góry Opawskie", „Bory Niemodlińskie" oraz objęte ochroną w ramach Dyrektywy Ptasiej (OSO) „Zbiornik Nyski" i „Zbiornik Otmuchowski",
- Otmuchowsko – Nyski Obszar Chronionego Krajobrazu to trzeci co do wielkości obszar chronionego krajobrazu woj. Opolskiego, obejmuje on dwa jeziora zaporowe – Jezioro Nyskie pow. 2042,77 ha i Jezioro Otmuchowskie o pow. 2063 ha,
- Park Krajobrazowy „Góry Opawskie" obejmuje północne stoki Gór Opawskich (Sudety Wschodnie) i ich północne przedgórze, o powierzchni 4903 ha., leży na terenie 3 gmin: Głuchołazy, Prudnik i Lubrza,
- w Parku Krajobrazowym „Góry Opawskie" znajdują się rezerwaty o znaczeniu ponadlokalnym: Rezerwat leśny „Cicha Dolina", Rezerwat „Las Bukowy", Rezerwat „Nad Białką",
- w Gminie Nysa znajduje się Rezerwat częściowy „Przyłęk",
- w Gminie Korfantów znajduje się Rezerwat przyrody częściowy „Blok",
- planowane jest utworzenie kolejnych rezerwatów.

Wody powierzchniowe

- Nysa Kłodzka wraz ze zbiornikami wielofunkcyjnymi (retencyjne i przeciwpowodziowe):
  - Jezioro Otmuchowskie - wpływają do niego rzeki: Nysa Kłodzka (Biała Woda, Olchowiec, Wierzbica, Głośny Potok), Młynówka, Raczyna,
  - Jezioro Nyskie - wpływają do niego rzeki: Świdna, Płocha, Przedpolna, Widna, Łuża, Kwiatkówka, Mora, Biała Głuchołaska,
  - Jezioro Paczkowskie - akwen wodny składa się z dwu zbiorników kaskadowych: zbiornika Kozielno i zbiornika Topola (na terenie Powiatu Ząbkowickiego), u wylotu każdego ze zbiorników znajduje się elektrownia wodna,
  - Jezioro Korzkiew (ok. 600 m długości, do 200 m szerokości), wieś Nowaki,

- Biała Głuchołaska ma swoje źródła w Jeseníkach, wpływa do Polski w rejonie Głuchołaz, opływając masyw Góry Parkowej głębokim, krętym przełomem, a poniżej Głuchołaz tworzy rozległy stożek napływowy i wpływa do Zbiornika Nyskiego,
- wyrobisko dawnego kamieniołomu jeziorko Morskie Oczko, zbocze Góry Olszak,
- wyrobisko dawnego kamieniołomu jeziorko Żabie Oczko, koło Góry Olszak,
- wyrobisko dawnego kamieniołomu, Jarnołtów, Gmina Otmuchów,
- stawy koło Łąki,
- zalew zasilany wodami Złotego Potoku, Kąpielisko leśne w Pokrzywnej Pokrzywna,
- wyrobisko dawnego kamieniołomu, w Nadziejowie, stacja płetwonurków
- glinianka „Łączki" Łączki
- glinianki k. Konradowa
- rzeka Ścinawa Niemodlińska, będąca prawobrzeżnym dopływem Nysy Kłodzkiej,
- staw „Pustelnik" w Gminie Korfantów,

Walory krajobrazowe i wypoczynkowe wynikające z położenia nad jeziorami i Nysą Kłodzką

- Krajobrazowe znaczenie Nysy Kłodzkiej zostało potwierdzone utworzeniem Otmuchowsko – Nyskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, który obejmuje leżące w dorzeczu rzeki Jezioro Nyskie i Jezioro Otmuchowskie,
- obszary Natura 2000 jako ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym, na terenie Powiatu Nyskiego to „Jezioro Nyskie", „Jezioro Otmuchowskie",
- z krajobrazowego punktu widzenia, oprócz bogactwa ptactwa wodnego na terenie Otmuchowsko – Nyskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, duże znaczenie mają pomniki przyrody (ponad 400-letnie dęby szypułkowe, 200-letnia aleja brzozy brodawkowej),
- jest to mozaika krajobrazowa różnych ekosystemów: wodnych, łąkowych, szuwarowych i zadrzewionych i z tego wynika zróżnicowanie krajobrazowe (w północnym biegu występują dodatkowo strome i wysokie brzegi),
- atrakcyjność krajobrazowa doliny Nysy Kłodzkiej i bieg rzeki na terenie pięciu gmin Powiatu Nyskiego (Paczków, Otmuchów, Nysa, Łambinowice i Skoroszyce) przekłada się na atrakcyjność dla turysty i turystyczne znaczenie rzeki i leżących na niej jezior.

Walory krajobrazowe i wypoczynkowe wynikające z górskiego położenia

- walory wynikające z górskiego położenia dotyczą na terenie Powiatu Nyskiego Gminy Głuchołazy, która leży w obszarze łańcucha górskiego Góry Opawskie,
- Góry Opawskie i związane z nimi walory krajobrazowe, uzdrowiskowe i krajoznawcze przyczyniły się do rozwoju w XIX wieku uzdrowiska Głuchołazy (Bad Ziegenhals),
- Góry Opawskie wznoszą się w południowej części woj. opolskiego, przy granicy z Republiką Czeską, są one najbardziej wysuniętym na wschód fragmentem Sudetów, należą one do przedgórza Jeseników z najwyższym wzniesieniem Pradziad (1491 m n.p.m.), położonym w Czechach, po stronie polskiej najwyższym ze szczytów jest Biskupia Kopa (890 m n.p.m.),
- obszar Gór Opawskich ma wyjątkowe walory krajobrazowe, co zastało potwierdzone utworzeniem Parku Krajobrazowego, krajobrazowe znaczenie wynika z: rozległych panoram, malowniczych przełomów rzek (Białej Głuchołaskiej i Złotego Potoku), interesujących form skalnych, unikatowych pozostałości górnictwa, dawnych kamieniołomów wypełnionych wodą oraz rzadkich gatunków roślin i zwierząt, większość wzniesień to wzgórza o niewielkiej wysokości, ale o urozmaiconych stokach,
- Góry Opawskie zaliczane są do najcieplejszych gór w Polsce, a opadów jest tu znacznie mniej, niż w innych częściach Sudetów, walory krajobrazowe wynikające z górskiego położenia Gminy Głuchołazy stwarzają warunki (jedyne w województwie opolskim) do uprawiania sportów zimowych: narciarstwa biegowego i ewentualnie zjazdowego.

Walory uzdrowiskowe

- walory uzdrowiskowe i zdrowotne posiadają gminy: Głuchołazy, Paczków i Otmuchów,
- walory uzdrowiskowe w Gminie Głuchołazy (dawnym uzdrowisku Opolszczyzny, Bad Ziegenhals) wynikają przede wszystkim z właściwości leczniczych mikroklimatu związanego z górami chroniącymi miasto przed silnym południowym wiatrem,
- woda odegrała decydującą rolę w tworzeniu historii uzdrowiska wodoleczniczego w Głuchołazach oraz historii dzisiejszego ośrodka Skowronek, niegdyś popularnego sanatorium –„Ferdinandsbad", w tym leczenie wodą według metod Pressnitza i Kneippa, obecnie w odpowiedniej formule kontynuowane w ośrodkach sanatoryjno – rehabilitacyjnych w Głuchołazach, Pokrzywnej i Jarnołtówku,
- najcenniejsze budynki w stylu uzdrowiskowym:
    - dawny zakład „Ferdinansbad", obecnie ośrodek Caritas „Skowronek" , Głuchołazy,
    - dawne sanatorium kolejowe, obecnie zakład leczniczo – opiekuńczy, Głuchołazy,
    - dawny pensjonat „Germanenbad", DW FWP „Polonia", Głuchołazy,
    - sanatorium „Aleksandrówka", Jarnołtówek,
- warunki klimatyczne i bioklimatyczne rejonu Głuchołaz i Jarnołtówka sprzyjają leczeniu klimatycznemu prawie przez cały rok,
- ocena rozkładu przestrzennego warunków bioklimatycznych w skali lokalnej wykazała, że zróżnicowane środowisko przyrodnicze pozwala na pełne wykorzystanie w procesie leczenia uzdrowiskowego istniejących zasobów klimatu,
- obszary korzystne bez ograniczeń dla lecznictwa klimatycznego zajmują znaczne powierzchnie, zarówno w Głuchołazach, jak i w Jarnołtówku. Należy podkreślić, że na tych właśnie obszarach zlokalizowana jest większość istniejących obiektów wczasowo-leczniczych,
- dużym walorem leczniczym Gminy Głuchołazy są rozległe kompleksy leśne, w obrębie których panują łagodne warunki bioklimatyczne tak podczas gorących dni letnich, jak i w czasie chłodnych i wietrznych dni półrocza chłodnego,
- w Jarnołtówku głównym utrudnieniem w efektywnym korzystaniu z leczniczych walorów klimatu jest bardzo słabe przewietrzanie doliny Złotego Potoku,
- korzystne lecznicze walory klimatyczne występują również na terenie Gminy Paczków i Gminy Otmuchów.

b) Walory krajoznawcze naturalne

Pomniki przyrody

- **pomnikami przyrody** są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, w szczególności sędziwe i okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe, jaskinie,[17]
- według rozporządzenia Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody Ministerstwa Środowiska w województwie opolskim jest 953 pomniki przyrody, z czego 72 (7,7% w skali województwa) w Powiecie Nyskim. Pomniki przyrody w Powiecie Nyskim to: [18]
    - 2 aleje, licząca 132 lipy drobnolistne – w Gminie Korfantów i aleja kasztanowca w Goświnowicach w Gminie Nysa,
    - 46 pojedynczych drzew,
    - 1 głaz, znajduje się w Gminie Łambinowice,
    - 23 grupy drzew,

[17] http://www.wsr.opole.uw.gov.pl/1konserwator/pomniki/html/pomniki.html
[18] http://rop.mos.gov.pl/

- najwięcej pomników przyrody jest w Gminie Otmuchów, najmniej w Gminie Nysa,

Inne istotne walory naturalne

- Grota Góralska – fragment sztolni kopalni złota, Głuchołazy, prawy brzeg Białej Głuchołaskiej,
- Gwarkowa Perć – wyrobisko w dawnym kamieniołomie (pomnik przyrody), Bukowa Góra/Przełęcz pod Pasterką/Płuczkowy Stok,
- Gwarkowe skały, Bukowa Góra/Przełęcz pod Pasterką,
- Karliki – Tannenlehne – ciąg wychodni skalnych (pomnik przyrody), pn. zbocze Bukowej,
- Karolinki – ciąg wychodni skalnych w postaci niewielkich skałek, murów i baszt, Jarnołtówek,
- Kazalnica – baszta skalna o wysokości kilkunastu metrów – punkt widokowy, na wschodnim skraju ciągu Karolinek,
- Materace – charakterystyczne skałki, zbocze Góry Olszak,
- Morskie Oczko – jeziorko na dnie starego kamieniołomu oraz skałki, zbocze Góry Olszak,
- Piekiełko – wyrobisko w dawnym kamieniołomie, Bukowa Góra/Przełęcz pod Pasterką,
- Studnia Jakubowa – źródło Zdrojnika w masywie Góry Parkowej,
- Wiszące Skały – urwisko skalne o wysokości do około 10 m, wyrobisko starego kamieniołomu, zbocze Przedniej Kopy,
- Źródło Żegnalce (Źródło Chrobrego, Źródło Miłości) – ujęcie wody przy promenadzie, Głuchołazy, prawy brzeg Białej Głuchołaskiej,
- Żabie Oczko – jeziorko w dawnym kamieniołomie o pow. 600 m^2, koło Góry Olszak (453 m n.p.m.).

c) walory krajoznawcze antropogeniczne

Zabytki architektury i budownictwa

Poniżej wymieniono najważniejsze zabytki architektury i budownictwa, na które składają się: zabytki architektury świeckiej, zabytki architektury sakralnej, zabytkowe cmentarze, parki pałacowe, dworskie, willowe, miejskie, formy tradycyjnej zabudowy wiejskiej, zabytki techniki, zabytki nowożytnej architektury militarnej, charakterystyczne układy urbanistyczne miast, stanowiska archeologiczne, zabytki ruchome. Według krajowego rejestru zabytków, na terenie Powiatu Nyskiego znajduje się 469 zabytków, co stanowi 16,6% zabytków wpisanych do rejestru na koniec 2008 r. w województwie opolskim (16,5% zabytków Powiatu Nyskiego znajduje się w obrębie samego miasta Nysy[19]). Rejestr uwzględnia zabytki architektury i budownictwa w podziale na: historyczne układy przestrzenne, zespoły pałacowo – folwarczno – parkowe, zespoły zabytkowej zieleni, budownictwo obronne, zabytki sakralne, budynki użyteczności publicznej, nieruchome zabytki techniki (bez zabytków ruchomych).

[19] http://www.kobidz.pl/app/site.php5/article/1469/3159.html

Rysunek 12: Udział procentowy zabytków według krajowego rejestru zabytków, stan na 31.12.2008 r.

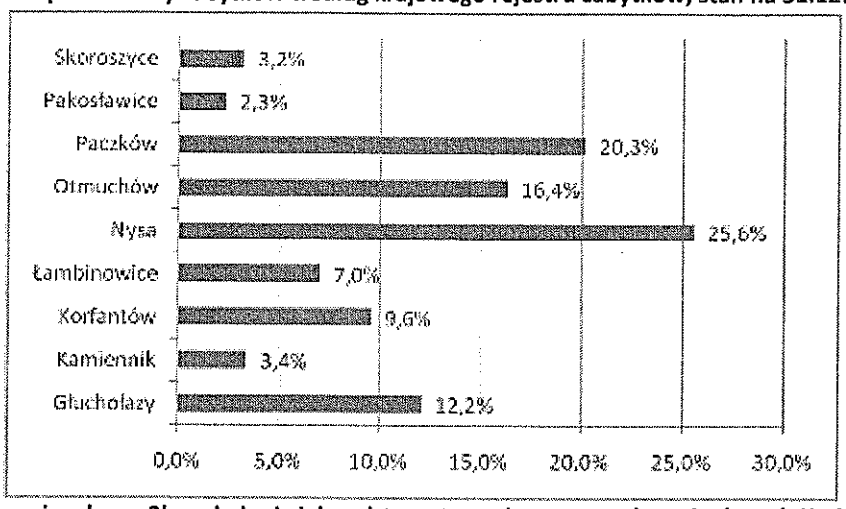

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne na podstawie danych Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków

Zabytki architektury świeckiej

- barokowy dwór z XVIII w., Podlesie, Gmina. Głuchołazy,
- baszta obronna, Sidzina, gm. Skoroszyce,
- byłe seminarium św. Anny - najstarsza zachowana część zespołu jezuickiego powstała w latach 1656-57, obecnie Państwowa Szkoła Muzyczna I i II st. im. W. Lutosławskiego , Nysa
- dom Starej Wagi - budowla z 1606 roku w stylu renesansu północnego, Nysa,
- duży zespół pałacowy z 1860 r., Rysiowice, Gmina Otmuchów,
- dwór śląski, XVIII-wieczny, pawilon ogrodowy z XVIII w., Cieszanowice
- dwór wczesnobarokowy z XVII w., Janowa, Gmina. Otmuchów,
- dwór z 1589 r. Maciejowice, Gmina Otmuchów,
- dwór z XVII w., Nieradowice, Gmina Otmuchów,
- Kolegium Jezuickie „Carolinum" z lat 1669 – 1673,
- mury obronne w Paczkowie z XIX, XV i XVI w., z trzema wieżami (bramy Wrocławskiej, Ząbkowickiej i Kłodzkiej) oraz basztami, tworzące wokół miasta prawie kompletny pierścień,
- neogotycka remiza strażacka w Korfantowie,
- pozostałości murów obronnych w Otmuchowie: fragment murów obronnych i wieża bramna zwana Bramą Nyską lub Bramą Wróblą z XV i XVI w.,
- mury obronne w Nysie z XIV, XV i XVI w. (wieże Bramy Wrocławskiej i Bramy Ziębickiej),
- dwór, XVI/XVII, 1 poł. XIX, Bielice, Gmina Łambinowice,
- oficyna dworska z XIX wieku murowana, Sidzina, Gmina Skoroszyce
- pałac Biskupi - początki budowy Pałacu Biskupiego sięgają wojny trzydziestoletniej (1618-1648), Nysa,
- pałac myśliwski z XVIII w., Zwierzyniec, Gmina Otmuchów
- pałac z 1660 r., Piotrowice Nyskie, Gmina Otmuchów,
- pałac z 1869 r., Starowice, Gmina Otmuchów,
- pałac z połowy XIX w, Kijów, Gmina Otmuchów,
- pałac z XVI w., Siestrzechowice, Gmina Nysa
- pałac zw. zamkiem dolnym z 1706 – 1707 r., Otmuchów,
- pałacyk – willa z pocz. XX w., otaczają go zabudowania folwarczne, Frydrychów, Gmina Paczków,
- pałacyk z 1713 – 14 r., Zwierzętnik (Zwierzyniec) – część Wierzbna, Gmina Otmuchów,
- pozostałości po zamku książąt „Novum Castrum", Chałupki, Gmina Paczków
- ratusz renesansowy z 1538 r., Otmuchów,

- ratusz renesansowy z 1550 r., Paczków,
- ruina dworu z 1600 r., Lubiatów, Gmina Otmuchów,
- ruiny dworu renesansowego z XV/XVI w., Lisie Kąty, Gmina Paczków,
- pozostałości zamku (brama) wzniesionego w XVI wieku z rozległym parkiem ze śladami sztucznego stawu z wyspą, Biała Nyska, Gmina Nysa
- rynek i ratusz z XVI w., Paczków,
- stare miasto w Nysie,
- szkoła wiejska w Kałkowie, Gmina Otmuchów,
- wieża ciśnień, Ścibórz, Gmina Paczków,
- zajazd kryty dachem mansardowym ze świetlikami, Ścibórz, Gmina Otmuchów,
- warowny zamek biskupi z 1292 r. otoczony murami z basteją, Otmuchów,
- zespoły zabytkowych kamienic w Nysie, Paczkowie, Otmuchowie i Głuchołazach,
- zespół pałacowy złożony z pałacu XVI/XVII w., folwarku i parku, Ulanowice, Gmina Otmuchów,
- zespół dawnego dworu biskupiego z Nysie, XVIII – XIX w.,
- zespół dworski barokowo – klasycystyczny z parkiem z 1798 r., Siedlec, Gmina Otmuchów,
- zespół dworski z ok. XIX w., Jarnołtówek, Gmina Głuchołazy,
- zespół dworski, k. XIX, 1910: dwór, Okopy, Gmina Łambinowice,
- zespół pałacowy, renesansowy z 1595 r., Ujeździec, Gmina Paczków,
- zespół pałacowy, wzniesiony w 1616 r., przebudowany w XVIII i II poł. XIX w., Korfantów,
- zespół parkowo – pałacowy XVII – XVIII w., Biechów, Gmina Pakosławice.
- pałac z XVII w. w Przydrożu Małym, Gmina Korfantów

Zabytki architektury sakralnej

W Powiecie Nyskim znajduje się najwięcej na Opolszczyźnie XIII- wiecznych kościołów murowanych oraz największa liczba kościołów wpisanych do rejestru zabytków (62 na 405 łącznie). Najcenniejsze zabytki architektury sakralnej (kościoły i klasztory) dla turystów to:

- barokowy zespół klasztorny jezuitów w Nysie z drugiej połowy XVII w.,
- budynek klasztorny od 1622 roku w rękach Jezuitów. Obecny pochodzi z XVIII wieku i należy do ojców oblatów, Bodzanów, Gmina Głuchołazy,
- kaplica dzwonnica, mur., z końca XIX w., Sowin, Gmina Łambinowice,
- kaplica mszalna Trójcy Świętej z 1774 r., Unikowice, Gmina Paczków,
- kaplica cmentarna z XVIII w., Wierzbie, Gmina Łambinowice,
- ewangelicka kaplica klasycystyczna w Nysie,
- klasztor franciszkanów przylegający do kościoła z drugiej połowy XVII w. w Nysie,
- klasztor ss. Elżbietanek - Dom Macierzysty Zgromadzenia Szarych Sióstr św. Elżbiety. Budowla powstała w latach 1863-65, Nysa,
- kościół cmentarny p.w. św. Rocha, Nysa
- kościół filialny p. w. św. Franciszka z Asyżu, XVII, Lasocice, Gmina Łambinowice
- kościół filialny św. Mikołaja z XV w., Jasienica Górna, Gmina Otmuchów,
- kościół filialny św. Rocha z 1936 r., Janowa, Gmina Otmuchów,
- kościół gimnazjalny św. Franciszka z Asyżu, wzniesiony w latach 1856 – 66, Głuchołazy,
- kościół parafialny p. w. św. Katarzyny, XV/XVI, XVIII, Bielice, Gmina Łambinowice,
- kościół parafialny p. w. św. Marcina, XV, XVIII, XX, Jasienica Dolna, gm. Łambinowice,
- kościół parafialny gotycki z XIX, Skoroszyce, Gmina
- kościół parafialny Narodzenia NMP – najcenniejszy w regionie romańsko – gotycki z XIII w., Kałków, Gmina Otmuchów,
- kościół parafialny p. w. św. Marii Magdaleny, mur. 1873 r. na miejscu dawnego drewnianego, Łambinowice,

- kościół parafialny p.w. św. Andrzeja, murowany z XV w. z przebudową w XVIII w., Makowice, Gmina Skoroszyce,
- kościół parafialny p.w. św. Piotra i Pawła, murowany z XVII w, Sidzina, Gmina Skoroszyce,
- kościół odpustowy p.w. Znalezienia Krzyża Świętego, Sidzina, Gmina Skoroszyce,
- kościół parafialny św. Jadwigi z 1302 r., Trzeboszowice, Gmina Paczków,
- kościół parafialny św. Jerzego z 1907 – 08 r., Podlesie, Gmina Głuchołazy,
- kościół parafialny św. Wawrzyńca z połowy XIII w., Głuchołazy,
- Bazylika św. Jakuba, obecny kształt późnogotycki, Nysa,
- kościół pod wezwaniem św. Piotra i Pawła z lat 1720 – 1727, Nysa,
- kościół pod wezwaniem Zwiastowania Najświętszej Marii Panny, barokowy (wzmiankowany w 1286 roku z zachowaną późnogotycką polichromią z początku XVI wieku, Biskupów, Gmina Nysa,
- kościół św. Jana Ewangelisty neogotycki (wzmiankowany w 1284 r.) z płytą nagrobną Małgorzaty Glaub ur. Falkenhans, Biała Nyska, Gmina Nysa,
- kościół św. Jana Ewangelisty z 1361 – 89 r., Paczków,
- kościół św. Marii Magdaleny z 1305 r., Dziewiętlice, Gmina Paczków,
- kościół św. Mikołaja i Franciszka Ksawerego – pierwotny p.w. św. Jana Chrzciciela z 1235 r., Otmuchów,
- kościół św. Rocha z 1472 r., Głuchołazy,
- zespół kościoła odpustowego „Na Szwedzkiej Górce" z połowy XIX w., Przydroże Małe, Gmina Korfantów,
- zespół klasztorny bożogrobców przy kościele św. Piotra i Pawła, Nysa,
- zespół klasztorny dominikanów z kościołem z pierwszej połowy XVIII w. w Nysie.

Zabytkowe cmentarze

- trzy cmentarze w Miejscu Pamięci Narodowej w Łambinowicach: Stary Cmentarz Jeniecki, Cmentarz Jeńców Radzieckich, Cmentarz Ofiar Obozu Pracy,
- obóz jeniecki – Pomnik Pamięci Narodowej w Łambinowicach,
- cmentarz jerozolimski w Nysie (grób Eichendorffa)
- cmentarz miejski w Głuchołazach (rzeźb. J. Krautwalda)
- cmentarz parafialny z XIX w. w Białej Nyskiej, Gmina Nysa,
- cmentarz parafialny w Domaszkowicach, Gmina Nysa,
- cmentarz parafialny z XIX w. w Kopernikach, Gmina Nysa,
- cmentarz parafialny przy kościele św. Katarzyny w Lipowej, Gmina Nysa,
- cmentarz przy kościele parafialnym p.w. św. Klemensa z XVII w., Rusocin, Gmina Nysa,
- cmentarz parafialny z XIX w. w Złotogłowicach, Gmina Nysa,
- cmentarz parafialny z XIX w. Kałkowie, Gmina Otmuchów,
- cmentarz parafialny z XIX w. w Otmuchowie,
- cmentarz żydowski na terenie na terenie parku „Bażanciarnia" (1830 – 1935) w Otmuchowie,
- cmentarz parafialny z XIX w. w Wójcicach, Gmina Otmuchów,
- cmentarz parafialny z XIX w. w Pakosławicach,
- cmentarz parafialny z XIX w. w Skoroszycach.

Parki pałacowe, dworskie, willowe, wiejskie i miejskie

- 3-hektarowy park w stylu angielskim, założony w 1860 r., z dębami szypułkowymi, które mają 300 lat, Frączków,
- park krajobrazowy koło pałacyku, Chróścina Nyska,
- park krajobrazowy przy pozostałościach zamku, Biała Nyska, Gmina Nysa,

- Park krajobrazowy w otoczeniu pałacu z różnorodnym drzewostanem, Biechów,
- park krajobrazowy z okazami starych dębów koło klasztoru, Bodzanów, Gmina Głuchołazy,
- park krajobrazowy z XIX w., Piotrowice Nyskie, Gmina. Otmuchów,
- park krajobrazowy z XIX w., Rysiowice, Gmina Otmuchów,
- park krajobrazowy, dąb szypułkowy – pomnik przyrody, Starowice, Gmina Otmuchów,
- park krajobrazowy, Frydrychów, Gmina Paczków,
- park krajobrazowy, Ujeździec, Gmina Paczków,
- park zdrojowy z urządzeniami wodolecznictwa, Głuchołazy
- park miejski z pierwszej połowy XIX w., Nysa,
- park pałacowy, 2 poł. XVIII, Malerzowice Wielkie, Gmina Łambinowice,
- park pałacowy, kon. XVIII w., II poł. XIX w., Wierzbie, Gmina Łambinowice,
- park podworski w stylu angielskim z XIX wieku, Cieszanowice,
- park krajobrazowy z XIX wieku w Chróścinie Nyskiej, Gmina Skoroszyce,
- park krajobrazowy z XIX w. Gmina Skoroszyce,
- planty z drugiej połowy XIX w., Nysa,
- planty miejskie z połowy XIX w., Paczków,
- pozostałości parku krajobrazowego, Nieradowice, Gmina Otmuchów,
- regularny ogród ozdobny założony przy pałacu około 1910 r., Okopy, Gmina Łambinowice
- XIX-wieczny park krajobrazowy, Przydroże Małe, Gmina Korfantów,
- wiejski park krajobrazowy, Sidzina, Gmina Skoroszyce.

Formy tradycyjnej zabudowy wiejskiej

Wsie Powiatu Nyskiego prezentują zarówno szczytową zabudowę wsi licówek (Stary Grodków), jak również wsie owalne (Ścinawa Nyska – wieś o układzie przestrzennym ruralistycznym, wpisanym do rejestru zabytków):

- folwark z XIX w. przy zespole pałacowym w Wilamowicach, Gmina Kamiennik,
- domy (chałupy) z XVIII i XIX w. w Starym Lesie, Gmina Głuchołazy,
- osiedle zabytkowe w Ścinawie Nyskiej, Gmina Korfantów,
- 8 zagród gospodarczych z połowy XIX w. w Bielicach, Gmina Łambinowice,
- 2 zagrody gospodarcze z połowy XIX w. w Jasienicy Dolnej, Gmina Łambinowice,
- 1 zagroda gospodarcza z połowy XIX w. w Jędrzychowicach, Gmina Nysa,
- 1 zagroda gospodarcza z połowy XIX w. w Złotogłowicach, Gmina Nysa,
- Budynek folwarczyny z XIX w. w Broniszowicach, Gmina Otmuchów,
- 3 zagrody gospodarcze z połowy XIX w. w Łące, Gmina Otmuchów,
- 2 zagrody gospodarcze z połowy XIX w. w Siedlcu, Gmina Otmuchów,
- folwark z XIX w. w Kozielnie, Gmina Paczków,
- folwark z XIX w. w Paczkowie,
- folwark z XIX w. w Paczkowie – Paczkówku.

Zabytki techniki

- gazownia w Paczkowie obecnie Muzeum Gazownictwa
- browar i gorzelnia Polmosu, Goświnowice, Gmina Nysa,
- cukrownia w Otmuchowie,
- magazyny zbożowe, Goświnowice, Gmina Nysa,
- młyn wodny z 1910 r., Siestrzechowice, Gmina Nysa,
- młyn wodny ze śluzami, Korzękwice,
- papiernia w Głuchołazach,
- spichlerz pocz. XIX w., Piątkowice, Gmina Łambinowice,
- spichlerz, mur., XVIII w., Dworzysko, gm. Łambinowice,

- spichlerz, teraz „Skansen wsi otmuchowskiej" w Otmuchowie,
- słodownia wraz z suszarniami z końca XIX w. w Nysie,
- Dom Kata, Paczków
- obiekty inżynieryjne (wiadukt w Maciejowicach) na nieczynnej linii kolejowej Otmuchów – Paczków,
- zabudowania dawnej rzeźni z XIX w., Głuchołazy,
- zabudowania dawnej rzeźni z XIX w., Nysa,
- zabudowania gospodarcze dawnego dworu biskupiego,
- zespół przemysłowo – miejski w Nysie – kompleks przemysłowy zakładów Weigla (d. ZUP).

Zabytki średniowiecznej i nowożytnej architektury militarnej

- zespół nowożytnych fortyfikacji twierdzy Nysa:
  - Bastion św. Jadwigi,
  - Reduta Kapucyńska,
  - fort II „Regulicki",
  - fort „Prusy",
  - fort Wodny,
- poligony wojskowe w Gminie Nysa,
- dawne budynki koszarów wojskowych w Nysie
- pozostałości infrastruktury dawnego poligonu w Łambinowicach, Sowin,
- pozostałości po byłym lotnisku wojskowym w Radzikowicach i Starym Grodkowie
- linia Biechów - Rzymiany – wąwóz ze śladami stanowisk artyleryjskich i okopów
- okopy w Radzikowicach.

Dawne lotniska

- lotnisko, Radzikowice, gm. Nysa,
- lotnisko, Wierzbie, gm. Łambinowice.
- lotnisko, Stary Grodków, gm. Skoroszyce,

Charakterystyczne układy urbanistyczne miast

Na charakterystyczne układy urbanistyczne miast Ziemi Nyskiej składają się ośrodki lub ich fragmenty, zakładane na bazie ośrodków średniowiecznych – stare miasta:

- układ urbanistyczny w Głuchołazach,
- stare miasto w Nysie, jako charakterystyczny średniowieczny układ urbanistyczny,
- układ urbanistyczny średniowiecznego założenia miasta w Otmuchowie,
- układ urbanistyczny (w ramach średniowiecznego założenia) w Paczkowie.

Stanowiska archeologiczne

- obszar pomiędzy środkowym biegiem Nysy Kłodzkiej a górnym biegiem Oławy na Ziemi Nyskiej - stanowiska datowane na neolit i koniec epoki brązu,
- do rejestru zabytków województwa opolskiego wpisane są następujące stanowiska archeologiczne w Powiecie Nyskim: 4 - Gmina Głuchołazy, 8 – Gmina Kamiennik, 3 - Gmina Korfantów, 8 – Gmina Łambinowice, 18 – Gmina Nysa, 42- Gmina Otmuchów, 1 – Gmina Paczków, 32 – Gmina Pakosławice, 1 – Gmina Skoroszyce,
- najważniejsze stanowiska archeologiczne to:
  - gródek z X – XII w., Goświnowice, gm. Nysa,
  - grodzisko datowane na okres wczesnego średniowiecza VIII w., Sarnowice, Gmina Otmuchów,
  - gródek lub osada średniowieczna datowana na XIII w., Stary Paczków, Gmina Paczków,
  - osada słowiańska datowana na X/XI w., Otmuchów,
  - osada wczesnośredniowieczna X – XIII w., Nowaki, Gmina Pakosławice,

- cmentarzysko kultury łużyckiej w Nowakach, Gmina Pakosławice,
- stanowisko w Cieszanowicach,
- stanowisko w Prusinowicach,
- stanowisko w Piechocicach.

Zabytki ruchome

- zabytki ruchome, to zabytkowe wyposażenie obiektów sakralnych (rzeźba, malarstwo, rzemiosło) znajdują się we wszystkich obiektach architektury sakralnej, najcenniejsze (wpisane do rejestru zabytków) to:
  - epitafia w Bazylice św. Jakuba w Nysie,
  - ołtarz w Bazylice św. Jakuba w Nysie,
  - wyposażenie Skarbca św. Jakuba w Nysie,
  - malowidła renesansowe ścian i sklepienia kaplicy pałacowej w Siestrzechowicach,
  - zespoły malowideł w kościołach jezuickich w Nysie i w Otmuchowie,
  - polichromie iluzjonistyczne w kościele bożo grobowców w Nysie,
  - malarstwo epitafijne w kościele w Kopernikach,
  - barokowe wyposażenie kościoła jezuickiego w Otmuchowie i kościoła bożogrobców w Nysie,
  - wyposażenie wiejskiego kościoła w Lipowej, Gmina Nysa,
  - średniowieczne dzwony w: Biskupowie, Burgrabicach, Lubiatowie i Gościcach,
  - renesansowe kraty w Bazylice św. Jakuba w Nysie, szczególnie ogrodzenie chrzcielnicy,
  - droga krzyżowa przy kościele św. Anny,
  - kalwaria na Szwedzkiej Górce,
  - droga krzyżowa w Gierałcicach,
  - droga krzyżowa w Lasku Złotogłowickim,
  - droga krzyżowa w Sławniowicach,
  - przydrożne kapliczki, krzyże,
  - gotyckie polichromie w kościele NMP w Kałkowie,
- zabytki tzw. małej architektury świeckiej:
  - „Fontanna Trytona"- perła nyskiego baroku wykonana w latach 1700-1701, Nysa,
  - renesansowe sgraffito pokrywające ratusz w Otmuchowie, kamienice w Paczkowie i w Nysie,
  - polichromie na Domu Starej Wagi w Nysie,
  - „piękna studnia" z 1668 r. w stylu barokowym w Nysie,
  - barokowa kolumna maryjna na rynku w Otmuchowie,
  - figura Chrystusa Salvatora Mundi w Nysie,
  - pomnik kozaka z 1831 r. w Kopernikach,
  - pomnik poległych w I wojnie światowej, Janowa, Gmina Otmuchów,
  - pomnik poległych w I wojnie światowej, Jarnołtów, Gmina Otmuchów,
  - pomnik poległych w I wojnie światowej, Kijów, Gmina Otmuchów,
  - XVI – wieczne płyty nagrobne w Burgrabicach,
  - figura Jana Nepomucena w Siestrzechowicach, Skoroszycach,
  - pomnik Josepha von Eichendorffa w Nysie,
- krzyże pokutne w: Nowym Świętowie, Korfantowie, Lubiatowie, Białej Nyskiej, Nowakach, Starowicach, Radzikowicach, Złotogłowicach, Wierzbięcicach, Jędrzychowie i innych,
- inne obiekty pokutne – „kamień morderczy" na zboczu Tylnej Kopy, Podlesie - Gmina Głuchołazy,
- biskupie kamienie graniczne - sześć (kamienie graniczne kasztelani otmuchowskiej) na terenie Powiatu Nyskiego koło Skoroszyc, Chocieborza, Lipnik – granica dawnego Księstwa Biskupów Wrocławskich z siedzibą w Nysie,
- muzealia – zbiory zgromadzone w muzeach Powiatu Nyskiego:

- unikatowe w skali kraju Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach - Opolu,
- najstarsze w województwie, mieszczące się w Pałacu Biskupim Muzeum w Nysie (Muzeum Powiatowe), bogate w zbiory malarstwa, rzeźby i rzemiosła, a także muzealia związane z historią tych ziem,
- unikatowe Muzeum Gazownictwa w Paczkowie, jedyne muzeum techniki na Opolszczyźnie.

Muzea i galerie

Muzea w systemie ochrony zabytków są instytucjami do gromadzenia i opracowywania naukowo eksponatów posiadających wartość historyczną. Część zbiorów udostępniana jest w postaci wystaw. Ważną rolą społeczną jaką pełnią (lub powinny pełnić) muzea jest edukacja i popularyzacja wiedzy z obszaru swojej działalności. Pojęcie „muzeum" przysługuje obiektom zarejestrowanym w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, często „na wyrost" określa się mianem „muzeum" zbiory i kolekcje organizacji lub osób prywatnych.

- Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach,
- Muzeum Ziemi Nyskiej, Nysa,
- Muzeum Gazownictwa w Paczkowie,
- Skarbiec św. Jakuba w Nysie,
- Skansen starych maszyn rolnych, Konradów, Gmina Głuchołazy,
- Izba regionalna Heimatmuseum w Przechodzie
- istnieje możliwość zwiedzania zamku w Otmuchowie.

Miejsca pielgrzymkowe

- relikwie błogosławionej Marii Luizy Merkert, Nysa,
- Nysa, jako centralny w Powiecie Nyskim punkt na szlaku św. Jakuba,
- Sanktuarium MB Bolesnej – Kalwaria na Szwedzkiej Górce,
- Kościół Matki Bożej Wspomożenia Wiernych (sanktuarium maryjne) w Lasku Złotogłowickim,
- Znalezienie Krzyża Świętego oraz MB Bolesnej w Sidzinie.

Instytucje kultury

- Nyski Dom Kultury w Nysie,
- Miejsko-Gminny Dom Kultury w Otmuchowie,
- Ośrodek Kultury i Rekreacji w Paczkowie,
- Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Łambinowicach,
- Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Kamienniku,
- Gminny Ośrodek Kultury Gminy Skoroszyce,
- Miejsko Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Korfantowie,
- Centrum Kultury z salą widowiskowo - kinową, Głuchołazy,
- Oddział Towarzystwa Społeczno – Kulturalnego Mniejszości Niemieckiej, Głuchołazy i Nysa,
- Wojewódzka Biblioteka Pedagogiczna w Nysie,
- Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Nysie,
- Biblioteka Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nysie,
- Biblioteka Publiczna w Otmuchowie, Paczkowie, Głuchołazach, Łambinowicach, Korfantowie, Sidzinie, Pakosławicach, Kamienniku,
- Kino „Pokój" w Nysie,
- Kino „Kopernik" w Paczkowie,
- Państwowa Szkoła Muzyczna im. Witolda Lutosławskiego w Nysie,
- Państwowa Szkoła Muzyczna im. J. Hallera w Głuchołazach,
- Ognisko Artystyczne w Nysie z filią w Paczkowie i Głuchołazach,
- Ognisko Artystyczne "Dom Plastyka" w Paczkowie,

- Ognisko Artystyczne w Głuchołazach

Imprezy kulturalne i promocyjne

- Impreza Herbowa, Święto Powiatu Nyskiego,
- „Lato Kwiatów" w Otmuchowie,
- Jarmark Jakubowy, Nysa,
- Dni Twierdzy Nysa, Nysa,
- Metalowa Twierdza w Nysie,
- Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Folk Fiesta", Nysa,
- Festiwal Muzyka w Zabytkowych Kościołach i Wnętrzach Księstwa Nyskiego, Powiat Nyski,
- Opolski Wieczór Kabaretowy, Nysa,
- Międzynarodowe Kursy Muzyczne w Głuchołazach,
- Święto Gór Opawskich w Głuchołazach (impreza o charakterze transgranicznym).
- Festiwal Piosenki Turystycznej Kropka w Głuchołazach
- Ogólnopolski Zlot Miłośników Rytmu Drum Djemboree, Głuchołazy,
- „Paczkowski Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej im. M. Brosiga", Paczków,
- Paczkowski festiwal filmowy „Spotkanie z kinem czeskim"
- Międzynarodowy Turniej Piłki Prądowej „Wasserball" w Przechodzie,
- Turniej „Złota Kosa" w Piątkowicach,

Imprezy sportowe - wybrane

- Regaty surfingowe, Nysa,
- Grand Prix Polski w Siatkówce Plażowej, Nysa
- Zawody Motorowodne o Złota Śrubę Jeziora Nyskiego, Nysa
- Regaty Żeglarskie o Błękitną wstęgę Jeziora Nyskiego", Nysa
- Międzynarodowe Regaty Żeglarskie "Memoriał im. Franciszka Ehla" , Otmuchów,
- Rocznica zakończenia II Wojny Światowej - "Sztafeta Zwycięstwa", Łambinowice,
- Ogólnopolskie Biegi Crossowe z okazji Święta Niepodległości, Korfantów
- Ogólnopolski Wyścig kolarski „Memoriał Erwina Chmiela", Korfantów
- Międzynarodowe Zawody Łucznicze, Głuchołazy,
- Mistrzostwa Województwa Opolskiego w Kolarstwie Górskim, Głuchołazy,
- Nordic Walking to Twój sposób na aktywny wypoczynek, Głuchołazy,
- Streetball - Turniej, Głuchołazy,
- Turniej siłaczy, Głuchołazy
- Grand Prix Głuchołaz w siatkówce plażowej, Głuchołazy,
- Ogólnopolski Turniej Koszykówki Dziewcząt, Głuchołazy,
- Ogólnopolski Rajd Kolarski "Zdobywamy Pradziada", Głuchołazy,
- Międzynarodowy Turniej szachowy „O Puchar Gór Opawskich", Głuchołazy
- Szachowe Mistrzostwa Polski Polityków, Głuchołazy
- Ogólnopolski Bieg Służb Mundurowych, Głuchołazy
- Ogólnopolski Rajd Kolarski Maraton Audax, Głuchołazy
- Wojewódzki rajd rowerowy „Babie lato", Głuchołazy
- Biegi Górskie „Chrobry Cross", Głuchołazy

Ośrodki handlowe

Ośrodki miejskie Powiatu Nyskiego rozwijały się wzdłuż szlaków komunikacyjnych, jako ośrodki handlowe. Najważniejszym takim szlakiem była rzeka Nysa Kłodzka. W XIII i XIX wieku powstały na tym terenie dwa ośrodki handlowe: Nysa i Paczków (oba układy urbanistyczne wpisane są do rejestru zabytków, jest to rezerwat kulturowy „Nysa – Paczków"). Wzdłuż odcinka Nysy Kłodzkiej powstał trakt (obecna droga S 46, łącząca Ziemię

Kłodzką ze Śląskiem). Licząca 46 tyś. mieszkańców Nysa jest najważniejszym ośrodkiem handlowym, kulturalnym i stolicą Powiatu Nyskiego (cała gmina wraz z sołectwami liczy 59 tyś. mieszkańców). Drugim ośrodkiem handlowym Powiatu Nyskiego, pełniącym istotną rolę w rozwoju transgranicznego handlu są Głuchołazy. Liczącymi się w Powiecie centrami miejskimi – ośrodkami handlowymi są również Paczków i Otmuchów.

Pozamaterialne walory kulturowe

- zachowane obyczaje wiejskie: wielkanocne zdobienie jaj i wielkanocne procesje konne, topienie marzanny, andrzejki, dożynki,
- na obszarach wiejskich gmin Powiatu Nyskiego działają prężnie koła gospodyń wiejskich, które kultywują wymienione wyżej tradycje,
- Lokalne Grupy Działania, które funkcjonują na terenie Powiatu Nyskiego i biorą udział w Programie Rozwoju Wsi, Programie Leader+ w ramach PROW oraz Programie Tradycyjny Produkt Opolszczyzny:
    - LGD „Nyskie Księstwo Jezior i Gór",
    - LGD „Partnerstwo Borów Niemodlińskich",
    - LGD „Wspólne Źródła",
    - LGD „Złota Ziemia",
- Lokalne Grupy Działania są kontynuatorami przywiezionych i kreatorami nowych produktów kulinarnych. Zgłaszane one są do Programu Tradycyjnego Produktu Opolszczyzny na Listę Produktów Tradycyjnych i stanowią istotny element rozwoju turystyki na obszarach wiejskich,:
    - Gołąbki z kaszy gryczanej i ziemniaków (LGD „Nyskie Księstwo Jezior i Gór),
    - Nalewka orzechowa (LGD „Złota Ziemia"),

Rysunek 13: Zasięg Lokalnych Grup Działania w Powiecie Nyskim

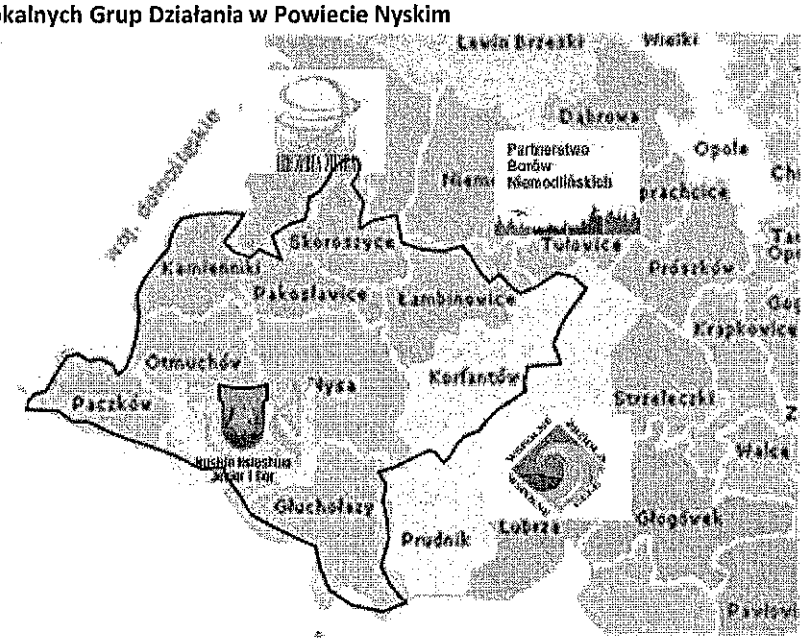

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o dane ze strony www.odnowawsi.eu

- Stowarzyszenie na Rzecz Odnowy i Rozwoju Wsi „Sami Sobie" i Miłośników Sztuki Kulinarnej i Lokalnych Przysmaków z Wilamowic Nyskich aktywnie działa w zakresie podtrzymania i rozwoju tradycji na obszarach wiejskich Ziemi Nyskiej – stworzyło własne oryginalne „stroje ludowe", produkuje według tradycyjnych receptur potrawy lokalne na bazie naturalnych produktów,
- rękodzielnictwo:
    - rzeźba w drewnie w Jasienicy Dolnej i w Sowinie (Gmina Łambinowice),

- kowalstwo artystyczne w Jasienicy Dolnej i w Mańkowicach (Gmina Łambinowice),
- wyroby ceramiczne w Mańkowicach (Gmina Łambinowice),
- haft krzyżykowy w Mańkowicach i w Jasienicy Dolnej (Gmina Łambinowice),
- haft richelieu w Jasienicy Dolnej (Gmina Łambinowice),
- koronkarstwo w Jasienicy Dolnej (Gmina Łambinowice),
- robótki szydełkowe i na drutach w Mańkowicach i w Jasienicy Dolnej (Gmina Łambinowice),
- malarstwo w Jasienicy Dolnej (Gmina Łambinowice),
- grafika i rysunek w Jasienicy Dolnej (Gmina Łambinowice),

- dawne Księstwo Biskupów Wrocławskich, o bogatych tradycjach historycznych i kulturowych poszczycić się może zamieszkałymi w przeszłości na tych ziemiach wybitnymi postaciami, które wywarły wpływ na ich rozwój, są to:
  - Konrad Emil Bloch, noblista w dziedzinie fizjologii i medycyny pochodzący z Nysy,
  - Moritz Brosig, śląski kompozytor,
  - Joseph von Eichendorff, poeta epoki romantyzmu (pod koniec życia mieszkał i zmarł w Nysie),
  - Bernhard Grzimek, przyrodnik, uważany za najbardziej znanego na świecie Nysanina,
  - Max Herrmann – Neisse – poeta pochodzący z Nysy,
  - Maria Luiza Merkert, pierwsza śląska błogosławiona, pochodząca z Nysy,
  - Książę Biskup Franciszek Ludwik von Neuburg, związany z Ziemią Nyską biskup wrocławski,
  - Vincenz Priessnitz, postać, która wpłynęła na rozwój uzdrowiska Głuchołazy i pośrednio na rozwój turystyki na Ziemi Nyskiej,
  - Bernhard Ruffert – historyk pochodzący z Nysy,
  - Christofh Scheiner – astronom uczący w dawnym Kolegium św. Anny,
  - ks. Ludwik Skowronek, związany w Głuchołazami,
  - generał Friedrich Wilhelm von Steuben – obok króla Michała Korybuta Wiśniowieckiego najsłynniejszy uczeń nyskiego Carolinum,
  - Fridrich Bernhard Werner – pejzażysta rysownik, uczeń nyskiego Carolinum,
  - Fryderyk II, król pruski (po wejściu Ziemi Nyskiej w skład Królestwa Prus powstały nyskie fortyfikacje).

d) Walory specjalistyczne

Walory do uprawiania turystyki wodnej

- dla rozwoju turystyki wodnej w Powiecie Nyskim kluczowe znaczenie ma „Pojezierze Nysy Kłodzkiej", czyli rzeka Nysa Kłodzka wraz z trzema zbiornikami wodnymi w granicach Ziemi Nyskiej, utworzonymi na tej rzece: Jeziorem Nyskim, Jeziorem Otmuchowskim i Jeziorem Paczkowskim (leży ono w części na terenie Powiatu Nyskiego w Gminie Paczków i częściowo na terenie Powiatu Ząbkowickiego w Gminie Kamieniec Ząbkowicki),
- Powiat Nyski stwarza bardzo dobre warunki do uprawiania turystyki wodnej - kajakowej, żeglarstwa, windsurfingu, rekreacji motorowodnej (spędzanie letniego czasu nad wodą i pływanie na rowerach wodnych będzie raczej rekreacją),
- Jezioro Otmuchowskie (23 km^2), Nyskie (22 km^2) i Jezioro Paczkowskie (Zbiornik Topola i Kozielno o łącznej powierzchni 7,24 km^2) stwarzają warunki do windsurfingu, żeglarstwa, kajakarstwa, pływania motorówką, rowerem wodnym, na nartach wodnych,
- Jezioro Nyskie zostało wyróżnione w Rankingu „Wprost"[20] i znalazło się na 10-tym miejscu (ocena dotyczyła m.in. czystości plaży, otoczenia, zagospodarowania turystycznego); Jezioro Turawskie znalazło się w tym rankingu na 21-szym miejscu, a Jezioro Otmuchowskie – 30-tym,

[20] Rankingi Wprost Ranking Jezior edycja 2006

- na Nysie Kłodzkiej w granicach Powiatu Nyskiego wytyczony został szlak kajakowy (od Kozielna do Malerzowic Wielkich) liczy 55,2 km i został opisany w wydawnictwie Pascala powstałym z inicjatywy Gminy Nysa: „Nysa Kłodzka przewodnik kajakowy",[21] (całkowita długość szlaku kajakowego na Nysie Kłodzkiej wynosi 137 km),
- drugim istotnym walorem do uprawiania turystyki wodnej jest rzeka Biała Głuchołaska, prawobrzeżny dopływ Nysy Kłodzkiej, na której biegnie szlak kajakowy o charakterze górskim, o całkowitej długości 59,5 km,
- oba jeziora (Nyskie i Otmuchowskie) wzdłuż brzegu posiadają zagospodarowanie, służące rekreacji i uprawianiu turystyki wodnej, a także podmioty zajmujące się organizacją turystyki wodnej:
    - NOR w Nysie, usytuowany na północnym brzegu jeziora (plaża, parking, kompleks noclegowo – gastronomiczny, przystań dla żaglówek),
    - popularne letnisko i ośrodek sportów wodnych, Głębinów Gmina Nysa,
    - przystanie, kąpielisko, zapora wodna z kręgiem spacerowym, Skorochów, Gmina Nysa,
    - Klub Żeglarski Nysa,
    - Klub Żeglarski "Opty", Otmuchów,
    - Wojskowe Koło PTTK nr 22 „Szarotka" w Nysie.

Do uprawiania wędkarstwa

- możliwość wędkowania w wybranych miejscach na jeziorze Otmuchowskim, Nyskim i na rzece Nysa Kłodzka, Biała Głuchołaska - rodzaje ryb: szczupak, sandacz, karp, leszcz, płoć,
- łowisko w Pokrzywnej na Złotym Potoku,
- łowisko „Złota Rybka", Grądy, Gmina Otmuchów
- Jezioro Korzkiew, Gmina Pakosławice,
- stawy w Malerzowicach,
- teren wędkarski, Siestrzechowice, Gmina Nysa,
- wyrobiska pożwirowe, gatunki ryb : sandacz, szczupak, leszcz, płoć, karp,
- na terenie Powiatu działa Polski Związek Wędkarski, Zarząd Koła PZW przy "Celpa" S.A. w Łambinowicach oraz koła wędkarskie (5 w Nysie, w Głuchołazach, Korfantowie, Jasienicy Dolnej, Sidzinie, Otmuchowie i Paczkowie).

Do uprawiania pieszej turystyki górskiej (Góry Opawskie)

- turyści wędrujący pieszo po górach mają do dyspozycji ok. 77 km turystycznych szlaków pieszych,
- najdłuższy – szlak czerwony (Główny Szlak Sudecki im. M. Orłowicza), biegnący z Prudnika przez Biskupią Kopę, Głuchołazy, Paczków, wychodzący poza granicę powiatu w kierunku Sudetów Zachodnich,
- w okolicach Góry Parkowej biegną jeszcze dwa szlaki: żółty i niebieski - niebieski 6,3 km prowadzi do kaplicy stacji Drogi Krzyżowej. Żółty 5,1 km, zwany „Szlakiem Złotych Górników" biegnie przez tereny dawnego górnictwa złota oraz przez szczyt Przedniej Kopy,
- pozostałe dwa szlaki żółty i niebieski przecinają okolice Biskupiej Kopy:
    - szlak żółty 12 km, jest najpopularniejszym szlakiem dojściowym do schroniska PTTK na Biskupiej Kopie i prowadzi przez Pokrzywną z ośrodka PTTK przez przełęcz pod Zamkową Górą do schroniska, skąd można zejść przez Bukową Górę do Jarnołtówka,
    - szlak niebieski 10 km, zwany „Szlakiem Przełomu Złotego Potoku" jest jednym z najbardziej malowniczych (biegnie on z Jarnołtówka przez występy skalne zwane Karolinkami, dalej przez Olszak, aż do Pokrzywnej, ośrodka PTTK i na zbocza Biskupiej Kopy).
- ścieżki przyrodniczo-dydaktyczne na terenie parku krajobrazowego Góry Opawskie

[21] „Nysa Kłodzka. Przewodnik kajakowy", Przewodnik powstały z inicjatywy i we współpracy z Urzędem Miejskim w Nysie, Bielsko – Biała 2009, ss. 10-17

Do uprawiania pieszej turystyki – inne szlaki

- szlak „Kopernikowski" oznaczony na niebiesko - początek w centrum Nysy, a następnie wałem do Starzechowic, potem przez Koperniki Jodłów, Łąkę i Kałków, wzdłuż Jeziora Nyskiego, przez Zwierzyniec do Otmuchowa,
- „Śladami Pamięci" – trasa piesza w Łambinowicach (m.in. teren Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych),
- na terenie Miasta i Gminy Nysa wytyczone zostały następujące krajoznawcze szlaki w cyklu „Szlakiem Pielgrzyma" (Szlak Świątyń Śląskiego Rzymu, Szlak Śladami Marii Luizy Merkert, Szlak Marii Jerozolimskiej, Szlak Pamięci i Wdzięczności), szlak Eichendorffa oraz „Szlakiem nyskich grodów, zamków i twierdz",
- Skrajem Dawnej Puszczy – ścieżka rozpoczyna się na terenie pozostałości parku podworskiego w Wierzbiu, kończy na parkingu leśnym w okolicach Sowina, Gmina Łambinowice.
- „Nyska Droga św. Jakuba"
- Szlak miejski w Głuchołazach

Do uprawiania turystyki rowerowej

- na terenie Powiatu Nyskiego oznakowanych jest 6 tras rowerowych, które łącznie liczą ponad 300 km,
- wytyczone trasy rowerowe:
    - trasa rowerowa Międzynarodowa R9, Błotnica – Kozielno – Paczków – Kałków – Nysa - Głuchołazy, (dalej Brno, Wiedeń),
    - trasa rowerowa Krajowa Nr R60 z Kotliny Kłodzkiej, Paczków Kałów- Gościce – Głuchołazy, Pokrzywna (niebieska),
    - trasa rowerowa R16, Lipniki – Otmuchów – Nysa - Korfantów – Pleśnica (żółta),
    - trasa rowerowa R17, Kamiennik - Biechów - Nysa - Kubice – Rzymkowice (zielona),
    - trasa rowerowa R57, Nysa, Frączków, Chróścina Nyska (czerwona),
    - trasa rowerowa "Szlakiem Czarownic" –Zlate Hory – Głuchołazy - Jarnołtówek – Nysa – Otmuchów – Paczków (czarna),

    wytyczono również Cyklotrasę L-J-O Lądek Zdrój - Javornik - Paczków - Otmuchów,
- w Górach Opawskich znajdują się następujące trasy rowerowe dla rowerów górskich:
    - Głuchołazy - Góra Parkowa 577 m n.p.m. (ok. 15 km), (Schroniska - Kaplica św. Anny) - Podlesie - Konradów (przejście graniczne) – Głuchołazy,
    - Pokrzywna (kąpielisko) – Biskupia Kopa 890 m n.p.m. (Schronisko turystyczne, przejście graniczne) - Jarnołtówek (kopalnia Łupka) - Góra Olszak 453 m n.p.m. (Żabie Oczko) – Pokrzywna,

Do uprawiania turystyki jeździeckiej

- na terenie Powiatu Nyskiego nie zostały jeszcze wytyczone szlaki konne (rozpoczęte zostały prace nad wytyczeniem szlaków konnych przez LGD „Nyskie Księstwo Jezior i Gór",
- LGD „Wspólne Źródła" wytyczyła szlak konny, który jednak leży już poza granicą Powiatu Nyskiego w Gminie Biała i Gminie Prudnik,
- Na terenie Gmin Powiatu Nyskiego działają stadniny koni i gospodarstwa, które stwarzają warunki do uprawiania turystyki jeździeckiej i rekreacji konnej:
    - stadnina koni Morów, Biała Nyska, Gmina Nysa (rekreacja, pensjonat dla koni, hodowla),
    - Ranczo Rochus, Nysa, Gmina Nysa (nauka jazdy konnej, · wycieczki konne, przejażdżki bryczką),
    - Antoniówka Stadnina Koni, Mańkowice, Gmina Łambinowice (jazda konna z instruktorem, rajdy konne, ogniska klasowe, pensjonat dla koni, przejażdżki bryczką),
    - Klub Pony, Paczków,
    - Stadnina Jazda Konnej – Stajnia blisko lasu i jeziora, Kozielno (jazdy w teren, rajdy

jednodniowe),
- Klub Jazdy Konnej Preston, Kozielno (Gmina Paczków),
- Ośrodek jeździecki w Jarnołtówku
- Gospodarstwo agroturystyczne „Stajnia za tamą" – Jarnołtówek

Do uprawiania myślistwa

- według informacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, na Opolszczyźnie są dobre warunki dla łowiectwa i stoi ono na wysokim poziomie,
- w Borach Niemodlińskich żyją jelenie, daniele, sarny, dziki, zające, bażanty, kuropatwy, a rejon Otmuchowa i Paczkowa jest znany z jesiennych przelotów gęsi,
- obszary myśliwskie na terenie Gminy Otmuchów obejmują 11 000 ha, główne gatunki zwierząt łownych to: sarna, dzik, zając, bażant,
- na terenie Gminy Skoroszyce i Gminy Łambinowice znajduje się polny obwód łowiecki nr 75 o powierzchni 4394 ha (teren Koła łowieckiego Cietrzew nr 11 w Opolu),
- na terenie gminy Głuchołazy znajdują się dwa obwody nr 121 i 117 (Koło łowieckie Chrobry).

Do uprawiania narciarstwa

- w Powiecie Nyskim w Gminie Głuchołazy są jedyne na terenie Opolszczyzny warunki do uprawiania narciarstwa zjazdowego, które stwarza położenie w Górach Opawskich,
- uprawianie narciarstwa zjazdowego i snowboardingu umożliwia wyciąg orczykowy o długości 300 m na stoku u podnóża Biskupiej Kopy w Jarnołtówku (jest to stok raczej dla początkujących),
- szlak narciarska biegowego - Pętla Wolfa licząca ok. 5 kilometrów, dwa razy przechodzi przez granicę i otacza szczyt Kopy Biskupiej na wysokości ok. 750 metrów, oznaczona znakami turystycznymi w kolorze żółto - niebieskim.
- turyści przebywający na terenie Powiatu Nyskiego mogą skorzystać z oferty wyciągów i tras narciarskich po czeskiej stronie (najbliższe to: Zlate Hory oraz Ramzowa, Cervenohorske Sedlo, Pradziad i inne),
- nie funkcjonują na terenie Powiatu Nyskiego wypożyczalnie sprzętu narciarskiego
- w ostatnich latach bezśnieżne zimy uniemożliwiają korzystanie z tego potencjału.

Inne walory dla turystyki aktywnej

- ukształtowanie terenu w dolinie Nysy Kłodzkiej, różnorodność form ukształtowania, obszary leśne, poligonowe oraz fortyfikacje w Nysie tworzą sprzyjające warunki dla niszowych produktów turystycznych, jakimi są:
  - biegi i marsze na orientację,
  - jazdy i rajdy terenowe na różnego rodzaju pojazdach,
  - wspinaczka skałkowa,
  - paralotniarstwo,
- w Pokrzywnej znajduje się Park Linowy (ponadto oferowane są m.in. zorbing, paintball, strzelnica, ASG, ścinka wspinaczkowa, paralotnie, loty szybowcem, off-road, quady, Max Racing),
- na terenie gmin funkcjonuje geocaching (poszukiwanie „skarbów"),
- infrastruktura i organizatorzy wymienionych rodzajów turystyki aktywnej i specjalistycznej dopiero powstają na terenie Powiatu Nyskiego, obecnie działają:
  - Klub Pasjonatów Quadów w Skorochowie, który posiada tor i prowadzi wypożyczalnie,
  - Nyskie Centrum Nurkowe z bazą w Nadziejowie
  - Nyski Klub Motocykli Dawnych i Ciężkich " Globetrotter Homeless "
- Imprezy paintballowe organizuje firma Paintball "Garota", Głuchołazy.

e) Walory społeczne i gospodarcze

Struktura demograficzna mieszkańców

- w 2008 r. w Powiecie Nyskim mieszkało 144 288 mieszkańców według statystyk GUS i jest to najludniejszy powiat Opolszczyzny,
- w strukturze demograficznej dominują kobiety (52%),
- Powiat Nyski należy do powiatów regionu o najliczniejszej w stosunku do innych województw populacji dzieci i młodzieży do 18 roku życia,
- pozytywnie na strukturę demograficzną w Powiecie Nyskim oddziałuje obecność wyższych uczelni i napływ młodych ludzi, wspierany aktywną polityką Gminy Nysa.

Rozwój gospodarczo - społeczny

- Powiat Nyski posiada 13 325 podmiotów gospodarki narodowej, w tym 460 spółek handlowych (102 z udziałem kapitału zagranicznego) i 764 spółki cywilne,
- liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wynosi 10 598 (Gus 2008), z czego 342 firmy działają w zakresie rolnictwa, łowiectwa lub leśnictwa a 1004 w zakresie przemysłu i przetwórstwa przemysłowego, w tym 405 podmiotów zarejestrowanych wg PKD jako hotele i restauracje,
- orientacja gospodarcza gmin Powiatu Nyskiego jest następująca:
    - Gmina Nysa – usługi, przemysł, turystyka,
    - Gmina Głuchołazy - usługi, przemysł, turystyka,
    - Gmina Otmuchów - usługi, rolnictwo, przemysł, turystyka,
    - Gmina Paczków - usługi, rolnictwo, przemysł,
    - Gmina Kamiennik – rolnictwo,
    - Gmina Korfantów – rolnictwo,
    - Gmina Skoroszyce – rolnictwo,
    - Gmina Łambinowice – rolnictwo,
    - Gmina Pakosławice – rolnictwo.

f) Walory wynikające z transgranicznego położenia

- Przed wejściem do Strefy Schengen na terenie Powiatu Nyskiego było 8 przejść granicznych, w tym jedno kolejowe przejście graniczne Mikulovice - Głuchołazy – Jindřichov, jedno przejście turystyczne na Biskupiej Kopie i 3 przejścia małego ruchu granicznego,
- transgraniczne położenie sprzyja rozwoju turystyki na pograniczu nysko – jeseníckim i tworzeniu komplementarnych produktów turystycznych (największym walorem Powiatu Nyskiego jest „Pojezierze Nysy Kłodzkiej" z 3 jeziorami, zaś Jeseníki mają lepsze warunki do rozwoju i uprawiania narciarstwa – wyższe góry, lepsze warunki śniegowe, infrastruktura narciarska),
- zróżnicowanie i komplementarny charakter walorów turystycznych stwarzają możliwości rozwoju komplementarnego transgranicznego produktu turystycznego,
- transgraniczne położenie i liczne partnerstwa formalne i nieformalne umożliwiają realizację wspólnych projektów turystycznych z POWT RCz- RzP, również z FMP,
- zrealizowane zostały projekty dotyczące rozwoju infrastruktury turystycznej, ofert produktu turystycznego oraz promocji walorów, atrakcji i produktów na pograniczu nysko – jeseníckim.

g) Walory „naj"

- najwyższym szczytem jest Biskupia Kopa (890 m. n.p.m),
- najstarszym zabytkiem jest Bazylika św. Jakuba w Nysie z 1198 r.,
- najwyższa jest budowla ratuszowa w Nysie 72 m,
- Jezioro Nyskie jest najatrakcyjniejszym i jednym z najczystszych kąpielisk Opolszczyzny,
- Bazylika św. Jakuba posiada największy powierzchniowo dach w Polsce,
- piżmak, badylarka - najmniejszy gryzoń Europy występujący w okolicy Głuchołaz,
- na Ziemi Nyskiej jest najwięcej XIII – wiecznych kościołów,
- na Ziemi Nyskiej jest największa na tle innych powiatów liczba zabytkowych kościołów, wpisanych do rejestru zabytków (62),
- w Nysie jest najwięcej spośród opolskich miast kościołów.

h) Walory turystyczne ze względu na punkt położenia

- walory punktowe:
  - Pokrzywna „Śląska Szwajcaria"
  - Paczków „Śląski Carassonne",
  - Nysa „Śląski Rzym lub Ateny",
  - Otmuchów „Polski Salzburg"
  - wieże widokowe (Wrocławska i Ratuszowa) z lunetami, Paczków,
  - wieża ziębicka (dawniej berlińska), wrocławska w Nysie, wieża nowego ratusza w Nysie jako punkt widokowy,
  - Bazylika św. Jakuba w Nysie wraz ze skarbcem, w dzwonnicy
  - warowny zamek w Otmuchowie,
  - Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach - Opolu,
  - Fortyfikacje Nyskie,
  - Jezioro Nyskie,
  - Jezioro Otmuchowskie
- walory powierzchniowe:
  - Park Krajobrazowy Gór Opawskich,
  - Otmuchowsko – Nyski Obszar Chronionego Krajobrazu wraz z rezerwatami,
  - Obszar Krajobrazu Chronionego „Bory Niemodlińskie",
  - obszar kulturowy Nysa – Paczków,
- walory liniowe:
  - Główny Szlak Sudecki im. M. Orłowicza,
  - pierwszy na tym terenie samochodowy szlak turystyczny o przebiegu: przejście graniczne Paczków/Bily Potok – Paczków – Otmuchów – Nysa – Głuchołazy – przejście graniczne Konradów/Zlate Hory (w ramach projektu wykonano 65 znaków drogowych E-22a, E-22b, E-22c, w tym dwie tablice informujące o realizowanym projekcie i jego dofinansowaniu ze środków Programu Interreg III A, które informują o znajdujących się na szlaku zabytkach i atrakcjach turystycznych,
  - transgraniczny szlak krajoznawczy „Szlakiem czarownic po czesko – polskim pograniczu,
  - szlak kajakowy Nysą Kłodzką i Białą Głuchołaską,
  - szlak kolejowy: linia kolejowa łącząca Krnov z Jeseníkiem o charakterze międzynarodowym, Głuchołazy,
  - szlak św. Jakuba (muszle), który na terenie Powiatu Nyskiego nazwany jest „Nyską Drogą św. Jakuba" i który został połączony pod koniec października 2009 r. z „Drogą św. Jakuba via

Regia" w województwie opolskim,

- szlak św. Jana (na granicy powiatów nyskiego i ząbkowickiego): Granica Świętego Jana - granica ustalona w drugiej połowie XIII w., w związku z konfliktem pomiędzy księciem wrocławskim Henrykiem IV Probusem a biskupem wrocławskim - Tomaszem II: oznaczają ją stojące dwumetrowej wysokości kamienie graniczne, znajdujące się dokładnie na granicy Powiatów Nyskiego i Ząbkowickiego (granica województw dolnośląskiego i opolskiego),
- szlak cysterski, który biegnie przez teren Powiatu Nyskiego od Kamieńca Ząbkowickiego (na terenie Ziemi Nyskiej nie ma jednak istotnego zabytku pocysterskiego).

Rysunek 14: Atrakcyjność i częstość występowania walorów w Powiecie Nyskim

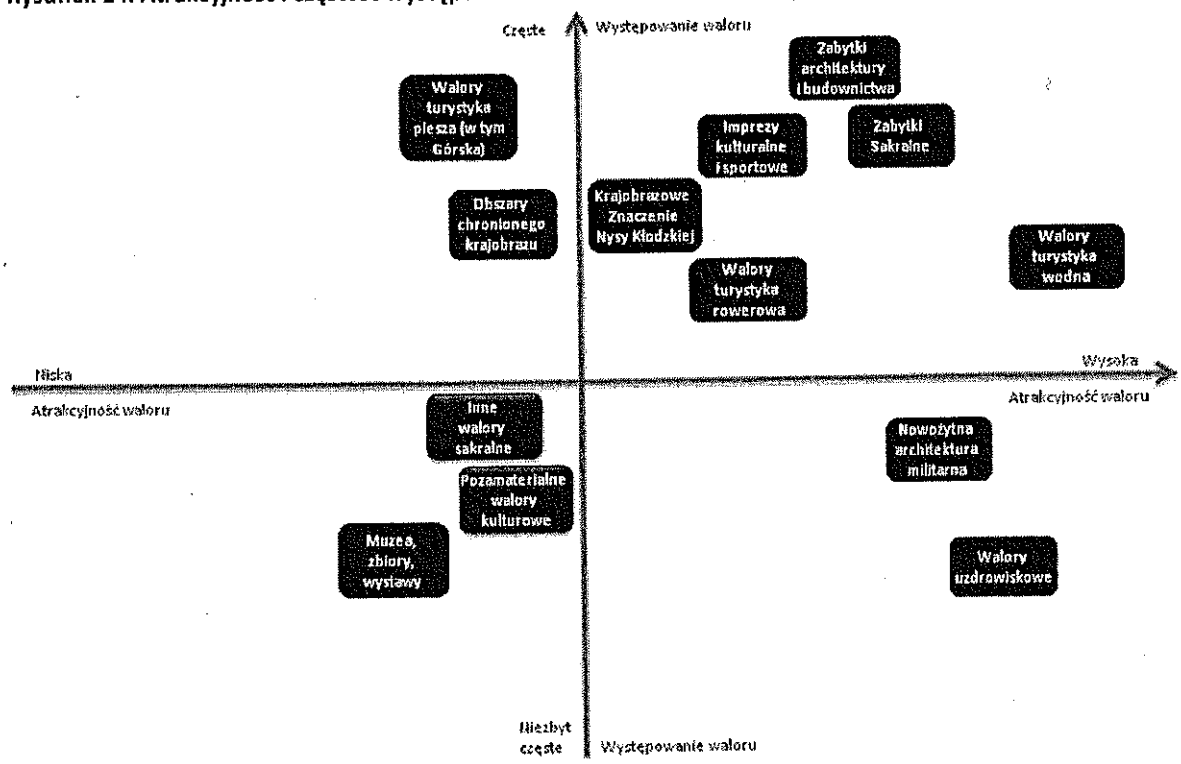

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne

i) Walory – wnioski

- najwięcej w Powiecie Nyskim jest walorów antropogenicznych: zabytki architektury i budownictwa, w tym architektury i budownictwa świeckiego, zabytkowych pałaców, zamków, zabytkowych układów urbanistycznych, parków krajobrazowych,
- najbardziej atrakcyjne turystycznie są walory dla turystyki wodnej,
- zabytki architektury sakralnej cechuje wysoka atrakcyjność, jak również intensywność występowania,
- wysoką atrakcyjnością turystyczną cechują się walory uzdrowiskowe i lecznicze, co znajduje odzwierciedlenie w ruchu turystycznym,
- istotną pozycję zajmują walory związane z posiadaniem przez Powiat Nyski nowożytnych fortyfikacji w Nysie, których znaczenie będzie wzrastać,
- coraz większego znaczenia nabierają inne walory antropogeniczne – imprezy kulturalne i sportowe (świadczy o tym wyróżnienie, jakie otrzymały Dni Twierdzy Nysa),

Istotnym czynnikiem oceny atrakcyjności walorów jest ich zagospodarowanie i dostępność dla turysty. Atrakcyjność kulturowa, historyczna, czy przyrodnicza waloru nie są tożsame z ich użytecznością, możliwością „skonsumowania" przez turystę jako produktu. Dlatego znaczenia waloru, który nie jest dostępny (lub jego

dostępność jest ograniczona) jest znacznie mniejsze – np. ograniczona możliwość zwiedzania wieży Ziębickiej, ograniczony czas zwiedzania kościoła bożogrobców w Nysie.

Tabela 1: Ocena walorów turystycznych gmin Powiatu Nyskiego

Gmina	Walory krajobrazowe, wypoczynkowe i uzdrowiskowe	Obiekty kultury o działalności atrakcyjnej turystycznie	Cykliczne imprezy o znaczeniu ponadlokalnym	Walory specjalistyczne	Zagospodarowanie walorów	Dostępność walorów	Ocena łączna
Głuchołazy	5	5	5	5	5	5	30
Kamiennik	1	1	1	1	1	1	6
Korfantów	2	2	1	2	1	2	10
Łambinowice	2	3	1	2	2	3	13
Nysa	4	5	5	5	5	5	29
Otmuchów	4	4	4	4	4	4	24
Paczków	3	3	3	4	3	3	19
Pakosławice	1	1	1	1	2	2	8
Skoroszyce	1	1	1	1	1	1	6

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne

3. Baza noclegowa

Audyt stanu bazy noclegowej Powiatu Nyskiego oparty został o dane GUS za lata 2004 – 2008 opublikowane w Roczniku Statystycznym, dane Instytutu Turystyki oraz dane Powiatu Nyskiego i jego gmin. W audycie uwzględniono: strukturę obiektów, sezonowość bazy, dynamikę zmian liczby obiektów i miejsc noclegowych oraz udział bazy dla świadczenia usług szkoleniowo – konferencyjnych i rehabilitacyjno - zdrowotnych. Baza noclegowa Powiatu Nyskiego porównana została również z wybranymi destynacjami konkurencyjnymi.

Według GUS w 2008 r. w Powiecie Nyskim było 3 424 miejsca noclegowe (w tym 2 106 całoroczne) w 37 obiektach (w tym 25 całorocznych). Według Bazy Traper Instytutu Turystyki w Powiecie Nyskim jest 4 348 miejsc noclegowych w 112 obiektach.[22] Z poniższej tabeli wynika, że liczba obiektów w bazie sezonowej zmniejszyła się o 14%, liczba miejsc noclegowych zmniejszyła się o 7%. Pozytywnym zjawiskiem jest to, że o 5% wzrosła liczba całorocznych miejsc noclegowych (liczba obiektów całorocznych utrzymuje się na stałym poziomie). Udział bazy sezonowej jest wysoki i wynosi 32% dla obiektów noclegowych i 38% dla miejsc noclegowych (w niektórych obiektach miejsca podawane są w rozbiciu na całoroczne i sezonowe). Faktyczny udział bazy sezonowej w bazie noclegowej jest znacznie wyższy, jeśli weźmiemy pod uwagę nieuwzględnione w statystykach GUS pokoje gościnne i gospodarstwa agroturystyczne.

Statystyki GUS należy interpretować następująco: od 2004 roku do grupy hotele i podobne obiekty wprowadzono podgrupę „inne obiekty hotelowe". Zaliczają się do niej hotele, motele i pensjonaty, którym nie została nadana żadna kategoria oraz obiekty, które świadczą usługi hotelowe (np. codzienne sprzątanie). Jest to grupa obiektów, głownie hotele bez kategorii, ale także takie obiekty: zajazdy, domy gościnne i inne, do tej pory zaklasyfikowane w podgrupie „pozostałe niesklasyfikowane". Natomiast do grupy „pozostałe niesklasyfikowane obiekty noclegowe zaliczane są: internaty, domy studenckie, hotele robotnicze. Zakres kategorii „prywatna baza noclegowa" zmieniał się: do 1997 roku były to pokoje gościnne (kwatery prywatne), w latach 1998-1999 prócz pokoi gościnnych – również kwatery agroturystyczne, a od 2000 roku tylko kwatery agroturystyczne (GUS zaprzestał gromadzenia danych o pokojach gościnnych). Obecnie informacje o pokojach gościnnych i kwaterach agroturystycznych znajdują się jedynie w bazie Traper. Kategoria (podgrupa Gus) „obiekty zbiorowego

[22] www.intur.com.pl/traper

zakwaterowania" obejmuje informacje o hotelach, motelach, pensjonatach, innych obiektach hotelowych, domach wycieczkowych, schroniskach, schroniskach młodzieżowych, szkolnych schroniskach młodzieżowych, ośrodkach wczasowych, ośrodkach kolonijnych, ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych, ośrodkach do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, domach pracy twórczej, zespołach ogólnodostępnych domków turystycznych, kempingach, polach biwakowych, zakładach uzdrowiskowych oraz pozostałych obiektach niesklasyfikowanych od roku 2003.[23] Na podstawie wypełnianych przez te obiekty statystyk Gus KT1 ewidencjonowane są obiekty zbiorowego zakwaterowania. Ewidencję „innych obiektów hotelowych" w Powiecie Nyskim prowadzić powinni według Ustawy o usługach turystycznych (art. 39, ust.2) burmistrzowie i wójtowie gmin Powiatu Nyskiego. Dlatego dokładna inwentaryzacja miejsc noclegowych w poszczególnych gminach przeprowadzona została na podstawie informacji ze stron gmin i obiektów.

Tabela 2: Baza noclegowa według danych GUS w latach 2004 - 2008

Rok	Obiekty ogółem	Obiekty całoroczne	Miejsca noclegowe ogółem	Miejsca noclegowe całoroczne	Korzystający z noclegów ogółem	W tym turyści zagraniczni	Udzielone noclegi ogółem	W tym turystom zagranicznym
2004	43	25	3 683	2 019	52 264	3 320	196 364	8 284
2005	36	23	3 299	1 909	55 992	3 311	213 502	9 455
2006	35	23	3 295	1 926	59 146	3 362	231 686	8 751
2007	38	26	3 534	2 218	59 146	4 961	262 835	11 432
2008	37	25	3 424	2 106	79 315	3 733	276 502	10 908
Dynamika 2008/2004 w %	86%	100%	93%	105%	152%	113%	141%	132%

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne na podstawie danych GUS

W takim ujęciu w Powicie Nyskim najwięcej jest ośrodków szkoleniowo – wypoczynkowych, innych obiektów hotelarskich i pozostałych w bazie noclegowej ogółem (rysunek 16). Wskazuje to na niski udział bazy skategoryzowanej w bazie noclegowej. Według danych ewidencji Marszałka Województwa Opolskiego, w Powiecie Nyskim znajdują się trzy hotele *** (Piast i Europejski w Nysie oraz Carina w Pokrzywnej), dwa hotele ** (Floryda w Nysie i Korona w Paczkowie) oraz jeden pensjonat *** (Ośrodek Rehabilitacyjno – Wypoczynkowy „Potok" w Jarnołtówku). W trakcie kategoryzacji na pensjonat *** jest Pałac Frączków (jest on ujęty w innych obiektach hotelowych). Na pozostałe obiekty niesklasyfikowane (5 obiektów) składają się m.in. trzy całoroczne domy studenta w Nysie.

W Gminach: Korfantów, Skoroszyce, Kamiennik według danych GUS nie ma żadnych miejsc noclegowych. Liczba obiektów i miejsc noclegowych w pozostałych sześciu gminach w latach 2004 – 2008 przedstawiona została w tabelach 3 i 4. Podane dane dotyczą obiektów i miejsc noclegowych ogółem. W gminach Głuchołazy, Otmuchów i Paczków zmniejszyła się liczba obiektów, które są zewidencjonowane w bazie GUS. Największy spadek (pod względem liczby obiektów, jak i miejsc noclegowych) zanotowała Gmina Paczków). W Głuchołazach, po spadku w 2005 r., systematycznie, co roku, wzrasta liczba obiektów i miejsc noclegowych. Wzrasta również liczba całorocznych miejsc noclegowych, co wskazuje na stabilny wzrost znaczenia turystyki.

[23] www.intur.com.pl

Rysunek 15: Struktura bazy noclegowej Powiatu Nyskiego według danych GUS

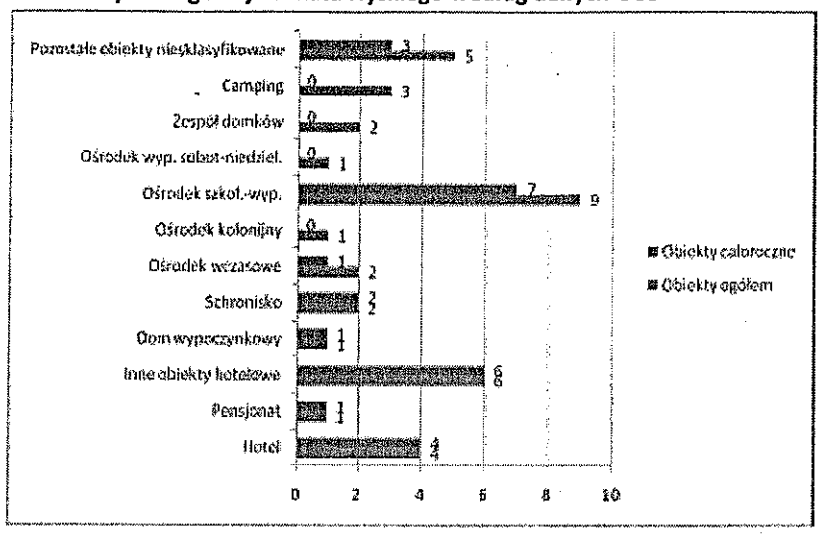

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo na podstawie danych GUS

Tabela 3: Liczba obiektów noclegowych w gminach Powiatu Nyskiego wg danych GUS w latach 2004 - 2008

Gmina	2004	2005	2006	2007	2008	Dynamika 2008/2004 w %
Głuchołazy	19	16	15	15	17	89,5%
Kamiennik	0	0	0	0	0	-
Korfantów	0	0	0	0	0	-
Łambinowice	1	1	1	1	1	100,0%
Nysa	11	10	11	13	11	100,0%
Otmuchów	6	6	6	6	5	83,3%
Paczków	5	2	1	2	2	40,0%
Pakosławice	1	1	1	1	1	100,0%
Skoroszyce	0	0	0	0	0	-
Suma	43	36	35	38	37	

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo na podstawie danych GUS

Tabela 4: Liczba miejsc noclegowych w gminach Powiatu Nyskiego wg danych GUS w latach 2004 - 2008

Gmina	2004	2005	2006	2007	2008	Dynamika 2008/2004 w %
Głuchołazy	1 813	1 717	1 705	1 745	1 799	99,2%
Kamiennik	0	0	0	0	0	-
Korfantów	0	0	0	0	0	-
Łambinowice	30	30	30	30	30	100,0%
Nysa	1 173	1 168	1 204	1 247	1 150	98,0%
Otmuchów	264	261	258	323	255	96,6%
Paczków	361	81	56	127	128	35,5%
Pakosławice	42	42	42	62	62	147,6%
Skoroszyce	0	0	0	0	0	-
Suma	3 683	3 299	3 295	3 534	3 424	

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo na podstawie danych GUS

Największy udział w bazie noclegowej Powiatu Nyskiego ma Gmina Głuchołazy. W Głuchołazach, Jarnołtówku i Pokrzywnej znajduje się według GUS 17 obiektów, w tym 12 całorocznych oraz 1 799 miejsc noclegowych, w tym 1481 całorocznych. Stanowi to 46% bazy noclegowej Ziemi Nyskiej w obiektach i 53%

w miejscach noclegowych (rysunek 17 i 18). Drugą gminą pod względem udziału w bazie noclegowej jest Nysa. Gmina ma w najbliższych planach inwestycje w rozwój bazy noclegowej, w tym całorocznej. W związku ze wzrostem znaczenia Nysy, jako centrum pielgrzymkowego, również instytucje i organizacje kościelne są zainteresowane rozwojem bazy noclegowej (Dom Formacyjny przy kościele św. Piotra i Pawła – kościele bożogrobców w Nysie i w Głębinowie), a przy klasztorze franciszkanów powstać ma kompleks obsługujący pielgrzymów.

Rysunek 16: Udział bazy noclegowej ogółem i sezonowej w gminach Powiatu Nyskiego (obiekty)

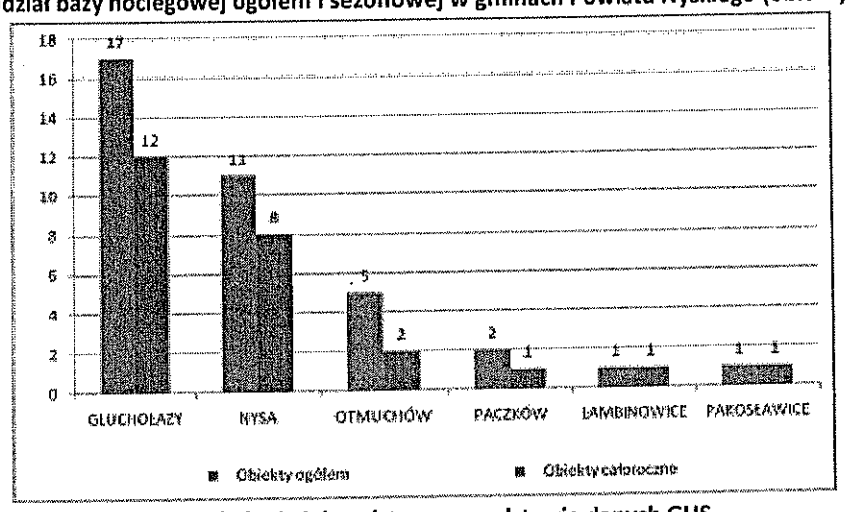

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo na podstawie danych GUS

Rysunek 17: Udział bazy noclegowej ogółem i sezonowej w gminach Powiatu Nyskiego (miejsca noclegowe)

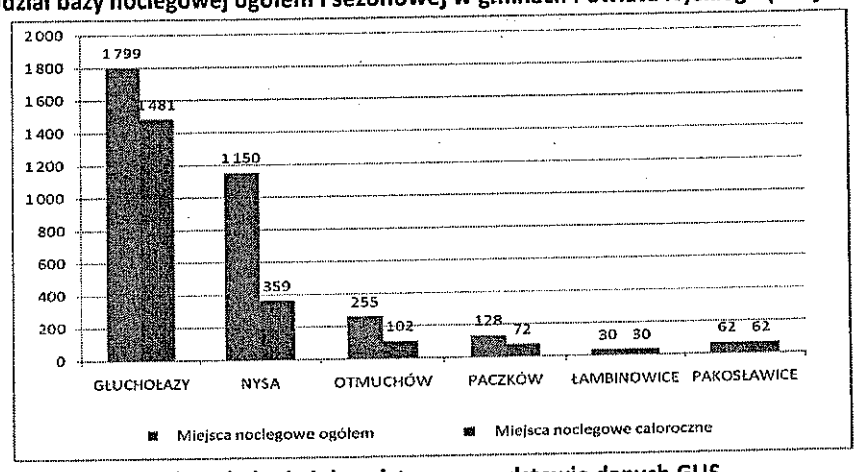

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo na podstawie danych GUS

Wielkość i struktura bazy noclegowej – poza oficjalnymi statystykami GUS, różni się, jeśli uwzględnimy dodatkowo obiekty i miejsca noclegowe w ewidencji gmin (pokoje gościnne i gospodarstwa agroturystyczne). „Studium Rozwoju Turystyki Rekreacyjnej w Regionie Biskupiej Kopy" (2007) podaje, że w Głuchołazach jest 4079 miejsc noclegowych (w tym 2 649 całoroczne) w 54 obiektach. Według „Lokalnej Strategii Rozwoju LGD Nyskie Księstwo Jezior i Gór" (2008) podano, że gmina posiada 4 180 miejsc noclegowych, a według „Lokalnego Programu Rewitalizacji Głuchołaz" (2009) liczba miejsc noclegowych to 4 461, w tym 2 972 całorocznych. Rozbieżności te wynikają z faktu, że wymienione opracowania odnoszą się do danych z różnych lat, a liczba miejsc noclegowych i obiektów, klasyfikowanych jako gospodarstwa agroturystyczne i pokoje gościnne jest zmienna. Można przyjąć, że w Gminie Głuchołazy znajduje się ok. 3 016 miejsc noclegowych całorocznych (jest to o 100% więcej, w stosunku do ewidencji prowadzonej przez GUS). Jest to zjawisko, które można zaobserwować w atrakcyjnie turystycznych miejscach – im atrakcyjniejsze turystycznie miejsce, tym większa

różnica pomiędzy ewidencją GUS, a wielkością bazy noclegowej łącznie z ewidencją gminy. W 2009 roku wielkość i struktura bazy noclegowej według gmin Powiatu Nyskiego jest następująca (tabela 5 i 6). Według danych gmin i danych ze stron internetowych, w Powiecie Nyskim znajduje się 5 317 miejsc noclegowych w 124 obiektach noclegowych. W zestawieniu uwzględnione zostały obiekty i miejsca noclegowe łącznie - nie wszystkie obiekty podają na stronach internetowych informacje o charakterze bazy (całoroczna, czy sezonowa).

Tabela 5: Baza noclegowa w gminach Powiatu Nyskiego według danych gmin (obiekty)

Gmina	Hotele	Pensjonaty	Ośrodki szkoleniowo - wypoczynkowe i rehabilitacyjne	Schroniska w tym PTSM i domy wycieczkowe	Campingi i domki	Ośrodki wczasowe i kolonijne	Inne obiekty hotelowe	Pokoje gościnne i domy gościnne	Agro-turystyka	Suma
Głuchołazy	1	1	7	4	2	1	0	16	17	49
Kamiennik	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
Korfantów	0	0	0	0	0	0	0	5	1	6
Łambinowice	0	0	0	0	0	0	1	1	2	4
Nysa	3	0	0	2	1	0	3	8	3	20
Otmuchów	0	2	4	0	4	0	1	1	10	22
Paczków	1	0	2	0	2	0	1	3	6	15
Pakosławice	0	0	0	0	0	0	1	0	4	5
Skoroszyce	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Suma	5	3	13	6	9	1	7	36	44	124

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne na podstawie danych gmin

Tabela 6: Baza noclegowa w gminach Powiatu Nyskiego według danych gmin (miejsca noclegowe)

Gmina	Hotele	Pensjonaty	Ośrodki szkoleniowo - wypoczynkowe i rehabilitacyjne	Schroniska w tym PTSM i domy wycieczkowe	Campingi i domki	Ośrodki wczasowe i kolonijne	Inne obiekty hotelowe	Pokoje gościnne i domy gościnne	Agro-turystyka	Suma
Głuchołazy	54	47	892	604	260	56	0	884	219	3 016
Kamiennik	0	0	0	0	0	0	0	26	0	26
Korfantów	0	0	0	0	0	0	0	76	4	80
Łambinowice	0	0	0	0	0	0	30	18	18	66
Nysa	139	0	0	60	625	0	96	134	17	1 071
Otmuchów	0	46	193	0	227	0	68	10	122	666
Paczków	0	0	60	0	-	0	72	54	65	251
Pakosławice	0	0	0	0	0	0	60	0	32	92
Skoroszyce	0	0	0	0	0	0	0	49	0	49
Suma	193	93	1 145	664	1 112	56	326	1 251	477	5 317

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne na podstawie danych gmin

Z powyższych zestawień wynika, że w Powiecie Nyskim dominuje tzw. „tania baza noclegowa". Obiektów sklasyfikowanych i skategoryzowanych jest stosunkowo mało, co determinuje strukturę odbiorców oferty Ziemi Nyskiej. Najwięcej jest obiektów typu gospodarstwo agroturystyczne oraz pokoje i domy gościnne. Największy udział miejsc noclegowych mają pokoje gościnne, ośrodki szkoleniowo – wypoczynkowe i rehabilitacyjne oraz campingi i domki wypoczynkowe. Według Bazy Traper w Powiecie Nyskim jest 76 obiektów, podczas gdy dane gmin mówią o 127 obiektach.

Analizując bazę noclegową Powiatu Nyskiego należy również wziąć pod uwagę potencjał bazy konferencyjnej, która stanowi zaplecze dla turystyki biznesowej i konferencyjno – szkoleniowej. Dla obiektów o średnim i wysokim standardzie, szczególnie o dużej liczbie miejsc noclegowych, ten segment rynku turystycznego jest bardzo istotny dla zapełniania obiektów w mniej atrakcyjnych miesiącach. Według danych ze stron internetowych i portalu e-konferencje.pl, do celów konferencyjnych przystosowanych jest 19 obiektów.

Są to obiekty o różnym standardzie. 11 wymienionych obiektów znajduje się w Gminie Głuchołazy, 4 w Gminie Nysa, 2 w Gminie Otmuchów i po jednym w Gminie Paczków i Pakosławice. Portale e-konferencje polecają ORW Skowronek w Głuchołazach i Ośrodek szkoleniowo – wypoczynkowy „Opawa". Z obiektów skategoryzowanej bazy hotele Europejski, Carina, Floryda, Pensjonat Potok należą do obiektów zapewniających wysoki poziom organizacji dla turystyki biznesowej. Tabela 7 przedstawia charakterystykę bazy dla turystyki biznesowej w Powiecie Nyskim.

Tabela 7: Baza szkoleniowo – konferencyjna w gminach Powiatu Nyskiego

	Obiekt / lokalizacja	Liczba miejsc	Liczba pokoi	Sale konferencyjne
1.	Ośrodek szkoleniowo – wypoczynkowy Opawa, Głuchołazy	100	40	2 sale (na 30 i 100 osób)
2.	ORW Skowronek, Głuchołazy	120	54	3 sale (na 110, 30 i 15 osób)
3.	Centrum Biznesowo – Hotelowe Lider, Nysa	30		2 sale (na 20 i 40 osób)
4.	Hotel Carina*** Jarnołtówek	54		2 sale konferencyjne
5.	Pałac Frączków – Centrum Konferencyjno -Wypoczynkowe, Pakosławice	60	21	Kilka sal konferencyjnych
6.	NUOVE FRONTIERE - Centrum Konferencyjno-Hotelowe, Nysa	35	16	Sale wykładowe, mieszczące łącznie 100 osób
7.	Ośrodek Wypoczynkowo – Szkoleniowo – Rehabilitacyjny MAX Jarnołtówek	52	20	1 sala konferencyjna
8.	Hotel Europejski***, Nysa Skorochów	54	22	Sala na 100 osób
9.	Hotel Floryda**, Nysa	38	19	Sala na szkolenia
10.	Kompleks Hotelowy Chrobry, Jarnołtówek	200		2 sale (110 i 50 osób)
11.	ORW Pensjonat Potok, Jarnołtówek	47		1 sala na 40 osób
12.	Gościniec Pod Bukiem, Głuchołazy	34	17	1 sala konferencyjna na 35 osób
13.	Ośrodek Sudety, Głuchołazy	95		1 sala na 150 osób
14.	Ośrodek szkoleniowo – wypoczynkowy Mieszko, Jarnołtówek	100		1 sala na 150 osób
15.	Ośrodek wczasowo – rehabilitacyjny Ziemowit, Jarnołtówek	243		4 sale na 200 osób (od 60 do 80)
16.	Ośrodek szkoleniowo – wypoczynkowy Drogowiec, Jarnołtówek	80		2 sale (każda po 50 osób)
17.	Hotel Zamek Otmuchów	68	33	8 sal (od 20 do 120 osób)
18.	Ośrodek szkoleniowo – wypoczynkowy Skalnik, Sarnowice Otmuchów	40		2 sale (na 150 i 30 osób)
19.	Obiekt hotelowy Kotwica, Paczków	65	35	1 sala na 20 osób

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo

Turystyka zdrowotna, rehabilitacyjna i prozdrowotna odgrywa znaczącą rolę w Gminie Głuchołazy i powoduje, że cel zdrowotny staje się jednym z najważniejszych dla tej gminy. Przeprowadzone badania i dane GUS wskazały na duże znaczenie tego segmentu w generowaniu ruchu turystycznego. Głuchołazy (samo miasto, jak i Jarnołtówek oraz Pokrzywna) cechuje status byłego uzdrowiska i walory dla leczenia klimatycznego, a także pozostała baza sanatoryjno – lecznicza i nowo powstałe ośrodki rehabilitacyjno – lecznicze. Usługi zdrowotne, rehabilitacyjne, prozdrowotne typu Spa & wellness świadczą w Gminie Głuchołazy następujące obiekty:

- ORW Skowronek,
- Hotel Carina,
- ORW Pensjonat Potok,
- Ośrodek Ziemowit,
- ORW Max,

Niektóre z obiektów, jak Hotel Carina, ORW Skowronek tworzą ofertę pobytów „dla urody" i wyraźnie oscylują w kierunku trendów spa & wellness. Ten rodzaj turystyki i ten segment turysty ma specyficzne wymagania. Dotyczą one zarówno samej infrastruktury dla bazy spa & wellness, jak również oferty zabiegów. Zgodnie z aktualnymi trendami turystyki uzdrowiska przeobrażają się w nowoczesne centra Spa & wellness (jak Polanica-Zdrój, Kudowa-Zdrój). Trudno w przypadku Powiatu Nyskiego myśleć o konkurowaniu z uzdrowiskami Ziemi Kłodzkiej. Walory uzdrowiskowe na terenie Gminy Głuchołazy, fakt, że jest to miejsce z uzdrowiskowymi

tradycjami sięgającymi połowy XIX wieku i jedyne o takim potencjalne na Opolszczyźnie, świadczą o znaczeniu tego rodzaju turystyki w Powiecie Nyskim. Świadczą o tym: modernizacja ośrodka „Ziemowit", plany inwestycyjne właściciela ORW Max (rozbudowa o kompleks hotelowy Spa) i podniesienie kategorii Hotelu Europejskiego z 3* na 4* (rozbudowa o centrum Spa).

Na zakończenie analizy bazy noclegowej porównać należy potencjał Powiatu Nyskiego z potencjałem powiatów, które uznać można za konkurencyjne. Jest to wstęp do analizy otoczenia konkurencyjnego w zakresie zagospodarowania turystycznego (tabela 8). Uwzględniono tu zarówno ościenne powiaty (prudnicki, opolski, brzeski, ząbkowicki, strzeliński), jak również atrakcyjne turystycznie i podobne pod względem potencjału powiaty położone wzdłuż pasm Sudetów na terenie Dolnego Śląska, Opolszczyzny i Śląska oraz (dodatkowo) Powiat Wrocławski, ze względu na posiadanie na swoim terenie Ślęzy i atrakcyjnych zespołów pałacowo – parkowych.

Tabela 8: Porównanie bazy noclegowej i ruchu turystycznego Powiatu Nyskiego z innymi destynacjami (2008)

Powiaty	Obiekty ogółem	Obiekty całoroczne	Miejsca noclegowe ogółem	Miejsca noclegowe całoroczne	Korzystający	W tym zagraniczni	Udzielone noclegi ogółem	Udzielone noclegi turystom zagranicznym
Powiat brzeski	4	3	176	117	7 260	826	16 838	3 157
Powiat dzierżoniowski	8	8	597	597	21 859	5 823	85 316	13 952
Powiat głubczycki	4	2	766	115	8 893	1 068	18 653	1 708
Powiat jeleniogórski	295	284	15 921	15 252	418 541	31 877	1 435 207	109 394
Powiat kędzierzyńsko-kozielski	6	5	433	307	18 098	2 885	32 230	6 660
Powiat kłodzki	110	105	7 988	7 541	233 211	18 426	763 530	70 866
Powiat nyski	37	25	3 424	2 106	79 315	3 733	276 502	10 908
Powiat opolski	17	12	799	533	24 674	1 948	49 548	3 771
Powiat prudnicki	6	4	141	81	2 507	117	7 841	469
Powiat raciborski	8	8	392	392	22 755	4 187	52 030	11 018
Powiat strzeliński	2	1	212	60	6 009	1 044	11 631	3 070
Powiat wałbrzyski	21	21	1 121	1 121	50 982	8 374	128 497	22 939
Powiat wrocławski	13	13	705	677	24 366	2 359	44 866	4 103
Powiat ząbkowicki	6	6	336	336	14 135	175	32 984	386

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo na podstawie danych GUS

Liderem w wielkości bazy noclegowej, w tym całorocznej i liczby korzystających w bazie noclegowej jest powiat jeleniogórski (5-krotnie więcej ewidencjonowanych miejsc noclegowych; z doświadczenia autorów z pracy nad Strategią rozwoju turystyki Szklarskiej Poręby wynika, że wg danych gminy posiada ona ok. 11 000 miejsc noclegowych). Powiat kłodzki posiada o połowę mniej miejsc noclegowych, niż Jeleniogórski i dwukrotnie więcej, niż Powiat Nyski. W opisywanej statystyce Powiat Nyski jest na trzecim miejscu pod względem wielkości bazy noclegowej i ruchu turystycznego na 14 analizowanych. Powyższe zestawienie świadczy o istotnym znaczeniu Powiatu Nyskiego na turystycznej mapie Polski południowo – zachodniej.

Mówią o tym dwa wskaźniki, za pomocą których mierzony jest potencjał bazy noclegowej:

- wskaźnik nasycenia bazą turystyczną (gęstości bazy noclegowej), wyrażony liczbą miejsc noclegowych na km^2 daje obraz potencjału obszarowego dla rozwoju turystyki,
- wskaźnik funkcji turystycznej (wskaźnik Baretje'a i Deferta) pokazuje liczbę miejsc noclegowych, pomnożoną przez sto, względem liczby stałych mieszkańców określa natężenie funkcji turystycznej i pośrednio służy do określenia stopnia absorpcji do pracy w usługach turystycznych miejscowej ludności.

Obliczenie wymienionych wskaźników ma zastosowanie w analizie porównawczej podstawowej infrastruktury turystycznej podstawowej Powiatu Nyskiego i konkurencyjnych destynacji w obszarze zagospodarowania turystycznego. Na rysunku 19 przedstawiono prezentację w postaci wykresu obu wskaźników dla porównywanych destynacji. Nie został tu ujęty powiat jeleniogórski, dla którego wskaźniki wynoszą 25,39 (wskaźnik nasycenia) i 25 (wskaźnik funkcji turystycznej Baretje'a i Deferta).

Rysunek 18: Wskaźniki gęstości bazy i funkcji turystycznej dla Powiatu Nyskiego i innych destynacji

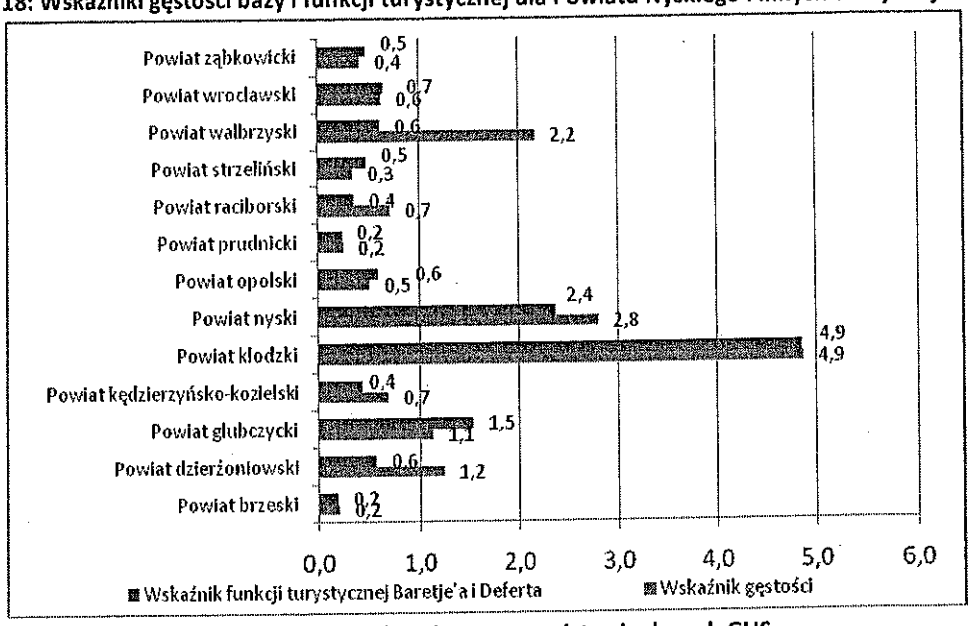

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo na podstawie danych GUS

Wnioski:

- Powiat Nyski posiada największy na Opolszczyźnie potencjał pod względem wielkości bazy noclegowej i trzeci w paśmie Sudetów (po powiatach jeleniogórskim i kłodzkim),
- w Powiecie Nyskim relatywnie niewielki jest udział skategoryzowanej bazy noclegowej w bazie noclegowej ogółem (pięć hoteli i jeden pensjonat),
- wśród obiektów noclegowych przeważają ośrodki wypoczynkowe, szkoleniowe i rehabilitacyjne o dużym potencjale miejsc (największym na terenie Gminy Głuchołazy),
- ośrodki wypoczynkowe, szkoleniowe i rehabilitacyjne charakteryzują się relatywnie dużym wykorzystaniem (w porównaniu do innych kategorii), co świadczy o tym, że turyści przyjeżdżający w celach zdrowotnych i szkoleniowych są istotnym klientem (dotyczy to głównie Gminy Głuchołazy).

4. Baza gastronomiczna

Baza gastronomiczna Powiatu Nyskiego zaspokaja zarówno potrzeby mieszkańców, studentów, jak również turystów. W Gminie Głuchołazy zaobserwować można znaczący udział jednostek gastronomicznych w bazie noclegowej. Z reguły jest to gastronomia zamknięta, przeznaczona do obsługi gości obiektów. Coraz więcej obiektów posiada jednak bar/kawiarnię, dostępną również dla osób z zewnątrz (np. mieszkańców). W Nysie sytuacja jest inna: w centrum miasta i w okolicach centrum powstają lokalne gastronomii niezwiązanej z bazą noclegową. Charakter miasta studenckiego powoduje, że na przestrzeni ostatnich trzech lat powstały nowe restauracje, puby, winiarnie, kluby (np. Ces't la vie, Impresja, Po schodkach, Kazamaty, Kaukaski Dom).

W Powiecie Nyskim w sekcji „H" GUS (działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi) zarejestrowanych jest 455 podmiotów. Jeśli GUS podaje, że w Powiecie Nyskim znajduje się 37 obiektów noclegowych to przeważająca większość to podmioty gastronomiczne. GUS klasyfikuje placówki gastronomiczne wg następującego klucza: bary (do których zalicza się kawiarnie, herbaciarnie, piwiarnie, bistra, bary mleczne i szybkiej obsługi, restauracje, stołówki, i sezonowe placówki gastronomiczne.[24])

Tabela 9: Baza gastronomiczna Powiatu Nyskiego

Gmina	Bary i puby	Restauracje i pizzerie	Kawiarnie i cukiernie	Inne (sezonowe)	Suma
Głuchołazy	14	10	5	0	29
Kamieniec	2	1	1	0	4
Korfantów	10	1	0	0	11
Lambinowice	5	0	3	0	8
Nysa	13	17	5	15	50
Otmuchów	15	3	0	2	20
Paczków	4	5	0	4	13
Pakosławice	0	2	0	0	2
Skoroszyce	6	0	1	0	1
Suma	64	40	10	6	120

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo na podstawie danych gmin

Wyżej przedstawione zestawienie opracowane zostało na podstawie danych dostarczonych przez Gminy Powiatu Nyskiego oraz analizy stron internetowych. W niektórych przypadkach (jak w Nysie) informacja o obiektach gastronomicznych zawiera podmioty zarejestrowane według wpisu do ewidencji działalności gospodarczej. Największa liczba obiektów gastronomicznych jest w Gminie Nysa. Rozwijająca się w tej gminie baza gastronomiczna świadczy o rosnącym popycie. Baza ta liczona jest jednak łącznie w obiektami w Skorochowie, w okolicach Nyskiego Ośrodka Rekreacji. Pomimo zauważalnego wzrostu lokali gastronomicznych, w Nysie w okolicach ścisłego centrum, gdzie koncentruje się ruch turystyczny, brakuje lokali gastronomicznych.[25] Brakuje również wyczerpującej informacji, które z obiektów działają wyłącznie sezonowo. Takich obiektów zidentyfikowano 6 i są one usytuowane w Gminach Otmuchów i Paczków.

Baza gastronomiczna Gminy Głuchołazy jest zróżnicowana i zaspokaja potrzeby obecnego ruchu turystycznego. W bazie Urzędu Miasta nie są ujęte wszystkie bary i kawiarnie w bazie noclegowej, które znajdują się w wykazie OROT-u.[26]

Tabela 10: Porównanie wielkości gastronomicznej bazy powiatów Opolszczyzny

Powiaty	Obiekty ogółem
Powiat brzeski	47
Powiat nyski	120
Powiat prudnicki	24
Powiat głubczycki	22
Powiat kędzierzyńsko-koźielski	73
Powiat opolski	105

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo na podstawie danych OROT (www.orot.pl)

Porównanie wielkości bazy gastronomicznej Powiatu Nyskiego wypada bardzo korzystnie na tle innych powiatów Opolszczyzny. Według danych ze strony Opolskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej, w Powiecie Nyskim znajduje się 120 obiektów gastronomicznych. Dla przykładu, powiat opolski (bez Opola) posiada na

[24] http://www.stat.gov.pl/gus/definicje_PLK_HTML.htm?id=POJ-523.htm

[25] Wniosek taki autorzy wyciągnęli na podstawie obserwacji i rozmów przeprowadzonych z turystami i w Nysie w sezonie letnim.

[26] Według OROT-u w Gminie Głuchołazy znajduje się 36 lokali gastronomicznych

swoim terenie 105 obiektów gastronomicznych. Również pod względem bazy gastronomicznej Ziemia Nyska jest liderem w województwie Opolskim. Koncentracja zaplecza noclegowego i gastronomicznego w Powiecie Nyskim występuje w następujących Gminach: Paczków, Nysa, Otmuchów, Głuchołazy. Relatywnie wysokie nasycenie bazą gastronomiczną w Nysie wiąże się z realizowanymi przez miasto funkcjami, również nie związanymi z turystyką. W przypadku tej gminy rozwój bazy gastronomicznej wyprzedza rozwój bazy noclegowej. W Gminie Głuchołazy rozwój ten przebiega w zrównoważony sposób – baza gastronomiczna w obiektach zbiorowego zakwaterowania służy przede wszystkim zaspokojeniu potrzeb turystów.

Wnioski:

- analiza struktury bazy gastronomicznej pokazuje, że restauracje i pizzerie stanowią 26% placówek gastronomicznych ogółem,
- najwięcej restauracji i pizzerii znajduje się w Gminie Nysa. Bary i puby stanowią 54% bazy gastronomicznej,
- udział placówek gastronomicznych w bazie zbiorowego zakwaterowania wynosi 17%,
- w dalszym ciągu zbyt mało jest lokali na świeżym powietrzu i ogródków – w Nysie funkcjonują dwa letnie ogródki w Rynku oraz pięć w bliskim centrum
- wskaźnik nasycenia bazą gastronomiczną wynosi 0,1.

5. Baza rekreacyjno – sportowa

Powiat Nyski, z uwagi na dobrze rozwinięte walory dla turystyki wodnej, zdrowotnej, rehabilitacyjnej i górskiej, posiada dobrze rozwiniętą bazę rekreacyjno – sportową. W Gminach Nysa, Otmuchów i Paczków baza rekreacyjno – sportowa jest związana z dostępnością wody i możliwością uprawiania rekreacji wodnej i sportów wodnych. S to: kąpieliska otwarte z plażami, boiska do siatkówki plażowej, wypożyczalnie sprzętu wodnego. Natomiast w Gminie Głuchołazy wyróżnikiem bazy rekreacyjno – sportowej jest posiadanie narciarskiego wyciągu orczykowego. Dodatkowo infrastruktura ta jest dopasowana do potrzeb gości przebywających w Gminnie Głuchołazy w celach zdrowotnych i rehabilitacyjnych (Gmina posiada dwa kryte i cztery otwarte kąpieliska). Cechą charakterystyczną jest tutaj duży udział bazy rekreacyjno – sportowej w obiektach noclegowych (50%).

Zewidencjonowana baza jest zarządzana przez JST lub ich zakłady budżetowe – ośrodki rekreacji (jak w Nysie przez Nyski Ośrodek Rekreacji, w Głuchołazach – Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji, Ośrodek Kultury i Rekreacji w Paczkowie, Miejsko Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Korfantowie) i szkoły, na terenie których znajdują się hale, sale, boiska. W przypadku Gminy Nysa dominują właśnie w wykazanej bazie rekreacyjno – sportowej tego typu obiekty, (tabela 11). Powoduje to, że w Gminie Nysa znajduje się najwięcej obiektów rekreacyjno – sportowych w stosunku do innych gmin Powiatu Nyskiego. Wymieniona baza zaspokaja przede wszystkim jednak potrzeby mieszkańców. Na terenie innych gmin baza rekreacyjno – sportowa (w której przeważa baza sportowa) jest przeznaczona również w pierwszej kolejności dla mieszkańców, a turyści korzystają z niej rzadko.

Analizując bazę rekreacyjno – sportową należy uwzględnić również siłownie, centa fitness, solaria, gabinety kosmetyczne i odnowy biologicznej. Niektóre obiekty (Hotel Piast***, Hotel Europejski*** w Nysie, Hotel Carina***, ORW Pensjonat Potok***, ORW Skowronek, ORW Max i Ośrodek Ziemowit w Gminie Głuchołazy) oferują swoim gościom w ramach pobytów ofertę rekreacyjną wraz z odnową biologiczną. Jednak również samodzielne gabinety, centra odnowy i rekreacji powinny być brane pod uwagę, jako potencjalne miejsca do wykorzystania w kreowaniu produktu turystycznego, jako atrakcyjne uzupełnienie pobytu turystów. W Nysie został otwarty obiekt typu „Day Spa-Estetica", którego oferta odpowiada takim potrzebom.

Autorzy nie dysponują rzetelną informacją o ilości samodzielnych obiektów tego typu, które zlokalizowane są przede wszystkim w Nysie i w Głuchołazach.

Tabela 11: Baza rekreacyjno – sportowa Powiatu Nyskiego

Gmina	Basen kryty	Basen odkryty i kąpielisko	Ośrodki jazdy konnej	Hale i sale sportowe	Stadiony i boiska	Korty tenisowe	Wyciąg narciarski	Wypożyczalnie sprzętu	Inne np. kręgielnie	Suma
Głuchołazy	3	4	2	3	7	7	1	0	3	30
Kamiennik	0	0	0	1	2	0	0	0	0	3
Korfantów	0	1	0	0	6	0	0	0	0	7
Lambinowice	0	0	1	0	8	0	0	0	0	3
Nysa	1	2	2	22	59	6	0	3	8	103
Otmuchów	0	1	1	1	2	0	0	2	0	7
Paczków	0	1	2	3	1	1	0	0	0	8
Pakosławice	0	0	0	1	2	0	0	0	0	3
Skoroszyce	0	0	0	1	10	0	0	0	0	5
Suma	4	9	8	32	85	14	1	5	11	169

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne na podstawie danych gmin

Na terenie Powiatu Nyskiego funkcjonują również stowarzyszenia i kluby sportowe, które mogą zostać włączone w proces tworzenia produktu turystycznego. Podmioty te zostaną omówione w rozdziale IV, przy analizie instytucjonalnej struktury turystyki w Powiecie Nyskim.

Gminy Powiatu Nyskiego planują inwestycje w infrastrukturę turystyczną, w tym rekreacyjno – sportową. Gmina Nysa rozpoczęła I Etap inwestycji związanej z rozbudową i modernizacją infrastruktury nad Jeziorem Nyskim, w ramach której powstanie parking na 251 miejsc. Inwestycja ta powstaje w ramach projektu realizowanego z Gminą Jeseník ze środków POWT RCz - RzP .[27] W Głuchołazach już oddano do użytku, a Gmina Otmuchów i Paczków rozpoczęła inwestycję w ramach programu „Moje Boisko – Orlik 2012", w ramach którego powstanie m.in. kompleks boisk sportowych. [28]

Wnioski:

- w bazie rekreacyjno – sportowej Gmin Powiatu Nyskiego dominują obiekty sportowe (sale, hale, stadiony, boiska), których podstawową funkcją jest zaspokajanie potrzeb mieszkańców
- infrastrukturę rekreacyjno – sportową nad Jeziorem Nyskim, Jeziorem Otmuchowskim i Jeziorem Paczkowskim cechuje sezonowy charakter,
- w Gminie Głuchołazy jest znaczący, 50% udział bazy rekreacyjno – sportowej w obiektach zbiorowego zakwaterowania,
- mało jest obiektów i podmiotów świadczących wyspecjalizowane usługi rekreacyjno – sportowe (paintball, quady, paralotniarstwo),
- mało jest obiektów oferujących rekreację jeździecką,
- brakuje obiektów rekreacyjno – sportowych dla dzieci (place zabaw, całoroczne centra rozrywki – działający na terenie letniego ogródka restauracji Kazamaty plac ma charakter sezonowy).
-

[27] www.nysa.ue
[28] www.otmochow.pl

6. Ruch turystyczny i popyt na usługi turystyczne

Popyt na usługi turystyczne Powiatu Nyskiego mierzony jest na podstawie ruchu turystycznego – jego wielkości i struktury. Ruch turystyczny jest zjawiskiem pierwotnym w stosunku do całokształtu zjawisk w turystyce. Jego analiza obejmuje udział turystów, korzystających z bazy zbiorowego zakwaterowania, czyli nocujących na terenie Powiatu Nyskiego (nie uwzględnia jednodniowych odwiedzających). Zakres informacji jest następujący: liczba uczestników ruchu turystycznego (korzystający), liczba osobodni lub osobonoclegów (pozwalająca ustalić średnią długość pobytu turysty) oraz stopień wykorzystania miejsc noclegowych. Analiza ruchu turystycznego w Powiecie Nyskim przeprowadzona została na podstawie sprawozdawczości statystycznej GUS, którą objęte są obiekty noclegowe i która obliczana jest w oparciu o składane przez obiekty noclegowe sprawozdania KT1.

Dane dotyczące wielkości i struktury ruchu turystycznego w Powiecie Nyskim w latach 2004 – 2008 przedstawione zostały w tabeli 2, łącznie z informacją o liczbie obiektów i miejsc noclegowych. Dynamika w tym okresie wskazuje, że liczba turystów i udzielonych noclegów rośnie szybciej, niż liczba miejsc noclegowych (która spadła o 7% przy jednoczesnym spadku obiektów noclegowych o 14%, przy czym spadek ten dotyczy obiektów i miejsc sezonowych). Liczba turystów wzrosła na przestrzeni pięciu lat o 52%, a liczba udzielonych noclegów o 41%. Wolniej rośnie ruch turystyczny dotyczący turystów zagranicznych. Należy uwzględnić tu, że Powiat Nyski odwiedziło w 2008 r. 33% turystów przebywających w województwie opolskim. Turyści zagraniczni stanowili 3,7% turystów odwiedzających Powiat Nyski w 2008 r., a ich udział (po spadku w 2005 r.) systematycznie rośnie. Średnia długość pobytu w bazie noclegowej wynosiła w 2008 r. 3,5 osobodnia, w tym 2,9 dla turystów zagranicznych. Średnia długość pobytu spadła w stosunku do 2004 r. dla turystów ogółem, a dla turystów zagranicznych wzrosła z 2,5 na 2,9.

Analiza ruchu turystycznego w układzie przestrzennym (tabela 12), pozwala stwierdzić nierównomierne rozmieszczenie turystów w Gminach Powiatu Nyskiego. W 2008 r. ruch turystyczny koncentrował się głównie w Gminie Głuchołazy (57,9% turystów przebywających w Powiecie Nyskim) i w Gminie Nysa (32%). Turyści zagraniczni korzystali przede wszystkim z noclegów w Gminie Nysa (66,2% turystów zagranicznych). Aż 69% turystów zagranicznych nocowało w hotelach w Nysie. Tylko 12% turystów zatrzymało się w hotelach i pensjonatach, zaś 29,9% zatrzymało się w ośrodkach szkoleniowo – wypoczynkowych. Brakuje natomiast wiarygodnych danych z omawianego roku, które wskazałyby na wykorzystanie pokoi gościnnych i gospodarstw agroturystycznych. Na podstawie danych statystycznych GUS, średniomiesięczne obłożenie obiektów zbiorowego zakwaterowania w 2008 r. wynosiło 32,2%. Gmina Głuchołazy w „Studium rozwoju turystyki rekreacyjnej w rejonie Biskupiej Kopy" wskazuje na wykorzystanie bazy noclegowej w miesiącach w skali roku. Informacja ta, pochodząca od gestorów bazy turystycznej mówi o sezonowości ruchu turystycznego. Najwyższym sezonem turystycznym w 2003 r. były wakacje (lipiec – 70 355, sierpień – 57 401 osobo noclegów). Nie wiadomo jednak, ile było korzystających, nie można więc wskazać na długość pobytu. Na podstawie informacji zawartych w „Studium", średniomiesięczne obłożenie w Gminie Głuchołazy wyniosło 33,4%.

Tabela 12: Ruch turystyczny w Gminach Powiatu Nyskiego

	Korzystający	W tym zagraniczni	Udzielone noclegi ogółem	Udzielone noclegi turystom zagranicznym
Powiat nyski	79 315	3 733	276 502	10 908
Głuchołazy	45 884	377	179 554	1 827
Łambinowice	193	2	1 420	3
Nysa	25 390	2 470	73 392	5 173
Otmuchów	4 890	436	14 518	807
Paczków	2 606	396	7 189	3 005
Pakosławice	352	52	429	93

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne na podstawie danych GUS

Analiza wskaźnikowa wielkości ruchu turystycznego mierzona jest za pomocą następujących wskaźników[29]:

- wskaźnik Schneidera mówi o intensywności ruchu turystycznego wyraża się liczbą korzystających z noclegów, przypadających na 100 stałych mieszkańców,
- wskaźnik Charvata, wskaźnik intensywności ruchu turystycznego wyraża liczbę udzielonych noclegów w osobodniach, przypadającą na 100 stałych mieszkańców,
- wskaźnik Deferta, wskaźnik gęstości ruchu wyrażony jest liczbą korzystających z noclegów na km^2 powierzchni, wskaźnik wykorzystania pojemności noclegowej wyrażony jest liczbą udzielonych noclegów do liczby miejsc noclegowych.

Tabela 13: Wskaźniki charakteryzujące ruch turystyczny Powiatu Nyskiego i wybranych destynacji

	Wskaźnik Schneidera	Wskaźnik Charvata	Wskaźnik Deferta	Wskaźnik wykorzystania pojemności noclegowej
Powiat brzeski	7,9	18,3	8,3	95,7
Powiat dzierżoniowski	21,0	81,9	45,6	142,9
Powiat głubczycki	17,9	37,5	13,2	24,4
Powiat kędzierzyńsko-koźielski	17,9	31,9	29,0	74,4
Powiat kłodzki	141,6	463,7	142,0	95,6
Powiat nyski	54,8	191,2	64,8	80,8
Powiat opolski	18,3	36,8	15,6	62,0
Powiat prudnicki	4,2	13,2	4,4	55,6
Powiat raciborski7	20,6	47,0	41,8	132,7
Powiat strzeliński	13,7	26,5	9,7	54,9
Powiat wałbrzyski	28,1	70,9	99,0	114,6
Powiat wrocławski	22,7	41,9	21,8	63,6
Powiat ząbkowicki	20,5	47,8	17,6	98,2
Powiat jeleniogórski	656,6	2251,4	667,5	90,1

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne na podstawie danych GUS

Wskaźniki intensywności ruchu turystycznego są korzystne dla Powiatu Nyskiego. Sytuują go po powiatach jeleniogórskim i kłodzkim i wskazują na wielkość obłożenia i długość pobytu. Pod względem gęstości ruchu turystycznego, z uwagi na rozległość Powiatu Nyskiego wskaźnik ten wypada gorzej od powiatu wałbrzyskiego.

Wnioski:

- systematycznie wzrasta liczba turystów przyjeżdżających do Powiatu Nyskiego,
- turyści polscy najczęściej korzystają z ośrodków szkoleniowo – wypoczynkowych, a turyści zagraniczni – z hoteli,
- wzrasta znaczenie i wykorzystanie gospodarstw agroturystycznych, położonych w bliskości jezior oraz w Gminach Głuchołazy Korfantów,
- liczba turystów zagranicznych jest niska i rośnie wolniej, niż liczba turystów polskich,
- zauważalna jest wysoka koncentracja przestrzenna ruchu turystycznego w Gminach: Głuchołazy i Nysa,
- zauważalna jest różnica w preferencjach dotyczących wyboru obiektów noclegowych w obu wymienionych gminach (wynika z tego różnica w całościowym modelu zachowań turystów, co zostanie omówione w następnym rozdziale),
- dla Powiatu Nyskiego wyraźnie widoczna jest sezonowość ruchu turystycznego: najwyższy sezon turystyczny to miesiące lipiec – sierpień, potem maj, wrzesień.

[29] www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/wroc/ASSETS_08_09_uwagi.pdf

III. Analiza badań atrakcyjności turystycznej Powiatu Nyskiego

1. Charakterystyka badań

Celem badania jest charakterystyka atrakcyjności turystycznej Ziemi Nyskiej w sezonie letnim, ze szczególnym uwzględnieniem poznania modelu zachowań turystów, produktu turystycznego obszaru w kontekście atrakcyjności i wyborów przez turystów oraz wizerunku turystycznego analizowanego obszaru. Szczegółowe cele badania dla tej tury to poznanie:

- postaw i wzorów zachowań turystów odwiedzających Ziemię Nyską w sezonie letnim,
- opinii i stopnia spełnienia oczekiwań turystów w odniesieniu do letniej oferty turystycznej,
- preferencji turystów odwiedzających Ziemię Nyską w odniesieniu do poszczególnych elementów atrakcyjności turystycznej,
- czynników istotności wyboru oferty turystycznej z punktu widzenia turysty,
- komplementarności oferty turystycznej Ziemi Nyskiej i Jeseníków,
- cech wizerunkowych i korzyści dla turysty z odwiedzenia Ziemi Nyskiej i skorzystania z jej oferty turystycznej.

Badaniami zostali objęci zarówno turyści (zgodnie z definicją), jak również jednodniowi odwiedzający (szczególnie z Nysie). Według danych GUS-u powiat nyskie w 2008 r. odwiedziło 79 315 turystów i udzielone 276 502 noclegów na 3 500 oficjalnie podawanych w statystykach miejsc noclegowych. Jeśli jednak uwzględnimy faktyczną liczbę miejsc noclegowych (w tym w gospodarstwach agroturystycznych), tj. ok. 5 000 (z uwzględnieniem „szarej strefy") i średniomiesięczne obłożenie na poziomie 30% w skali roku, na Ziemi Nyskiej mogło zostać udzielone ok. 547 500 noclegów i biorąc analogiczną długość pobytu (3,5 noclegu), odwiedzić mogło Ziemię Nyską 182 500 turystów. Definiując „turystę" odniesiono się do definicji WTO, gdzie mianem turysty określa się osobę, która odbywa podróż poza miejsce zamieszkania na co najmniej 24 godziny i przebywa w niej nie dłużej, niż 12 miesięcy. Biorąc pod uwagę liczbę korzystających z noclegów oraz to, że średnia długość pobytu w bazie noclegowej wynosiła 3,5 noclegu, a w powiecie nyskim udzielonych mogło być 547 500 osobo-noclegów, wielkość próby 500 respondentów stanowi 0,63% wg danych GUS-u i 0,27% wg szacowanej faktycznej liczby całej populacji odwiedzających Ziemię Nyską w skali roku.

Po analizie struktury turystów przebywających na terenie powiatu nyskiego i uwzględnieniu rodzaju i charakteru bazy noclegowej, adekwatną metodą doboru próby będzie dobór losowo – warstwowy, wsparta badaniem zbiorowości przypadkowych. Takie podejście jest optymalne ze względu na specyfikę ruchu turystycznego i jego wielkość a także czas przeprowadzania badania. Warstwę stanowią miny charakteryzujące się największym udziałem ruchu turystycznego w skali powiatu nyskiego, wg liczby turystów korzystających, czyli gminy Nysa, Głuchołazy, Paczków i Otmuchów oraz Pakosławice, Korfantów i Łambinowice (wspierająco). Dodatkowo przeprowadzone będą badania na przypadkowych respondentach (turystach), przebywających w Informacjach Turystycznych, lokalach gastronomicznych, atrakcjach turystycznych, nad Jeziorem Nyskim w NOR i Omnibusie w Nysie oraz w IT w Głuchołazach, oraz muzeach. Przy ustalaniu cech doboru proporcjonalnego zastosowane są te same zasady, które przedstawiono przy podziale na warstwy. Przy zastosowaniu zaproponowanego poniżej podziału struktura badanej próby będzie spełniać kryterium reprezentatywności.

Według planowanej struktury próby (n=500), największa warstwa respondentów miała zostać przebadania w Gminie Głuchołazy (warstwa n=289) oraz w Gminie Nysa (warstwa n=160). W Gminie Otmuchów planowano zebrać 31 ankiet, w Gminie Paczków – 16 ankiet oraz dodatkowo łącznie 5 ankiet w Gminach Pakosławice i Łambinowice. Założono, że łącznie 20% próby stanowić będą czescy i niemieccy respondenci.

Rzeczywista wielkość i struktura próby jest następująca:

- wielkość próby n=476,
- 258 ankiet zebrano w Gminie Głuchołazy, w tym liczba ankietowanych czeskich respondentów n=30,
- 166 ankiet zebrano w Gminie Nysa, w tym liczba ankietowanych czeskich respondentów n=25 a niemieckich n=40,
- wielkość próby w Gminach Otmuchów i Paczków jest zgodna z zakładaną,
- w Gminach Pakosławice, Korfantów i Łambinowice zebrano łącznie 5 ankiet.

Rysunek 19: Struktura próby badanych turystów

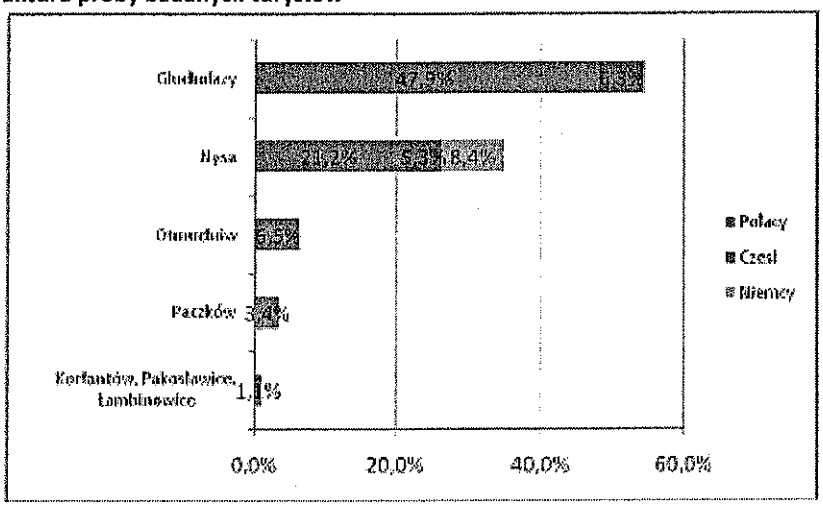

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne

Ankiety były zbierane w następujących miejscach:

- Gmina Głuchołazy: IT, Max, Ziemowit, Skowronek, Rynek, Zdrój.
- Gmina Nysa: NOR, Omnibus, IT w Bastionie Św. Jadwigi, Muzeum, Rynek i okolice, nad Jeziorem Nyskim,
- Gmina Otmuchów: Skalnik, Zamek, Rynek,
- Gmina Paczków: Muzeum Gazownictwa, nad Jeziorem - Kozielno,
- Gminy Korfantów, Pakosławice, Łambinowice.

W badania turystów włączyły się: obiekty noclegowe w Gminie Głuchołazy oraz Informacje Turystyczne (w Głuchołazach i w Nysie). Badania przeprowadzane były w oparciu o formularz ankiety, który stanowi załącznik 1 tego opracowania. Struktura ankiety powstała w oparciu o audyt stanu rozwoju turystyki w Powiecie Nyskim.

2. Model zachowań turystów

Badanie modelu zachowań turystów miało na celu zidentyfikowanie postaw i wzorców zachowań turystów, i odwiedzających, przyjeżdżających na Ziemię Nyską. W szczególności poprzez badania zamierzano uzyskać następujące informacje dotyczące tego:

- kto przyjeżdża na Ziemię Nyską – skąd, kiedy?
- jak spędza czas/z jakich form turystyki korzysta?
- z jakich przyczyn/motywacji przyjechał turysta na Ziemię Nyską?

- jak dowiedział się o ofercie turystycznej Ziemi Nyskiej?
- w jakim stopniu motywem przyjazdu na Ziemię Nyską jest udział w imprezach sportowych/kulturalnych, uprawianie turystyki aktywnej i specjalistycznej, wypoczynek nad Jeziorem Nyskim/w górach?
- z jakich rodzajów infrastruktury korzysta (w szczególności gdzie nocuje)?
- ile pieniędzy jest skłonny zostawić?
- jak ocenia atrakcyjność i konkurencyjność oferty turystycznej Ziemi Nyskiej

Respondenci przebywający na terenie Powiatu Nyskiego czerpią przed przyjazdem informacje z trzech podstawowych źródeł: poprzednich pobytów (co wskazuje na to, że powracają), stron internetowych (tutaj pojawiały się strony gmin, konkretnych obiektów, Powiatu Nyskiego oraz portale takie, jak nocuj.pl), udzielonych przez rodzinę i/lub znajomych. W kategorii „inne źródło" respondenci wskazywali: kontakt z biurem podróży, oferty handlowe, a przede wszystkim wskazanie NFZ, w przypadku pobytów zdrowotnych i rehabilitacyjnych (rysunek 20). Mały udział targów, jako źródła informacji potwierdza się w przypadku badań przeprowadzanych przez autorów niniejszego opracowania w Szklarskiej Porębie, Raciborzu, a także badań regionalnych (np. realizowanych na terenie Dolnego Śląska przez Dolnośląską Organizację Turystyczną w latach 2006 – 2008). Również kontakt z Informacją Turystyczną nie jest popularny, jako źródło informacji przed podjęciem decyzji o przyjeździe na Ziemię Nyską. Turyści korzystają z tego źródła w trakcie pobytu.

Rysunek 20: Źródła informacji o Powiecie Nyskim

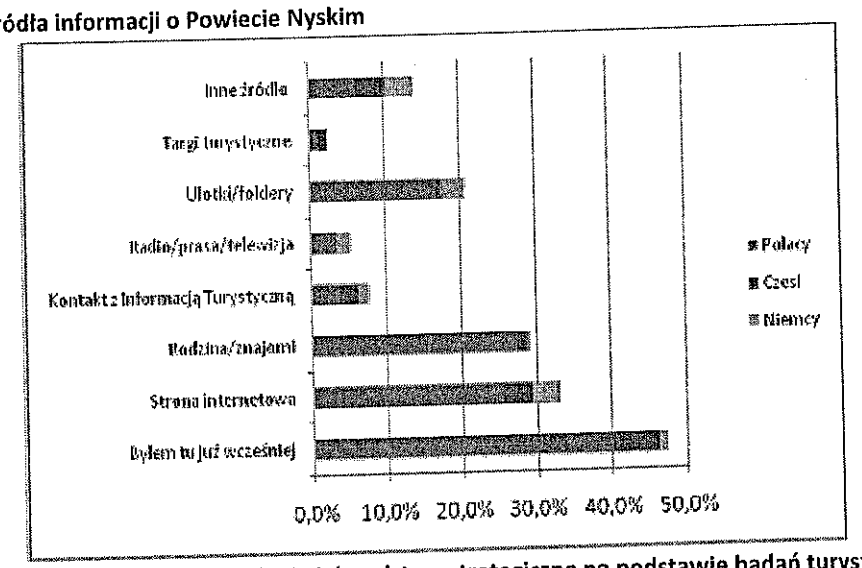

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne na podstawie badań turystów

Respondenci spędzają pobyt z przyjaciółmi (średnia grupy 5 osób) i rodziną (średnia liczba osób 3,5). Samotnie przebywa tu tylko 21,8%, przy czym 13,6% respondentów spędza jednocześnie pobyt z rodziną i z przyjaciółmi. Głównym celem przyjazdu, deklarowanym celem pobytu jest: wypoczynek w górach (29,8% odpowiedzi) i wypoczynek na wodą (29,8% odpowiedzi). O ile na wypoczynek nad wodą wskazało 30 z 55 czeskich respondentów i czterech ankietowanych Niemców, odpowiedź „wypoczynek w górach" wybierali wyłącznie polscy respondenci. W przypadku respondentów ankietowanych w Gminie Głuchołazy, celem pobytu jest leczenie (często na podstawie skierowania NFZ, czyli nie jest to niezależny wybór respondenta). Odpowiadający zaznaczyli w tym pytaniu „inny cel". 11,6% polskich respondentów wskazało odpowiedź „wyjazd do Czech", podczas gdy w 6,1% badanych Czechów wybrało odpowiedź „zakupy". Strukturę odpowiedzi na to pytanie przedstawia wykres na rysunku 22.

Rysunek 21: Cel przyjazdu do Powiatu Nyskiego

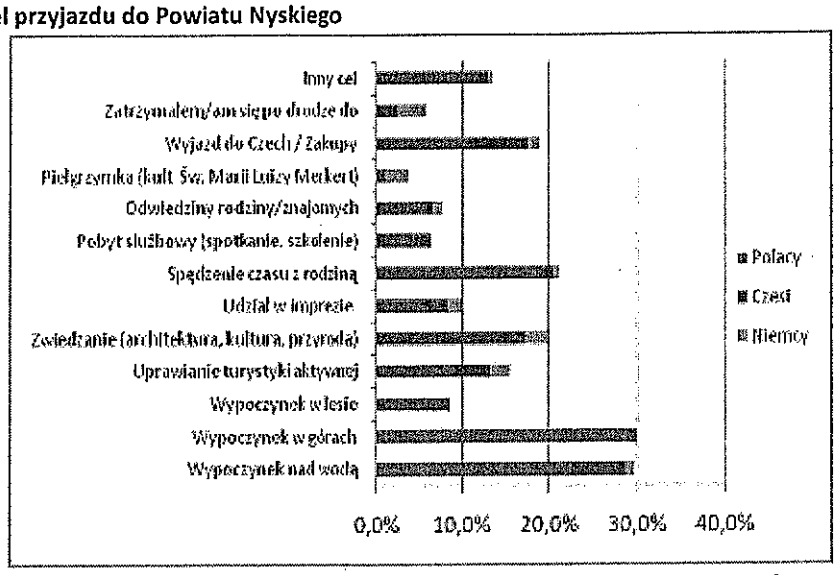

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne na podstawie badań turystów

Badania pokazały, że 43,1% respondentów przyjechało na Ziemię Nyską na dłużej, niż weekend z dwoma noclegami (27,7% tak odpowiadających to turyści ankietowani na terenie Gminy Głuchołazy, którzy przyjechali tu w celach zdrowotnych, bądź zdrowotno – wypoczynkowych. Z 25,6% respondentów spędzających tu weekend 13,4% to osoby, które zatrzymały się w Gminie Głuchołazy. Grupa, która na terenie Powiatu Nyskiego zamierzała spędzić pół dnia lub jeden dzień bez noclegu przeważają respondenci niemieccy i czescy (wykres na rysunku 22). Odwiedzający stanowili tylko 16% badanych. Na taką strukturę odpowiedzi wpłynęły dwa czynniki: zgodnie z przyjętym podziałem respondentów najliczniejszą warstwę stanowili turyści i odwiedzający przebywający na terenie Gminy Głuchołazy. Drugim czynnikiem jest to, że miejscem ankietowania były obiekty bazy noclegowej w Gminie Głuchołazy i Gminie Nysa (baza noclegowa Nyskiego Ośrodka Rekreacji). Z tego względu w pytaniach o długość pobytu i miejsce czasowego zamieszkania model zachowania turystów charakteryzuje się pobytami długookresowymi, w ośrodku wczasowym/wypoczynkowym (wykres na rysunku 23). Ośrodek wczasowy/wypoczynkowy wybrali turyści polscy (tylko dwóch czeskich respondentów, którzy zatrzymali się nad Jeziorem Nyskim wybrało ten typ obiektu). Turyści niemieccy zatrzymywali się przeważnie w hotelach i pensjonatach (ponieważ w Nysie nie ma pensjonatów, chodziło tu raczej o Ośrodek Formacyjny).

Rysunek 22: Długość pobytu w Powiecie Nyskim

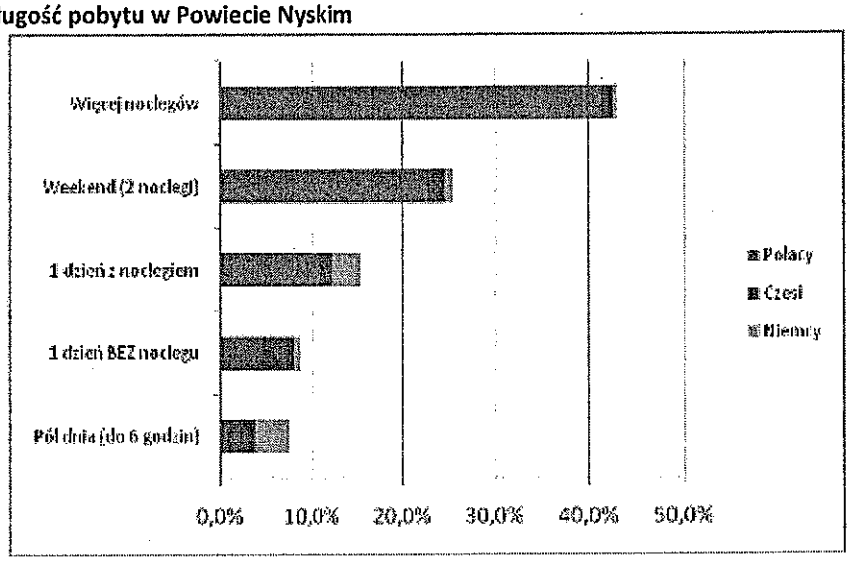

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne na podstawie badań turystów

Rysunek 23: Rodzaj obiektu czasowego pobytu turystów.

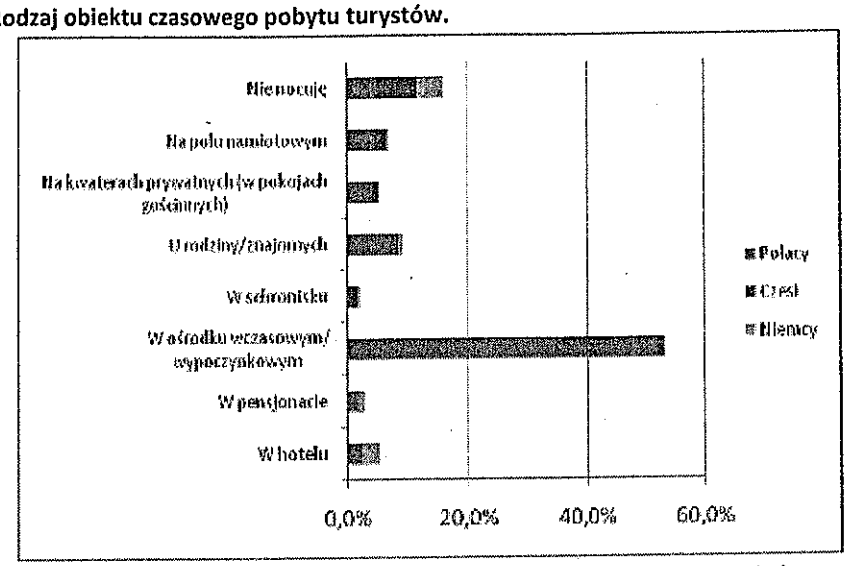

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne na podstawie badań turystów

Łącznie 47,7% respondentów zamierza podczas pobytu na Ziemi Nyskiej odwiedzić inne miejsca, niż te, w których się zatrzymali. Tak zamierza postąpić 42,7% respondentów polskich, w tym przede wszystkim tacy, którzy przyjechali tu co najmniej na weekend. 16,4% nie wie (nie podjęło decyzji) dotyczącej odwiedzenia innych miejsc. 35,9% odpowiedziało, że nie zamierza tego robić. Taką odpowiedź, oprócz jednodniowych odwiedzających wybierali najczęściej respondenci spędzający krótkookresowy pobyt nad Jeziorem Nyskim (wykres na rysunku 24).

Rysunek 24: Decyzja dotyczące odwiedzenia innych miejsc poza miejscem czasowego pobytu

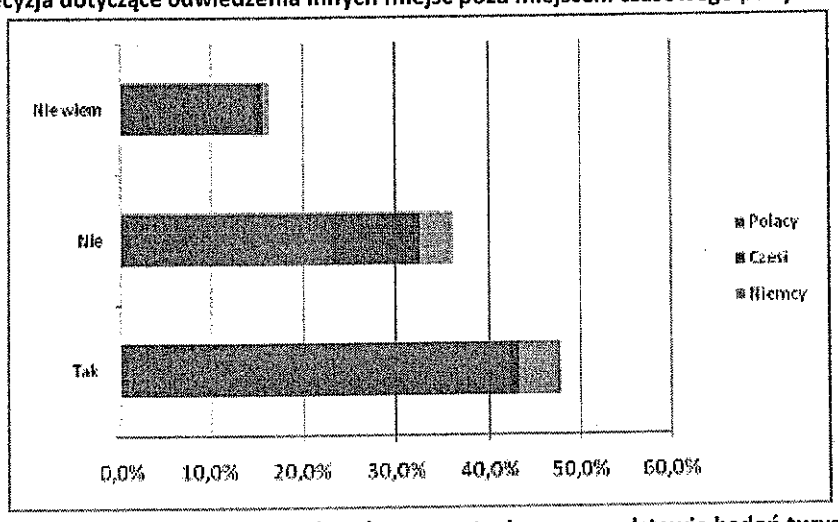

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne na podstawie badań turystów

Badani turyści i odwiedzający są lojalni i wracają do Powiatu Nyskiego. Dla 30,3% jest to więcej, niż czwarty pobyt. Taką odpowiedź wybrało 23,7% respondentów polskich i 6,1% czeskich. Dla 20,6% jest to jednak pierwszy pobyt (taką odpowiedź wybrało 5,3% niemieckich respondentów (wykres na rysunku 25). Największy udział badanych, którzy są w Powiecie Nyskim więcej, niż czwarty raz, ma Gmina Głuchołazy, w dalszej kolejności Nysa. Fakt, że respondenci powracają jest informacją mówiącą o ich lojalności. Powracają, pomimo tego, że wśród wybierających taką odpowiedź pojawili się turyści i odwiedzający, oceniający ofertę turystyczną Ziemi Nyskiej średnio i nisko. Respondenci oceniają atrakcyjność turystyczną Powiatu Nyskiego wysoko (43,9%, w tym 36,1% to respondenci polscy) i średnio (34,2%, w tym 27,1% respondentów polskich).

Rysunek 25: Informacja o powrotach turystów i odwiedzających na Ziemię Nyską

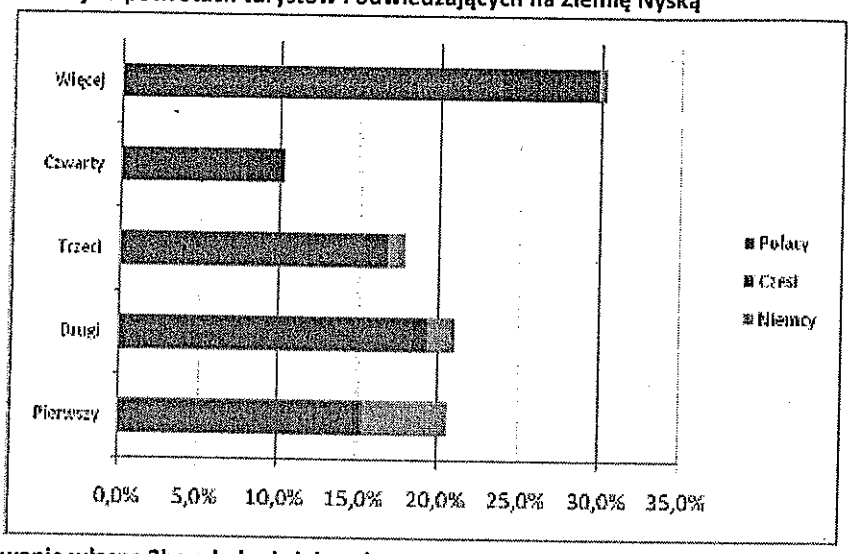

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne na podstawie badań turystów

Rysunek 26: Ocena atrakcyjności turystycznej Powiatu Nyskiego

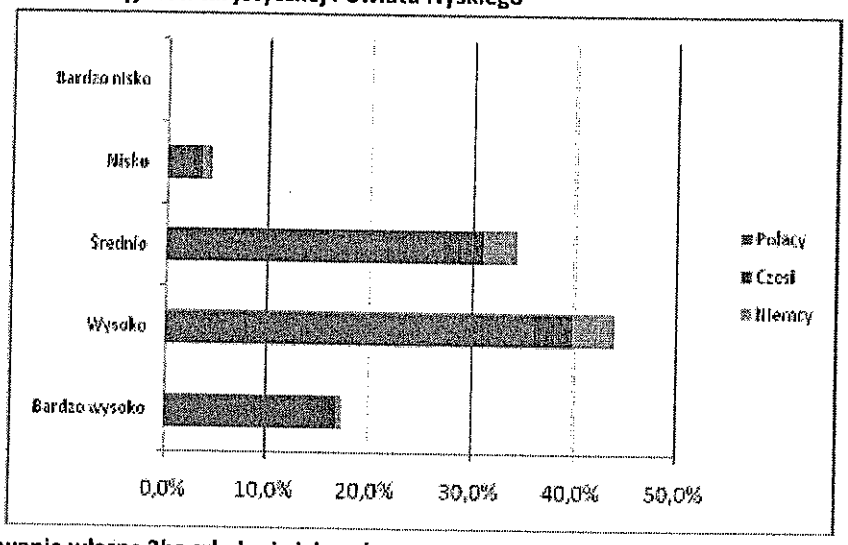

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne na podstawie badań turystów

Wnioski i profil respondenta:

- podczas pobytu w Powiecie Nyskim respondenci zamierzają najczęściej obejrzeć następujące atrakcje: Katedrę w Nysie, Fortyfikacje Nysy, Zamek w Otmuchowie, Jezioro Nyskie (respondenci, którzy zatrzymali się poza Nysą),
- respondenci Powiat Nyski traktują jako tranzyt na Ziemię Kłodzką z możliwością wyjazdu do Czech,
- respondenci spędzają pobyt z przyjaciółmi (średnia grupy 5 osób) i rodziną (średnia liczba osób 3,5),
- respondenci spędzają na terenie Powiatu Nyskiego średnio 7 noclegów – najwięcej (średnia 10 noclegów) w Gminie Głuchołazy, najmniej (średnia 1 dzień z noclegiem) na terenie gminy Paczków,
- respondenci zamierzają wydać na terenie Powiatu Nyskiego średnio 90 PLN na osobę na dzień pobytu,
- statystyczny respondent (turysta i odwiedzający), przebywający w Powiecie Nyskim to: kobieta, w wieku 44 lat, z wykształceniem średnim, o dochodach w przedziale 1 000 – 1 500 zł na osobę w gospodarstwie domowym (respondenci polscy),

- przebywający w Powiecie Nyskim respondenci pochodzą w pierwszej kolejności z województwa opolskiego, śląskiego i dolnośląskiego.

Obok pytań o podstawowe mechanizmy charakteryzujące model zachowań, turyści i jednodniowi odwiedzający wyrażali swoje postawy dotyczące bezpośrednio oferty produktowej Powiatu Nyskiego. Oceniali atrakcyjność i konkurencyjność tej oferty względem innych, wskazanych destynacji. Zgodnie z transgranicznym charakterem „Strategii", respondentom zadano pytanie o ofertę czeską turystyczną. Pytano w szczególności respondenta o to:

- jak ocenia dotychczasowy produkt turystyczny?
- czy korzysta z oferty turystycznej po stronie czeskiej? z jakie?
- jak ocenia jakość i konkurencyjność produktu turystycznego w kontekście walorów Ziemi Nyskiej oraz porównania z konkurencyjnymi miastami?
- jak ocenia atrakcyjność i konkurencyjność oferty turystycznej Ziemi Nyskiej
- czym cechuje się Ziemia Nyska? Jakie ma wyróżniające walory turystyczne?
- jakie korzyści turysta czerpie przebywając na Ziemi Nyskiej?

Pytanie o motywy przyjazdu (obok celu) miało w sposób pośredni wskazać na to, jakie walory i produkty turystyczne Powiatu Nyskiego są atrakcyjne dla respondentów. Dla turystów i odwiedzających najbardziej atrakcyjne jest położenie na „Pojezierzu Nysy Kłodzkiej" (Jeziora: Nyskie, Otmuchowskie, Paczkowskie) – 35,3%, bliskość gór (Opawskie i Jeseníki) – 34,2% oraz atrakcyjne położenie Ziemi Nyskiej – 32,8%. Te dwie odpowiedzi wyrażają najsilniejsze motywacje, leżące u podstaw podjęcia decyzji o przyjeździe. Kategoria „inne przyczyny", którą wybrało 29,6% respondentów, oznaczała najczęściej, że respondenci ci przyjechali tu z powodów zdrowotnych, kondycyjnych, odwiedzić rodzinę, przyjechali z wycieczką. Dla polskich turystów i odwiedzających największe znaczenie ma bliskość gór, dla czeskich jeziora i fakt, że jest to blisko czeskiej granicy, dla niemieckich zaś – bogactwo zabytków. Najmniejsze znaczenia, jako motyw odwiedzin Powiatu Nyskiego mają rzeki Nysa Kłodzka i Biała Głuchołaska (1,7%) oraz infrastruktura do uprawiania turystyki aktywnej (4,3%). Rzadko przez respondentów były wybierane atrakcyjne imprezy, jako motyw przyjazdu (6,5%). Należy tu zaznaczyć, że ankiety zbierane były w długim okresie czasu, w sposób ciągły, więc również w trakcie trwania imprez kulturalnych i sportowych. Odpowiedzi respondentów ilustruje wykres na rysunku 27. Struktura odpowiedzi pozwala wyciągnąć wniosek, że głównym motywem przyjazdu są atrakcyjne walory przyrodnicze i położenia (również bliskość Czech).

Rysunek 27: Motywy przyjazdu do Powiatu Nyskiego

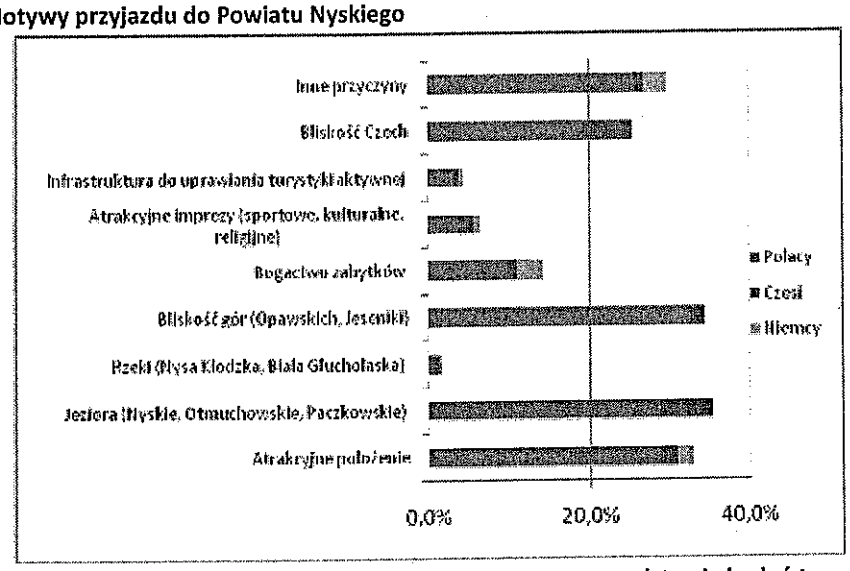

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne na podstawie badań turystów

Turystów i odwiedzających polskich i czeskich pytano o korzystanie z oferty turystycznej sąsiedniego kraju. Polskim respondentom zadano pytanie, z jakiego rodzaju oferty po stronie polskiej korzysta (wykres z lewej strony na rysunku 28), natomiast respondentów czeskich zapytano natomiast, które elementy oferty turystycznej Powiatu Nyskiego uważają za najbardziej atrakcyjne (wykres z prawej strony na rysunku 28). Pierwsza z omawianych grup korzysta w wysokim stopniu z oferty czeskiej podczas pobytu w Powiecie Nyskim. Tylko 19,2% polskich respondentów stwierdziło, że nie korzysta z takiej oferty. Polacy najchętniej korzystają z oferty gastronomicznej i handlowej (zakupy), szlaków pieszych oraz oferty turystyki krajoznawczej (zwiedzanie). Natomiast czescy respondenci uważają za najbardziej atrakcyjną w trakcie przyjazdu na Ziemię Nyską możliwość zrobienia zakupów. Druga z wybieranych kategorii „inne" kryje takie odpowiedzi, jak pobyt nad jeziorem, przejazd do docelowego miejsca, odwiedzenie znajomych. Badani czescy turyści i odwiedzający nie korzystają z oferty szlaków pieszych i rowerowych, w mniejszym stopniu interesuje ich oferta noclegowa. Korzystają natomiast coraz częściej z oferty rekreacyjno – sportowej (szczególnie infrastruktury nad Jeziorem Nyskim) i zwiedzają Powiat Nyski. Uwagę zwracają dwie odpowiedzi: rosnące zainteresowanie czeskich turystów i odwiedzających ofertą gastronomiczną w Powiecie Nyskim i poznawanie jego walorów turystycznych.

Rysunek 28: Wzajemne korzystanie z oferty turystyki transgranicznej

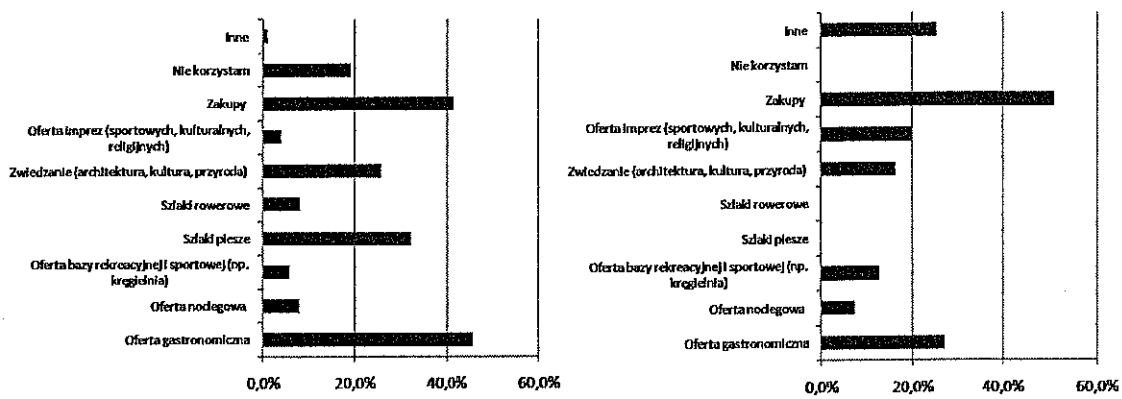

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne na podstawie badań turystów

Odpowiedzi na pytanie o skojarzenia wizerunkowe z Powiatem Nyskim wskazują ogółem na dwa najważniejsze: położenie w Górach Opawskich (39,1%) i bliskość Czech (33,6% odpowiedzi). Dwa kolejne skojarzenia dotyczą Nysy: Bazylika ze skarbcem św. Jakuba (27,7%) i fortyfikacje (21,4%). Interesującym zjawiskiem jest to, że niżej w hierarchii skojarzeń znalazło się „Pojezierze Nysy Kłodzkiej" i Powiat Nyski, jako miejsce letniego wypoczynku, pomimo, że motywacją i celem przyjazdu na Ziemię Nyską był właśnie wypoczynek letni nad wodą. Słabo Powiat Nyski jest kojarzony z zabytkami i imprezami, w tym walorami dla turystyki religijnej. Turyści i odwiedzający polscy najbardziej kojarzą Powiat Nyski z Górami Opawskimi, czescy – „Pojezierzem Nysy Kłodzkiej" i miejscem letniego wypoczynku. Respondenci niemieccy najsilniejsze skojarzenia wiążą z miejscem kultu bł. Marii Luizy Merkert, Księstwem Nyskim Biskupów Wrocławskich, miejscem na szlaku św. Jakuba i bliskością Czech (wykres na rysunku 29).

Respondentom zadano również pytanie dotyczące alokacji Powiatu Nyskiego, jako destynacji turystycznej względem innych destynacji. Ogół pytanych uważa, że najważniejszą destynacją konkurencyjną względem Ziemi Nyskiej jest Ziemia Kłodzka (58% odpowiedzi) i Jeseníki (43,3% odpowiedzi). Trzecim obszarem są Karkonosze (18,1%). Turyści i odwiedzający jednodniowi polscy są zdania, że Powiat Nyski o turystów konkuruje z Ziemią Kłodzką i Jeseníkami, czescy – Jeseníkami, Kralickim Śnieżnikiem i Karkonoszami, natomiast niemieccy – Ziemią Kłodzką i Karkonoszami (wykres na rysunku 30).

Rysunek 29: Skojarzenia wizerunkowe z Powiatem Nyskim

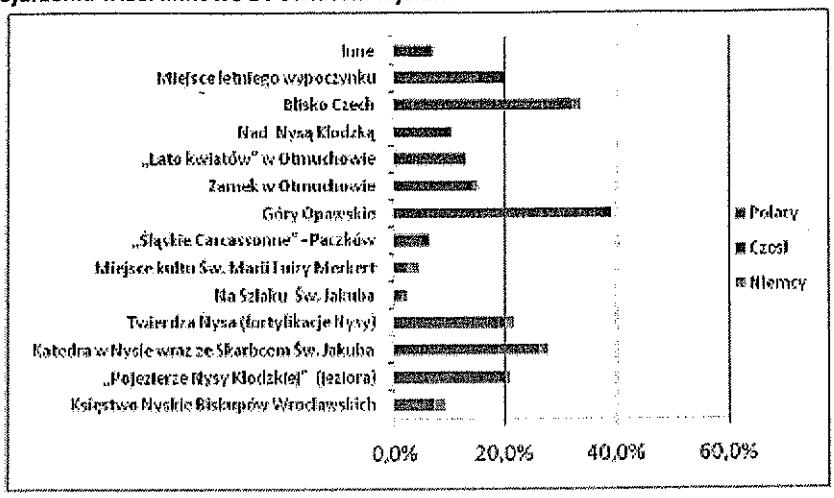

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne na podstawie badań turystów

Rysunek 30: Konkurencyjne destynacje względem Powiatu Nyskiego

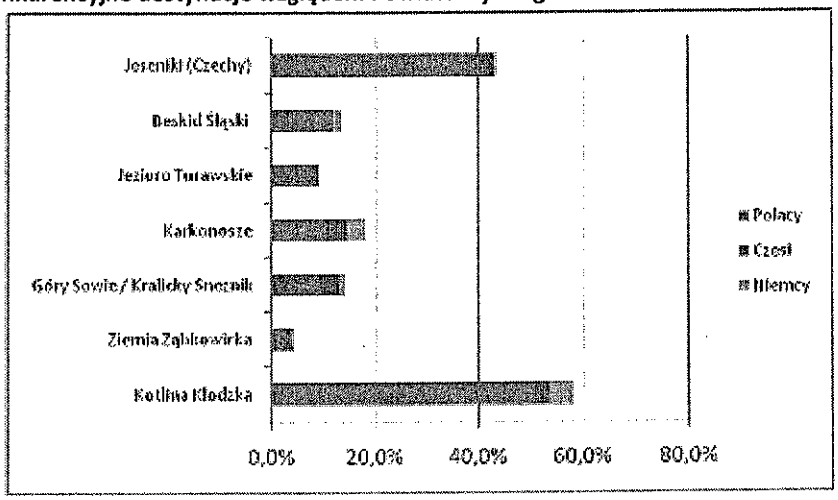

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne na podstawie badań turystów

3. Uwarunkowania prowadzenia biznesu turystycznego w Powiecie Nyskim

Uwarunkowania prowadzenia biznesu turystycznego na terenie Powiatu Nyskiego oceniane były na podstawie dwóch źródeł:

- wywiadu i konsultacji z przedstawicielami branży turystycznej,
- analizy materiałów i danych źródłowych na potrzeby niniejszego opracowania,
- konsultacje w Gminami Powiatu Nyskiego i powołanym przez Starostę Nyskiego Zespołem konsultacyjnym.

Jak wspomniano wcześniej, w Powiecie Nyskim w sekcji „H" (Gus działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi) zarejestrowanych było w 2008 r. 629 podmiotów. Dla porównania, na Ziemi Kłodzkiej w tej sekcji zarejestrowanych było w 2008 r. 1 136 podmiotów. Obok obiektów, które zapewniają zakwaterowanie i wyżywienie na potrzeby turystów, z obsługą ruchu turystycznego związane są takie

podmioty, jak: organizatorzy i pośrednicy turystyczni (szczególnie organizatorzy imprez na terenie Powiatu Nyskiego), wypożyczalnie sprzętu, firmy eventowe, a także w sklepy ze sprzętem turystycznym, z pamiątkami.

Przedsiębiorczość turystyczna Powiatu Nyskiego jest rozproszona i niezrzeszona. Nie funkcjonuje lokalna organizacja turystyczna, ani żadne zrzeszenie branżowe. Powstała kilka lat temu Unia Turystyczna Ziemi Nyskiej nie spełniła niestety swoich zadań i została rozwiązana. W chwili obecnej brak jest organizacji pozarządowej, która mogłaby przejąć tę rolę. Z funkcjonujących na terenie Powiatu Nyskiego Lokalnych Grup Działania (LGD) tylko jedna (Nyskie Księstwo Jezior i Gór) obejmuje wyłącznie gminy Ziemi Nyskiej – Głuchołazy, Nysę, Otmuchów i Paczków, czyli najbardziej turystyczne gminy tego obszaru. Wymieniona LGD ma w swojej strategii jako jedyna zapisy, które odnoszą się do kluczowych turystycznych funkcji Powiatu Nyskiego. Mogłaby stać się więc organizacją turystyczną, która skupia branżę turystyczną, organizacje pozarządowe i JST, żywotnie zainteresowane rozwojem turystyki.

Branża turystyczna Powiatu Nyskiego w niedostateczny sposób włącza się w działania podejmowane na rzecz rozwoju turystyki, podejmowane przez samorządy lokalne, w tym przez Starostwo Powiatowe w Nysie. Na potrzeby niniejszej „Strategii" zorganizowane zostały konsultacje z branżą turystyczną. Na spotkanie przyszło jednak ok. 10 przedstawicieli obiektów noclegowych i gastronomicznych. Świadczyć to może m.in. w niskim zainteresowaniu i zaangażowaniu w rozwój turystyki na poziomie lokalnym, różnicach w postrzeganiu kluczowych wyzwań i zadań, stojących przed rozwojem turystyki pomiędzy branżą turystyczną a samorządem lokalnym.

Wyników przeprowadzonych konsultacji nie można odnieść na populację generalną (ogół podmiotów świadczących usługi noclegowe w Powiecie Nyskim), jednak poniżej informacyjnie autorzy przedstawiają wnioski dotyczące ruchu turystycznego z perspektywy usługodawców. Przedstawiciele bazy noclegowej, poproszeni o wskazanie głównych kanałów pozyskiwania klientów do swoich obiektów wskazali na: sprzedaż własną (w recepcji, przez telefon, wysyłanie ofert), sprzedaż przez Internet – zarówno za pośrednictwem własnej strony, jak również portali noclegowych. Turyści przyjeżdżają do Powiatu Nyskiego (do badanych obiektów) w następujących celach: wypoczynek, spędzanie czasu z rodziną, rehabilitacja i zwiedzanie okolic. Goście respondentów rzadko przyjeżdżają na Ziemię Nyską specjalnie na odbywającą się tu imprezę (kulturalną, sportową). Turyści przyjeżdżają do Powiatu Nyskiego według przedstawicieli bazy noclegowej najczęściej na weekend. Często przyjeżdżają na pobyty długookresowe (powyżej 8 dni).

W opinii branży turyści najwyżej cenią sobie podczas pobytu turystycznego w Powiecie Nyskim: przyjazny klimat, widoki i czyste powietrze i możliwość aktywnego wypoczynku. Stan rozwoju infrastruktury turystycznej Ziemi Nyskiej jest oceniany przez gości respondentów jako zły i najbardziej przeszkadza turystom według przedstawicieli bazy noclegowej właśnie niski poziom infrastruktury turystycznej. Respondentom najczęściej zdarza się tracić gości, gdyż byli niezadowoleni z oferty rekreacyjnej poza obiektem.

Stali goście są ważni dla ankietowanych przedstawicieli bazy noclegowej, a przyjeżdżający z polecenia zdarzają się często. Najważniejsze segmenty docelowe według respondentów to: indywidualni klienci polscy, indywidualni klienci zagraniczni, organizatorzy wesel. W celu podniesienia atrakcyjności i konkurencyjności obiektów, większość respondentów planuje następujące działania: powiększenie liczby miejsc noclegowych, poszerzenie oferty świadczonych usług (głównie o usługi rekreacyjne, rehabilitacyjne, kosmetyczne).

Jeśli chodzi o podejście do sieciowego produktu turystycznego (takiego, jak np. pakiet „Góry Opawskie kraina zdrowia i uśmiechu") i opinię, czy powstanie i wdrożenie takich produktów wpłynęłoby na wzrost gości, zdania były podzielone. Istotne jest jednak, że pojawiają się ze strony branży głosy, że sieciowanie usługodawców turystycznych, konsolidacja i współpraca branży jest potrzebna i ma wpływ na konkurencyjność oferty turystycznej Ziemi Nyskiej. Chodzi również o stworzenie wspólnej oferty regionu nysko – jeseníckiego.

Prowadzenie działalności hotelarskiej i pozyskiwanie klientów respondentom najbardziej utrudnia:

- zanieczyszczenie jezior Ziemi Nyskiej,
- trudności z dojazdem,
- słaba infrastruktura wodno-kanalizacyjna i drogowa,
- brak strategicznego podejścia do rozwoju turystyki,
- ograniczenia wewnątrz obiektów (w zarządzaniu, w autonomiczności, w środkach finansowych),
- niska świadomość i znajomość Ziemi Nyskiej,
- utrudnienia urbanizacyjne.

Według przedstawicieli branży turystycznej w polityce władz lokalnych musiałyby zostać podjęte następujące działania, aby ułatwić funkcjonowanie tych podmiotów:

- zwiększenie nakładów na infrastrukturę turystyczną (infrastruktura rekreacyjno – sportowa, poprawa stanu szlaków, baseny kryte i odkryte, wyciągi narciarskie),
- poprawa wizerunku, w tym estetyki miast,
- wsparcie w wykreowaniu prawdziwych pamiątek,
- zwiększenie nakładów na infrastrukturę komunikacyjną (drogi, chodniki) i kanalizację, szczególnie w Jarnołtówku i Pokrzywnej,
- zmiany w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiające inwestycje turystyczne,
- systematyczne i zaplanowane działania na rzecz rozwoju i promocji turystyki,
- stworzenie zachęt dla nowych inwestorów turystycznych.

Przedstawiciele branży turystycznej wskazali na potrzebę stworzenia podmiotu zrzeszającego przedsiębiorców, który będzie reprezentować interesy środowiska turystycznego i lobbować na rzecz rozwoju turystyki w Powiecie Nyskim. Potrzeba ta, wypływająca od branży wskazuje na to, że przedsiębiorcy turystyczni potrzebują wsparcia i czują potrzebę konsolidacji. Powinno to być pierwszym krokiem do stworzenia branżowej organizacji lub skupienia przedsiębiorców wokół jednej z już funkcjonujących.

IV. Inwentaryzacja i analiza instytucjonalnych i osobowych zasobów turystycznych Ziemi Nyskiej

1. Polityka turystyczna Powiatu Nyskiego i jego gmin

Władze powiatu nyskiego oraz poszczególnych gmin w dokumentach strategicznych – strategiach rozwoju oraz programach rozwoju lokalnego starają się uwzględnić w mniejszym lub większym stopniu turystykę jako dziedzinę gospodarki przyczyniającą się do rozwoju gospodarczego gmin.

Korzystając z dostępnych materiałów strategicznych miast i gmin, a także informacji dotyczących turystyki (o które proszono wszystkie gminy rozpoczynając prace nad Strategią) można ocenić politykę rozwoju turystycznego i jej poziom w poszczególnych gminach.

Największy nacisk i ilość zapisów znajduje się w strategiach Głuchołaz i Nysy. Pozostałe gminy poświęcają rozwojowi turystyki w dokumentach strategicznych niewiele miejsca, co dziwi np. w kontekście Otmuchowa i Paczkowa. Można sądzić, że w tych miastach i gminach nie upatruje się w turystyce dużych szans na rozwój. Pomimo trendów ekonomicznych redukujących działalność przemysłową konsekwentnie przebija z dokumentów wiara w jej ponowny rozwój. Pomimo, że oczywiste staje się to, że usługi stają się działalnością najbardziej rozwijającą miasta i gminy. W strategiach znajdują się zapisy związane z konkretnymi działaniami w inwestycjach turystycznych, a nawet hotelarskich. Działalność społeczna dla mieszkańców – rozwój rekreacji, sportu i kultury może jedynie wspierać rozwój turystyki jednakże turysta ma inne oczekiwania i inne potrzeby w tym zakresie niż mieszkaniec. Dlatego w niektórych strategiach samorządy chcą same budować np. bazę noclegowa obok atrakcji turystycznych zamiast zastosować dopasowane do swojego terenu metody przyciągnięcia inwestorów (politykę proturystyczną). Zapisy dotyczące infrastruktury czy atrakcji dla mieszkańców przypisuje się również turystom co nie jest równoznaczne. Myśli się o działaniach dla mieszkańców, a wpisuje się w nie również turystów. Ponieważ turysta nie jest „wyborcą" dlatego globalnie ważny jest w miejscowościach turystycznych ponieważ tam mieszkańcy „żyją" z turystów. W pozostałych jest dodatkiem i tak to odczuwa. Wystarczy wjechać do miasta czy gminy, by dostrzec czy jest ona przyjazna turystom, czy są oni oczekiwanymi „gośćmi". Braki oznakowań, komunikatów informujących o atrakcyjnym sposobie spędzenia tam czasu, schematyczne, rzadko aktualizowane strony internetowe nie są dostrzegane jako ważny czynnik rozwoju. Często najważniejsze wnioski z tych strategii to takie, że dla rozwoju turystyki wystarczy wyremontowanie i odnowienie miast i wsi.

Poniżej omówienie zagadnień turystyki znajdujących się w dokumentach strategicznych gmin powiatu nyskiego

Miasto i gmina Głuchołazy najwięcej poświęca w dokumentach strategicznych tematowi rozwój turystyki. w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Głuchołazy na lata 2009 – 2015 jako cel główny znalazł się: „Wzrost potencjału rozwojowego miasta poprzez wzmocnienie funkcji turystyczno-usługowych", a jako cele szczegółowe dotyczące turystyki : „kompleksowe wykorzystanie walorów turystycznych, tworzenie i rozwój produktów turystycznych, eksponowanie krajobrazu i dziedzictwa kulturowego miasta, wykorzystanie wartości historycznej miasta do podniesienia potencjału rozwojowego, stworzenie warunków do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości w sferze usług turystycznych i paraturystycznych, dostosowanie układu komunikacyjnego w mieście do historycznie ukształtowanej zabudowy Głuchołaz, podniesienie wartości kulturowej centrum miasta, stworzenie warunków do powstania nowych miejsc pracy, w tym w turystyce, przygotowanie kompleksowej i atrakcyjnej oferty miasta dla turystów". Eksponowana w dokumencie jest funkcja turystyczna z obszarami o funkcjach turystycznych zlokalizowane w części zdrojowej miasta, w której znajduje się Park Zdrojowy położony na zboczach Góry Parkowej z licznymi ścieżkami spacerowymi. Podkreśla się znaczenie rezerwatów. i połączeń komunikacyjnych dla rozwoju krajowego oraz transgranicznego ruchu turystycznego.

Zewidencjonowane zostały zasoby turystyczno-rekreacyjne m.in.: ścieżki przyrodniczo dydaktyczne, oznakowane trasy rowerowe, szlaki turystyczne, szlak kajakowy, trwa rewitalizacja parku i rozbudowa ścieżek spacerowych.

Problemami w obszarze gospodarczym są: "przemieszanie funkcji „uzdrowiskowych" z przemysłem, zdewastowane zaplecze turystyczno-rekreacyjne, zły stan techniczny ważnych obiektów turystycznych, braki w infrastrukturze podstawowej (kanalizacja w Pokrzywnej i Jarnołtówku) i wzbogacającej, wspomagającej turystykę. Ponieważ „brak jest propozycji dla inwestorów i zbyt małe zainteresowanie inwestorów zewnętrznych terenem gminy, ...dlatego ważna jest aktywizacja lokalnej działalności gospodarczej na obszarze miasta, szczególnie w sferze do której miasto jak i najbliższa okolica mają warunki – turystyce."

Lokalny Program Rewitalizacji znajduje swoje odbicie również w Strategii Rozwoju Gminy Głuchołazy na lata 2004-2020. Sformułowano tam podstawowe cele strategiczne oraz działania służące ich realizacji. Jednym z celów strategicznych jest rozwój turystyki i agroturystyki w oparciu o posiadany potencjał i chronione środowisko naturalne. Cel ten ma zostać osiągnięty poprzez „renowacje, konserwacje i utrzymanie zabytków i dóbr kultury jako produktu turystycznego promującego gminę". Celowi ten ma szanse realizacji poprzez rewitalizację Starego Miasta w Głuchołazach w obrębie murów miejskich. Ponieważ zaniedbany teren starego miasta przyczynił się do powstania niekorzystnego wizerunku miasta w oczach turystów i tym samym niekorzystnie wpływa na wykorzystanie turystyki oraz sfery usług na rozwój społeczno-gospodarczy miasta.

Miasto i gmina Nysa w ciągu ostatnich lat zrealizowało szereg inwestycji przyczyniających się do rozwoju turystyki (rewitalizacja Bastionu św. Jadwigi i Fortu Wodnego, modernizacja i zagospodarowanie Fortu II, budowa infrastruktury drogowo-parkingowej przy Jeziorze Nyskim, restauracja i konserwacja nyskich zabytków w tym Fontanny Trytona, budowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, rozbudowa Krytej Pływalni, powstanie szlaków tematycznych w tym „Nyska Droga św. Jakuba", „Szlakiem nyskich grodów, zamków i twierdz", „Szlak Marii Luizy Merkert" organizacja cyklicznie odbywających się imprez w tym „Dni Twierdzy Nysa" – nagrodzone przez OROT i POT. Planowane są dalsze działania rewitalizujące zabytki obiektów Twierdzy Nysa w tym fortecznej Wieży Ciśnień, budowę i modernizację infrastruktury rekreacyjno-turystycznej w sołectwach Gminy. Miasto i gmina w Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2004-2015 przytacza, że obszar „...zaliczany jest do obszarów o największej atrakcyjności turystycznej w województwie opolskim. O jej randze decydują walory rekreacyjno-turystyczne Jeziora Nyskiego, bogate dziedzictwo kulturowe Nysy, położenie pomiędzy Dolnym i Górnym Śląskiem oraz bliskie sąsiedztwo z turystycznym regionem Jesenika i Szumperka w Czechach, co pozwala na całoroczne uprawianie sportu i rekreację." „Szanse to: bogate dziedzictwo kulturowe i wysokie walory przyrodniczo - turystyczne; zapotrzebowanie na usługi turystyczno-rekreacyjne i produkty rolnictwa ekologicznego, promocji i produktach turystycznych. Słabymi stronami jest brak wykreowanego produktu turystycznego umożliwiającego wydłużenie sezonu turystycznego i brak wystarczającej bazy noclegowej dla ruchu turystycznego."

W priorytetach i celach strategicznych Strategii Rozwoju Nysy wpisano:

„Priorytet III: Rozwój i promocja turystyki Cele Strategiczne: Rozwój bazy turystycznej. Rewitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego i wykorzystanie walorów przyrodniczych dla celów turystycznych. III.1. Rozwój bazy turystycznej. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizacje następujących celów operacyjnych: Modernizacja i rozwój infrastruktury turystycznej. Wykreowanie produktów turystycznych."

Podkreślono ,że „turystyka ma podstawy i możliwości dla coraz większego udziału w gospodarce Gminy. Jej rozwojowi towarzyszy realizacja ważnych celów społecznych, takich jak: tworzenie i przyrost miejsc pracy, wzrost dochodów mieszkańców, przeciwdziałanie marginalizacji obszarów wiejskich, ochrona i propagowanie dziedzictwa kulturowego oraz walorów przyrodniczo-krajobrazowych." Jednakże „Obiekty turystyczne z zakresu dziedzictwa kulturowego charakteryzują się brakiem przygotowania do tworzenia dodatkowych dochodów oraz miejsc pracy. Podstawowym zadaniem w obszarze turystyki jest modernizacja i rozwój infrastruktury turystycznej i wypoczynkowej, zwiększenie standardu i rodzaju oferowanych usług oraz tworzenie markowych

produktów turystycznych przyciągających turystów nie tylko z regionu opolskiego, ale również z kraju i z zagranicy. Należy podjąć działania umożliwiające wydłużenie sezonu, minimalizację wpływu niekorzystnych warunków pogodowych na ruch turystyczno - rekreacyjny oraz wypracowanie wspólnej oferty turystycznej regionu nysko - jesenickiego. Do jednych z najważniejszych zadań należy rozwój hotelowej bazy noclegowej w Nysie oraz nad Jeziorem Nyskim. W realizacji działań należy dążyć do tego, aby Twierdza Nysa, Jezioro Nyskie oraz zabytki Nysy stanowiły atrakcje wyróżniające Gminę, a tym samym umożliwia jej identyfikację w turystyce międzynarodowej, tworząc tym samym nową, rozpoznawalną markę turystyczną."

W Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Nysa na lata 2004-2006 z perspektywą na lata 2007-2013 a później w Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami dla Gminy Nysa na lata 2009-2012 umieszczono szereg działań o znaczeniu turystycznym w tym m.in. „budowę i oznakowanie wyciągu narciarskiego i toru saneczkarskiego wraz z oświetleniem na Górze Jana w Goświnowicach, reaktywacja stawu na cele rekreacyjne w Goświnowicach, budowę i oznakowanie szlaku spacerowego z tarasem widokowym na Górkę Kozią w Goświnowicach i budowę tras rowerowych dawnymi nasypami kolejowymi Nysa- Koperniki"

Miasto i gmina Paczków w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Paczków na lata 2007-2013 turystykę traktuje przede wszystkim jako działalność społeczną kojarząc ją z wraz kultura i sportem. Rozwój turystyki dokona się poprzez „podniesienie atrakcyjności turystycznej miasta, a ... jednym z czynników hamujących potencjał turystyczny jest niedostateczna estetyka przestrzeni publicznej." W Strategii Rozwoju Gminy Paczków z 1998 założono wizję Gminy Paczków w 2020 r. Ma to być m.in. obszar: „rozwinięty gospodarczo w dziedzinie turystyki (agroturystyki), przemysłu zabezpieczającego turystykę i jej potrzeby". Potencjał turystyczny i możliwości rozwoju oceniono pobieżnie nie zauważając w ogóle unikalnego w skali kraju Muzeum Gazownictwa. Planowane są: remonty zabytkowego Domu Kata oraz zorganizowanie tam profesjonalnego Centrum Informacji Turystycznej, oznakowanie miasta tablicami informacyjnymi oraz rewitalizacja centrum Paczkowa wraz z instalacja iluminacyjnego oświetlenia architektonicznego zabytkowych budowli.

Miasto i gmina Otmuchów: w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Otmuchów „zasoby rekreacyjno – turystyczne – to potencjał turystyczno – rekreacyjny Miasta Otmuchów tworzony w szczególności: zbiornik wodny w Otmuchowie, obiekty zabytkowe, impreza Lato Kwiatów" Zadania inwestycyjne umieszczone w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Otmuchów na lata 2007 – 2013 znajdują bezpośrednie uzasadnienie w celach strategicznych Strategii m.in. „inwestycja polegająca na rewitalizacji terenu rekreacyjno – wypoczynkowego „Solarium", która została wpisana do Strategii Strategia Rozwoju Gminy Otmuchów na lata 2004 – 2020 w ramach celu strategicznego: „Rozwój turystyki na bazie posiadanego potencjału i walorów przyrodniczych", punkt 1: „Modernizacja oraz rozwój bazy turystycznej i rekreacyjnej , zwiększenie standardu świadczonych usług turystyczno– rekreacyjnych". Rewitalizacja przestrzeni publicznej, podniesienie jej estetyki ma uatrakcyjnić turystycznie Otmuchów i przez to stworzyć szansę na rozwój turystyki i miejsc pracy związanych z obsługą ruchu turystycznego. Brak innych działań turystycznych pomimo, że gmina jest właścicielem dwóch obiektów noclegowych Zamek i Skalnik

Gmina Łambinowice w „Programie Ochrony Środowiska - Planie Gospodarki Odpadami w Gminie Łambinowice na lata 2005-2015" budownictwo turystyczne w Sowinie i Malerzowicach Wielkich poprzez zachowanie i zbogacenie walorów krajobrazu: zachowanie obszarów cennych przyrodniczo (kompleksy leśne, doliny rzeczne, zbiorniki wodne), powiązanie zadań w zakresie ochrony walorów przyrodniczych z ochroną walorów kulturowych i architektonicznych, parki podworski w zagospodarowanie terenu (w tym rozwój infrastruktury) z możliwie najmniejszym naruszeniem jego naturalnej rzeźby terenów popoligonowych w Łambinowicach, turystyczne wykorzystanie wyrobisk w Malerzowicach, rozwój infrastruktury turystycznej szczególnie w okolicach Sowina i Malerzowic. W Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Łambinowice Na Lata 2005 – 2015 turystyka uwzględniane jest w celach krótkoterminowych „turystyczne uporządkowanie terenów obozowych i strefy ochronnej, a w celach średnioterminowe turystyczne zagospodarowanie terenów wokół akwenów i rzek aktywizacja agroturystyki w sołectwach gminy, budowa bazy turystyczno-rekreacyjnej

i handlowej". Przewiduje się „zagospodarowanie obrzeża Borów Niemodlińskich i strefy ochronnej Muzeum dla potrzeb turystyki, budowa Ośrodka Turystyczno-Rekreacyjnego, zorganizowanie szkolenia dla zainteresowanych prowadzeniem bazy agroturystycznej, rekultywacja dróg pod ścieżki turystyczno-przyrodniczo-historyczne na terenach poligonowych i po obozowych w Łambinowicach (tematyczne szlaki turystyczne)."

Miasto i gmina Korfantów w Strategii Rozwoju Gminy Korfantów do 2015 roku upatruje możliwość rozwoju turystyki w tworzeniu i zagospodarowaniu zbiorników retencyjnych oraz wykorzystaniu planowanych zbiorników retencyjnych w Ścinawie i w Przechodzie jako miejsca wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców gminy i z poza gminy. Widoczny jest „niski rozwój turystyk turystyki (agroturystyki) i wypoczynku, brak wyznaczonych szlaków turystyki pieszej i rowerowej uwzględniającej liczne pomniki przyrody, brak wykorzystania terenów biwakowych w płd. rejonie gminy, brak miejsc zbiorowego wypoczynku i mało zagród agroturystycznych" zagospodarowanie ośrodka sportu i rekreacji w Ścinawie, budowa pola namiotowego, opracowanie założeń budownictwa letniskowego w Przechodzie i Rzymkowicach, stworzenie szlaków turystyki rowerowej w połączeniu z regionalną siecią ścieżek rowerowych (np. Euroregionu Pradziad), zinwentaryzowanie zabytkowych obiektów przyrodniczych

Gmina Skoroszyce w Strategii Rozwoju Gminy Skoroszyce 1996-2010 – pomimo, że większość mieszkańców zatrudniona jest w rolnictwie uznała, że mocnymi stronami gminy są jej zasoby naturalne – „obfitość terenów rekreacyjnych, zbiorniki wodne, żwirowiska, lasy, drogi polne (leśne zacisza), możliwość adaptowania zaplecza do agroturystyki, zdrowe powietrze i nieskażone środowisko, a także dobry układ komunikacyjny" Brak jest jednakże koncepcji rozwoju turystyki (i agroturyzmu) co zaowocowało „pesymizmem co do możliwości zorganizowania ośrodków turystyczno-wypoczynkowych". „Listę słabych stron zamyka brak bazy turystycznej, gastronomiczne i zaplecza noclegowego" Szansa jest budowa motelu czy stacji obsługi.
Wizja do roku 2010 - Gmina Skoroszyce miałaby się stać „rozwinięta pod względem turystyczno – gospodarczym (baza plus usługi)". Szansą do tego byłoby stworzenie gminnej bazy turystycznej i promowanie agroturyzmu. Potencjałem do wykorzystania jest m.in. stare lotnisko w Starym Grodkowie. W planach zagospodarowania Skoroszyce planują budowę w okolicach Sidziny małych zbiorników wodnych, tereny wokół których byłyby wykorzystywane na budownictwo jednorodzinne i rekreację wodną.

Gmina Pakosławice W Strategii rozwoju Gminy Pakosławice określono, że „mocnymi stronami gminy są jej zasoby naturalne i położenie. Obfitość terenów rekreacyjnych (zbiorniki wodne, żwirowiska, lasy, drogi polne, „zabytkowe zacisza"), możliwość adaptowania zaplecza dla agroturystyki, zdrowe powietrze i nieskażone środowisko. Gmina w ogóle do tej pory nie zwracała uwagi na rozwój turystyki i wypoczynku na swoim terenie mimo posiadania ciekawych obiektów o potencjalnie dużych możliwościach zagospodarowania. Brak koncepcji rozwoju turystyki zaowocował pesymizmem co do możliwości zorganizowania ośrodków turystyczno-wypoczynkowych." Najważniejsze słabe stron to „brak bazy turystycznej, gastronomicznej i zaplecza noclegowego. Do szans zaliczyć należy również stworzenie bazy turystycznej (agroturystycznej). Realizacja wizji będzie wymagała aktywności w dziedzinie gospodarki, infrastruktury technicznej, oświaty, kultury, rynku pracy, turystyki (agroturyzmu), zdrowia, ekologii i marketingu.". W obszarze turystyki traktowanej jako wyodrębniona część gospodarki, „Rada Liderów Lokalnych uznała, iż należy się skupić na dwu celach: przystąpieniu do prac nad stworzeniem gminnej bazy turystycznej oraz promowaniu idei agroturyzmu." Potencjałem jest „położenie blisko Jeziora Nyskiego i Otmuchowskiego. Atrakcje zbiornika retencyjnego w Nowakach (wędkowanie) oraz parku krajobrazowego „Wąwozy Biechowskie" w Biechowie (grzybobranie). Atrakcyjna baza wypadowa do sąsiednich gmin w powiązaniu z agroturyzmem. Zabytkowe parki, budynki, choć zaniedbane, wymagające uporządkowania. Zdrowe, czyste powietrze to wielki atut gminy na rzecz rozwoju agroturyzmu."

Gmina Kamiennik nie posiada strategii rozwoju ani zapisów dotyczących rozwoju turystyki

Powiat Nyski w „Strategii Rozwoju Wspólnoty Międzygminno – Powiatowej Ziemi Nyskiej na lata 2004 - 2015" określił misję Ziemi Nyskiej: **„Misją Ziemi Nyskiej jest stworzenie warunków do wykorzystania**

posiadanych bogactw, zasobów i walorów, do zwiększenia własnej atrakcyjności dla współpracy międzyregionalnej w ramach integrującej się Europy w celu wzbudzenia trwałego, zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego poprzez realizację wspólnych projektów przy współfinansowaniu ze środków polskich oraz funduszy strukturalnych"

W celach strategicznych znalazła się również jako trzecia turystyka: „Rozwój turystyki w oparciu o posiadany potencjał i chronione środowisko naturalne". Jako punkt 7 celów operacyjnych jest Turystyka z celami operacyjnymi i projektami jak na poniższym rysunku.

Rysunek 31: Schemat struktury celu „Rozwój turystyki w oparciu o posiadany potencjał i chronione środowisko naturalne" w „Strategii Rozwoju Wspólnoty Międzygminno – Powiatowej Ziemi Nyskiej na lata 2004 - 2015"

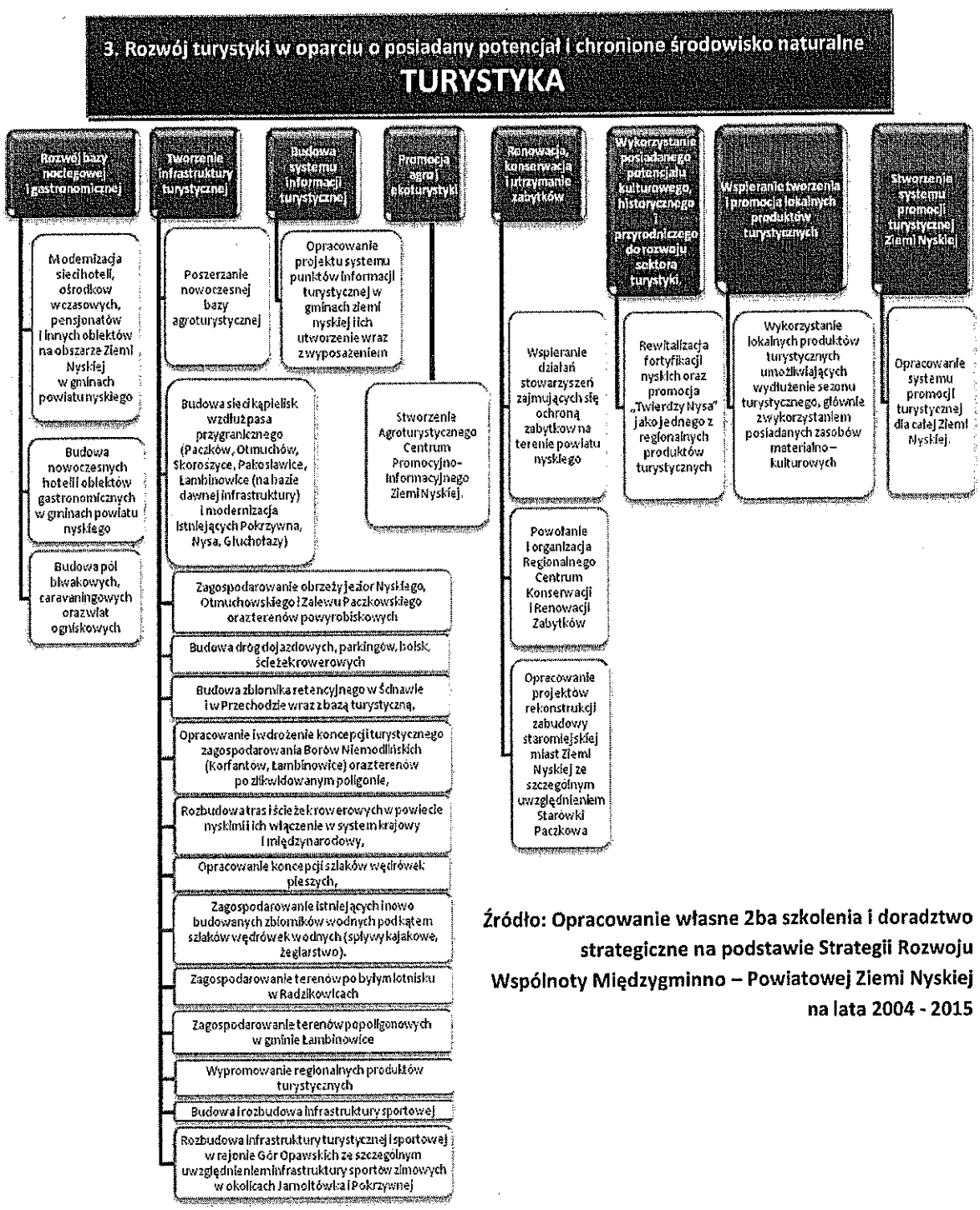

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne na podstawie Strategii Rozwoju Wspólnoty Międzygminno – Powiatowej Ziemi Nyskiej na lata 2004 - 2015

2. Instytucje i organizacje wspierające rozwój turystyczny Ziemi Nyskiej

Ilość organizacji i instytucji nie jest duża, a na dodatek na ich rozwój rzutują niemiłe doświadczenia samorządów dotyczących wspierania rozwoju turystyki - Unii Gmin Ziemi Nyskiej. Podobne nowatorskie inicjatywy rodziły się w latach 90 i w innych regionach turystycznych. Niestety większość nie przetrwała jednakże brak takich działań czy ich kontynuacji w innej formie prowadzi do powstania w umyśle potencjalnych inwestorów zewnętrznych i wewnętrznych wizerunku regionu (turysta nie orientuje się w granicach gmin) gdzie nie dba się o rozwój wielopłaszczyznowy turystyki, a interesy branży turystycznej są mało istotne. Najbardziej turystyczny powiat na Opolszczyźnie nie ma odzwierciedlenia lobbystycznego w Opolskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej – stowarzyszeniu afiliowanemu przy UMWO odpowiedzialnemu za rozwój turystyki i jej promocję na szczeblu województwa. Trudno się po takiej postawie dziwić, że wiedza wśród radnych wojewódzkich, posłów i senatorów z Opolszczyzny na temat znaczącej gospodarczej roli turystyki dla gmin powiatu nyskiego jest tak niewielka. Tym samym ta rola gospodarcza nie znajduje odzwierciedlenia w nakładach i środkach UE przeznaczanych na rozwój turystyki w województwie.

Promocja turystyki gmin powiatu nyskiego powinna zacząć się od lobbingu i informacji o tym potencjale wśród polityków. Jeśli na pytanie stawiane przez dziennikarzy (NTO 16 sierpnia 2009), które atrakcje Opolszczyzny najbardziej warto promować odpowiedź znaczących polityków brzmi „Z pewnością pałac w Mosznej, który mam nadzieję w najbliższych latach odzyska dawny blask. Cieszę się, że zarząd województwa zajął się tym. W końcu Moszna nawet bez szczególnej promocji przyciąga rzesze turystów. Kolejne miejsce to oczywiście stolica województwa, czyli Opole z Rynkiem czy Wieżą Piastowską. Warte szczególnej promocji są także bardzo malownicza Dolina Małej Panwi i piękne przedgórze Gór Opawskich wraz z Prudnikiem". Co z tego, że nagrody turystyczne otrzymuje Nysa, czy Głuchołazy jeżeli w polityce turystycznej samorządu wojewódzkiego powiat nyski nie ma odpowiedniego lobbingu. **Czy naprawdę gospodarczo turystyka jest tak istotna? Przyjmując że turysta wydaje pomiędzy 93 zł a 117 zł. To średnio 105 zł zł dziennie na pobyt co przy liczbie prawie 300.000 noclegów zrealizowanych w powiecie nyskim (wg. GUS) daje kwotę 31,5 mln zł podczas gdy w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim niespełna 3,5 mln zł, a prudnickim tylko 0,82 mln zł.**

Instytucje wspierające rozwój turystyki w Powiecie Nyskim:

- Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego
- Opolska Regionalna Organizacja Turystyczna
- Samorządy Miast i Gmin Powiatu
- PTTK Oddział w Nysie i Głuchołazach
- Stowarzyszenie Biskupia Kopa
- LGD Nyskie Księstwo Jezior i Gór
- Towarzystwo Przyjaciół Fortyfikacji Oddział Opolski
- WSTH Instytut Turystyki Krajów Biblijnych
- Nyski Ośrodek Rekreacji
- Domy Kultury
- Towarzystwo Przyjaciół Głuchołaz
- Organizacje kościelne
- Nadleśnictwa Prudnik, Tułowice i Pruszków
- Zarząd Opolskich Parków Krajobrazowych
- Przewodnicy i piloci wycieczek
- Agroturystyczne Stowarzyszenie Ziemi Nyskiej i Borów Niemodlińskich
- LGD Złota Ziemia
- Biuro Usług Turystycznych "IWONA"
- Związek Harcerstwa Polskiego
- Firmy transportowe
- Muzeum Gazownictwa w Paczkowie
- Centralne Muzeum Jeńców Wojennych
- Muzeum w Nysie
- Biuro Podróży Podzamcze
- Biuro Usług Turystycznych Taurus Głuchołazy
- Biuro Podróży Opawy Głuchołazy
- Biuro Turystyczne Prociv
- PKS w Nysie Sp. z o.o. Biuro Podróży PKS Travel
- Kompleks Turystyczny Sudety Ośrodek Banderoza, Głuchołazy
- Usługi Turystyczne Romek
- Biuro Turystyczne Via Tour Marta Stężowska
- LGD Wspólne Źródła
- Klub Żeglarski
- LGD Partnerstwo Borów Niemodlińskich
- Urszula Sandomierska Przybyszewska Biuro Podróży "Nysa Tour"

V. Analiza marketingu turystycznego Powiatu Nyskiego

1. Obecny produkt turystyczny Ziemi Nyskiej i jego atrakcyjność

Analizując produkt turystyczny zastosowano klasyfikację rynków produktowych według dominującego motywu skorzystania z oferty turystycznej. Analizę tę oparto na inwentaryzacji walorów turystycznych, przedstawionej w rozdziale I niniejszego opracowania oraz wynikach badań modelu zachowań turystów. Ponieważ uwzględniono fakt, że na dla Gmin Nysa, Otmuchów istotne znaczenie mają pobyty weekendowe i że na strukturę odpowiedzi dotyczących długości pobytu na terenie Gminy Głuchołazy wpłynął fakt ankietowania turystów przebywających w obiektach noclegowych, turystykę weekendową uznano również za tę o strategicznym znaczeniu (rysunek 32).

Rysunek 32: Klasyfikacja rynków produktowych dla turystyki w Powiecie Nyskim

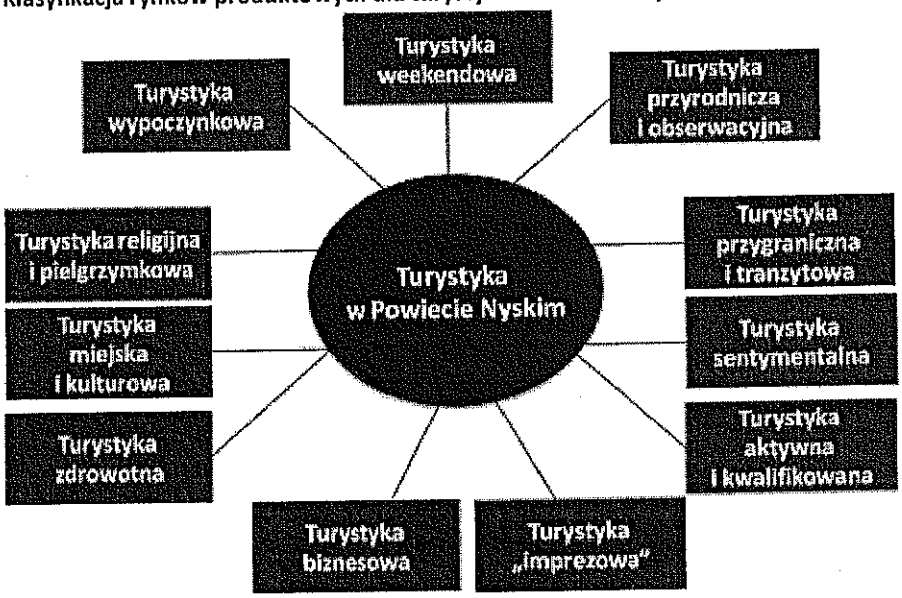

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne

Turystyka wypoczynkowa

Ma najistotniejsze znaczenie dla Powiatu Nyskiego, a szczyt jej intensywności przypada na sezon wakacyjny. Istotność turystyki wypoczynkowej wynika z posiadanych walorów wypoczynkowych i krajobrazowych: trzech jezior (największego powierzchniowo skupiska jezior na Opolszczyźnie), rzek Nysy Kłodzkiej i Białej Głuchołaskiej, położenia w łagodnych i dostępnych Górach Opawskich i istniejących w tych górach warunków klimatycznych, oraz atrakcyjnych obszarów chronionego krajobrazu (Park Krajobrazowy Gór Opawskich, Otmuchowsko – Nyski Obszar Krajobrazu Chronionego, Obszar Chronionego Krajobrazu „Bory Niemodlińskie"). Dzięki tym walorom Powiat Nyski stwarza warunki do wypoczynku nad wodą, w górach, w lesie, uprawiania wodnej rekreacji, rekreacji rowerowej, pieszej, wędkarstwa i turystyki na obszarach wiejskich (agroturystyki i ekoturystyki, której największe nasilenie przypada na sezon letni).

Ten rodzaj turystyki związany jest z pobytem w gospodarstwie rolnym i dotyczy różnych form spędzania czasu wolnego oraz rekreacji, której zakres zależy od innych walorów miejsca. Najczęściej są to: krajoznawstwo, turystyka rowerowa (górska, nizinna), turystyka piesza, wioślarstwo, żeglarstwo, hippika, łowiectwo, wędkarstwo itp. Rozwój agroturystyki jest zlokalizowany w dwóch obszarach Powiatu Nyskiego: wokół jezior w Gminach Nysa, Otmuchów, Paczków, Kamiennik, Pakosławice, Łambinowice, Skoroszyce, Korfantów oraz rejonie Gór Opawskich, w Gminie Głuchołazy.

Wypoczynek nad wodą i w górach oraz w lesie i na obszarach wiejskich, który generuje ruch turystyczny o największej intensywności skupiony jest w Gminach: Głuchołazy, Nysa, Otmuchów i Paczków. Letnie pobyty wypoczynkowe należą relatywnie do najdłuższych (co pokazały badania). Jest to najczęstszy cel przyjazdów turystycznych do Powiatu Nyskiego według przeprowadzonych badań. Turystyka wypoczynkowa jest atrakcyjna dla wszystkich segmentów rynku turystycznego i zainteresowania nią powinno pozostać na niezmienionym i wyskoki poziomie (rozwój infrastruktury turystycznej wokół jezior wpłynie na wzrost jej znaczenia).

Turystyka miejska i kulturowa

Atrakcyjność historyczno – kulturowa miast Powiatu Nyskiego – Nysy, Głuchołaz, Otmuchowa i Paczkowa oraz fakt, że Nysa jest trzecim pod względem wielkości miejskim ośrodkiem Opolszczyzny o rozwiniętych funkcjach handlowych, usługowych, kulturalnych, historyczne układy przestrzenne wymienionych miast, wpisane do rejestru zabytków oraz bogactwo dziedzictwa historyczno – kulturowego stwarzają bardzo dobre warunki do rozwoju tego rodzaju turystyki.

Mówiąc o turystyce miejskiej i kulturowej w miastach Powiatu Nyskiego chodzi w szczególności o jej rozumienie, jako „turystykę, której celem jest odwiedzenie i poznanie miasta traktowanego jako dziedzictwo kulturowe i uznawanego za niepodzielny element przestrzeni turystycznej".[30] Chodzi tutaj o poszukiwanie i odkrywanie ducha wymienionych miast, ich „genius loci", łącząc ze sobą wiele elementów i form aktywności turystycznej, m.in. turystykę dziedzictwa kulturowego, muzealną w zakresie turystyki wysokiej, podróże studyjne i tematyczne w zakresie turystyki edukacyjnej oraz powszechnej turystyki kulturowej. Ta ostatnia jest obecnie wyraża się poprzez turystykę: miejską, obiektów militarnych, żywej historii (m.in. inscenizacje historyczne – Bitwa o Twierdzę Nysa), kulturowo – przyrodniczą, krajoznawczo – religijną (zwiedzanie zabytków architektury sakralnej, gdzie jest ono elementem uzupełniającym – nie głównym motywem). Atrakcyjność turystyki miejskiej i kulturowej jest wysoka. Podobnie udział w rynku turystycznym.

Turystyka weekendowa

Turystyka weekendowa została potraktowana w analizie strategicznych rynków produktowych dla Powiatu Nyskiego oddzielnie, z uwagi na jej wysokie znaczenie. Ten rodzaj turystyki charakteryzowany jest według czasokresu skorzystania z oferty turystycznej, czyli weekend na Ziemi Nyskiej, który może przybrać bardzo zróżnicowane formy (rysunek 33).

Rysunek 33: Obszary turystyki weekendowej w Powiecie Nyskim

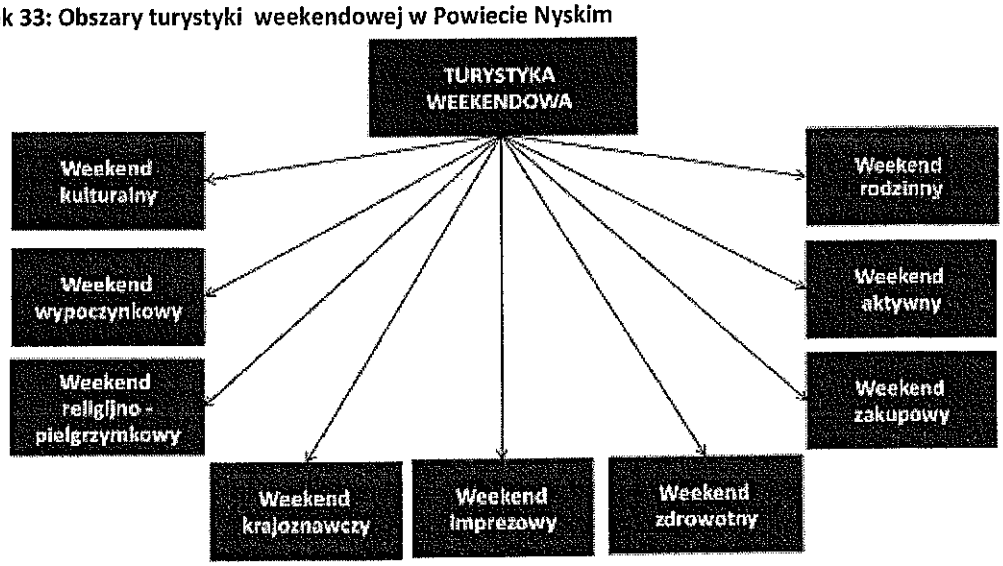

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne

[30] A. Kowalczyk, „Nowe formy turystyki miejskiej", Prace i studia geograficzne, tom 35, Warszawa 2005, s. 157

Turystyka weekendowa jest specyficznym rodzajem turystyki (od piątku do niedzieli), a oferta produktowa powinna być bardzo zróżnicowana (krótkie, intensywne pobyty). W tej kategorii mieszczą się niemal wszystkie wymienione powyżej rodzaje aktywności turystycznej. Jest to więc specyficzny mix produktowy, który obejmuje swoim zasięgiem obszar całego Powiatu Nyskiego: może to być udział w imprezie kulturalnej, sportowej, pobyt krajoznawczy (zwiedzanie), wypoczynek (nad wodą, w górach, w lesie, na obszarach wiejskich), weekend dla zdrowia i urody. Według przedsiębiorców bazy noclegowej, segment turystyki weekendowej jest najistotniejszy, z punktu widzenia czasokresu skorzystania przez turystę z oferty j Powiatu Nyskiego. Krótkie i intensywne 2-3 dniowe pobyty są atrakcyjne dla wszystkich grup odbiorców a ich znaczenie będzie wzrastać.

Turystyka zdrowotna

Turystyka zdrowotna i prozdrowotna (typu Spa & wellness) dotyczy w szczególności Gminy Głuchołazy i ma związek z uzdrowiskowymi tradycjami tej gminy (Bad Ziegenhlas) – walorami klimatycznymi i tradycjami leczenia metodą Kneippa i Priessnitza. Powstanie w czasach współczesnych sanatoriów, ośrodków wypoczynkowych, wczasowych, FWP i Szpitala MSWiA spowodowało rozwój bazy noclegowej i obecny wysoki udział w rynku turystycznym. Polityka Gminy Głuchołazy, które nie będąc i nie chcąc się stać formalnie uzdrowiskiem, wyraża się w dużym nacisku na rozwój usług rehabilitacyjnych, prozdrowotnych i centrów odnowy biologicznej. Analiza potencjału wskazała, że jest to dla tej Gminy bardzo rozwojowy kierunek.

Turystyka przygraniczna i tranzytowa

Turystyka przygraniczna jest charakterystyczną formą turystyki dla obszarów nadgranicznych, a więc Powiatu Nyskiego. Często przybiera ona formy dwustronnego ruchu mieszkańców, gdzie głównym celem jest wyjazd na zakupy w obszarze nysko - jesienickim. Coraz częściej jednak ruch ten związany jest z krajoznawstwem – poznawaniem walorów naturalnych i antropogenicznych. Turyści i jednodniowi odwiedzający, przebywający na terenie Powiatu Nyskiego w większości (jako obowiązkowy punkt programu) zaplanowany mają wyjazd na zakupy do Czech (na teren Jeseników). Zgodnie z planami rozwoju transgranicznej turystyki podejmowane będą działania, mające na celu stworzenie wspólnej oferty produktowej góry i woda". Celem będzie to, aby turyści przebywający w Powiecie Nyskim korzystali z oferty turystycznej w Jeseníkach i na odwrót. Natomiast turystyka tranzytowa związana jest z osią komunikacyjną, jaką jest drogą nr 46 z Ziemi Kłodzkiej na Śląsk, a także przez Głuchołazy do Ołomuńca (a więc w wymiarze transgranicznym).

Turystyka religijna i pielgrzymkowa

Ten rodzaj turystyki związany jest przede wszystkim z Nysą, jako miejscem kultu beatyfikowanej w 2007 roku Marii Luizy Merkert – Nysanki i pierwszej błogosławionej w województwie opolskim. Przez Nysę przechodzi również Szlak Św. Jakuba, a włączenie go w międzynarodowy szlak dobrze prognozuje dla rozwoju turystyki religijnej w Powiecie Nyskim. Turystyka religijna jest również związana z innymi miejscami kultu, wymienionymi w inwentaryzacji walorów turystycznych oraz z bogactwem zabytków sakralnych dawnego Księstwa Biskupów Wrocławskich. W przypadku turystyki poznawcza o charakterze religijnym, dominującym motywem jest zwiedzanie świętych miejsc, poznawanie zabytków sakralnych, zaś w przypadku pielgrzymkowej – modlitwa i odwiedzenie relikwii Marii Luizy Merkert. Rozwój kultu spowoduje, że znaczenie turystyki religijnej i pielgrzymkowej w Powiecie Nyskim będzie rosło.

Turystyka aktywna i kwalifikowana

Turystyka aktywna i kwalifikowana wiąże się w Powiecie Nyskim z takimi formami aktywności, jak turystyka: rowerowa, piesza (górska i nizinna w Dolinie Nysy Kłodzkiej), przygodowa i surwiwalowa, jeździecka, żeglarska, kajakowa, windsurfingowa, ekstremalna (nurkowanie, quady), a także narciarska (narciarstwo zjazdowe na stoku Biskupiej Kopy – jeśli pozwalają na to warunki śniegowe). Jeziora Ziemi Nyskiej stwarzają dobre warunki nie tylko do wypoczynku nad wodą i wodnej rekreacji, ale również uprawiania bardziej zaawansowanej kwalifikowanej turystyki wodnej. Podobnie kilkaset kilometrów wytyczonych i oznakowanych szlaków rowerowych, w tym tras górskich. Ten rodzaj turystyki wymaga jednak doinwestowania w zakresie infrastruktury (w tym wokół jezior).

Turystyka przyrodnicza i obserwacyjna

Powiat Nyski posiada znaczące w skali Opolszczyzny walory krajobrazowo – przyrodnicze (ukształtowanie terenu, obszary krajobrazu chronionego na obszarach górskich, nizinnych – w otoczeniu jezior i rzek oraz na obszarach leśnych Borów Niemodlińskich). Otmuchowsko – Nyski Obszar Chronionego Krajobrazu stwarza bardzo dobre warunki do obserwacji ptaków (bird watching). Natomiast na terenie Parku Krajobrazowego Gór Opawskich utworzonych jest kilka przyrodniczych ścieżek edukacyjnych. Są to produkty niszowe – dla pasjonatów i amatorów przyrody. Ten rodzaj turystyki wymaga doinwestowania – stworzenia warunków i infrastruktury umożliwiających korzystanie w wymienionych walorów. Zgodnie z prognozami dotyczącymi trendów w turystyce, ten kierunek cechuje duży potencjał (istotne jest jednak umożliwienie korzystania w tego potencjału).

Turystyka „imprezowa"

Turystyka „imprezowa" (to sformułowanie przyjęte potrzeby niniejszego opracowania będzie bardziej adekwatne dla Powiatu Nyskiego, niż turystyka festiwalowa) wiąże się w uczestnictwem przez turystów i odwiedzających w imprezach kulturalnych i sportowych. Udział w imprezie jest tu dominującym celem aktywności turystycznej. Z uwagi na istnienie w ofercie Powiatu Nyskiego imprez o dużym znaczeniu turystycznym, których organizatorami są Powiat Nyski i jego Gminy, ten rodzaj turystyki wymaga odrębnego potraktowania (mieści się on w obszarze turystyki krajoznawczej). Taką imprezą o wysokim znaczeniu jako produkt turystyczny są Dni Twierdzy Nysa. Nie wiadomo obecnie, jak duży ruch turystyczny generują te imprezy. Jednak fakt przyznania wymienionej flagowej imprezie Certyfikatu na Najlepszy Produkt Turystyczny POT w 2009 r. wskazuje na potencjał drzemiący w imprezach kulturalnych. Wspomnieć tu należy również o organizowanym w Otmuchowie Lecie Kwiatów, które jest imprezą o ugruntowanej pozycji, identyfikowaną z Gminą Otmuchów i Powiatem Nyskim. Wzrost znaczenia dla Powiatu Nyskiego i udziału w rynku turystycznym jest uzależniony od rozwoju produktów i przygotowania ich w postaci pakietu usług turystycznych zbudowanych na określonej imprezie.

Turystyka biznesowa

Ten rodzaj turystyki jest dla Powiatu Nyskiego rzeczywistym znakiem zapytania. Brakuje danych mówiących o rzeczywistym udziale tej turystyki. Analiza potencjału obiektów bazy noclegowej i ich ofert dla tego segmentu świadczą o tym, że usługodawcy upatrują w pobytach biznesowych źródło dochodu dla swoich obiektów. Chodzi tu o obiekty posiadające sale konferencyjne i wyposażone w specjalistyczny sprzęt do organizacji konferencji, szkoleń i innych rodzajów spotkań biznesowych. W szczególności chodzi tutaj o grupy konferencyjne, które przyjeżdżają na kilkudniowe pobyty i wymagają pakietyzowanej oferty. Na żadnej ze stron Gmin Powiatu Nyskiego, ani na stronie samego Powiatu nie ma informacji o tym, że analizowany obszar jest atrakcyjny dla turystyki biznesowej.

Turystyka biznesowa grupowa (grupy konferencyjne) może być istotna dla Gminy Głuchołazy (Głuchołazy, Pokrzywna, Jarnołtówek), natomiast biznesowy turysta indywidualny zatrzymuje się przeważnie. w hotelach w Nysie. Rozwój tego rodzaju turystyki jest trudny, co wynika ze specyfiki grupy docelowej i jej wymagań, a także powiązania w sytuacją gospodarczą (np. kryzys spowodował w tym roku znaczący udział turystyki biznesowej w rynku w Polsce). Ma on szanse rozwoju pod warunkiem doinwestowywania funkcjonujących obecnie obiektów (są plany podniesienia standardu Hotelu Europejskiego na 4*) i tworzenia nowych obiektów świadczących usługi dla turystyki biznesowej.

Turystyka sentymentalna

Na Ziemi Nyskiej turystyka sentymentalna w tradycyjnym wydaniu (Niemcy, byli mieszkańcy tych ziem) traci na znaczeniu. Rozwija się stopniowo nowy trend: powroty do miejsc, w których się mieszkało lub bywało w dzieciństwie. W chwili obecnej ma on jednak niewielkie znaczenie w skali Powiatu Nyskiego.

Opisane rodzaje – grupy produktów turystycznych wymienione zostały w kolejności udziału w rynku turystycznym i prognozowanego udziału sprzedaży oferty produktowej. Są to kryteria analizy portfelowej produktów według BCG. Tak zwana „macierz bostońska" dla analizowanych produktów turystycznych przedstawiona została na rysunku 34. „Dojnymi krowami", czyli grupami produktowymi o największym znaczeniu są: turystyka wypoczynkowa, miejska i kulturowa turystyka weekendowa, zdrowotna oraz przygraniczna i tranzytowa, czyli:

- wypoczynek nad jeziorami Pojezierza Nysy Kłodzkiej,
- krótkie pobyty w celu zwiedzania miast Ziemi Nyskiej, ew. wzięcia udziału w imprezie, wydarzeniu,
- intensywne pobyty weekendowe (mix ofertowy),
- kuracja (leczenie, poprawa zdrowia i kondycji) w Głuchołazach,
- wypoczynkowe pobyty wakacyjne,
- „góry i woda" – korzystanie z transgranicznej oferty produktu,
- transgraniczny ruch turystyczny – zakupy, turystyka kulinarna, zwiedzanie.

Wskazuje to tym samym na priorytetowe dla rozwoju turystyki w Powiecie Nyskim obszary geograficzne: rejon otmuchowsko – nyski i głuchołaski. Potencjał można upatrywać w przyszłości w: turystyce religijnej i pielgrzymkowej, aktywnej i specjalistycznej oraz przyrodniczej i obserwacyjnej.

Rysunek 34: Macierz BCG grup produktów turystycznych Powiatu Nyskiego[31]

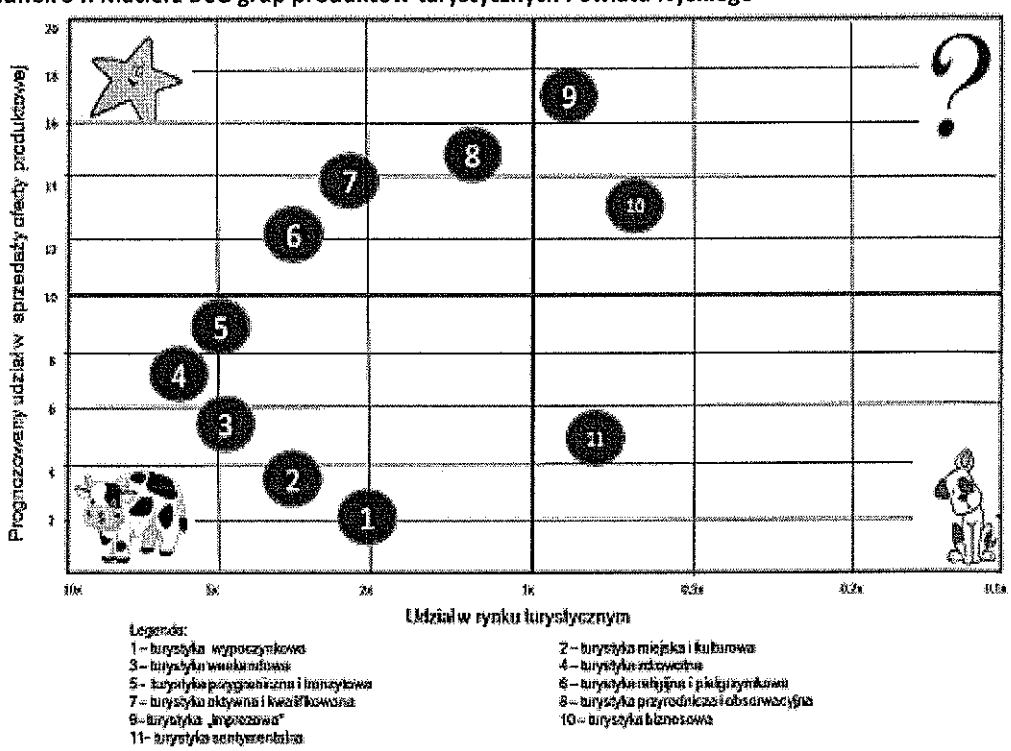

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne

Produkt turystyczny można rozpatrywać w ujęciu bardzo wąskim (atlas turystyczny zakupiony na potrzeby wyjazdu) lub bardzo szeroko (Ziemia Nysa, jako produkt turystyczny). Takie podejście powoduje, że trudno jest ocenić ofertę produktu turystycznego według skwantyfikowanych i porównywalnych kryteriów. Dla oceny potencjału produktowego duże znaczenie ma identyfikacja produktów, które są charakterystyczne

[31] Słowniczek terminów rozdział XVI – macierz BCG

i wyróżnialne dla Powiatu Nyskiego (zostały nazwane, opisane, opracowane w postaci oferty zawierającej kompozycję usług i związanych z nimi korzyści). Takie produkty mają znamiona markowych produktów turystycznych. Ich identyfikacja jest istotna również z punktu widzenia programowania w etapie strategicznym produktów turystycznych. Cztery wymienione poniżej produkty obejmują swoim zasięgiem obszar Powiatu Nyskiego wykraczający poza jedną gminę, w tym trzy z nich ma charakter transgraniczny, dwa produkty to imprezy cykliczne, jeden ma charakter sieciowy („Góry Opawskie kraina zdrowia i uśmiechu" nie jest wdrażany).

- **„Szlakiem czarownic po czesko – polskim pograniczu"** – transgraniczny produkt turystyczny,
- **„Rowerem po pograniczu nysko – jesenickim"** – transgraniczna oznakowana sieć tras rowerowych o długości 200 km,
- **Samochody Szlak Turystyczny Powiatu Nyskiego** – powiatowy szlak turystyczny,
- **„Góry Opawskie kraina zdrowia i uśmiechu"** – sieciowy produkt turystyczny, powstały w programie TWS - Powiat Nyski i Gmina Głuchołazy,
- **„Dni Twierdzy Nysa"** – produkt Gminy Nysa, wyróżniony w 2009 roku Certyfikatem Polskiej Organizacji Turystycznej w kategorii Wydarzenie (współfinansowane z FMP Polska – Czechy),
- **„Nyska Droga św. Jakuba"**, połączona z „Drogą św. Jakuba Via Regia" w województwie opolskim (część Szlaku św. Jakuba),
- **„Lato kwiatów"** – Gmina Otmuchów.

2. Rynki docelowe i ich udział w turystyce

Zdefiniowanie rynków docelowych dla turystyki Powiatu Nyskiego jest dużym wyzwaniem, ponieważ nie funkcjonują obiektywne źródła informacji, które obejmują swoim zasięgiem analizowany obszar. Gminy Powiatu Nyskiego nie posiadają strategii rozwoju turystyki, ani żadnych innych danych, wskazujących na strukturę ruchu turystycznego. Jedynym takim opracowaniem jest „Studium rozwoju turystyki rekreacyjnej w rejonie Biskupiej Kopy". Funkcjonujący na terenie Gminy Nysa Nyski Ośrodek Rekreacji prowadzi statystyki gości korzystających z bazy noclegowej na terenie Ośrodka. Nie ma również danych, odnoszących się do struktury ruchu turystycznego na poziomie regionalnym – województwa opolskiego.

W przeprowadzonej analizie obecnych grup docelowych wykorzystano następujące źródła informacji:

- dane statystyczne GUS i opracowywane na ich podstawie raporty Instytutu Turystyki, które obejmują turystów korzystających z bazy zbiorowego zakwaterowania oraz opracowania POT,
- informacje dotyczące segmentacji rynku turystycznego, zawarte w „Studium rozwoju turystyki rekreacyjnej w rejonie Biskupiej Kopy",
- dane ze statystyk prowadzonych przez Nyski Ośrodek Rekreacji,
- wyniki badań ruchu turystycznego, prowadzonych przez autorów na potrzeby niniejszej „Strategii",
- informacje uzyskane w prowadzonych konsultacjach (z powołanym przez Starostę Nyskiego Zespołem oraz branżą turystyczną).

Badania ruchu turystycznego objęły zarówno korzystających z noclegów, jak również jednodniowych odwiedzających. Ta ostatnia grupa ma istotne znaczenie w ruchu turystycznym Powiatu Nyskiego. Nie jest to grupa uwzględniana w statystykach GUS. Instytut Turystyki prowadzi w oparciu o badania własne badania odwiedzających i upublicznia część tych danych, dotyczących również jednodniowych odwiedzających zagranicznych. W „Studium rozwoju turystyki rekreacyjnej w rejonie Biskupiej Kopy" wskazano na następujące grupy docelowe: mieszkańcy Gminy Głuchołazy, mieszkańcy Powiatu Nyskiego i Powiatu Prudnickiego, mieszkańcy miast położonych w odległości ok. 70 km oraz mieszkańcy Wrocławia, Aglomeracji Katowickiej,

Warszawy.[32] Nie zostali tu ujęci Czesi. Wskazano natomiast na to, że korzystającymi z oferty turystycznej są również mieszkańcy Gminy Głuchołazy. Podobnie jest w Powiecie Nyskim. Dla przykładu, mieszkańcy Gmin Powiatu Nyskiego wypoczywają latem na Jeziorami (Nyskim, Otmuchowskim i Paczkowskim), korzystają z oferty rekreacyjnej i sportowej, z usług gastronomicznych, z szlaków turystycznych, są uczestnikami imprez kulturalnych i sportowych. Można powiedzieć, że są uczestnikami turystyki w sensie społecznym. Ich znaczenie dla gospodarczego wymiaru turystyki (generowanie dochodu z turystyki) jest jednak dużo mniejsze.

Przedstawiona poniżej identyfikacja obecnych strategicznych rynków docelowych przeprowadzona została w oparciu o zasady postępowania segmentacyjnego i kryteria segmentacji. Uwzględnia ona kryteria: geograficzne, demograficzne, psychograficzne, a także czasokres korzystania z określonej oferty turystycznej przez poszczególne grupy docelowe. Odniesiono się również do klasyfikacji produkty turystycznego, dokonanej w poprzednim punkcie opracowania. Chodziło tu o analizę grup docelowych w kontekście korzystania przez nie z określonych produktów turystycznych.

Rysunek 35: Rynki docelowe dla turystyki Powiatu Nyskiego

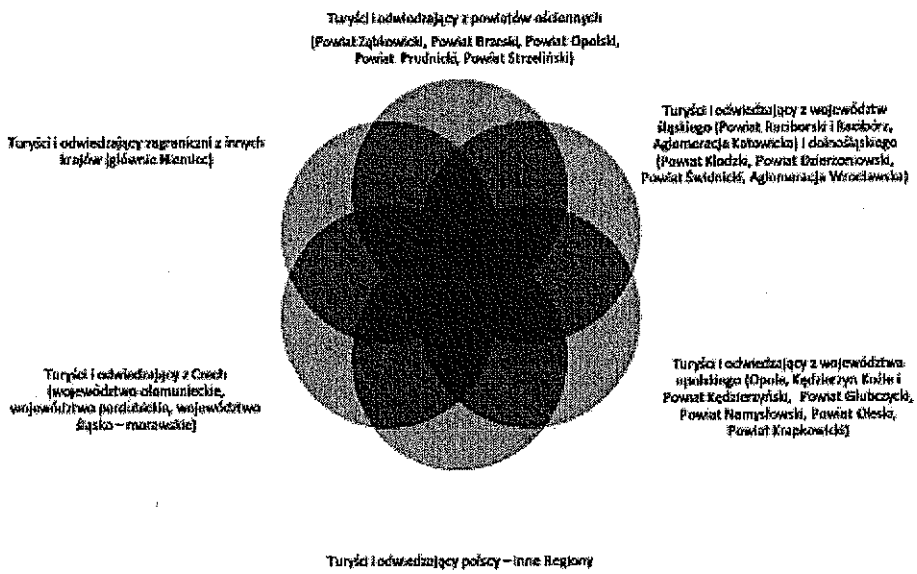

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne

Turyści i odwiedzający z powiatów ościennych

Cechą charakterystyczną tej grupy jest zamieszkiwanie w promieniu 20 - 50 km od Powiatu Nyskiego. Ta grupa w okresie wiosenno – letnim korzysta z oferty turystyki i rekreacji nad wodą, z szlaków rowerowych i pieszych (rekreacja i turystyka aktywna). Jest uczestnikiem imprez kulturalnych i sportowych, nabywcą usług gastronomicznych. Najczęściej nie korzysta z noclegów (są to przeważnie jednodniowi odwiedzający). Odbiorcy oferty letniego wypoczynku nad Jeziorami: Nyskim, Otmuchowskim i Paczkowskim należą również do korzystających z bazy noclegowej, zlokalizowanej w ich pobliżu (np. NOR). W tym wypadku są to pobyty krótkookresowe (jeden lub dwa noclegi), najczęściej weekendowe, tzw. mix ofertowy. Nasilenie ruchu turystycznego tej grupy przypada na okres wiosna – wczesna jesień.

[32] „Studium rozwoju turystyki rekreacyjnej w rejonie Biskupiej Kopy", Business Mobility International na zlecenie Stowarzyszenia Biskupia Kopa, Poznań, styczeń 2007, s. 63

Turyści i odwiedzający z województwa opolskiego (pozostałe powiaty)

Mieszkańcy Opolszczyzny mają do wyboru na terenie województwa dwie destynacje, oferujące turystyki i rekreację nad wodą: „Pojezierze Ziemi Nyskiej" i oddalone od niego o ok. 70 km Jezioro Turawskie. Z oferty Powiatu Nyskiego korzystają przede wszystkim mieszkańcy południowej części Opolszczyzny, czyli obok Powiatu Prudnickiego, również mieszkańcy Powiatów: Głubczyckiego, południowej części Brzeskiego i Krapkowickiego. Gmina Głuchołazy jest atrakcyjna na weekendowy pobyt dla mieszkańców całej Opolszczyzny. Są to zarówno jednodniowi odwiedzający, jak i korzystający z usług noclegowych (zarówno w obiektach zbiorowego zakwaterowania, jak również u rodziny i znajomych). Ta grupa wybierając krótkie pobyty, oczekuje mixu ofertowego. Najczęściej głównym celem przyjazdu na Ziemię Nyską jest wypoczynek, spędzenie czasu z rodziną, ale również uprawianie turystyki aktywnej. W ziemie jest to rekreacja narciarska, połączona z korzystaniem z oferty tras narciarskich w Jeseníkach Zdarzają się również w tej grupie pobyty „dla zdrowia i urody", pobyty biznesowe (szkolenia i wyjazdy motywacyjne organizowane np. przez firmy w Opola).

Turyści i odwiedzający z województwa śląskiego i dolnośląskiego

Jest to grupa, której cechą jest zamieszkiwanie w promieniu 50 - 100 km od Powiatu Nyskiego. Są to najczęściej mieszkańcy Powiatu Raciborskiego, Aglomeracji Katowickiej w województwie śląskim oraz Powiatów: Kłodzkiego, Dzierżoniowskiego, Świdnickiego w województwie dolnośląskich. Dla mieszkańców wymienionych destynacji Ziemia Nyska jest atrakcyjna z uwagi na walory dla turystyki i rekreacji wodnej. Jest to podstawowy cel letniego wypoczynku i rekreacji w Powiecie Nyskim. Ta grupa, podczas pobytów, które mają w okresie wakacyjnym charakter średnio i długookresowy (poza wakacjami max. weekendowy), korzysta również z oferty krajoznawczej Ziemi Nyskiej (głównie zwiedzanie zabytków, udział w imprezach). Przebywając w Gminach Nysa, Otmuchów, Paczków chętnie poznaje sąsiednie Gminy, korzysta z oferty szlaków pieszych z rowerowych. Góry Opawskie nie są atrakcyjne dla posiadających wyższe pasma górskie mieszkańców województw dolnośląskiego i śląskiego, uprawiających narciarstwo. Coraz częściej zdarza się, że ten segment, unikając zatłoczonych karkonoskich i beskidzkich tras, korzysta z oferty zakwaterowania w Powiecie Nyskim i z tras w Jeseníkach, oddalonych ok. 20 km od granicy (np. d. Bohemaland).

Turyści i odwiedzający polscy – inne regiony

Przeprowadzone badania wskazały, że obok mieszkańców województw: opolskiego, śląskiego i dolnośląskiego, uczestnikami ruchu turystycznego w Powiecie Nyskim są przede wszystkim mieszkańcy województw: małopolskiego, mazowieckiego, wielkopolskiego i łódzkiego. Z wyjątkiem turystów tranzytowych (nie korzystają oni z noclegów lub zatrzymują się po drodze do miejsca docelowego na jeden nocleg) grupa ta jest uczestnikiem średnio – długookresowego ruchu turystycznego. Obok pobytów wypoczynkowych, krajoznawczych, rehabilitacyjno – zdrowotnych korzysta z oferty turystyki biznesowej, które może być na Ziemi Nyskiej atrakcyjną alternatywą dla Ziemi Kłodzkiej i Karkonoszy. Ta grupa charakteryzuje się mniejszym udziałem w rynku turystycznych Powiatu Nyskiego.

Turyści i odwiedzający z Czech

Są to najczęściej jednodniowi odwiedzający, przejeżdżający do Powiatu Nyskiego na zakupy. W sezonie letnim czescy turyści i odwiedzający są istotną grupą korzystających z oferty wypoczynku i rekreacji na „Pojezierzu Nysy Kłodzkiej". Statystyki NOR podaję, że z roku na rok wzrasta liczba korzystających z bazy noclegowej w Skorochowie nad Jeziorem Nyskim. Coraz częściej ta grupa korzysta z oferty turystyki krajoznawczej (poznawanie walorów naturalnych i antropogenicznych), korzysta w oferty gastronomii w Powiecie Nyskim. Jest to jednak powolny proces przełamywania barier kulturowych. Zdarza się, że Czesi podróżują przez Powiat Nyski tranzytem do innego miejsca docelowego (np. jadąc nad Bałtyk).

Turyści i odwiedzający z innych krajów

Wśród turystów zagranicznych innych nacji dominują Niemcy. Są to przeważnie objazdowe wycieczki grup niemieckich, które zatrzymują się w Nysie na ok. pół dnia lub korzystają z jednego (maksymalnie dwóch noclegów). Ten typ przyjeżdża do Powiatu Nyskiego w celach krajoznawczych, poznawczo – religijnych, jak

również z powodu sentymentu (osoby, które urodziły się na tych Ziemiach). Obok Niemców zdarzają się również turyści z krajów Beneluxu. Przebywają oni na Ziemi Nyskiej tranzytem. Turyści zagraniczni stanowią łącznie mniej, niż 10% rejestrowanych według danych GUS.

W obrębie każdego z wymienionych głównych segmentów wyróżnić można podsegmenty:

- młodzież szkolną i akademicka,
- dorośli,
- rodziny z dziećmi,
- emeryci i renciści,
- turyści biznesowi.

Dodatkowo uwzględnić i potraktować oddzielnie należy dwie grupy: studenci, studiujący w nyskich szkołach wyższych oraz przebywający na pobycie leczniczym (na podstawie skierowanie NFZ) w Gminie Głuchołazy. Studenci stanowią grupę, która czasowo przebywa na terenie Nysy i Powiatu Nyskiego (dotyczy to osób, które mieszkają poza obszarem Ziemi Nyskiej). Korzystają oni z oferty gastronomicznej i kulturalnej (rzadziej wypoczynkowej i krajoznawczej). Nie są jednak uważani za turystów w myśl definicji UNWTO. Druga z grup – przyjeżdżający na leczenie według skierowania, dla których wybór miejsca nie jest świadomy i dobrowolny. Są oni uczestnikami ruchu turystycznego, korzystają z refundowanego przez NFZ zakwaterowania, wyżywienia i zabiegów rehabilitacyjno – leczniczych. Gmina Głuchołazy nie ma jednak wpływu na to, skąd przyjeżdżają osoby mieszczące się w tej grupie – odbiorcą jest NFZ. Bezpośrednim odbiorcą staną się wówczas, gdy po pobycie leczniczym kierowanym, przyjadą w celach turystycznych z własnego wyboru do Powiatu Nyskiego.

Rysunek 36: Rynki docelowe dla turystyki Powiatu Nyskiego według badań (lato 2009)

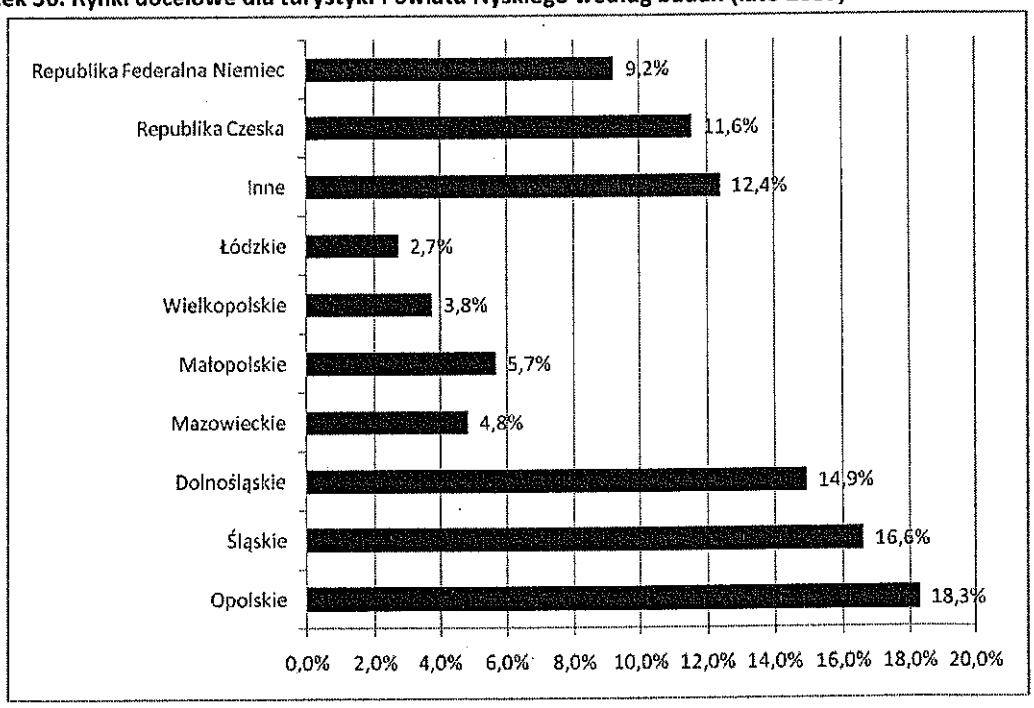

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne

Wykres na rysunku 36 przedstawia miejsce (województwo) zamieszkania turystów i odwiedzających, którzy wzięli udział w badaniu ruchu turystycznego w Powiecie Nyskim. Wskazuje on na trzy główne grupy według kryterium geograficznego. Najważniejszym odbiorcą oferty turystycznej Ziemi Nyskiej są mieszkańcy

obszarów oddalonych max. o 100 km (1,5 h podróży). W zidentyfikowanych grupach docelowych (z wyjątkiem mieszkańców sąsiednich powiatów) dominują pobyty weekendowe – wypoczynkowo - krajoznawcze.

3. Transgraniczny charakter oferty turystycznej Ziemi Nyskiej (ocena komplementarności)

Siła potencjału turystycznego Powiatu Nyskiego tkwi w transgranicznym położeniu, w historycznych związkach pomiędzy Ziemią Nyską i Jesenícką (w czasach świetności Księstwo Nyskie sięgało pod szczyt Pradziada). Potencjał turystyczny pogranicza nysko – jesenickiego dopełnia się nawzajem. Można w oparciu o tę cechę stworzyć komplementarną ofertę produktu turystycznego, którego nabywcą będą zarówno turyści polscy i czescy.

Transgraniczny charakter potencjału turystycznego obszaru nysko – jesenickiego znajduje odzwierciedlenie w działaniach samorządów lokalnych po stronie polskiej i ich partnerów po stronie czeskiej. Rezultatem wzajemnej współpracy jest powstanie m.in. produktów turystycznych:

- „Szlakiem czarownic po czesko – polskim pograniczu",
- Festiwal piosenki turystycznej Kropka w Głuchołazach,
- „Rowerem po pograniczu nysko – jesenickim",
- „Transgraniczna Impreza Herbowa – historia, kultura i sport na pograniczu nysko – jesenickim",
- „Dni Twierdzy Nysa" i Bitwa o Twierdzę Nysa,
- „Święto Gór Opawskich" (impreza zorganizowana przez Gminę Głuchołazy),
- „Spotkanie z kinem czeskim" w Paczkowie,
- „Zbytki sakralne pogranicza nysko – jesenickiego" – wystawa i wydawnictwo albumowe.
  I inne

Komplementarność zasobów turystycznych (walorów i ich zagospodarowania) tkwi jednak przede wszystkim w fakcie, że warunki krajobrazowe po stronie czeskiej w Jeseníkach (ukształtowanie terenu Jeseníków z najwyższym szczytem Moraw, Pradziadem, 1492 m n.p.m. oraz odmiennymi warunkami klimatycznymi, gwarantującymi utrzymywanie się pokrywy śnieżnej) stwarzają warunki do rozwoju narciarstwa zjazdowego, biegowego, snowboardu. Jeseníki znajdują się na północnym cyplu Morawy i Śląska i są najwyższymi górami w tym rejonie. Centra narciarskie położone są blisko polskiej granicy. Najbliższe to:

- Skiareal Příčná Hora w Zlatych Horach – położony najbliżej,
- Ramzowá – Šerák,
- Lipová Lázně,
- Pod Křížovým Vrchem,
- Jeseník – Lázně,
- Horní i Dolní Údolí (4 -5 km od Zlatych Hor).

Ovčárna-Praděd (1300m – 1492 m n.p.m.) jest najwyżej położonym ośrodkiem narciarskim w Czechach. Z tego tytułu panują tutaj doskonałe warunki narciarskie wciągu całego sezonu narciarskiego. Inne znane ośrodki narciarskie to Czerwonogórskie siodło (Červenohorské sedlo) lub Karlov, Ostrużna, Petrzikov. natomiast chodzi o trasy biegowe, najbliższymi ośrodkami są: Ramzowá, Příčná Hora, Rejviz, a także wytyczonych pięć biegowych magistrali (trasa 3 prowadzi przez Ramzowá – Šerák - Červenohorské sedlo – Ovčárna, czyli pod Pradziad).

Centra narciarskie oferują dobre warunki śniegowe od grudnia do końca marca. Coraz częściej zdarza się, że polscy turyści znajdują zakwaterowanie po polskie stronie (najczęściej w Gminie Głuchołazy) i korzystają z tras narciarskich po czeskiej stronie. Dla gestorów bazy turystycznej w Powiecie Nyskim jest to sposób na zwiększenie ruchu turystycznego w zimie (szczyt ruchu turystycznego przypada na Ziemi Nyskiej na miesiące lipiec – sierpień). Rozwój tej koncepcji i opracowanie w postaci pakietu ofertowego wymaga jednak dopracowania i podjęcia działań, które zaproponowane zostaną na etapie strategicznym. Jest to rozwinięcie koncepcji „lato na Ziemi Nyskiej, zima w Jeseníkach".

Z Jeseníkami związane są inne walory, które stanowić mogą atrakcyjne dopełnienie potencjału turystycznego Powiatu Nyskiego. Park Krajobrazowy Jeseníki (CHKO Jeseniky), o powierzchni 940 km^2 obejmuje masyw Pradziada wraz z położonym na jego zboczach torfowisko, a również kaskadowe wodospady górskie oraz jaskinie – na Špičáku (najstarszą wzmiankowaną na tych ziemiach) i na Pomezí. Dodatkowo, na obszarze jeseníckim znajdują się atrakcyjne punkty widokowe (najbliższy to wieża na Biskupiej Kopie o wysokości 29 m, zaś najwyższy – wieża na Pradziadzie o wysokości 162 m).

Walory takie są nieobecne na Ziemi Nyskiej. W zamian za to Ziemia Nyska oferuje walory związane z wodą – trzy jeziora i dwie rzeki. Jedna z nich – Biała Głuchołaska (Bělá) ma swoje źródła pod Pradziadem. Jednak dopiero na terenie Powiatu Nyskiego rzeka ta stwarza możliwości do uprawiania turystyki wodnej (np. kajakarstwo). Ponieważ na obszarze Jeseníckim nie znajduje się żaden zbiornik wodny, który może być wykorzystywany do celów rekreacyjnych, zbiorniki wodne Ziemi Nyskiej są atrakcyjnym miejscem do pobytów wypoczynkowych i rekreacyjnych dla mieszkańców obszaru jeseníckiego. Widać to w strukturze ruchu turystycznego, według statystyk prowadzonych przez Nyski Ośrodek Rekreacji.

Na obszarze jeseníckim znajduje się również pięć uzdrowisk, z których najbliżej Ziemi Nyskiej znajdują się: uzdrowisko Priessnitza w Jeseníku, uzdrowisko Dolní Lipová i uzdrowisko Velké Losiny. Mineralne wody posiada jednak oddalone od Powiatu Nyskiego uzdrowisko Kralová Studánka. Natomiast dwa pierwsze z wymienionych są związane z Głuchołazami (Bad Zieghals) osobą Vinzcenta Priessnitza i ich powstanie związane jest z wprowadzonym przez niego leczeniem wodą. Wprawdzie Głuchołazy nie posiadają statusu uzdrowiska, jednak opisane związki mogą być podstawą do współpracy i stworzenia sieciowego transgranicznego produktu turystycznego.

Obszar Gór Opawskich na terenie Gminy Głuchołazy związany jest eksploracją złota, a dzisiaj miejsca pracy górników można zobaczyć na przygotowanym szlaku „Złotych Górników". Po stronie czeskiej istnieje rekonstrukcja średniowiecznego miasteczka górniczego, wraz z ścieżką edukacyjną Zlaté Hory – Ondřejovice – Zlatorundé mlýny. Obiekt ten włączony jest w szlak zabytków techniki, obejmujący również ręczną papiernię w Velkich Losinach. Pasmo górskie Zlatohorska Vrchovina jest częścią Jeseníków, a polski odpowiednik tego pasma po stronie polskiej to Góry Opawskie. Wchodzą one również w skład pasma Jeseníków (podobna sytuacja jest z Górami Rychlebskimi, które po polskie stronie noszą nazwę Góry Złote). Ta zależność i łączność wskazuje na potrzebę łączenia produktów po obu stronach i tworzenia wspólnej oferty produktowej.

Wspólne dziedzictwo historyczne i kulturowe obszaru nysko – jeseníckiego to zabytki architektury, szczególnie sakralnej. Stolicą Księstwa Nyskiego była Nysa, jednak letnią siedzibą – Zámek Jánský Vrch w Javorníku (zwany też śląskim Castel Gandolfo). Pogranicze nysko – jeseníckie związane jest również postaciami, które odcisnęły piętno na rozwoju tych ziem. Joseph von Eichendorff – niemiecki wieszcz zamieszkały w Nysie (gdzie umarł i został pochowany) był jednocześnie gościem na zamku w Javorníku. W Zlatych Horach znajduje się centrum pielgrzymkowe – obraz Marii Opiekunki (Maria Hilf).

To wspólne dziedzictwo jest popularyzowane przez Powiat Nyski i jego partnera po stronie czeskiej – Sdružení měst a obcí Jeseníčka, Gminy Powiatu Nyskiego oraz ich czeskich partnerów (przeważnie

samorządowych). Narzędziem są tutaj środki programów współpracy (obecnie POWT Czechy - Polska , wcześniej PHARE CBC i Interreg III A). Dzięki tym środkom zrealizowane zostały produkty wymienione na początku tego punktu. Oprócz tego na przestrzeni lat powstało wiele wspólnych publikacji promocyjnych, których celem było poinformowanie o walorach i atrakcjach pogranicza nysko – jesenickiego oraz zachęcenie do skorzystania i odwiedzenia. Swoją funkcję publikacje te spełniały przede wszystkim w obszarze poświęconym informacji. Staranne przygotowane merytoryczne, zakres zawartych informacji i forma graficzna powoduję, że są cennym źródłem szczegółowych informacji.

Rozwój produktu turystycznego i ruchu turystycznego uwarunkowany jest jednak obecnymi różnicami kulturowymi, mentalnościowymi. Dodatkowo należy zwrócić uwagę na to, że projekty w wymiarze transgranicznym realizowane są po obu stronach w większości przypadków przez samorządy lub stowarzyszenia. Zaangażowanie branży turystycznej i społeczności lokalnych ocenić należy jako niezadowalające. Chodzi tutaj o bezpośrednią współpracę na poziomie wymienionych grup, która przyczynia się do rozwoju dwustronnego ruchu turystycznego. Taka współpraca powinna być celem działań trans granicznych.

4. Koncepcja dystrybucji i promocji oferty turystycznej Ziemi Nyskiej

W trzech poprzednich punktach poddano analizie produkt turystyczny Powiatu Nyskiego (w tym w kontekście transgranicznym) oraz docelowych odbiorców oferty turystycznej. Nie wyczerpuje to zakresu zagadnień związanych z marketingiem turystycznym Ziemi Nyskiej, którego koncepcja opiera się na szczególnej formie produktu, jaką jest usługa turystyczna. Charakter i zakres działań związanych z marketingiem turystycznym muszą być powiązane z procesem powstawania produktu turystycznego, jego wyceną, dystrybucją i promocją. Działania te realizowane są na różnych poziomach, przez różne podmioty. Wymienić można trzy grupy podmiotów, które są odpowiedzialne za marketing turystyczny w Powiecie Nyskim:

- Jednostki Samorządu Terytorialnego – Starostwo Powiatowe w Nysie jako Powiat Nyski oraz urzędy miast i gmin – szeroka promocja walorów i atrakcji turystycznych, współtworzenie (w różnym zakresie) infrastruktury turystycznej i około turystycznej (sieć dróg, szlaków rowerowych, pieszych)
- gestorzy bazy noclegowej i gastronomicznej, rekreacyjnej i sportowej – bezpośredni wytwórcy jednostkowych produktów, inwestorzy turystyczni,
- organizatorzy i pośrednicy turystyczni – biura podróży i agencje, odpowiedzialne za tworzenie kompozycji różnych produktów turystycznych, posiadający wymagane uprawnienia, w myśl obowiązującej Ustawy o usługach turystycznych (głuchołaskie biuro „Opawy" zajmowało się do niedawna dystrybucją i sprzedażą oferty sieciowego produktu turystycznego „Góry Opawskie kraina zdrowia i uśmiechu"),
- organizacje pozarządowe, np. LGD funkcjonujące na terenie Powiatu Nyskiego jako stowarzyszenia zrzeszające samorządy lokalne, Stowarzyszenie Biskupia Kopa, zrzeszające podmioty branży turystycznej (w zapisach strategii opracowanych przez wymienione stowarzyszenia położono duży nacisk na rozwój i promocję turystyki) oraz PTTK.

Przedstawiony podział dotyczy zakresu i obszaru działań związanych z turystyką. Przedsiębiorcy turystyczni (podmioty noclegowe, gastronomiczne, rekreacyjne, sportowe, organizatorzy turystyki, firmy eventowe) są właścicielami i wytwórcami produktu turystycznego w sensie ekonomicznym, czyli takiego, który turysta może zakupić. Ta grupa podmiotów podejmuje działania w zakresie marketingu turystycznego na każdym jego etapie – od stworzenia koncepcji, przez opracowanie komponentów produktu, oferty dla odbiorcy, jej wyceny, wprowadzenia do dystrybucji (z zastosowaniem właściwych kanałów, odpowiednio do grupy docelowej) oraz

promocję sprzedawanego przez siebie produktu turystycznego. Produktem jest najczęściej kompozycja dwóch usług (nocleg i wyżywienie), poszerzona o usługi towarzyszące (w zależności od infrastruktury obiektu) – rekreacyjne, sportowe, rozrywkowe, kulturalne, konferencyjne. Usługi te świadczone są na terenie obiektu (podmiot, który chce zorganizować dla swoich gości np. wycieczkę lub inną wyspecjalizowaną imprezę, zleca to firmie zewnętrznej, jeśli nie posiada uprawnień organizatora turystycznego).

Podmioty turystyczne Powiatu Nyskiego, funkcjonując na terenie konkretnego miejsca, informują swoich gości (na stronie internetowej, w recepcji w materiałach dostępnych w pokojach) o walorach i atrakcjach turystycznych na zewnątrz obiektu, czyli łączą ofertę swojego obiektu z potencjałem turystycznym i około turystycznym otoczenia zewnętrznego. Usługi turystyczne są rozdrobnione (nie są sieciowane). Oznacza to, że turysta spędzający pobyt turystyczny w określonym obiekcie, aby skorzystać z oferty stadniny koni w tej lub sąsiedniej gminie, musi przeważnie sam takiej informacji poszukać, dojechać na miejsce – nie ma najczęściej możliwości nabycia pakietu usług różnych oferentów (tak miało to miejsce w przypadku produktu „Góry Opawskie kraina zdrowia i uśmiechu").

Jak pokazały konsultacje z przedstawicielami branży turystycznej, dystrybucję oferty turystycznej realizują samodzielnie – sprzedaż własna przez telefon, Internet, przy ladzie recepcyjnej. Polityka cenowa podmiotów noclegowych w zakresie kształtowania oferty jest uzależniona od wielu czynników: sezon, wiek turysty, wielkość grupy, długość pobytu, standard pokoju, moment sprzedaży, zakres usług. Analiza stron internetowych obiektów noclegowych Powiatu Nyskiego wykazała, że ceny usług noclegowych wahają się od 20 do 180 złotych za nocleg. Najwyższe ceny proponuje Hotel Europejski*** w Nysie (ceny od 90 do 220 złotych za nocleg ze śniadaniem). Najniższe ceny za nocleg oferują pokoje gościnne i gospodarstwa agroturystyczne.

Rolą samorządu lokalnego Gmin Powiatu Nyskiego jest promocja gminy, będąca jej zadaniem ustawowym. Dotyczy to również promocji turystycznej. Polega ona z reguły właśnie szerokiej promocji walorów i atrakcji turystycznych, rzadziej konkretnych produktów turystycznych. Samorząd lokalny rzadko jest właścicielem i wytwórcą produktu turystycznego. Takimi przykładami są: „Dni Twierdzy Nysa" Gminy Nysa, Nyski Ośrodek Rekreacji świadczący usługi noclegowe i rekreacyjne nad Jeziorem Nyskim, Gmina Otmuchów świadcząca również usługi noclegowe w ośrodkach Zamek i Skalnik, Powiat Nyski, właściciel Muzeum w Nysie (w dawnym pałacu biskupów wrocławskich). W przypadku imprez, jak „Dni Twierdzy Nysa", „Lato kwiatów", „Święto Gór Opawskich", są one często traktowane i wpisywane w działania gmin jako narzędzia promocyjne, choć w rzeczywistości są produktem, którego powodzenie zależy właśnie od podjęcia właściwie dobranej kompozycji działań promocyjnych.

Samorząd lokalny stwarzać powinien również warunki do rozwoju turystyki (przedsiębiorczości turystycznej i produktu turystycznego) poprzez podejmowanie działań w zakresie inwestycji. Zakres tych inwestycji powinien odpowiadać ustawowym zadaniom JST (do takich zadań nie należy prowadzenie działalności hotelarskiej i gastronomicznej, gmina nie powinna być więc inwestorem obiektu noclegowego, jak to ma miejsce w Gminie Otmuchów). Natomiast zadaniami tymi powinno być: stworzenie odpowiednich warunków inwestycyjnych, odpowiednie zapisy w planie zagospodarowania przestrzennego, opracowanie długofalowej strategii wskazującej, jakie inwestycje i jacy inwestorzy są najbardziej pożądani, ustalenia z Zarządem Gospodarki Wodnej, Lasami Państwowymi, Dyrekcją Parku Krajobrazowego Gór Opawskich. Plany w zakresie inwestycji drogowych, miejsca parkingowe, inwestycji podnoszących estetykę miast powinny uwzględniać i wpisywać się w rozwój turystyki. Aby tak się stało, kluczowe gminy turystyczne Powiatu Nyskiego powinny zawierać programy rozwoju turystyki. Na chwilę obecną, oprócz wymienionego „Studium", opracowanego przez Stowarzyszenie Biskupia Kopa i odnoszącego się do obszaru Gminy Głuchołazy, żadna z Gmin nie posiada takiego programu. Powstająca „Strategia" na szczeblu powiatowym jest pierwszym tego typu programem, który jednak opiera się na koncepcji z poziomu Powiatu Nyskiego, nie konkretnych Gmin.

Promocja realizowana przez samorząd lokalny informuje i zachęca do skorzystania w potencjału, który w wielu przypadkach nie jest własnością samorządu. Często również jego dostępność dla turysty jest ograniczona lub promowane obiekty są w ogóle niedostępne. Jest to problem ogólnopolski, który wszakże wpływa w znaczący sposób na atrakcyjność i konkurencyjność potencjału turystycznego. W Powiecie Nyskim jedną w grup obiektów, promowanych przez samorządy są obiekty prywatne. Dla przykładu, Gmina Otmuchów jako atrakcję turystyczną podaje pałac w Zwierzyńcu, który jest zamknięty i niedostępny do zwiedzania. Drugą kategorię stanowią zabytki architektury sakralnej. Większość kościołów (wyjątkiem jest Bazylika św. Jakuba w Nysie) jest zamknięta. Nie ma stosownej informacji o warunkach zwiedzania, osobie kontaktowej. Podoba sytuacja jest ze skarbcem w Nysie przy Bazylice św. Jakuba. Należy mieć świadomość, że wartość dla turysty konkretnej atrakcji (możliwość „skonsumowania" jej jako produktu) jest związana z dostępnością. Dlatego promowanie przez samorząd lokalny atrakcji, których nie można zwiedzić (często można je zobaczyć z zewnątrz i z daleka) mija się z celem. Walor i atrakcja, która jest niedostępna lub jej dostępność jest ograniczona ma dla turysty znaczenie mniejsze znaczenie. Często niepoinformowany o braku możliwości zwiedzania turysta czuje się rozczarowany. Dobrym rozwiązaniem jest informowanie na stronie internetowej, w wydawnictwach, w postaci tablic informacyjnych, na jakich warunkach można zwiedzić daną atrakcję.

Promocja turystyczna jest niekompletna bez promocji produktu turystycznego. Jak wspomniano, właścicielem produktu turystycznego jest branża turystyczna. Sukces promocyjny jest więc uzależniony od współpracy pomiędzy samorządem lokalnym a podmiotami turystycznymi. Na terenie Powiatu Nyskiego brak jest produktów promowanych we współpracy branża turystyczna – JST. Chodzi o to, że podmioty branży turystycznej są związane z otoczeniem zewnętrznym swojego obiektu i nie funkcjonują w oderwaniu. Na sukces branży w pozyskiwaniu turystów składa się całokształt działań w zakresie rozwoju i promocji turystyki samorządów lokalnych. JST Powiatu Nyskiego z drugiej strony opierając promocję turystyki wyłącznie o promocję walorów i atrakcji, nie proponują turyście rzeczywistego produktu, który może nabyć, za który zapłaci. Można powiedzieć, że samorządy lokalne poprzez swoje działania tworzą swojego rodzaju „nadbudowę" – zachętę do przyjazdu na Ziemię Nyską, do konkretnej Gminy. Do tego potrzebne jest zaproponowanie produktu podstawowego, rzeczywistego (możliwość dojazdu, zakwaterowania, wyżywienia).

Promocja i kreowanie wizerunku turystycznego Powiatu Nyskiego, jako spójnego obszaru – regionu historyczno - etnograficznego Ziemia Nysa, realizowane są przez urząd Starostwa Powiatowego w Nysie.[33] Niezależnie od tego, każda z Gmin Powiatu Nyskiego, dla której turystyka jest istotnym obszarem rozwoju, a jedną z docelowych grup odbiorców turyści, realizuje własne działania promocyjne, obejmujące obszar tej konkretnej Gminy (dotyczy to Gmin: Głuchołazy, Nysa, Otmuchów i Paczków). Żadna jednak z wymienionych Gmin nie informuje o potencjalne turystycznym w kontekście sąsiedniej Gminy, czy też całego Powiatu Nyskiego. Jednym z nielicznych przykładów jest zlecone przez Gminę Nysa wydawnictwo „Przewodnik kajakowy po Nysie Kłodzkiej", gdzie opisowi szlaku towarzyszy prezentacja poszczególnych Gmin: Kłodzko, Bardo, Kamieniec Ząbkowicki, Paczków, Otmuchów, Nysa, Łambinowice.

Analiza i ocena działań w zakresie promocji turystyki Powiatu Nyskiego obejmuje:

- planowości działań promocyjnych,
- dopasowania zasięgu i narzędzi działań promocyjnych do adresata i charakteru produktu,
- przedmiotu promocji: co promujemy – produkt czy atrakcyjność turystyczną bez produktu,
- zgodność ze stanem rzeczywistym: nie promujemy wyimaginowanego produktu, który istnieje tylko w publikacji, na papierze,
- intensywność natężenia promocji w ujęciu zadaniowym,
- wachlarz użytych narzędzi promocyjnych i ich dopasowanie do typu odbiorcy,

[33] „Atlas geograficzny Polski" pod red. B. Byer, M. Wieczorek i dr W. Ostrowskiego, Demart, Warszawa 2004, s.34

- sposób i umiejętność posługiwania się właściwymi narzędziami,
- efektywność działań promocyjnych,
- spójności wizerunkowej (spójność przekazu wizualnego, werbalnego i spójność z produktem).

Powiat Nyski zadania w zakresie promocji turystycznej Ziemi Nyskiej realizuje poprzez następujące typy działań[34]:

- opracowywanie i rozpowszechnianie materiałów promocyjno - informacyjnych o powiecie nyskim,
- promowanie potencjału gospodarczego, kulturalnego i turystycznego gmin powiatu w kraju i za granicą,
- przygotowanie wniosków o dotacje ze środków pozaunijnych na rozwój i promocję powiatu,
- dokonywanie analiz rynku i opracowań zbiorczych dotyczących podmiotów gospodarczych,
- realizacja strategii rozwoju powiatu,
- organizowanie promocji turystycznej powiatu,

Realizacja wymienionych działań wyraża się poprzez:

- działania w zakresie informacji, realizowanej bezpośrednio przez pracowników Wydziału Promocji, Sportu i Turystyki (informacja telefoniczna, informacja na targach),
- organizacja stosik targowych na wybranych imprezach targowych w kraju i za granicą (m.in. Poznań, Brno we współpracy z partnerem czeskim i przy wsparciu środków UE na współpracę transgraniczną),
- organizacja imprez promocyjnych, konferencji poświęconych rozwojowi turystyki i jej promocji (w tym konferencji podsumowujących realizację projektów finansowanych ze środków UE, jak ostatnio konferencja pt. „Zabytki sakralne pogranicza nysko – jeseníckiego"),
- redagowanie informacji dotyczących rozwoju i promocji turystyki na stronie www.powiat.nysa.pl,
- współpraca z lokalnymi mediami w zakresie przekazywania informacji dotyczących rozwoju i promocji turystyki,
- pozyskiwanie środków UE na działania związane z rozwojem i promocją turystyki (realizowane projekty wymienione zostały w rozdziale pierwszym),
- pozyskiwanie partnerów i sponsorów do działań promocyjnych,
- współpraca z partnerami Powiatu Nyskiego w zakresie promocji (również promocji turystycznej),
- współpraca z Gminami Powiatu Nyskiego, z informacjami turystycznymi poszczególnych Gmin, z branżą turystyczną, jednostkami uczelnianymi (PWSZ w Nysie),
- współpraca z Opolską Regionalną Informacją Turystyczną,
- kreowanie wizerunku turystycznego Ziemi Nyskiej,
- monitorowanie źródeł danych dotyczących ruchu turystycznego w Powiecie Nyskim,
- monitorowanie podejmowanych inicjatyw w zakresie promocji turystycznej,
- wydawanie gadżetów promocyjnych (smycze, zawieszki, torby reklamowe, długopisy),
- wydawanie publikacji informacyjno – perswazyjnych.

Publikacje informacyjno – perswazyjne to najbardziej widoczny element polityki promocyjnej, realizowanej przez Powiat Nyski. Poniżej przykłady wydawnictw (fotografie na rysunku 37). Większość z tych publikacji wydana została jako produkt projektów transgranicznych. Tak jest w przypadku ostatniej publikacji – albumu „Zabytki sakralne pogranicza nysko – jeseníckiego".

[34] http://nysa.samorzady.pl/?a=4238

Rysunek 37: Przykłady publikacji promocyjnych Powiatu Nyskiego

Źródło: Archiwum Starostwa Powiatowego w Nysie

Publikacje obejmują[35]:

- atlasy: „Promocja atrakcji turystycznych pogranicza nysko – jeseníckiego", w ramach którego Starostwo Powiatowe w Nysie wytyczyło i oznakowało samochodowy szlak turystyczny przebiegający przez najpiękniejsze i najciekawsze miejsca związane z historią, kulturą i przyrodą Powiatu Nyskiego oraz wydało atlas prezentujący geografię historię, kulturę a także najatrakcyjniejsze turystycznie miejsca pogranicza nysko – jesenickiego,
- albumy: „Turystyczne tradycje pogranicza nysko - jeseníckiego", „Dziedzictwo przyrodnicze pogranicza nysko-jesenickiego", „Zabytki Euroregionu Pradziad – dziedzictwo historyczne pogranicza nysko – jesenickiego", „Zabytki sakralne pogranicza nysko – jeseníckiego", „Wspólne dziedzictwo pogranicza nysko – jeseníckiego" – „Zabytki" i „Historia turystyki",
- książki: „Ziemia nyska – wielokulturowa historia regionu", „Sławni Nysanie – nauka i kultura bogactwem historii regionu", „Legendy i mity pogranicza nysko - jesenickiego w drewnie malowane", „Sławne postacie pogranicza polsko – czeskiego Euroregionu Pradziad – wspólne dziedzictwo historyczne",
- mapy i przewodniki: „Rowerem po pograniczu nysko – jeseníckim", „Szlakiem czarownic po czesko – polskim pograniczu",
- foldery: turystyczny i gospodarczy,
- broszury: „Turystyka na pograniczu nysko – jeseníckim", „Zabytki sakralne Powiatu Nyskiego",
- publikacje multimedialne: film promocyjny prezentujący walory turystyczne i kulturalne powiatu nyskiego oraz multimedialna prezentacja wraz z książeczką dla najmłodszych pt.: „Poznaj sąsiada, zacznij od Pradziada – promocja bezpiecznej turystyki przygranicznej".

Jeśli chodzi o informację turystyczną, na szczeblu powiatowym nie funkcjonuje stacjonarna IT. Nie funkcjonuje również niezależny portal informacji turystycznej (informacje dotyczące potencjału turystycznego zawarte są na stronie internetowej Powiatu Nyskiego i jego poszczególnych Gmin). Na Ziemi Nyskiej funkcjonują następujące punkty informacji:

[35] www.powiat.nysa.pl

- Biuro Informacji Turystycznej w Bastionie św. Jadwigi w Nysie,
- PTTK, Biuro Obsługi Turystycznej w Nysie,
- Agroturystyczne Stowarzyszenie Ziemi Nyskiej i Borów Niemodlińskich w Skorochowie,
- Centrum Informacji Turystycznej w Głuchołazach,
- Gminne Centrum Informacji w Korfantowie,
- Gminne Centrum Informacji – Punkt Informacji Turystycznej w Paczkowie,

Działania promocyjne w obszarze turystyki, podejmowane przez Powiaty Nyski i jego Gminy przyczyniają się do powstania i utrwalania określonego wizerunku:, m.in. skojarzeń wizerunkowych związanych z Ziemią Nyską. W ten sposób pozycjonują obszar ten w umysłach odbiorców. Obecnie nie można mówić o zamierzonej koncepcji pozycjonowania, a jedynie o niektórych jego przejawach. Wysyłane komunikaty promocyjne wskazują na dużą różnorodność pod względem turystycznym, na bliskie związki obszaru nysko – jesenickiego, bogate wspólne dziedzictwo historyczne i kulturowe, walory przyrodnicze i uzdrowiskowe, tradycje Księstwa Nyskiego, a jednocześnie nowoczesność w podejściu do turystyki aktywnej (związane przede wszystkim z walorami dla uprawiania wodnej rekreacji i turystyki aktywnej). W szczególny sposób podkreślane jest bogactwo walorów antropogenicznych Ziemi Nyskiej.

Podsumowanie: ocena działań promocyjnych Powiatu Nyskiego:

- planowanie działań promocyjnych obejmuje wpasowanie się przez Powiat Nyski względem dostępnych środków w programie współpracy transgranicznej (dlatego większość działań promocyjnych obejmuje jednocześnie obszar Powiatu Nyskiego i jesenickego),
- najistotniejszą formą przekazu promocyjnego i najbardziej eksploatowaną są różnego rodzaju publikacje,
- widoczna jest ciągłość i konsekwencja tematyczna publikacji promocyjnych,
- publikacje prezentują wysoki poziom merytoryczny i skutecznie realizują funkcję informacyjną promocji,
- przedmiotem promocji są przede wszystkim walory turystyczne i atrakcje Ziemi Nyskiej i pogranicza nysko – jesenickiego (jedno z ostatnich wydawnictwa poświęcone jest opracowanemu produktowi „Szlakiem czarownic po czesko – polskim pograniczu", zaś wcześniej wydany został cykl tematycznych broszur „Turystyka na pograniczu nysko – jesenickim"),
- nie ma precyzyjnie określonego adresata promocji – jest ona skierowana do szerokiego odbiorcy,
- spójność wizerunkowa w zakresie wizualnym, werbalnym oraz przedmiotu promocji jest trudna do jednoznacznej oceny, ponieważ nie jest stosowany spójny system wizualny – linie wydawnictwa (kolejne części cyklu „Wspólne dziedzictwo pogranicza nysko – jesenickiego") posiadają spójną prezentację graficzną, odrębne wydawnictwa są wewnętrzne spójne wizerunkowo, nie możne tego jednak odnieść do całokształtu działań promocyjnych (wydawnictwa, gazety, nośniki reklamy zewnętrznej – oznakowanie szlaków, banery promocyjne, strona www),
- nie funkcjonuje obecnie jedna spójna i ukierunkowana koncepcja pozycjonowania turystycznego Powiatu Nyskiego,
- na chwilę obecną nie jest możliwa ocena skuteczności działań w zakresie promocji turystycznej, czyli obiektywnych (mierzalnych) kryteriów skuteczności ich rezultatów, które są oceniane na podstawie informacji, takich, jak: stan na moment „0" – przed rozpoczęciem działań promocyjnych, wyznaczenie celów i narzędzi ich mierzenia, opis narzędzi do oceny stopnia realizacji celów (wzrost liczby turystów, wzrost zainteresowana obszarem, zmiana wizerunku, poprawa współpracy na rzecz rozwoju turystyki).

5. Analiza atrakcyjności i pozycji konkurencyjnej Powiatu Nyskiego

Analiza atrakcyjności i pozycji konkurencyjnej Powiatu Nyskiego w obszarze turystyki odnosi się do atrakcyjności sektora turystycznego, koncepcji pozycjonowania Ziemi Nyskiej, specyfiki produktu turystycznego. Obejmuje również takie elementy, jak: oferentów produktu turystycznego, jego odbiorców i konkurencyjne destynacje turystyczne względem Powiatu Nyskiego. W niniejszym rozdziale poddane zostały analizie wymienione wyżej elementy, z wyjątkiem konkurencji.

Diagnoza konkurencji w turystyce jest dużym wyzwaniem i sprawia najwięcej problemów. Problemy te wynikają ze złożoności i specyfiki produktu turystycznego: jego niematerialnego charakteru, wielu poziomów (produkt turystyczny można traktować bardzo szeroko lub bardzo wąsko), różnorodności potencjału turystycznego, trudności w określeniu jednolitych i mierzalnych kryteriów porównawczych. Nie znaczy to, że obserwacja i analiza destynacji konkurencyjnych nie jest potrzebna i że Powiat Nyski nie konkuruje z innymi destynacjami. Niezbędne jest jednak wcześniejsze ustalenie bazowych kategorii konkurowania. Udzielić należy odpowiedzi na następujące pytania:

- o co/o kogo konkuruje Powiat Nyski?
- w jakiej kategorii/według jakich kryteriów?
- z kim konkuruje Powiat Nyski?

Badania ruchu turystycznego wskazały, że według turystów przebywających w Powiecie Nyskim konkuruje on w pierwszej kolejności z Ziemią Kłodzką i obszarem Jeseników. W dalszej kolejności są Karkonosze, Góry Sowie i Kralicki Śnieżnik, Beskid Śląski. Ocena ta jest jednak w dużym stopniu nacechowana subiektywizmem oceniającego. Z uwagi na charakter badania, nie było możliwe podanie kryteriów oceny porównawczej atrakcyjności turystycznej. Jest to jednak ważna ocena, gdyż mówi o tym, jakie destynacje są dla turysty atrakcyjne (potencjalnie: na rzecz których Ziemia Nysa może utracić turystę). Pozycja Karkonoszy w tym badaniu związana może być z deklarowanym przez respondentów miejscem zamieszkania. Istotnym czynnikiem wyboru destynacji turystycznej z punktu widzenia turysty jest odległość od miejsca zamieszkania. Dlatego mając do wyboru dwie destynacje, oferujące porównywalne korzyści, może uznać za atrakcyjnie to, położone bliżej od miejsca zamieszkania.

Destynacje konkurencyjne dla Powiatu Nyskiego zidentyfikowane zostały w oparciu o następujące kryteria:

- obszary górskie i podgórskie - położone w paśmie Sudetów – od Karkonoszy po Bramę Morawską, oddzielającą Sudety od Karpat,
- w obszarach górskich uwzględniono również Jeseniki (łańcuch wchodzący w skład Sudetów po stronie czeskiej) oraz Beskid Śląski (leżący na terenie dwóch Powiatów: Cieszyńskiego i Bielskiego),
- obszar z dostępem do zbiorników wodnych o charakterze rekreacyjnym - Powiatu Opolskiego (bez Opola) – Jezioro Turawskie,
- inne obszary posiadające wodne zbiorniki rekreacyjne, które oddalone są od zbiorników Powiatu Nyskiego najbliżej o ok. 200 km (Zbiornik Rybnicki w województwie śląskim, Jezioro Mietkowskie w województwie dolnośląskim, Jezioro Sławskie w województwie lubuskim, Zbiornik Jeziorsko w województwie łódzkim, Jezioro Czorsztyńskie i Jezioro Dobczyckie w województwie małopolskim),
- obszary o dużym potencjale w zakresie walorów antropogenicznych, istotne historycznie i kulturowo – tutaj dodatkowo uwzględniono Ziemię Brzeską,
- obszary wymienione jako Ziemie: Nysa, Ząbkowicka, Kłodzka, Brzeska, Prudnicka i Raciborska odnoszą się do obszarów powiatów, jako jednostek administracyjnych o tej nazwie,
- mówiąc o Karkonoszach, chodzi o obszar Powiatu Jeleniogórskiego,

- obszar Gór Sowich (Góry Sowie, jako łańcuch górski w Sudetach) leży na terenie kilku Powiatów: Ząbkowickiego, Dzierżoniowskiego, Wałbrzyskiego.

Analizując turystyczny potencjał Powiatu Nyskiego należy ocenić:

- co wyróżnia obszar pod względem turystycznym?
- co jest jego słabą stroną?
- w czym są lepsze obszary konkurencyjne?
- jak zaplanować rozwój turystyczny, aby uzyskać przewagę turystyczną w regionie?

Dlatego w odniesieniu do wymienionych obszarów wyodrębniono tzw. „czynniki sukcesu konkurencyjnego":

- dostępność komunikacyjna, oceniona na podstawie: sieci dróg, ich gęstości i długości, bliskości autostrady A4,
- znaczenie atrakcji turystycznych, oceniana na podstawie: liczby zabytków, występowanie obszarów krajobrazu chronionego (ich status prawny), powierzchni leśnych w powierzchni ogółem, wód powierzchniowych w powierzchni ogółem, obszarów górskich powyżej 800 m n.p.m.,
- sieciowość produktu turystycznego, oceniana na podstawie: sieciowania oferty produktu turystycznego, współpracą branża – samorząd lokalny, współpraca branża turystyczna – samorząd w stworzeniu i dystrybucji produktu,
- rozwój i atrakcyjność bazy noclegowej i gastronomicznej – zagospodarowanie turystyczne, oceniane na podstawie: liczby obiektów noclegowych, liczby miejsc noclegowych, udziału obiektów skategoryzowanych w ogólnej liczbie obiektów, liczbie obiektów kultury,
- promocja produktu i walorów turystycznych, oceniana na podstawie: zawartości merytorycznej przekazu promocyjnego, spójności werbalnej i wizualnej przekazu, wachlarzu zastosowanych narzędzi promocyjnych.

Tabela 14: Pozycja turystyczna Powiatu Nyskiego względem destynacji konkurencyjnych

Destynacja/ ocena w skali od 1 do 5	Dostępność komunikacyjna	Znaczenie walorów i atrakcji turystycznych	Sieciowość produktu turystycznego	Rozwój i atrakcyjność bazy noclegowej i gastronomicznej	Promocja produktu i walorów turystycznych	Suma
Ziemia Nyska	4	4	2	3	3	16
Ziemia Ząbkowicka	4	4	3	1	2	14
Ziemia Kłodzka	4	5	2	5	4	20
Karkonosze	4	5	3	5	5	22
Obszar Gór Sowich	4	3	2	3	3	15
Jeseniki	4	5	3	5	4	21
Ziemia Brzeska	5	3	1	2	1	12
Ziemia Prudnicka	4	3	1	2	1	11
Ziemia Raciborska	4	3	1	3	2	13
Powiat Opolski	5	4	1	4	3	17
Beskid Śląski	5	5	3	5	4	22

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne

W powyższej tabeli przedstawiona została miara atrakcyjności turystycznej Ziemi Nyskiej i wybranych destynacji konkurencyjnych według wybranych kategorii cech diagnostycznych (tabela 14). Do przedstawionej

oceny atrakcyjności turystycznej według wybranych cech diagnostycznych posłużono się danymi statystycznymi GUS, informacjami z rejestrów zabytków, informacjami Zarządów Dróg wszystkich szczebli, informacji zamieszczonych na stronach JST, wiedzy i informacji autorów (uzyskanych w trakcie współpracy z samorządami lokalnymi Karkonoszy, Powiatu Ząbkowickiego, Powiatu Kłodzkiego, Raciborza, Dolnośląskiej Organizacji Turystycznej. Obszary o największej atrakcyjności turystycznej to: Karkonosze, Beskid Śląski, Jeseníki, Ziemia Kłodzka, Ziemia Nyska.

Karkonosze, Beskid Śląski, Jeseníki i Ziemia Kłodzka charakteryzują się najlepiej rozwiniętą infrastrukturą do uprawiania sportów zimowych. Karkonosze są najwyższym pasam górskim wśród analizowanych obszarów. Najwyżej wypadła również ocena atrakcyjności turystycznej dla tego obszaru. Karkonosze posiadają najlepiej rozwinięte zagospodarowanie turystyczne, mierzone liczbą obiektów miejsc noclegowych (również w porównaniu do Beskidu Śląskiego, który należałoby traktować łącznie w odniesieniu do dwóch Powiatów: Bielskiego i Cieszyńskiego, jednak Beskid Śląski, traktowany jako cały obszar posiada lepsze wykorzystanie bazy noclegowej). W porównaniu z wymienionymi destynacjami Góry Opawskie Powiatu Nyskiego posiadają niższą atrakcyjność i pozycję konkurencyjną, przede wszystkim w segmencie uprawiających sporty zimowe.

Rozpatrując pozycję konkurencyjną Ziemi Nyskiej jako obszaru posiadającego zbiorniki wodne, które mogą być wykorzystywane w celach rekreacyjnych, jest to najważniejsza cecha świadcząca o wysokiej atrakcyjności w sezonie letnim. Posiadanie przez Powiat Nyski innych walorów (góry blisko jezior, wynikających z potencjału historycznego i kulturowego) korzystnie wzmacniają tę pozycję. W prezentowanej analizie ta ocena jest dużo wyższa, niż Powiatu Opolskiego.

Dla mieszkańców województwa śląskiego, które jest najistotniejszym geograficznie obszarem generującym ruch turystyczny w Powiecie Nyskim, atrakcyjną alternatywą mogą być dwa zbiorniki wodne województwa małopolskiego: Jezioro Czorsztyńskie (Powiat Nowotarski) i Jezioro Dobczyckie (Powiat Myślenicki) oraz rekreacyjny Zbiornik Rybnicki niedaleko Rybnika (jest to jednak znacznie mniejszy zbiornik). Podobnie, jak Jezioro Mietkowskie (położone blisko Ślęży) może być alternatywą dla docelowych odbiorców z województwa dolnośląskiego (powiaty południowe i wschodnie tego województwa).

Analizując atrakcyjność turystyczną Powiatu Nyskiego, w znaczeniu posiadanego potencjału walorów antropogenicznych (zabytki, imprezy kulturalne, pozamaterialne walory kulturowe) należy porównać Powiat Nyski z takimi obszarami, jak: Ziemia Kłodzka, Ziemia Ząbkowicka, Ziemia Brzeska, Ziemia Prudnicka, Ziemia Raciborska i Karkonosze (Kotlina Jeleniogórska). W tej kategorii, biorąc pod uwagę liczbę zabytków wpisanych do rejestru, Powiat Nyski można ocenić za bardzo atrakcyjny nie tylko na Opolszczyźnie, ale również względem wymienionych wyżej obszarów spoza województwa opolskiego.

Rozpatrując pozycję konkurencyjną Powiatu względem sąsiadujących obszarów można mówić o punktach:

- rywalizacji (tam gdzie potencjał turystyczny i jego atrakcyjność są porównywalne w określonych kategoriach konkurencyjnych),
- współpracy (tam, gdzie oferta porównywanych obszarów jest wobec siebie komplementarna)
- braku rywalizacji i współpracy (tam, gdzie odmienność oferty i docelowego odbiorcy powoduje, że trudno porównać względem siebie).

Punkty te mogą funkcjonować równocześnie w dwóch porównywanych względem siebie obszarach. Dla przykładu, Ziemia Kłodzka i Ziemia Nyska rywalizują o turystę, który przyjeżdża w celach krajoznawczych. Ziemia Nyska w kategorii turystyki uzdrowiskowej nie stanowi zagrożenia konkurencyjnego dla Ziemi Kłodzkiej (potencjał uzdrowiskowy obu obszarów jest nieporównywalny). W zakresie rozwijania turystyki kajakowej na Nysie Kłodzkiej istnieje współpraca pomiędzy gminami trzech Powiatów: Nyskiego, Ząbkowickiego i Kłodzkiego.

Na zakończenie warto dodać, że przedstawione destynacje, które uznano za konkurencyjne pod różnymi względami względem oferty turystycznej Powiatu Nyskiego nie wyczerpuje tematu konkurencji. W zależności od właściwości produktu i innych uwarunkowań opisanych wyżej, w kategorii obszarów posiadających wodne zbiorniki rekreacyjne konkurencją dla Ziemi Nyskiej są obszary położone w centralnej i północnej Polsce (obszary pojezierzy o zróżnicowanym ukształtowaniu terenu). Dlatego istotnym wyzwaniem jest zainteresowanie w pierwszej kolejności ofertą Opolszczyzny, aby ściągnąć go na Ziemię Nyską.

VI. Narzędziowa analiza strategiczna dla turystyki Ziemi Nyskiej

Przygotowanie „Strategii rozwoju turystycznego pogranicza nysko jesenickiego w obszarze powiatu nyskiego" nie jest możliwe bez dokonania analizy strategicznej. Obejmuje ona analizę otoczenia zewnętrznego i analizę wewnętrzną oraz wzajemne korelacje pomiędzy elementami otoczenia zewnętrznego i wewnętrznego. Otoczenie zewnętrzne Powiatu Nyskiego charakteryzuje się określanymi trendami rozwojowymi, które w odniesieniu do turystyki zostały zdiagnozowane w rozdziale I. Są one źródłem szans do wykorzystania w różnym stopniu w różnym czasie w zależności od zasobów wewnętrznych, kompetencji władz lokalnych na poziomie powiatowym i gminnym oraz podmiotów i osób bezpośrednio zaangażowanych w rozwój i promocję turystyki.

Podstawową metodą wykorzystaną w tym celu jest analiza SWOT/TOWS. Polega ona na prawidłowej identyfikacji i interpretacji zjawisk i czynników występujących w otoczeniu oraz kwantyfikacji potencjału obszaru Powiatu Nyskiego. Właściwa ocena istniejących i potencjalnych mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń Powiatu Nyskiego będzie miała podstawowe znaczenie dla sformułowania celów strategicznych i programów operacyjnych rozwoju turystyki tego obszaru. Analiza SWOT/TOWS powstała we współpracy z Zespołem ds. „Strategii", podczas spotkania konsultacyjnego. Zgłaszane przez Zespół propozycje poszczególnych elementów analizy zostały zweryfikowane, uporządkowane i uzupełnione o wyniki całościowej analizy potencjału turystycznego Powiatu Nyskiego oraz uwarunkowań zewnętrznych.

Analiza mocnych i słabych stron przeprowadzona wewnątrz Powiatu Nyskiego tworzy zbiór informacji o zasobach i procesach zachodzących w obszarze turystyki wywierających dodatni i ujemny wpływ na realizację celów strategicznych. Diagnoza w obszarze wewnętrznym prowadzona jest w odniesieniu do: turystycznych i pro turystycznych działań samorządów lokalnych i podmiotów działających w branży turystycznej oraz poziomu zagospodarowania i atrakcji turystycznych. Największym atutem Ziemi Nyskiej jest duże zróżnicowanie walorów turystycznych i ukształtowania terenu (góry i jeziora, góry i doliny rzeczne), bliskość Czech (Ziemi Jesenickiej) i możliwość zwiedzania więcej, niż jednego kraju oraz duża liczba zabytków. Najniższe oceny uzyskały bardzo niski udział bazy skategoryzowanej w bazie noclegowej ogółem oraz ocena standardu bazy noclegowej. Słabą stroną jest również niska współpraca pomiędzy branżą

Analiza szans i zagrożeń tkwiących w otoczeniu zewnętrznym daje zbiór informacji o czynnikach wywiercających dodatni i ujemny wpływ na realizację celów strategicznych. Wśród czynników poddanych analizie uwzględniono następujące: naturalne, polityczne, ekonomiczne, demograficzne, społeczne i technologiczne oraz trendy występujące w turystyce. Najważniejsze szanse związane są ze zmianami w zakresie postaw społecznych, motywacji i konsumpcji turystycznej. Wykorzystanie tych zmian powinno być związane z działaniami na rzecz modernizacji i rozwoju infrastruktury turystycznej i około turystycznej oraz tworzeniem oferty produktów turystycznych, zgodnych z popytem.

Analiza TOWS (spojrzenie od zewnątrz) ma na celu odpowiedzenie na następujące pytania:

- czy dane zagrożenia osłabią kolejne siły?
- czy dane szanse spotęgują zidentyfikowane siły?
- czy dane zagrożenia spotęgują występujące słabości?
- czy dane szanse pozwolą przezwyciężyć istniejące słabości?

Analiza SWOT (spojrzenie od wewnątrz) ma na celu odpowiedzenie na następujące pytania:

- czy zidentyfikowane siły pozwolą wykorzystać szanse, które mogą wystąpić?
- czy zidentyfikowane słabości nie pozwolą na wykorzystanie mogących się pojawić szans?
- czy zidentyfikowane siły pozwolą na przezwyciężenie mogących wystąpić zagrożeń?
- czy zidentyfikowane słabości wzmocnią siłę oddziaływania mogących wystąpić zagrożeń?

Tabela 15: Analiza SWOT/TOWS dla turystyki w Powiecie Nyskim

MOCNE STRONY	%	SŁABE STRONY	%
• bogactwo jezior, gór i rzeka Nysa Kłodzka, • urozmaicona rzeźba terenu, • dziedzictwo historyczne, zabytki, fortyfikacje, • duże imprezy w sezonie letnim, • położenie na pograniczu, - blisko Czech, • dobry węzeł komunikacyjny, • duża liczba dobrze zachowanych zabytków • walory przyrodnicze, • duża ilość, dobrze oznakowanych szlaków pieszych i rowerowych, • skuteczne wykorzystywanie środków UE na rozwój i promocję turystyki, • tradycje uzdrowiskowe, • najbardziej rozwinięty turystycznie powiat Opolszczyzny, • duże zróżnicowanie potencjału turystycznego • dobrze rozwinięta agroturystyka, • funkcjonowanie dwóch szkół wyższych w Nysie.		• bardzo niski udział bazy skategoryzowanej w bazie ogółem, • niski standard obiektów noclegowych, • obecność szarej strefy w turystyce, • niewystarczająca ilość infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, • niski poziom usług noclegowych i gastronomicznych, pomimo ich wysokiej podaży, • słaba infrastruktura turystyczna dla turystyki rowerowej i wodnej na zbiornikach, brak czystych kąpielisk, parkingów, • brak planów zagospodarowania przestrzennego, uwzględniających potrzeby rozwoju turystycznego w większości gmin, • niedostateczny rozwój produktów turystycznych, • brak komercjalizacji produktów turystycznych, • brak instytucji zarządzającymi produktami turystycznymi, • brak sieciowania produktu, • brak doświadczonej kadry turystycznej, • słaba aktywność JST w zakresie rozwoju turystyki, • słaba współpraca pomiędzy JST a branżą turystyczną, • brak funkcjonowania lokalnej organizacji turystycznej, wspierającej rozwój turystyki, zrzeszającej branżę turystyczną i wspieraną przez samorząd lokalny, • niska aktywność inwestycyjna w infrastrukturę turystyczną, • brak ulg inwestycyjnych dla branży turystycznej, • odmienne interesy gmin i brak zainteresowania niektórych z nich współpracą w turystyce na szczeblu ponadgminnym, • brak pełnej i wiarygodnej informacji rynkowej i monitorowania rynku turystycznego przez gminy, • niewielkie środki na promocję turystyki, • ograniczenia Natura 2000, utrudnienia w ruchu zmotoryzowanym, • słaba kreatywność w udostępnianiu atrakcji i problemy z odstępnością atrakcji (Kościół, władze samorządowe, prywatni właściciele, RZGW), • marginalizacja gmin północnych Powiatu Nyskiego.	
	40,5		59,5
SŁABE + MOCNE STRONY = 100%, SZNASE + ZAGROŻENIA = 100%			
SZANSE	**%**	**ZAGROŻENIA**	**%**
• podniesienie atrakcyjności walorów przyrodniczych dzięki polityce ochrony przyrody (Natura 2000), • możliwość korzystania w tym i następnym okresie programowania ze środków UE, w tym programu współpracy transgranicznej, • dobry kurs wymiany korony, • zmiany społeczne skutkujące zwiększeniem wydatków na wypoczynek i rekreację (wzrasta liczna korzystających z gastronomii), • wzrost poziomu wykształcenia, szkolenia młodych kadr da turystyki, • możliwość wykorzystania środków UE na szkolenia branży turystycznej		• konkurencja rozwiniętych regionów i szybsza rozbudowa infrastruktury i oferty w Czechach i na Ziemi Kłodzkiej, • brak środków na rozwój infrastruktury turystycznej, • obawa inwestorów prywatnych przed inwestycjami turystycznymi, • migracja młodych i wykwalifikowanych ludzi z terenu Powiatu Nyskiego, • brak współpracy z UMWO, OROT i Gminami w zakresie produktu turystycznego, • marginalizacja znaczenia turystycznego powiatu na Opolszczyźnie, • niekorzystna sytuacja gospodarcza i odczuwalny	

• wzrost uczestnictwa Polaków w turystyce i rozwój ruchu turystycznego, • wzrost zainteresowania produktami turystyki miejskiej i kulturowej, • wzrost świadomości ekologicznej, skutkujący popytem na produkty agroturystyki, ekoturystyki, turystyki przyrodniczej, • skłonność do częstszych ale krótszych wyjazdów (rozwój turystyki weekendowej), • dążenie do indywidualizacji oferty turystycznej i jej sieciowania, • wykorzystanie technik informatycznych w informacji turystycznej i rozwój technologii informatycznych • bliskość Czech i wzrost zainteresowania Czechów przyjazdami do Polski (nie tylko na zakupy), • napływ turystów na Euro 2012, • działania OROT-u, POT-u (również zagranicznych oddziałów), • prognozowana stabilizacja sytuacji ekonomicznej i wpływ tego zjawiska na turystykę.		spadek ruchu turystycznego, • brak synchronizacji programów wsparcia turystyki (środki dla samorządów lokalnych a środki dla branży turystycznej), • inne kierunki alokacji środków UE (inne obszary w województwie opolskim), • bariery społeczne i psychologiczne, wpływające na przepływ strumieni ruchu turystycznego z Czech, • niestabilna sytuacja prawna, stwarzająca np. warunki dla rozwoju szarej strefy w turystyce, • niestabilna sytuacja rządu i brak nadania właściwej rangi turystyce.	
	54		46

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne

W przedstawionej wyżej tabeli (tabela 15) przedstawiona została macierz SWOT/TOWS. Podane sumaryczne wartości procentowe pokazują proporcje mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń względem siebie. Dla każdego elementu analizy przyporządkowane zostały odpowiednie rangi i wagi (w roboczych tabelach korelacyjnych obliczone zostały wzajemne korelacje elementów macierzy). Mocne i słabe strony sumują się do 100% (podobnie, jak szanse i zagrożenia). Macierz zbiorcza analizy SWOT/TOWS pokazuje zależności i wzajemne proporcje w układzie sił wewnętrznych i zewnętrznych. Układ ten pokazuje, że w otoczeniu zewnętrznym przeważają szanse (54%), a w układzie sił wewnętrznych zdecydowanie dominują słabe strony (59,5%).

Taka sytuacja nazywana jest konkurencyjną lub sprzyjających warunków zewnętrznych. Wskazuje ona na potrzebę skoncentrowania się na możliwie jak najbardziej efektywnym wykorzystaniu szans pojawiających się na zewnątrz, aby za ich pomocą wpływać na zmniejszenie oddziaływania słabych stron (niektóre z nich, jak rozwój i modernizacja zagospodarowania turystycznego nie będą łatwe, gdyż nie jest to w pełni zależne od samorządów lokalnych). Należy wzmacniać silne strony w potencjale wewnętrznym poprzez zbudowanie w oparciu o potencjał walorów turystycznych atrakcyjnej oferty produktowej, dopasowanej do popytu turystycznego i wykorzystującej tendencje i zmiany w modelu zachowań turystów. W odniesieniu do zdiagnozowanej sytuacji strategicznej zaproponowane zostaną w części strategicznej optymalne rozwiązania w zakresie struktury celów i propozycji rozwoju produktów turystycznych.

Część II

Część strategiczno – produktowa w obszarze turystyki Powiatu Nyskiego

VII. Wizja, misja i cele strategiczne dla rozwoju turystyki w Powiecie Nyskim

Wizja strategiczna to spojrzenie w przyszłość, w oparciu o analizy, stwierdzające, co jest możliwe, a także w oparciu o własną wyobraźnię oceniającego tę przyszłość. To docelowy obraz tej przyszłości. Wizja nie jest tylko wynikiem wiedzy, praktyki, zdolności i racjonalnej wyobraźni, ale także i ambicji, chęci wykazania się inwencją. Wizja nie może automatycznie przekształcać się w strategię, lecz powinna być weryfikowana i osiągana w długiej perspektywie czasowej poprzez łańcuch celów, zadań i działań. Ważne, aby była możliwie jak najbardziej racjonalna, a nie opierała się na pobożnych życzeniach. Jest ona:

- marzeniem przyszłości,
- optymistycznym obrazem tej przeszłości,
- umiejscowiona w czasie i przestrzeni (nie w całkowitym oderwaniu).

Wizja i misja rozwoju turystycznego Powiatu Nyskiego ma dać odpowiedź na pytania: jaki jest przyszły pożądany stan tego rozwoju oraz po co (w jakim zakresie i dla kogo) ma ten rozwój nastąpić. Pytanie „dla kogo" sprowadza wizję i misję do traktowania jej w kategorii docelowego odbiorcy – turysty. Wizja i misja rozwoju turystycznego są tymi dwoma kluczowymi elementami procesu planowania strategicznego, bez którego nie jest możliwe zaprogramowanie pozostałych elementów „Strategii rozwoju turystycznego pogranicza nysko – jesenickiego na obszarze Powiatu Nyskiego": celów strategicznych, kierunkowych, operacyjnych oraz zadań operacyjnych. Elementy te są wypadkową dążeń strategicznych Gmin Powiatu Nyskiego, koncepcji strategicznych odnoszących się do Ziemi Nyskiej, jako całości oraz rezultatów analizy strategicznej, przeprowadzonej w Części I „Strategii".

Rysunek 38: Schemat struktury celów w „Strategii rozwoju turystycznego pogranicza nysko – jesenickiego na obszarze Powiatu Nyskiego

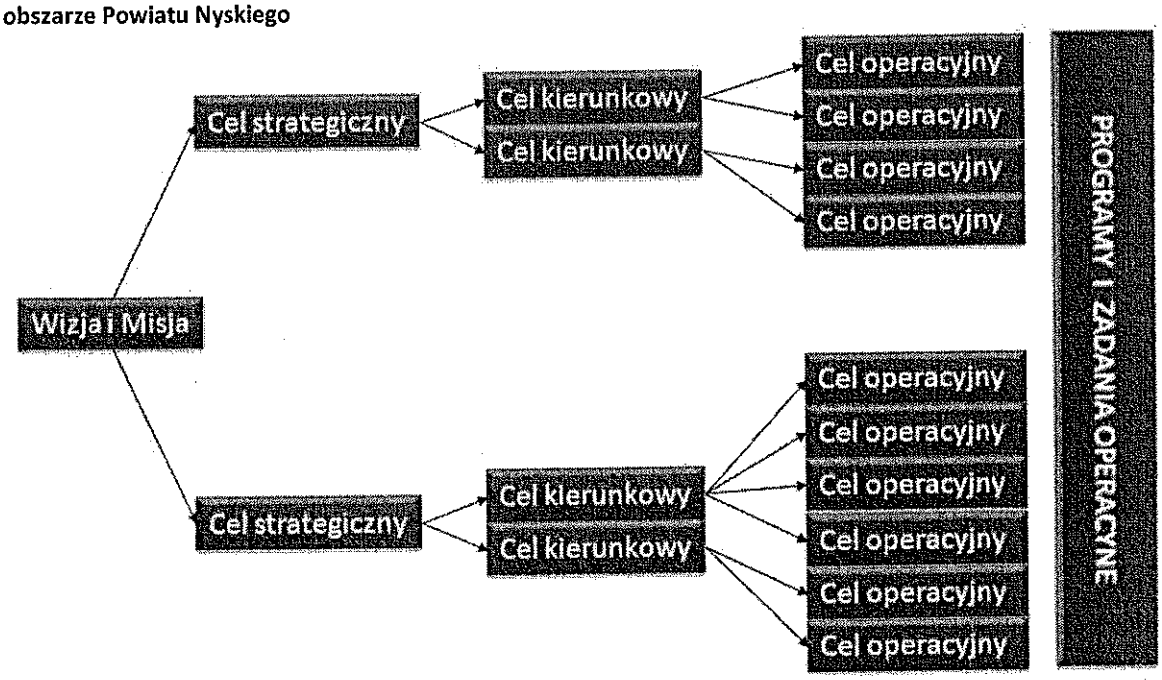

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne

Misja dla Ziemi Nyskiej według „Strategii Rozwoju Wspólnoty Międzygminno – Powiatowej Ziemi Nyskiej na lata 2004 - 2015" brzmi następująco: „Misją Ziemi Nyskiej jest stworzenie warunków do wykorzystania

posiadanych bogactw, zasobów i walorów, do zwiększenia własnej atrakcyjności dla współpracy międzyregionalnej w ramach integrującej się Europy w celu wzbudzenia trwałego, zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego poprzez realizację wspólnych projektów przy współfinansowaniu ze środków polskich oraz funduszy strukturalnych". Z turystycznego punktu widzenia w misji tej najważniejsze aspekty, to:

- bogactwa, zasoby i walory,
- stworzenie warunków do współpracy (międzyregionalnej i europejskiej)
- zrównoważony rozwój (również w obszarze turystyki),
- rozwój przy wsparciu środków UE.

Trzeci cel strategiczny cytowanego opracowania odnosi się wprost do turystyki: „Rozwój turystyki w oparciu o posiadany potencjał w chronione środowisko naturalne". Rozwinięcie tego celu odnosi się zarówno do infrastruktury turystycznej podstawowej (baza noclegowa i gastronomiczna) i uzupełniającej (baza rekreacyjno – sportowa, baza dla turystyki konferencyjnej i biznesowej, baza uzdrowiskowa i spa, szlaki turystyczne). Część zaplanowanych celów operacyjnych i zadań zostało zrealizowanych (bezpośrednio przez Powiat Nyski lub poszczególne Gminy). Odniesienia strategiczne do turystyki na poziomie gmin zostały szczegółowo omówione w rozdziale IV. Z pośród Gmin Powiatu Nyskiego jedynie Gmina Głuchołazy odnosi się do istotności rozwoju turystycznego na poziomie celu nadrzędnego.

W formułowaniu wizji i misji strategicznej dla turystyki w Powiecie Nyskim uwzględnione zostały następujące przesłanki, odnoszące się do potencjału turystycznego Powiatu Nyskiego:

- tradycji Księstwa Nyskiego Biskupów Wrocławskich,
- Ziemi Nyskiej jako „Nyskiego Księstwa Jezior i Gór" – niespotykane w makroregionie śląskim połączenie rekreacji nad jeziorami i w górach,
- „Pojezierze Nysy Kłodzkiej"
- rejonu Gór Opawskich, jako „Krainy Zdrowia i Uśmiechu"
- Twierdzy Nysa w znaczeniu największych śląskich fortyfikacji,
- „europejskości" Miast Powiatu Nyskiego: Śląski Rzym, Polskie Carcassonne,
- Ziemi Nyskiej, jako krainy w wyjątkowy sposób nasyconej zabytkami,
- Opolskiego – Kwitnącego,
- transgraniczne położenie – transgraniczny subregion nysko – Jeseniki.

Wizja turystyczna Ziemi Nyskiej ma następujące brzmienie:

Ziemia Nyska to bezgraniczna inspiracja

To bezgraniczna Kraina Jezior i Gór – w wymiarze transgranicznym i europejskim, powracającym do tradycji Księstwa Nyskiego. Tutaj turystę nie obowiązują granice – można nieprzerwanie odkrywać tajemnice, zwiedzać zabytki, wypoczywać, korzystać z dobrodziejstw natury, aktywnie spędzać czas na Pojezierzu Nysy Kłodzkiej i w Górach Opawskich, czy wreszcie przekroczyć w sposób dosłowny granicę Ziemi Nyskiej – udać się na Ziemię Jesenícką.

Ziemia Nyska niezmiennie inspiruje turystę jedyną w Polsce południowo – zachodniej kompozycją Jezior i Gór, bogactwem zabytków i duchowych przeżyć, barwną historią tych Ziem, miastami noszącymi ślady dawnej

świetności, niezwykłym klimatem łagodnych i dostępnych Gór Opawskich oraz bliskością najwyższych gór tego obszaru – Jeseníków z tajemniczym Pradziadem, jaskiniami i uzdrowiskami.

Syntetyczna postać wizji jest zamierzona. Jednocześnie komentarz do wizji wskazuje na właściwe i pożądane jej rozumienie i poprawną interpretację. Nadaje jej głębię i pojemność. Nie jest to wizja zawieszona w próżni: posiada spersonalizowanego adresata. Rozwinięcie mówi czytelnie, co jest sensem rozwoju turystyki na Ziemi Nyskiej i kto jest docelowym beneficjentem tego rozwoju. Ponieważ jest to „Strategia rozwoju turystycznego (...)" zwracamy się wprost do Turysty: podkreślamy jego ważność w działaniach na różnych płaszczyznach i poziomach.

Zaproponowana wizja jest swojego rodzaju manifestem turyst cznym Powiatu Nyskiego, który bardzo silnie eksponuje przygraniczne położenie. Ważne jest uznanie i zaakceptowanie wizji przez Gminy Powiatu Nyskiego i branżę turystyczną. Wizja musi wyróżniać, więc istotne znaczenie ma również fakt, że dotychczas żadne z miejsc w Polsce – miast, powiatów, regionów nie oparło swojej wizji rozwoju turystycznego na takim sformułowaniu. W założeniu jest głęboko osadzona w tożsamości Ziemi Nyskiej. Bezgraniczna inspiracja ma jeszcze jeden wymiar: odnosi się do wnętrza. Oznacza inspirujące podejście do samego procesu rozwoju turystyki, tworzenia produktu turystycznego, obsługi turystów, którzy niezmiennie inspirują władze samorządowe i przedsiębiorców turystycznych. Ten aspekt znajduje pełne odzwierciedlenie w misji turystycznej, której brzmienie to:

Turystyka jest dla Ziemi Nyskiej bodźcem do rozwoju gospodarczego i budowania platformy współpracy pomiędzy samorządem lokalnym, i branżą turystyczną – współpracy przekraczającej granice

Turystyka jest inspirującym bodźcem dla partnerów współpracujących na rzecz rozwoju turystyki po obu stronach granicy. Platforma współpracy służy rozwojowi turystycznemu obszaru nysko – jesenickiego, jak najlepszemu wykorzystaniu posiadanego potencjału i tworzeniu atrakcyjnej oferty transgranicznego produktu turystycznego. Produkt ten stanowić będzie o sile konkurencyjnej Powiatu Nyskiego. **Samorządy lokalne i branża turystyczna chcą w jak najlepszy sposób wykorzystać dostępne środki unijne i zaplanować rozwój turystyki na najbliższy okres programowania – lata 2014 – 2020.** Powiat Nyski chce wykorzystać właściwie swoją pozycję lidera w turystyce na Opolszczyźnie i wzmocnić ją dzięki współpracy z partnerami czeskimi.

Misja jest uszczegółowieniem wizji turystycznej Powiatu Nyskiego. Ma służyć realizacji wizji przez wskazanie, do czego dążymy i w jaki sposób dążyć będziemy do docelowego obrazu zawartego w wizji: w przyszłości w obszarze turystyki Ziemia Nyska ma bezgranicznie inspirować pod każdym względem. Dzięki misji podkreślona i doceniona została ekonomiczna funkcja turystyki, jej wpływ na rozwój Ziemi Nyskiej jako spójnego subregionu. Brzmienie misji wskazuje, że samorządy lokalne, branża turystyczna, organizacje wspierające rozwój turystyki i mieszkańcy Powiatu Nyskiego mają świadomość i akceptują fakt, że dzięki turystyce osiągane są efekty gospodarcze, przekładające się na zwiększenie przychodów przedsiębiorstw turystycznych, budżetów gmin, na spadek bezrobocia dzięki wzrostowi zatrudnienia w turystyce, na powstawanie nowych przedsiębiorstw, na bogacenie się społeczności lokalnych.

Jest również zgoda na to, że należy w ramach realizacji „Strategii" zbudować platformę współpracy pomiędzy podmiotami branży turystycznej oraz branżą turystyczną i samorządem lokalnym w celu osiągania

wizji rozwoju. Współpraca ta powinna uwzględniać potrzeby przygranicznego położenia Powiatu Nyskiego i uwzględniać również potrzebę współpracy z czeskimi partnerami na trzech płaszczyznach: samorząd – samorząd, branża – branża oraz mieszkańcy – mieszkańcy. Eksponowanie bowiem gospodarczego znaczenia turystyki nie przekreśla jej roli społecznej, kształceniowej, wychowawczej. Edukacja turystyczna mieszkańców oraz budowanie postaw pro-turystycznych są bardzo istotne w rozwoju turystyki w Powiecie Nyskim.

Współpraca w połączeniu z edukacją pro-turystyczną są warunkami sine qua non rozwoju turystycznego Ziemi Nyskiej. Są to więc priorytety dla „Strategii", których realizacja zagwarantuje osiągnięcie pozostałych zamierzeń strategicznych. Współpraca zapewni jak najbardziej optymalne wykorzystanie potencjału drzemiącego w turystyce, rozwój tego potencjału i nadanie turystyce w Powiecie Nyskim właściwej rangi. Pozwoli również na skuteczniejsze sięganie po środki unijne. Ten ostatni aspekt ma odzwierciedlenie w samej misji oraz w perspektywie czasowej, jaka przyjęta została dla „Strategii" – dla osiągnięcia wizji. „Strategia rozwoju turystycznego pogranicza nysko – jesenickiego na obszarze Powiatu Nyskiego" zaplanowana została do realizacji na lata 2010 – 2020 (10 lat), w podziale na trzy czasookresy:

- rok 2010 – start wdrażania „Strategii",
- lata 2011 – 2013 – realizacja zaplanowanych celów i zadań, z uwzględnieniem dostępnych jeszcze w bieżącym okresie programowania środków UE,
- lata 2014 – 2020 – realizacja „Strategii" z uwzględnieniem środków dostępnych w okresie programowania pokrywającym się z określonym czasookresem.

Szerokie ujęcie obszarów problemowych, do których odnosi się „Strategia" obejmuje następujące kluczowe elementy związane z rozwojem turystyki w Powiecie Nyskim, które prezentują całościowe – holistyczne podejście do rozwoju turystyki :

- współpraca lokalna na rzecz rozwoju turystyki,
- współpraca transgraniczna w turystyce,
- rozwój zasobów ludzkich w turystyce,
- jakość obsługi turysty,
- rozwój przedsiębiorczości turystycznej,
- infrastruktura turystyczna,
- produkt turystyczny (sieciowy, markowy),
- promocja turystyczna,
- wizerunek marki turystycznej,
- jakość infrastruktury i produktu turystycznego,
- zwiększenie ruchu turystycznego,
- monitorowanie ruchu turystycznego i rozwoju turystyki.

Pięć pierwszych wymienionych elementów nawiązuje bezpośrednio do wymienionych wyżej dwóch priorytetów: współpraca i edukacja. Znalazły się one wyraz w koncepcji celów strategicznych, które wypływają z misji i w bezpośredni sposób będą dążyć do osiągnięcia pożądanego obrazu przyszłości. Są to cel drugi i cel piąty. Dwa cele (pierwszy i trzeci) dotyczą bezpośrednio produktu turystycznego Ziemi Nyskiej oraz wspólnych transgranicznych produktów pogranicza nysko – jesenickiego. Cel czwarty odnosi się do wspierania rozwoju infrastruktury turystycznej, stymulowania powstawania nowych inwestycji, dążenia do podnoszenia standardu technicznego obecnie funkcjonującej w Powiecie Nyskim infrastruktury turystycznej podstawowej i uzupełniającej.

Zaplanowanych zostało łącznie pięć celów strategicznych, które obejmują wskazane wyżej obszary problemowe:

- **„Produkty turystyczne szansą na wyróżnienie Powiatu Nyskiego"** – stworzenie oferty produktów turystycznych, wychodzących naprzeciw oczekiwaniom turystów,
- **„Partnerstwo dla turystyki"** – stymulowanie współpracy partnerskiej na rzecz rozwoju turystyki Powiat Nyski – Gminy – branża turystyczna – partnerzy czescy,
- **„Pokonywanie granic z turystyką"** – opracowanie transgranicznego programu rozwoju ruchu turystycznego, wspólnych produktów turystycznych i przełamywania barier,
- **„Komfortowo, bezpieczne, o wysokim standardzie"** – stymulowanie działań na rzecz rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej i atrakcji o wysokiej jakości,
- **„Turystyka wysokiej jakości"** – stworzenie programu edukacji na rzecz podnoszenia jakości kadr dla turystyki we współpracy z OROT-em i przedsiębiorcami turystycznymi na rzecz jak najlepszej obsługi turystów.

Poniżej na schematach przedstawiona została struktura wypływających z misji celów strategicznych i podporządkowanych im celów kierunkowych oraz operacyjnych (rysunki 39-43). Pomiędzy celami kierunkowymi i operacyjnymi poszczególnych celów strategicznych istnieją zależności poziome.

Rysunek 39: Cel strategiczny 1 dla w „Strategii rozwoju turystycznego pogranicza nysko – jesenickiego na obszarze Powiatu Nyskiego"

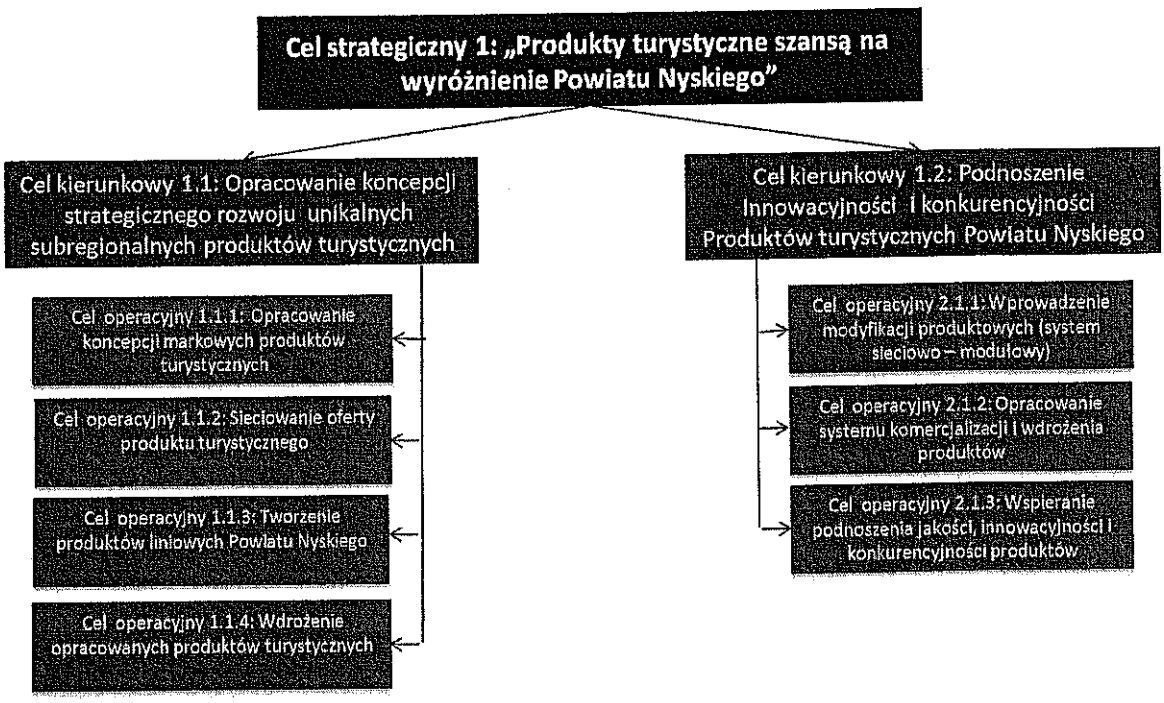

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne

Rysunek 40: Cel strategiczny 2 dla „Strategii rozwoju turystycznego pogranicza nysko – jesenickiego na obszarze Powiatu Nyskiego"

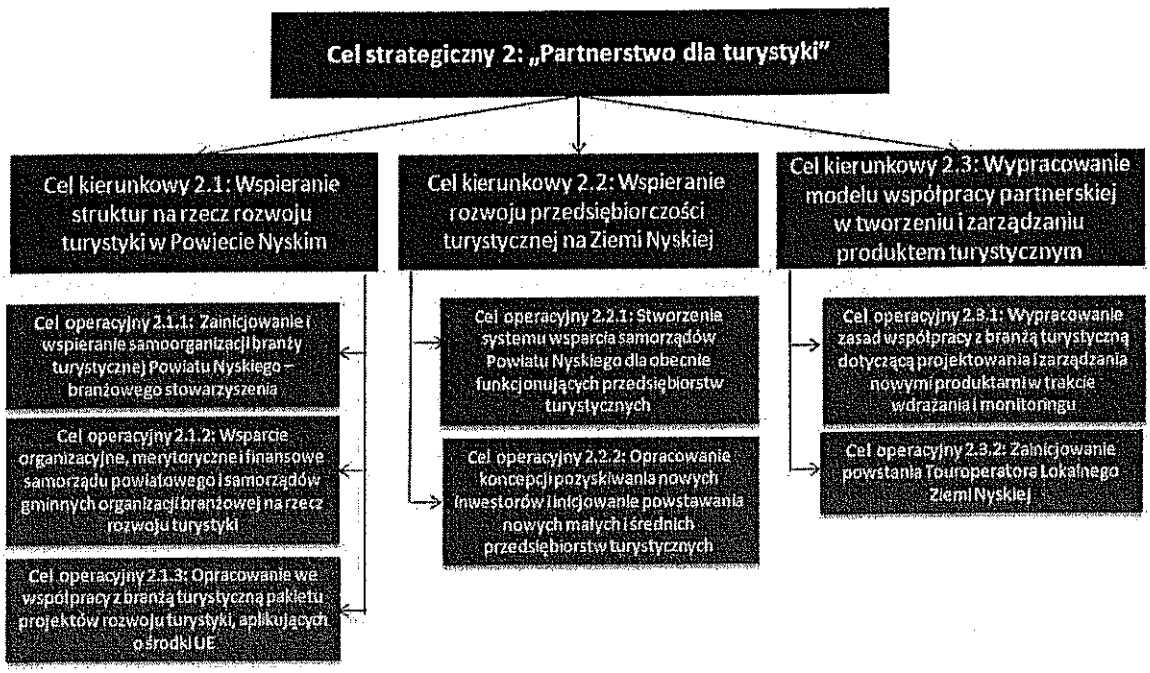

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne

Rysunek 41: Cel strategiczny 3 dla „Strategii rozwoju turystycznego pogranicza nysko – jesenickiego na obszarze Powiatu Nyskiego"

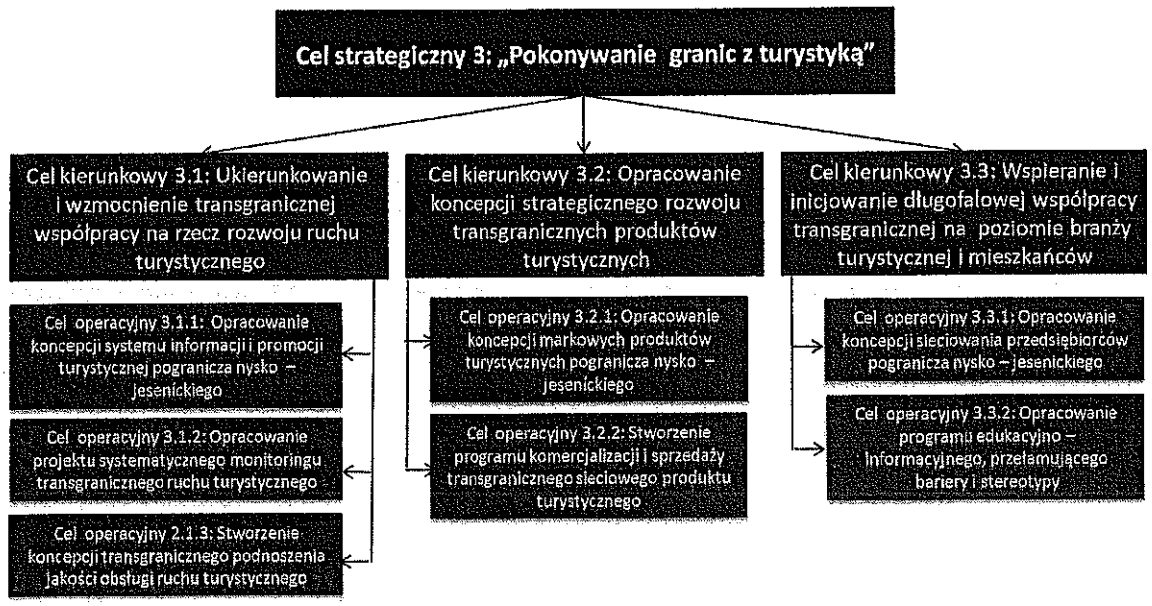

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne

Rysunek 42: Cel strategiczny 4 dla „Strategii rozwoju turystycznego pogranicza nysko – jeseníckiego na obszarze Powiatu Nyskiego"

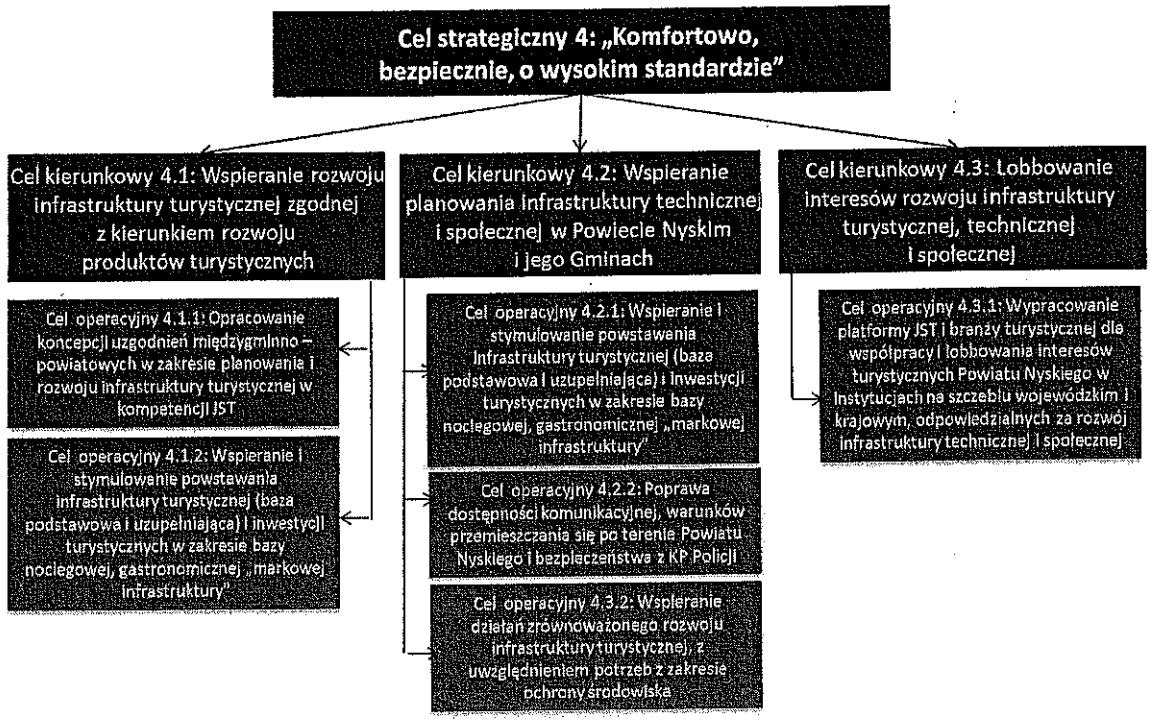

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne

Rysunek 43: Cel strategiczny 5 dla „Strategii rozwoju turystycznego pogranicza nysko – jeseníckiego na obszarze Powiatu Nyskiego"

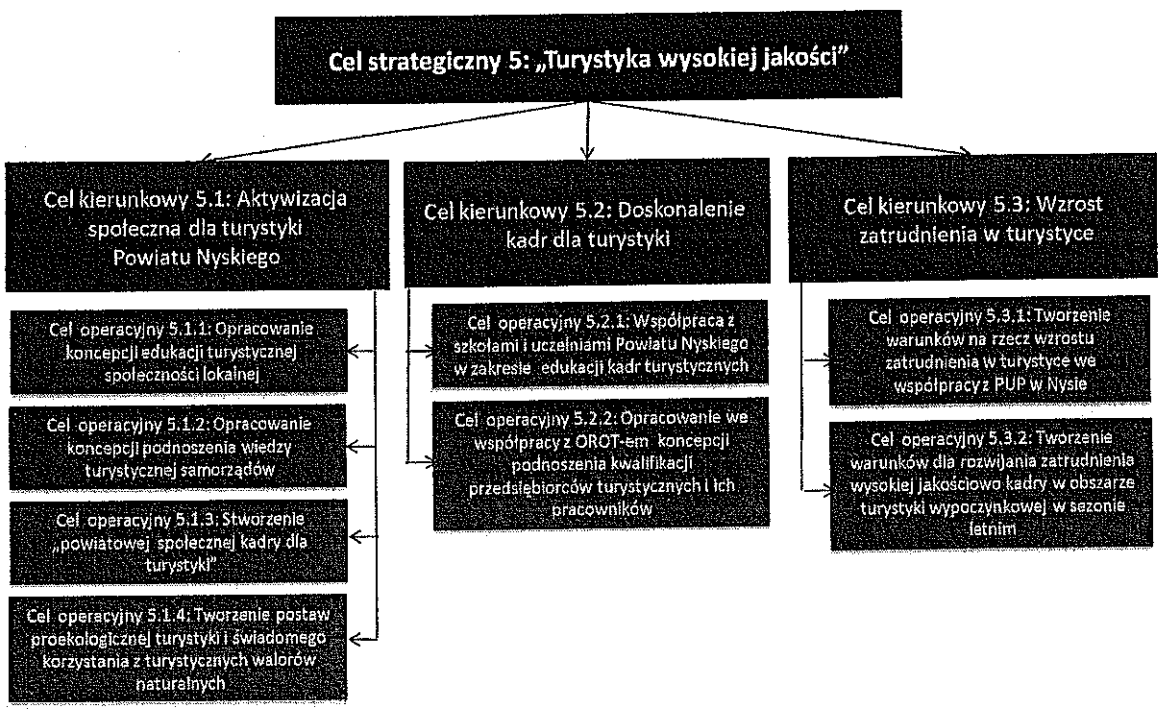

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne

Uzasadnienie wyboru celów strategicznych dla turystyki:[36]

- ponieważ plan prac w ramach „Strategii" zakłada również opracowanie programu rozwoju produktów turystycznych Powiatu Nyskiego, pierwszy z celów zakłada opracowanie „Koncepcji markowych produktów turystycznych, opartych na kluczowych walorach Ziemi Nyskiej",
- sukces w opracowaniu i wdrożeniu programu produktów turystycznych uzależniony jest od skupienia sił i środków (również na płaszczyźnie organizacyjnej) i współpracy pomiędzy samorządami lokalnymi Powiatu Nyskiego a branżą turystyczną, co jest oparte na zrozumieniu przez Powiat Nyski – inicjatora niniejszej „Strategii" oczywistego faktu, że podstawowym producentem i sprzedawcą usług turystycznych są podmioty świadczące usługi noclegowe, gastronomiczne i rekreacyjno – sportowe,
- „Strategia" dotyczy rozwoju turystyki na pograniczu nysko – jesenickim, dlatego zasadne jest odniesienie się do przygranicznego położenia i do turystyki transgranicznej na poziomie celów strategicznych, przy czym to odniesienie dotyczy zarówno współpracy pomiędzy instytucjami i branżą turystyczną na pograniczu nysko – jesenickim, jak również działań mających na celu stworzenie wspólnych, transgranicznych produktów turystycznych,
- zrównoważony rozwój turystyki odnosi się również do równomiernego wykorzystania zasobów, zharmonizowanego rozwoju infrastruktury turystycznej i produktu turystycznego, przy jednoczesnej dbałości o zachowanie i ochronę środowiska naturalnego, zaś istotnym zadaniem samorządów lokalnych w tym zakresie powinno być stymulowanie rozwoju takiej infrastruktury turystycznej (podstawowej i uzupełniającej), która odpowiada potrzebom turystów i jest zgodna z kierunkami rozwoju produktu turystycznego,
- kolejnym istotnym czynnikiem gwarantującym sukces w wdrożeniu produktów turystycznych jest zapewnienie wysoko wykwalifikowanych kadr, obsługujących ruch turystyczny – kadr świadomych potencjału turystycznego Ziemi Nyskiej, wychodzących naprzeciw potrzebom turystów i mających świadomość znaczenia jakości obsługi klienta w turystyce.

Szczególną uwagę zwrócić należy na zapisy w „Strategii" odnoszące się do infrastruktury turystycznej. Rolą samorządów lokalnych powinno być raczej wspieranie i stwarzanie narzędzi dla rozwoju infrastruktury turystycznej (szczególnie podstawowej infrastruktury technicznej, czyli bazy noclegowej i gastronomicznej). Dlatego nie należy wskazywać wprost np. na rozwój bazy noclegowej, czy gastronomicznej, gdyż nie zależy to w bezpośredni sposób od Powiatu Nyskiego i jego Gmin. Chodzi raczej o stworzenie programu współdziałania z obecnie funkcjonującymi na terenie Powiatu Nyskiego przedsiębiorcami, świadczącymi usługi noclegowe i gastronomiczne. Istotne jest również opracowanie programu rozwoju nowych inwestycji turystycznych w poszczególnych gminach, określających: na jakich inwestorach zależy nam najbardziej i jak doprowadzić do powstania najbardziej pożądanych inwestycji. Są to kwestie, które powinny być skorelowane z programem rozwoju turystyki w Powiecie Nyskim i z lokalnymi planami zagospodarowania przestrzennego poszczególnych gmin. Odrębnym zagadnieniem jest rozwój bazy rekreacyjno- sportowej, niezwiązanej z bazą noclegową. Tutaj wskazać należy na bardzo istotną rolę Gmin Powiatu Nyskiego w inicjowaniu i tworzeniu obiektów rekreacyjno – sportowych, zgodnie z kierunkami rozwoju turystyki i produktu turystycznego.

Cechą dobrych strategii jest to, że zawierają strategiczne dążenia, które są możliwe do osiągnięcia, nie zaś wyrażają życzeniową postawę. Dla niniejszej „Strategii" zaproponowano głębokie osadzenie celów i dążeń w rzeczywistości i wskazanie takich rozwiązań, które są bazowe i niezbędne dla rozwoju turystyki. Z takiego podejścia wynika propozycja programów (zadań) operacyjnych dla tej „Strategii", które będą bezpośrednio realizować wskazane cele. Programy operacyjne zostaną zaprezentowane w rozdziale IX. Zaproponowano następujące programy, które decydować będą o sukcesie wdrażania „Strategii":

[36] Uzasadnienie oparte zostało na sugestiach zgłaszanych przez uczestników spotkań warsztatowych, wynikach analizy potrzeb Powiatu Nyskiego w obszarze turystyki oraz przedstawionej w rozdziale I sytuacji rozwoju turystyki, tendencji w turystyce w Polsce i w Europie, w tym prognoz odnoszących się do zmian w zakresie modelu zachowań turystów.

- powołanie branżowej Lokalnej Organizacji Turystycznej Ziemi Nyskiej (z uwzględnieniem ewentualnego przekształcenia w touroperatora lokalnego),
- stworzenie transgranicznego wielopoziomowego systemu informacji turystycznej,
- powołanie Rady Turystycznej Powiatu Nyskiego przy Staroście Nyskim
- opracowanie programu szkolenia kadr dla turystyki.

Odrębnym zagadnieniem jest stworzenie programu markowych produktów turystycznych Powiatu Nyskiego oraz transgranicznych produktów pogranicza nysko – jesenickiego. Programy takie powstały w ramach prac nad niniejszą „Strategią" i są przedstawione w rozdziałach X i XI.

Warto na zakończenie prezentowania założeń „Strategii" podkreślić, że bardzo istotne znaczenie ma równomierny i zrównoważony rozwój zagospodarowania turystycznego, infrastruktury społecznej i technicznej Powiatu Nyskiego, produktu turystycznego, promocji (nie tylko walorów, ale również produktów) i kadr turystycznych. Nieprawidłowe funkcjonowanie i nieproporcjonalny rozwój któregoś z wymienionych elementów powodować będzie zakłócenia w rozwoju turystyki. Aby taki rozwój był możliwy wręcz niezbędna jest wielokrotnie podkreślana współpraca na linii samorząd lokalny – branża turystyczna (rysunek 44).

Rozwój infrastruktury turystycznej łączyć powinien się z koncepcją wsparcia marketingowego dla rozwoju turystyki. Oba elementy powinny być rozwijane spójnie i harmonijnie. Nie można realizować skutecznych działań promocyjnych nie posiadając produktu. Produkt zaś opiera się na technicznej i społecznej infrastrukturze turystycznej. Jednocześnie rozwój infrastruktury turystycznej powinien uwzględniać aktualne trendy w turystyce i potrzeby turystów. Aby rozwój ten przyniósł zamierzone rezultaty musi być strategicznie zaplanowany z uwzględnieniem programu rozwoju produktu turystycznego.

Rysunek 44: Model liniowej współpracy pomiędzy samorządem lokalnym i branżą turystyczną Ziemi Nyskiej dla realizacji „Strategii"

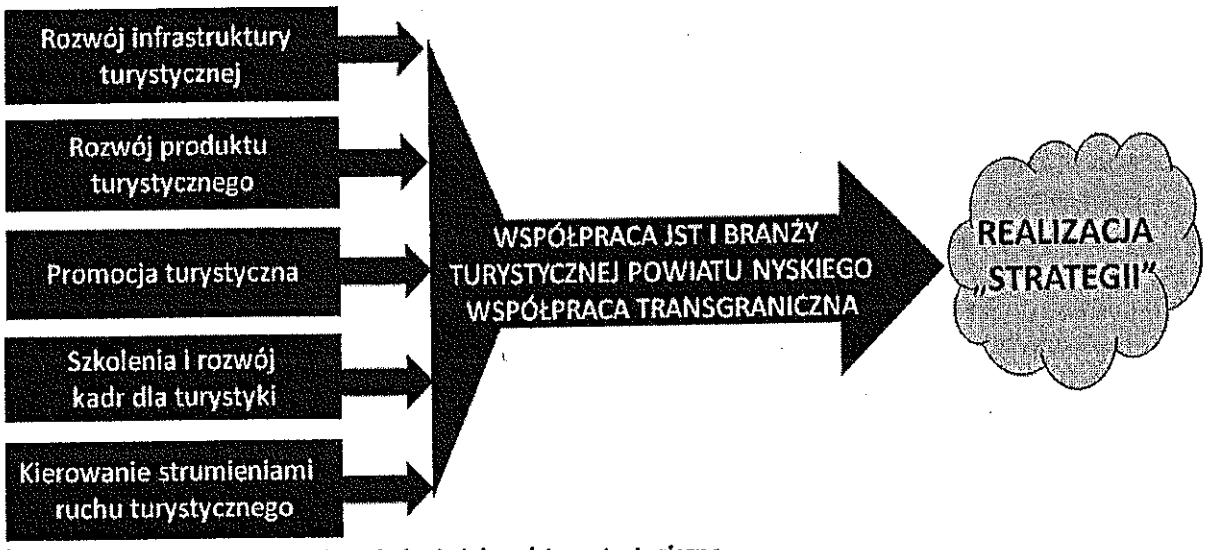

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne

Zrozumienie przedstawionego wyżej uproszczonego modelu powinno stanowić bodziec do zbudowania zalecanej platformy współpracy i zawiązania branżowej lokalnej organizacji turystycznej Ziemi Nyskiej, której jednym z zadań byłaby współpraca w realizacji zaproponowanej „Strategii".

VIII. Odniesienie strategiczne w dokumentach wyższego i niższego rzędu

Przedstawione wyżej cele strategiczne dla „Strategii" wykazują zgodność z celami programów strategicznych, które mają wpływ na rozwój turystyki Powiatu Nyskiego (rysunek 46). Programy te rozpatrywać można na czterech poziomach:

- krajowym („Kierunki rozwoju turystyki w Polsce do 2015 roku", „Marketingowa strategia dla Polski w sektorze turystyki na lata 2008 – 2015"),
- regionalnym, na poziomie programów strategicznych województwa opolskiego („Strategia rozwoju turystyki w województwie opolskim", „Regionalny Program Operacyjny WO na lata 2007 – 2013", „Strategia rozwoju województwa opolskiego"),
- poziom transgraniczny, wynikający z położenia przygranicznego Ziemi Nyskiej („Wspólna Strategia Rozwoju Pogranicza Polsko – Czeskiego na lata 2007 -2013", „Strategia rozwoju przedsiębiorczości i turystyki Rychleby – Góry Złote", odnosząca się do Gminy Paczków i Gminy Otmuchów oraz części Ziemi Jesenickiej),
- poziom lokalny – strategiczne plany rozwoju Powiatu Nyskiego i poszczególnych jego Gmin.

Rysunek 45:Poziom odniesień strategicznych dla „Strategii rozwoju turystycznego pogranicza nysko – jesenickiego na obszarze Powiatu Nyskiego

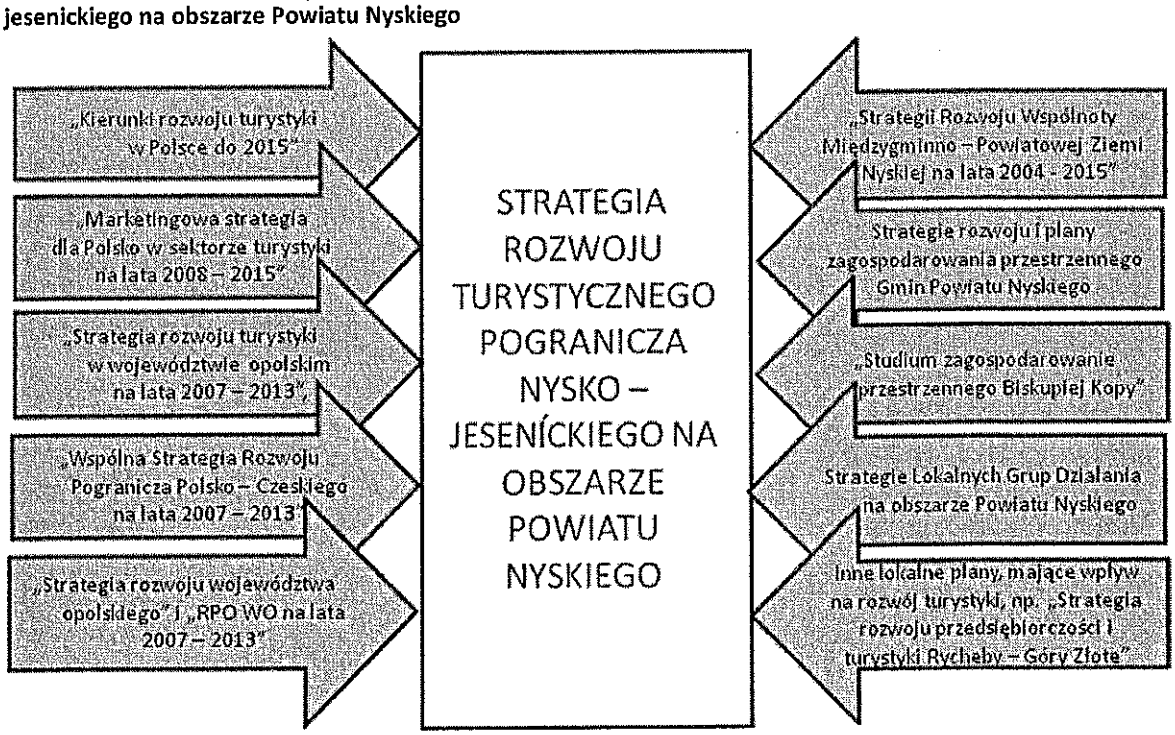

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne

Tabela 16 przedstawia punkty zgodności pomiędzy celami strategicznymi dla niniejszej „Strategii" z wybranymi dokumentami wyższego rzędu, które uznane zostały za najistotniejsze z punktu widzenia rozwoju turystyki w Powiecie Nyskim. Odniesienie przedstawiono również na poziomie zgodności z „Strategii Rozwoju Wspólnoty Międzygminno – Powiatowej Ziemi Nyskiej na lata 2004 – 2015"

Tabela 16: Prezentacja zgodności celów strategicznych dla turystyki Powiatu Nyskiego z dokumentami wyższego i niższego rzędu

Cele strategiczne „Strategii rozwoju turystycznego pogranicza nysko – jesenickiego na obszarze Powiatu Nyskiego"	„Kierunki rozwoju turystyki do 2015 roku" – obszary priorytetowe	„Strategia rozwoju turystyki w województwie opolskim na lata 2007 – 2013" – cele strategiczne	„Wspólna Strategia Rozwoju Pogranicza Polsko – Czeskiego na lata 2007 – 2013" - cele szczegółowe i priorytety	„Strategia Rozwoju Wspólnoty Międzygminno – Powiatowej Ziemi Nyskiej na lata 2004 – 2015" - priorytet 7 i 8
Cel 1: „Produkty turystyczne szansą na wyróżnienie Powiatu Nyskiego"	Obszar priorytetowy 1 poziomu 2: Produkt turystyczny o wysokiej konkurencyjności – Kreowanie i rozwój konkurencyjnych produktów turystycznych	Cele strategiczne 1-5- rozwój produktu markowego: - turystyka rekreacyjna, aktywna i specjalistyczna, - turystyka miejska i kulturowa - turystyka na terenach wiejskich - turystyka biznesowa - turystka tranzytowa i przygraniczna	Priorytet 2: Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i turystyki	7.8: Wspieranie tworzenia i promocji lokalnych produktów turystycznych 7.9: Wykorzystanie posiadanego potencjału kulturowego, historycznego i przyrodniczego do rozwoju sektora turystyki
Cel 2: „Partnerstwo dla turystyki"	Obszar priorytetowy 2 poziomu 2: Produkt turystyczny o wysokiej konkurencyjności – Integracja produktów i oferty turystycznej regionów	Cele strategiczne 1-5- rozwój produktu markowego: - turystyka rekreacyjna, aktywna i specjalistyczna, - turystyka miejska i kulturowa - turystyka na terenach wiejskich - turystyka biznesowa - turystka tranzytowa i przygraniczna	Priorytet 3: wspieranie współpracy społeczności lokalnych	7.3: Budowanie systemu informacji turystycznej dla „Wspólnoty Nyskiej"
Cel 3: "Pokonywanie granic z turystyką"	Obszar priorytetowy 3 poziomu 2: Wsparcie marketingowe – Usprawnienie systemu informacji turystycznej	Cel strategiczny 5: Rozwój produktu markowego turystyka tranzytowa i przygraniczna – cel operacyjny: Tworzenie sprzyjających warunków dla turystyki przygranicznej	Cel szczegółowy 1: Rozwój infrastruktury o znaczeniu transgranicznym; Cel szczegółowy 2: Wspieranie rozwoju gospodarczego obszaru pogranicza. Cel szczegółowy 3: Wzmacnianie powiązań i rozwijanie sieci współpracy pomiędzy społecznościami obszaru pogranicza Priorytet 2: Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i turystyki	8.1: Rozwój współpracy gospodarczej i wymiany i kontaktów z parterami (...) 8.2: Kreowanie i realizowanie przedsięwzięć o zasięgu ponadgminnym, ponadpowiatowym i ponadregionalnym 8.3: Realizacja wspólnych projektów (...) 7.3: Budowanie systemu informacji turystycznej dla „Wspólnoty Nyskiej"
Cel 4: „Komfortowo, bezpiecznie, o wysokim standardzie"	Obszar priorytetowy 1 poziomu 2: Produkt turystyczny o wysokiej konkurencyjności – Rozwój infrastruktury turystycznej Obszar priorytetowy 4 poziomu 2: Kształtowanie przestrzeni turystycznej - Zwiększanie dostępności turystycznej	Cel strategiczny 5: Rozwój produktu markowego turystyka tranzytowa i przygraniczna – cel operacyjny: Tworzenie sprzyjających warunków dla turystyki przygranicznej Cel strategiczny 4: Rozwój produktu markowego turystyka biznesowa	Priorytet 2: Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i turystyki	7.1: Rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej 7.2: Tworzenie infrastruktury turystycznej 7.5: Renowacja, konserwacja i utrzymanie zabytków
Cel 5: „Turystyka wysokiej jakości"	Obszar priorytetowy 2 poziom 2: Rozwój zasobów ludzkich na rzecz rozwoju turystyki	Cel strategiczny 4: Rozwój produktu markowego turystyka biznesowa	Priorytet 2: Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i turystyki	7.3: Budowanie systemu informacji turystycznej dla „Wspólnoty Nyskiej"

Cele strategiczne dla turystyki w Powiecie Nyskim wykazują dużą zgodność z programami strategicznymi, na które powołano się w przedstawionym wyżej zestawieniu. Zgodność w największym zakresie istnieje z poszczególnymi obszarami priorytetowymi „Kierunków rozwoju turystyki do 2015 roku" oraz z „Strategią Rozwoju Wspólnoty Międzygminno – Powiatowej Ziemi Nyskiej na lata 2004 – 2015". W przypadku pierwszego z wymienionych programów na poziomie drugim zawarte zostały zadania rekomendowane wszystkim podmiotom działającym na rzecz rozwoju turystyki w Polsce. Cztery rekomendowane priorytety „Kierunków" odnoszą się w szczególności do współpracy i rozwoju zasobów ludzkich na rzecz rozwoju turystyki. Podkreślane jest znaczenie integracji i rozwoju przedsiębiorczości turystycznej oraz edukacji procesie tworzenia produktu turystycznego o wysokiej konkurencyjności, co jest zbieżne w przedzwonią myślą niniejszej „Strategii". Z kolei drugi z programów, na szczeblu powiatowym, koncentruje się w szczególności na rozwoju infrastruktury turystycznej oraz informacji i promocji turystycznej. Nie odnosi się natomiast do współpracy oraz rozwoju i szkolenia kadr dla turystyki.

„Strategia rozwoju turystyki w województwie opolskim na lata 2007 – 2013 OROT" koncentruje się przede wszystkim na rozwoju produktu markowego w turystyce w pięciu priorytetowych obszarach, co znalazło odzwierciedlenie w pięciu celach strategicznych. Pierwszy z celów strategicznych niniejszej „Strategii" odnosi się bezpośrednio do tego celu i zakłada stworzenie unikalnych markowych produktów turystycznych Powiatu Nyskiego, które oparte będą na kluczowych zasobach turystycznych i które zostały uwzględnione w „Strategia rozwoju turystyki w województwie opolskim na lata 2007 – 2013".

Transgraniczny charakter „Strategii" dla Powiatu Nyskiego implikuje konieczność uwzględnienia programów strategicznych rozwoju pogranicza polsko – czeskiego. Takim programem jest „Wspólna Strategia Rozwoju Pogranicza Polsko – Czeskiego na lata 2007 – 2013", w oparciu o którą realizowany jest POWT Polska – Czechy. Jest on cennym źródeł finansowania przedsięwzięć turystycznych Powiatu Nyskiego i jego Gmin. Priorytetem 2 cytowanej „Wspólnej Strategii Rozwoju Pogranicza Polsko – Czeskiego na lata 2007 – 2013", jest wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i turystyki. Dodatkowo na rozwój turystyki w Powiecie Nyskim w kontekście transgranicznym ma wpływ polityka Euroregionu Pradziad, na obszarze którego leży w całości Ziemia Nyska.

Ponieważ wskazanie źródeł zgodności z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu służyć będzie również uzasadnieniu aplikowania o środki na realizację zapisów niniejszej „Strategii", wskazane jest odniesienie się do „Regionalnego Programu Operacyjnego (RPO) WO na lata 2007 – 2013", będącego źródłem finansowania przedsięwzięć realizowanych przez samorządy lokalne, branżę turystyczną i organizacje pozarządowe Powiatu Nyskiego. Wprawdzie rola turystyki w „RPO WO" nie została wyeksponowana w taki sposób, jak w innych regionalnych programach operacyjnych (np. województw dolnośląskiego i pomorskiego), cel szczegółowy C1 „RPO WO" umożliwia wsparcie finansowania przedsięwzięć o charakterze turystycznym. Cel ten brzmi: wzmocnienie gospodarki regionu poprzez rozwój przedsiębiorczości, innowacyjności, sektora B+R oraz infrastruktury turystycznej i rekreacyjno-sportowej na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego.

Przedstawiona zgodność z programami strategicznymi różnych poziomów jest istotna dla zapewnienia akceptacji instytucji na tych poziomach, które będą w uzasadnionych przypadkach współdecydować o realizacji „Strategii" dla Powiatu Nyskiego. Z tego względu aspekt ten wymaga szczegółowego potraktowania.

Kierunki zagospodarowania turystycznego i wskazania dla programów operacyjnych

Powiat Nyski należy do najbardziej atrakcyjnych destynacji turystycznych Opolszczyzny. Analiza potencjału turystycznego wskazała, że pod względem posiadanych walorów krajoznawczych (naturalnych oraz powstałych w wyniku działalności człowieka) Ziemię Nyską można porównywać z Karkonoszami i Ziemią Kłodzką. Chodzi tu w szczególności o znajdujące się na terenie analizowanego obszaru zbiorniki wodne, obszary krajobrazu chronionego oraz nieruchome zabytki, wpisane do rejestru zabytków województwa opolskiego.

Kierunki zagospodarowania turystycznego Powiatu Nyskiego powinny odnosić się do posiadanych walorów turystycznych i mieć na celu możliwie najbardziej optymalne przystosowanie środowiska naturalnego do potrzeb rozwoju turystyki na tym obszarze. Równocześnie, ważne jest, aby były one zbieżne z przedstawioną koncepcją rozwoju produktu turystycznego. Podstawą do stworzenia tej koncepcji jest analiza potencjału, zaprezentowana w Części I. Portfelowa analiza produktu turystycznego[37] wskazała na grupy produktów, które są najistotniejsze dla Powiatu Nyskiego (mają najwyższy udział w rynku turystycznym oraz zapewniają największe korzyści gospodarcze – generują dochód lokalnej gospodarki). Są to produkty oparte na kompozycjach walorów, atrakcji i produktów, które na potrzeby „Strategii" zatytułowano jako:

- jeziora & góry
- miasta & zabytki &wydarzenia
- krajobrazy & tradycje uzdrowiskowe.

Propozycja markowych produktów turystycznych, oparta na tych kompozycjach przedstawiona została w rozdziale X. Niemniej, koncepcja produktów wskazuje na kierunki zagospodarowania turystycznego. Zgodnie z przyjętą metodyką prac i całościowym podejściem do strategicznego planowania turystyki, zagospodarowanie turystyczne stanowi jeden z elementów piramidy, opartej na marketingu miejsc według Kotlera (rysunek 47).

Rysunek 46: Piramida marketingowego podejścia do rozwoju turystyki w Powiecie Nyskim

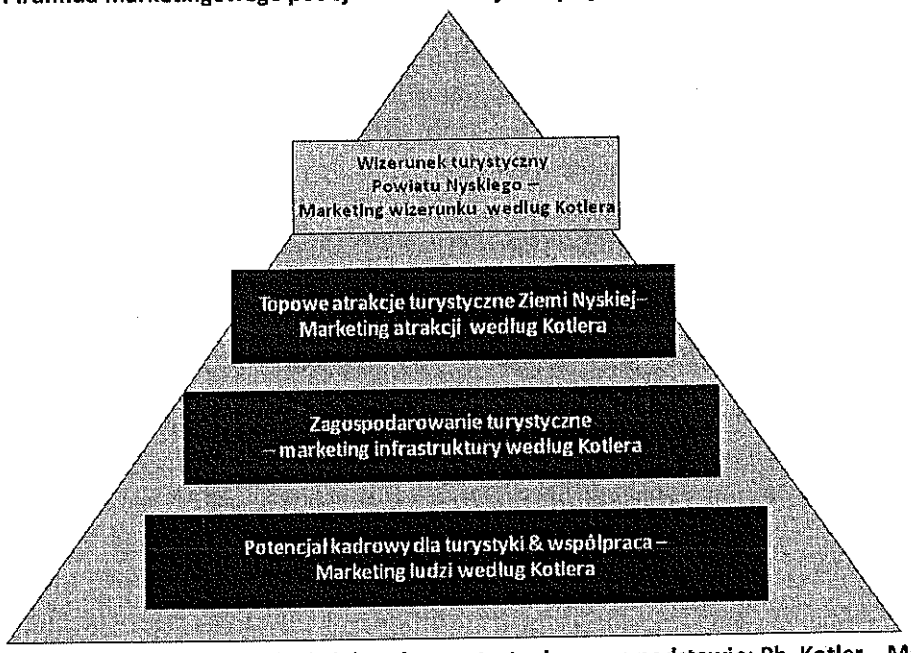

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne na podstawie: Ph. Kotler, „Marketing Places", Wydawnictwo Simon & Schuster eBook, 2008

[37] Słowniczek terminów rozdział XVI – macierz BCG

Działania dotyczące zagospodarowania turystycznego odnosić będą się do następujących jego elementów bazy podstawowej i uzupełniającej w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej:

Zagospodarowanie turystyczne dla kompozycji jeziora & góry

Analiza stanu bazy i struktury infrastruktury wokół jezior, rzek oraz w Górach Opawskich wskazuje na potrzebę skupienia się na następujących elementach zagospodarowania turystycznego, które warunkują rozwój produktów mieszczących się w tej kompozycji.

- budowa przystani jachtowych i kajakowych na Jeziorach: Nyskim, Otmuchowskim i Paczkowskim,
- budowa pomostów i deptaków, zabezpieczających brzegi zbiorników,
- stworzenie infrastruktury wytyczonego szlaku kajakowego na Nysie Kłodzkiej,
- adaptacja do celów rekreacyjnych zbiornika w Pokrzywnej,
- dostosowanie do oczekiwań turystów wypożyczalni sprzętu sportowego,
- kontynuacja działań w zakresie zwiększenia dostępności komunikacyjnej – możliwości dojazdu do atrakcji wokół jezior, rzek i w Górach Opawskich, bezpiecznego i ergonomicznego parkowania (tu mieści się parking budowany przez Gminę Nysa w Skorochowie i nad Jeziorem Nyskim),
- stworzenie infrastruktury na wytyczonych szlakach rowerowych (miejsca odpoczynkowe z ławkami, stołami, koszami na śmieci, tablicami informacyjnymi, punktami widokowymi, toaletami),
- tworzenie parkingów dla rowerów (również w miastach),
- stworzenie koncepcji szlaków do jazdy konnej,
- kompleksowa informacja turystyczna o szlakach i na szlakach o zasięgu powiatowym
- kompleksowa informacja turystyczna o urządzeniach rekreacyjnych i sportowych,
- rozbudowa urządzeń rekreacyjnych uzupełniających wokół jezior i w górach (spełniające oczekiwania turystów boiska do siatkówki plażowej, kręgielnie, wykorzystanie nieużytkowanych torowisk, trasy nordic walking, ścieżki rekreacyjne, miejsca wypoczynkowe),
- zarządzanie i utrzymanie infrastruktury na szlakach turystycznych (koncepcja współpracy międzygminnej, powiatowej i branżowej),
- wspieranie działań w kierunku modernizacji i rozbudowy bazy noclegowej i gastronomicznej, spełniającej oczekiwania segmentów turystów, do których adresowana jest oferta markowych produktów turystycznych w tej kategorii
- rozwiązanie problemu dostępności i ich turystycznego wykorzystania we współpracy z zarządzającymi akwenami.

Zagospodarowanie turystyczne dla kompozycji miasta & zabytki & wydarzenia

W przypadku tej kompozycji kluczowe znacznie ma udostępnienie zabytkowych obiektów dla turystów (miarą ich atrakcyjności turystycznej jest ich dostępność), urządzenia kulturalno – rozrywkowe i ich oferta oraz atrakcyjność wydarzeń kulturalnych, oferowanych przez Powiat Nyski i jego Gminy. W przypadku wymagającego odbiorcy oferty kulturalnej równie ważna jest baza noclegowa i gastronomiczna. Dlatego zagospodarowanie turystyczne powinno rozwijać się w następujących kierunkach:

- kontynuacja programu ochrony zabytków i ich udostępniania dla turystów, realizowana przez Powiat Nyski i jego Gminy,
- rozwiązanie problemu braku dostępności zabytków architektury sakralnej,
- rozwiązanie problemu dostępności obiektów podawanych przez Gminy Powiatu Nyskiego jako atrakcje, a które znajdują się w rękach prywatnych i nie ma jasnych zasad, czy i w jaki sposób są udostępniane do zwiedzania,
- kontynuacja działań w zakresie przekształcania przestrzeni miejskich na cele turystyczne i usługowe (np. wyłączenie rynków z ruchu samochodowego, zagospodarowanie przestrzeni rynków na wzór miast stanowiących atrakcyjne centra turystyki miejskiej i kulturowej, jak Wrocław),

- podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich, stanowiących punkty koncentracji ruchu turystycznego,
- stwarzanie turystom warunków bezpiecznego parkowania (dalsza rozbudowa miejsc parkingów, w tym tworzenie miejsc parkingowych w okolicy atrakcji turystycznych, czytelne oznakowanie dojazdu do atrakcji położonych w miastach Powiatu Nyskiego – miasto przyjazne turyście),
- kontynuacja działań Gmin Powiatu Nyskiego w zakresie wytyczania miejskich szlaków, tworzenia architektury tych szlaków, pozwalających turyście na właściwe i bezpieczne korzystanie,
- kompleksowa informacja turystyczna o produktach turystyki miejskiej i kulturowej w Powiecie Nyskim, wydarzeniach i imprezach,
- dążenie do rozwoju kadr wykwalifikowanych przewodników miejskich po miastach Powiatu Nyskiego,
- zarządzanie i utrzymanie infrastruktury na szlakach turystycznych (koncepcja współpracy międzygminnej, powiatowej i branżowej),
- wspieranie działań w modernizacji i rozwoju bazy noclegowej i gastronomicznej w miastach Powiatu Nyskiego (rozwój bazy gastronomicznej w centrach miast związany jest również z poziomem świadomości turystycznej mieszkańców i ze zrównoważonym podejściem do zaspokajania potrzeb mieszkańców i turystów oraz stosowaniem przez samorządy instrumentów polityki pro-turystycznej).

Zagospodarowanie turystyczne dla kompozycji krajobrazy & tradycje uzdrowiskowe

Kompozycja ta oparta jest na tradycjach uzdrowiskowych Gminy Głuchołazy, walorach leczniczych, klimatycznych i wypoczynkowych rejonu Gór Opawskich. Zgodnie z założeniami autorów, koncepcja ta rozciągnięta zostanie na Gminę Otmuchów i Gminę Paczków (jest to zgodne z wytycznymi „Strategii rozwoju turystyki w województwie opolskim na lata 2007-2013"). Zaproponowane produkty opierać będą się na pobytach średnio – i długookresowych, stąd kluczowe znaczenie ma baza noclegowa i gastronomiczna, rozwój której powinien być przedmiotem szczególnej uwagi – współdziałania Powiatu Nyskiego, współpracy międzygminnej i konsultacji z przedsiębiorcami turystycznymi. Działania dla omawianej kompozycji obejmować powinny:

- kontynuację działań w zakresie rewitalizacji uzdrowiskowej części Głuchołaz (park zdrojowy, Góra Parkowa),
- kontynuację działań w zakresie poprawy dostępności komunikacyjnej i przepustowości miast – w szczególności Gminy Głuchołazy, która jest miejscem największej koncentracji ruchu turystycznego w Powiecie Nyskim (drogi, miejsca parkingowe, dostęp do atrakcji i szlaków turystycznych, czytelne oznakowanie dojazdu do atrakcji),
- działania na rzecz podnoszenia estetyki miast, w szczególności centrów, gdzie koncentruje się ruch turystyczny w Gminach Powiatu Nyskiego,
- kontynuację działań w zakresie rozwoju i modernizacji obiektów rekreacyjnych i sportowych (publicznych i komercyjnych),
- wspieranie modernizacji i rozwoju obiektów noclegowych o różnym standardzie, a w szczególności obiektów typu spa & wellness, świadczących obok usług noclegowych i gastronomicznych również towarzyszące usługi w zakresie rekreacji i odnowy biologicznej,
- tworzenie publicznej i wspieranie powstawania komercyjnej infrastruktury rekreacyjnej, sportowej poza bazą noclegową,
- zagospodarowanie architektury szlaków pieszych i rowerowych (szczególnie w rejonie Gór Opawskich) do potrzeb osób o różnej kondycji fizycznej (również rekonwalescentów),
- zarządzanie i utrzymanie infrastruktury na szlakach turystycznych (koncepcja współpracy międzygminnej, powiatowej i branżowej),
- przywrócenie funkcji turystycznej dawniej reprezentacyjnym obiektom Powiatu Nyskiego (np. „Aleksandrówka" w Jarnołtówku, wzorem pałacu w Mosznej mogłaby być zaadaptowana na obiekt hotelowy),
- kompleksowa informacja turystyczna dotycząca walorów i produktów turystyki zdrowotnej,

- wspieranie rozwoju bazy gastronomicznej w miejscach koncentracji ruchu turystycznego, w bliskości atrakcji i szlaków turystycznych.
- zaplanowanie atrakcji „rodzynek", które sprawiłyby, że Ziemia Nyska nie traktowana byłaby jako obszar tranzytowy „na chwilę" w drodze do Czech i na Ziemię Kłodzką (przykładem „Dinopark" w Krasiejowie).
-

Zaleca się, aby jako kontynuację niniejszej „Strategii" opracować ze specjalistami ds. infrastruktury i gospodarki przestrzennej operacyjne programy działania – studia wykonalności dla poszczególnych kompozycji w zakresie rozwoju zagospodarowania turystycznego (infrastruktura techniczna podstawowa i uzupełniająca), wraz z prognozą oddziaływania na środowisko – w odniesieniu do konkretnych planowanych inwestycji. Operacyjne programy działania w obszarze turystyki dla „Strategii" Ziemi Nyskiej tworzą zestaw celów operacyjnych wraz z zadaniami realizacyjnymi:

- cele operacyjne określają rodzaje zadań, jakie powinny być wykonane, aby zrealizować wyznaczone cele kierunkowe i strategiczne,
- zadania realizacyjne to konkretne, określone przedsięwzięcia, które powinny zostać wykonane wraz z szacunkowym określeniem ich kosztów oraz sposobu finansowania,
- z przygotowanych strategicznych programów działań wybiera się te najważniejsze – priorytetowe programy działania, które powinny zostać wykonane w pierwszej kolejności.

Poniżej w tabelach 17 – 20 znajduje się rozwinięcie trzech zaproponowanych dla niniejszej „Strategii" programów operacyjnych.

Tabela 17: Program operacyjny „Branżowa Lokalna Organizacja Turystyczna Ziemi Nyskiej"

Karta programu: „Branżowa Lokalna Organizacja Turystyczna Ziemi Nyskiej"		Cel strategiczny 2: „Partnerstwo dla turystyki"
Cel kierunkowy: Wspieranie struktur na rzecz rozwoju turystyki w Powiecie Nyskim	Cel operacyjny: Zainicjowanie i wspieranie samoorganizacji branży turystycznej Powiatu Nyskiego – branżowego stowarzyszenia	Podmioty zaangażowane w program: • JST Powiatu Nyskiego, • branża turystyczna, • uczelnie i szkoły turystyczne, • OROT
Opis Programu	Celem Programu jest stworzenie organizacji skupiającej branżę turystyczną, przy wsparciu rzeczowym, organizacyjnym i finansowym samorządów lokalnych Powiatu Nyskiego. Założenie bazowe: branża turystyczna czuje potrzebę i chce założyć taką organizację, JST zaś JST wspierają, i pomagają. W Programie podjęte zostaną następujące działania: • zainicjowanie przez Powiat Nyski powstania organizacji poprzez spotkania z branżą turystyczną i przedstawienie założeń programu, • wsparcie JST w rejestracji stowarzyszenia jako LOT (założenie nowej organizacji, bądź stworzenie LOT-u na bazie już funkcjonującej), • opracowanie statutu i programu działania, w oparciu o „Strategię" dla turystyki, • pomoc JST w aplikowaniu o środki zewnętrzne na funkcjonowanie (lokal, personel, bieżące działania), • w miarę potrzeb wsparcie organizacyjne, rzeczowe i finansowe przez JST, • zaangażowanie organizacji w proces wdrażania niniejszej „Strategii", szczególnie w proces tworzenia, sieciowania i wprowadzenia do sprzedaży oferty produktu turystycznego, • nawiązanie współpracy z LGD w zakresie realizowanych przez te organizacje strategii • wsparcie w monitorowaniu rezultatów wdrażania „Strategii", • ew. rozwinięcie działania LOT-u w touroperatora lokalnego Ziemi Nyskiej i IT na poziomie Powiatu.	
Termin Realizacji	Lata 2010-2011	

Źródła finansowania	Środki RPO WO, PO KL, PO IG, LGD Ziemi Nyskiej, środki samorządów i branży turystycznej
Wartość	Do ustalenia – w zależności od zakresu działań
Koordynator	Do ustalenia – inicjator: Powiat Nyski

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne

Tabela 18: Program operacyjny „Transgraniczny wielopoziomowy system informacji turystycznej" ProtourNet

Karta programu: „Transgraniczny wielopoziomowy system informacji turystycznej" ProtiurNet		Cel strategiczny 3: „Pokonywanie granic z turystyką""
Cel kierunkowy i Ukierunkowanie i wzmocnienie transgranicznej współpracy na rzecz rozwoju ruchu turystycznego na pograniczu nysko – jesenickim	Cel operacyjny: Opracowanie koncepcji systemu informacji i promocji turystycznej pogranicza nysko – jesenickiego	Podmioty zaangażowane w program: • JST Powiatu Nyskiego i gminy obszaru Jesenickiego, • branża turystyczna, • uczelnie i szkoły turystyczne, • Jesenicka Rozwojowa • Stowarzyszenie Ruchu Turystycznego Jeseniki
Opis Programu	Celem Programu jest stworzenie Regionalnej Nysko – Jesenickiej Informacji Turystycznej, która funkcjonowałaby na kilku poziomach: • stacjonarnej informacji, której punkty umieszczone byłyby np. w Jeseniku i Nysie, • systemie informacji telefonicznej nt. atrakcji i produktów pogranicza nysko – jesenickiego, • informacji elektronicznej polsko – czeskiej z rozwinięciem o angielską i niemiecką wersję językową, z możliwością dokonania elektronicznej rezerwacji podstawowych i uzupełniających usług turystycznych, • mobilnej informacji turystycznej – „bus promocyjny", przenośne, rozkładane stoisko targowe nysko – jesenickie. W Programie podjęte zostaną następujące działania: • zawiązanie porozumienia pomiędzy zainteresowanymi partnerami, • ustalenie zakresu zadań do realizacji, kolejności zadań, podziału zadań pomiędzy partnerów, trybu aplikacji o środki zewnętrzne, • podjęcie decyzji o aplikowaniu o środki i wskazaniu podmiotu aplikującego (zalecane złożenie wniosku z kilkoma partnerami), ew. złożenie kilku projektów, • zabezpieczanie niezbędnego wkładu własnego, • organizacja informacji stacjonarnej (zadanie pierwszoplanowe), • przygotowanie koncepcji elektronicznej informacji turystycznej – nysko – jesenickiego portalu informacyjno – promocyjnego, • opracowanie we współpracy z branżą turystyczną pogranicza nysko – jesenickiego zakresu informacji, ofert produktowych, które znalazłyby się w bazie portalu, • rozważenie możliwości stworzenia w ramach portalu systemu rezerwacyjnego, • wdrożenie i zarządzanie portalem – ustalenie zakresu zadań i kompetencji z możliwością komercjalizacji po okresie trwałości rezultatów, • projekt mobilnej IT – busa promocyjnego, który mógłby jednocześnie służyć jako mobilne stoisko targowe, • projekt kompaktowego stoiska targowego, • akcja informacyjno – promocyjna dotycząca samego projektu Regionalnej Nysko – Jesenickiej Informacji Turystycznej. •	
Termin Realizacji	Lata 2010 – 2011	
Źródła finansowania	POWT Polska – Czechy (projekt do FMP lub w części do FMP), władze samorządowe, branża turystyczna	
Wartość	Do ustalenia – zależności od zakresu działań	
Koordynator	Do ustalenia – inicjator: Powiat Nyski	

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne

Tabela 19: Program operacyjny „Rada Turystyczna przy Staroście Nyskim" TourWorking

Karta programu: „Rada Turystyczna przy Staroście Nyskim" TourWorking		Cel strategiczny 4: „Komfortowo, bezpiecznie, o wysokim standardzie"
Cel kierunkowy: Lobbowanie interesów rozwoju infrastruktury turystycznej, technicznej i społecznej	Cel operacyjny: Wypracowanie platformy JST i branży turystycznej dla współpracy i lobbowania interesów turystycznych Powiatu Nyskiego w instytucjach na szczeblu wojewódzkim i krajowym, odpowiedzialnych za rozwój infrastruktury technicznej i społecznej	Podmioty zaangażowane w program: • JST Powiatu Nyskiego, • branża turystyczna, • uczelnie i szkoły turystyczne, • organizacje (PTTK, LGD), • Lasy Państwowe, Park Krajobrazowy Góry Opawskie", • Kościół, • Policja, Straż Graniczna, • firmy szkoleniowo – doradcze, • inne podmioty zainteresowane rozwojem turystyki
Opis Programu	Celem Programu jest powołanie społecznego ciała doradczo – lobbingowego – interdyscyplinarnej rady konsultacyjnej ds. turystyki (pracowników merytorycznych, ekspertów), które realizowałoby następujące zadania: • wspieranie Powiatu Nyskiego w wdrażaniu „Strategii" i monitorowaniu rezultatów, • opracowanie i realizowanie programu lobbingowego dla turystyki w Powiecie Nyskim (lobbowanie interesów turystycznych na różnych szczeblach), • opracowanie powiatowego planu operacyjnego rozwoju infrastruktury turystycznej, według zaleceń dotyczących wskazanych w „Strategii" kompozycji dla rozwoju produktu turystycznego. W Programie podjęte zostaną następujące działania: • zainicjowanie przez Zarząd Powiatu Nyskiego powołania Rady (zaproszenia zainteresowanych, przedstawienie koncepcji działania), • przyjęcie punktu widzenia, że społeczny charakter prac w Radzie jest formą inwestycji w przyszły rozwój turystyki w Powiecie • opracowanie szczegółowego programu działania, uwzględniającego wskazane propozycje zadań, • opracowanie trybu i harmonogramu prac (spotkania, konsultacje, wnioski, podział zadań i kompetencji), • uzgodnienie miejsc spotkań, organizatorów (zapraszających) – zalecane jest, aby organizatorami spotkań były poszczególne JST, gestorzy bazy turystycznej, • zalecane jest, aby spotkania odbywały się raz na kwartał, • realizacja wskazanych trzech typów zadań: monitorowanie wdrażania „Strategii", lobbing i opracowanie udział w opracowaniu operacyjnego programu rozwoju infrastruktury, • istotnym elementem pracy Rady byłoby opiniowanie projektów turystycznych, które są realizowane przez Gminy Powiatu Nyskiego , uczestnictwo w międzygminnych konsultacjach w zakresie rozwoju infrastruktury turystycznej i uzgodnienia z szefami jednostek samorządowych Powiatu Nyskiego, • Rada mogłaby również opiniować i doradzać przedsiębiorcom turystycznym Powiatu Nyskiego w zakresie wskazania źródeł finansowania rozwoju ich przedsiębiorstw (modernizacji infrastruktury technicznej, rozwoju usług).	
Termin Realizacji	Lata 2010 – 20122	
Źródła finansowania	Społeczne lub ew. dotowanie w ograniczonym zakresie przez JST Powiatu Nyskiego i gestorów bazy	
Wartość	Do ustalenia	
Koordynator	Do ustalenia– Inicjator: Powiat Nyski	

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne

Tabela 20: Program operacyjny „Kuźnia kadr dla turystyki Powiatu Nyskiego"

Karta programu: „Kuźnia kadr dla turystyki Powiatu Nyskiego"		Cel strategiczny 5: „Turystyka wysokiej jakości"
Cel kierunkowy: Doskonalenie kadr dla turystyki	Cel operacyjny: Opracowanie we współpracy z innymi podmiotami koncepcji podnoszenia kwalifikacji przedsiębiorców turystycznych i ich pracowników	Podmioty zaangażowane w program: • JST Powiatu Nyskiego, • branża turystyczna, • uczelnie i szkoły turystyczne, • PUP Nysa, OROT, • firmy szkoleniowo – doradcze Powiatu Nyskiego.
Opis Programu	Celem Programu jest opracowanie w konsultacji z branżą turystyczną Powiatu Nyskiego, PUP Nysa, środowiskiem naukowym i OROT-em programu szkolenia dla przedsiębiorców turystycznych i ich pracowników w zakresie rozwoju turystyki na poziomie lokalnym, produktu sieciowego, współpracy z JST, promocji, komercjalizacji i sprzedaży produktu turystycznego. W Programie podjęte zostaną następujące działania: • porozumienie się Powiatu Nyskiego z wymienionymi wyżej podmiotami i zaproszenie ich do uczestnictwa w programie, • ustalenie we współpracy z branżą turystyczną i środowiskiem naukowym zakresu potrzeb szkoleniowych branży turystycznej, wstępne ustalenie zakresu programów szkoleniowych, czasu ich trwania, wyceny, • nawiązanie współpracy z OROT-em i zaproszenie jako partnera wspierającego program szkoleniowy, • znalezienie źródeł finansowania – zalecanym źródeł może być PO KL WO (aplikacja jest uzależniona od szczegółów Planu Działania PO KL na 2010 rok), • niezależnie od źródła finansowania, niezbędne będzie zabezpieczenie wkładu własnego (finansowego lub rzeczowego) zgodnie z wytycznymi danego programu, • alternatywnymi źródłami finansowani może być POWT Polska – Czechy FMP, • aplikującym o środki może być Powiat Nyski, wybrana uczelnia lub konsorcjum partnerskie (zalecane jest zaproszenie do współpracy w konsorcjum OROT-u) • zalecane jest, aby projekt obejmował szkolenia i doradztwo i rozłożony był do realizacji na dłuższy okres (program przewidziany jest na ok. 2 lata od momentu pozyskania środków).	
Termin Realizacji	Lata 2010 – 2012	
Źródła finansowania	Środki PO KL, POWT Polska – Czechy FMP	
Wartość	Do ustalenia	
Koordynator	Do ustalenia – Inicjator: Powiat Nyski	

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne

Przedstawione wyżej programy są propozycją autorów „Strategii", opracowanej w oparciu o analizę potencjału, strukturę celów (wynikają one bezpośrednio z celów operacyjnych). W zależności od potrzeb, na etapie wdrażania programy mogą być modyfikowane. Cechą wspólną wszystkich czterech propozycji jest wskazanie Powiatu Nyskiego, jako inicjatora do wdrożenia. Jakkolwiek, istotne jest to, że każdy z programów wymaga współpracy i zaangażowania Gmin Powiatu Nyskiego i branży turystycznej.

IX. Koncepcja produktu turystycznego Powiatu Nyskiego

1. Założenia dla produktów

Posiadanie atrakcyjnego produktu turystycznego jest jednym ze strategicznych dążeń Powiatu Nyskiego. Zostało to usankcjonowane zapisami w strukturze celów – dwa cele strategiczne odnoszą się do produktu turystycznego, w tym jeden z nich („Produkty turystyczne szansą na wyróżnienie Powiatu Nyskiego") dotyczy wyłącznie rozwoju produktów turystycznych. Chodzi tu zarówno o produkty, których zasięg geograficzny obejmuje wyłącznie teren Powiatu Nyskiego, jak i produkty, wykraczające poza obszar Powiatu – realizowane we współpracy z gminami i powiatami sąsiadującymi, jak również w ramach koncepcji rozwoju turystyki na pograniczu nysko-jesenickim.

Proces powstawania przedstawionej w tym rozdziale propozycji markowych produktów turystycznych oparty został na szczegółowej analizie potencjału turystycznego Powiatu Nyskiego. W oparciu o nią w trakcie spotkań konsultacyjnych w Zespołem ds. „Strategii" wskazano na kierunki rozwoju produktu turystycznego szczególnie predestynowane dla Powiatu Nyskiego i grupy produktów o strategicznym znaczeniu. Biorąc pod uwagę dominujący motyw pobytu turystycznego są to: turystyka wypoczynkowa (nad jeziorami i w górach w sezonie letnim), turystyka miejska i kulturowa (w okresie od wiosny do jesieni, ze szczególnym nasileniem w wakacje) oraz turystyka zdrowotna i zdrowotno – wypoczynkowa (rozwijająca się w przede wszystkim w Gminie Głuchołazy i jest to rodzaj turystyki generującej największe dochody). Ten ostatni rodzaj charakteryzuje się również całoroczną aktywnością i pobytami średnio – i długookresowymi, co jest istotne z uwagi na fakt, że pozostałe Gminy Powiatu Nyskiego są najczęściej w stanie zatrzymać turystę nie dłużej, niż na weekend (z wyjątkiem wakacyjnych pobytów wypoczynkowych). Duże znaczenie dla rynku turystycznego pod względem czasokresu pobytu turystycznego ma więc turystyka weekendowa, która obejmuje wszystkie segmenty rynku turystycznego i różne rodzaje aktywności (tzw. „mix ofertowy", czyli krótkie, intensywne pobyty w okresie od piątku do niedzieli).

Przedstawione wyżej strategiczne rynki produktowe, które zostały opisane szczegółowo w Części I, są podstawą do opracowania koncepcji produktu turystycznego Powiatu Nyskiego. Cel operacyjny 1.1 wspomnianego wyżej celu strategicznego zakłada „Opracowanie koncepcji markowych produktów turystycznych, opartych na kluczowych walorach Ziemi Nyskiej". Realizacją tego celu jest opracowanie, jako programu operacyjnego dla niniejszej „Strategii" programu markowych produktów turystycznych, który jest zaprezentowany w rozdziałach X i XI. Propozycja produktów została przedstawiona Zespołowi ds. „Strategii" do wstępnego zaopiniowania. Wcześniej, podczas spotkań konsultacyjnych z Zespołem i przedstawicielami branży turystycznej uczestnicy zgłaszali swoje propozycje dotyczące markowych produktów turystycznych dla Powiatu Nyskiego.

Zgodnie w przyjętą metodyką prac i oczekiwaniami Powiatu Nyskiego, jako zamawiającego „Strategii", procedura prac nad zaprezentowanym programem markowych produktów turystycznych Ziemi Nyskiej przebiegała według wymienionych, następujących po sobie etapów:

- wybór na podstawie przeprowadzonej analizy, badań i konsultacji głównych kategorii produktowych i wariantów produktu turystycznego dla Powiatu Nyskiego,
- segmentacja rynku turystycznego (z uwzględnieniem przeprowadzonych badań i analizy dotychczasowych odbiorców docelowych),
- wzajemne dopasowanie produktów i segmentów rynku docelowego,
- koncepcja pozycjonowania wybranych wariantów produktów turystycznych.

Program markowych produktów turystycznych, przedstawionych poniżej, jest syntezą prac przeprowadzonych w kolejnych krokach powyższej procedury. Markowy produkt turystyczny dzięki odpowiedniej filozofii funkcjonowania odróżnia się na tle konkurencji dostarczając specyficznych korzyści motywujących konsumenta do zakupu. Elementem wspierającym taki produkt jest odpowiednia nazwa, wyróżniający zestaw cech, za pomocą których będzie on identyfikowany przez odbiorców, a także koncepcja pozycjonowania, która pozwala na wyróżnienie go na rynku spośród innych produktów konkurencyjnych destynacji turystycznych. W oparciu o kompozycję wymienionych elementów w dalszej kolejności dla markowych produktów turystycznych powinna zostać opracowana koncepcja wizualnego wyróżnienia, w oparciu o logo oraz System Identyfikacji Wizualnej.

Wychodząc od zidentyfikowanych kierunków rozwoju produktu turystycznego i grup produktowych o strategicznym znaczeniu dla Powiatu Nyskiego, wyodrębnione zostały trzy kompozycje (wymienione już w poprzednim rozdziale w kontekście planowania zagospodarowania turystycznego). Kompozycje te są podstawą programu markowych produktów turystycznych i na nich oparte zostały flagowe produkty Ziemi Nyskiej:

- **jeziora & góry**
- **miasta & zabytki &wydarzenia**
- **krajobrazy & tradycje uzdrowiskowe**

Propozycja programu markowych produktów turystycznych wychodzi z założenia, że „produkt turystyczny" to złożona konfiguracja różnych elementów oferty turystycznej, oparta o różne atrakcje, wydarzenia i imprezy turystyczne, zespolone usługami turystycznymi (usługa noclegowa, gastronomiczna, transportowa, przewodnicka). Markowy produkt turystyczny ma więc rozbudowaną strukturę, która jednakże osadzona jest na podstawowych, łatwych do identyfikowania filarach. Konstrukcja produktu zakłada równocześnie możliwość „rozciągania" danego „brandu produktowego" na nowe oferty. Warunkiem jest, aby oferta była zgodna z filozofią produktu. Dla Powiatu Nyskiego zaproponowano łącznie dziesięć markowych produktów turystycznych, w trzech wymienionych poniżej kategoriach:

- **produkty priorytetowe Ziemi Nyskiej** – związane z najważniejszymi zasobami turystycznymi (najbardziej rozwojowe i mające największy potencjał konkurencyjny) ale wymagające dużego wysiłku - produkty związane z kompozycją jeziora & góry, produkty turystyki miejskiej i kulturowej, produkty zdrowie & uroda (turystyka pro-zdrowotna, spa & wellness),
- **produkty priorytetowe transgraniczne** - kompozycja najbardziej wartościowego potencjału regionu nysko – jeseníckiego,
- **produkty uzupełniające Ziemi Nyskiej** – oparte na innych walorach i atrakcjach, występujących w Powiecie Nyskim, potencjalnie rozwojowe w przyszłości, ale o charakterze niszowym – produkty turystyki religijnej, przyrodniczej, produkty turystyki na obszarach wiejskich, aktywnej i specjalistycznej, bazujące na istniejącym potencjale do wykorzystania.

Produkty priorytetowe dla Ziemi Nyskiej, to: „Górskie Pojezierze Nysy Kłodzkiej", „Księstwo miast", „Dotyk historii", „Pro-zdrowienia Opawskie", czyli kontynuacja i rozwinięcie opracowanego przez Powiat Nyski i Gminę Głuchołazy produktu „Góry Opawskie. Kraina Zdrowia i Uśmiechu", „Nyskie flower – power". Produkty priorytetowe transgraniczne to: „Góry bez granic", „Bez – granicznie kochamy rowerzystów", „Sacrum i uduchowienie". Produkty uzupełniające Ziemi Nyskiej to: „Wiatr, woda, atmosfera" (kombinacje typu „mix produktowy", czyli weekend na Ziemi Nyskiej i „Ziemia Nyska – naturalnie!".

Każdy z produktów skonstruowany jest w oparciu o filozofię brandingu (elementy świadczące o markowym charakterze produktu wymienione zostały powyżej). W procesie segmentacji rynku turystycznego zdefiniowano następujące wiodące segmenty turystyczne, które będą głównymi nabywcami oferty markowych produktów turystycznych Powiatu Nyskiego:

- rodzinny wypoczynkowo – aktywny,
- kulturowy – aktywny,
- kuracyjno – wypoczynkowy,
- kuracyjno – aktywny,
- biznesowo – aktywny.

Charakterystyka wiodących segmentów jest następująca:

Rodzinny wypoczynkowo – aktywny

Wywodzi się od tradycyjnego turysty wypoczynkowego, który spędzał wakacyjny, letni urlop w ośrodku zakładowym. W przypadku letniego wypoczynku nad jeziorami jest to forma wypoczynku odpowiadająca tradycyjnej formule 3xS (Sun, Sea, Sand, czyli słońce, morze, piasek). Pomimo przewidywań, dotyczących spadku znaczenia tej formy wypoczynku, jest ona nadal bardzo popularna (szczególnie w Basenie Morza Śródziemnego). Warunki klimatyczne w Polsce i model zachowań turystów z tego segmentu wskazują, że segment turysty preferującego letni wypoczynek nad wodą ewoluować będzie w stronę aktywności. Kluczowe jest więc zapewnienie takiemu odbiorcy atrakcyjnej oferty na czas niepogody. Bliskość miast i ich atrakcje, nieduże odległości do pokonania pomiędzy nimi powodują, że letni wypoczynek nad wodą w Powiecie Nyskim jest atrakcyjny dla tego segmentu, cechującego się wysoką mobilnością (podróżuje z reguły własnym samochodem).

Cechy segmentu: podróże rodzinne w okresie wakacji lub w weekendy w okresie od maja do sierpnia w grupie 3-5 osób, w wieku 30+ z dwójką lub trójka dzieci, o dochodzie na poziomie średniej krajowej, korzystająca noclegów w klasie ekonomicznej, z ekonomicznych punktów gastronomicznych o zróżnicowanym menu, preferujący różnorodne atrakcje kulturalne, rozrywkowe i sportowe. Chętnie wybierają się do Czech i zwiedzają inne miejsca na terenie Powiatu Nyskiego.

Kulturowy – aktywny

Miasta Powiatu Nyskiego (Nysa, Paczków, Otmuchów, Głuchołazy) są trakcyjne pod względem historycznym i kulturowym. Istotnym czynnikiem jest również położenie na szlaku na Ziemię Kłodzką i do Opola (dalej: na Śląsk). Zauważalny jest wzrost atrakcyjnych imprez kulturalnych i sportowych, szczególnie w Nysie, rozwój usług gastronomicznych, renowacja i udostępnianie obiektów zabytkowych. Elementy te mają podstawowe znaczenie w rozwoju turystyki miejskiej i kulturowej, która z uwagi na zauważalne zmiany w modelu zachowań turystów, coraz chętniej korzystających z produktów tego rodzaju turystyki, jednocześnie wymagają jednak dopracowanej oferty na wysokim poziomie (dostępnych muzeów i zabytków architektury, atrakcyjnej oferty kalendarza imprez). W miastach w Polsce na przestrzeni ostatnich lat nastąpił dynamiczny rozwój turystyki miejskiej i kulturowej i wzrost jej znaczenia. Jednocześnie wzrasta również poziom mobilności i aktywności turystów.

Cechy segmentu: turysta indywidualny, objazdowa grupa wycieczkowa (nie-nocująca) lub grupy znajomych /przyjaciół o różnej liczebności, podróżuje samochodem (autobusem, pociągiem – w miarę dostępności połączeń, rzadziej), zwiedza lub bierze udział w imprezie kulturalnej i/lub sportowej, zróżnicowany dochód, w wieku 18+, szczyt aktywności: przede wszystkim weekendy i lato. Nie nocuje lub korzysta z oferty noclegowej schronisk młodzieżowych, hosteli, pól namiotowych, pokoi gościnnych oraz ekonomicznej oferty gastronomicznej (fast – food, pizzerie) oraz kawiarni, pubów i cukierni.

Kuracyjno – wypoczynkowy

Tradycje uzdrowiskowe w Gminie Głuchołazy (Głuchołazy, Pokrzywna, Jarnołtówek), walory wypoczynkowe, krajobrazowe i uzdrowiskowe Gór Opawskich powodują, że segment kuracyjno – wypoczynkowy posiada od wielu lat bardzo duży udział w skali całego Powiatu Nyskiego (po załamaniu na przełomie lat 80-tych i 90-tych). Rozwijająca się baza noclegowa, stwarza warunki do pobytów kuracyjno – wypoczynkowych. Chodzi tutaj w szczególności o komercyjne pobyty, gdzie Powiat Nyski jest wybierany jako docelowa destynacja w sposób świadomy i zamierzony. Wprawdzie Głuchołazy nie są konkurencyjne dla uzdrowisk Ziemi Kłodzkiej, jednak pobyt w Górach Opawskich wybiorą odbiorcy mniej zamożni oraz tacy, którym nie odpowiada hałaśliwa atmosfera znanych górskich kurortów. Ten segment ma duży potencjał rozwojowy – rośnie liczba turystów decydujących się na pobyty kuracyjno – wypoczynkowe i rehabilitacyjne, połączone z łagodną rekreacją (spacery na szlakach górskich, nordic walking).

Cechy segmentu: turysta indywidualny oraz pary, w wieku 45 – 50+, o dochodzie średnia krajowa i poniżej, ceniący kameralny wypoczynek i możliwość poprawy zdrowia i kondycji za rozsądną cenę, podróżujący z reguły własnym samochodem lub autobusem bezpośrednio do Głuchołaz, najchętniej pod koniec lata, wczesną jesienią lub na wiosnę (w pozostałych okresach popyt maleje, z wyjątkiem pobytów dofinansowanych przez NFZ). Korzystają z bazy noclegowej w ośrodkach rehabilitacyjno – wypoczynkowych, wypoczynkowych, wczasowych, szpitalach. Wśród turystów komercyjnych coraz częściej zdarzają się Niemcy. Oczekują pakietowej oferty (nocleg, wyżywienie, zabiegi rehabilitacyjne oraz oferta zwiedzania, imprez kulturalnych). Są to pobyty długookresowe (14- 21 dni w przypadku pobytów w ramach dofinansowania NFZ lub 3-7 dni dla pobytów komercyjnych). Chętnie korzystają z oferty kawiarni i cukierni. Zwiedzają inne miejsca Powiatu Nyskiego i wyjeżdżają do Czech (jeśli dysponują własnym transportem).

Kuracyjno – aktywny

W przypadku tego segmentu istotna jest wysoka aktywność i łączenie pobytu „dla zdrowia i urody" z korzystaniem z szlaków pieszych, rowerowych, urządzeń rekreacyjno – sportowych w bazie noclegowej lub poza nią. Jest to bardziej wymagający odbiorca, który wybiera ofertę obiektów, posiadających urządzenia fitness i gabinety odnowy biologicznej, baseny, saunę. Oczkuje również wyższego standardu obiektu noclegowego. Rozwijająca się baza noclegowa wyższej kategorii (OFR „Skowronek", Hotel „Carina", Pensjonat ORW „Złoty Potok", powstający kompleks przy Ośrodku „MAX", „Ziemowit") spełnia oczekiwania tego segmentu.

Inne cechy segmentu: najczęściej indywidualny lub pary, 2-5 grupy przyjaciół i / lub znajomych, pobyty 3-5 dniowe i weekendowe, najchętniej w atrakcyjnych pogodowo okresach od wiosny do jesieni, dochód – średnia krajowa i powyżej, wiek 35-40+, korzystający z wysokiej jakości oferty, oczekujący atrakcji kulturowych, rozrywkowych i sportowych, chętnie korzystający z gastronomii (zarówno w bazie noclegowej, jak i na zewnątrz)

Biznesowo – aktywny

Turysta biznesowy jest atrakcyjną grupą docelową, z uwagi na dochodowość tego segmentu (szczególnie pobyty motywacyjne, szkolenia i konferencje). W atrakcyjnych turystycznie destynacjach stanowi atrakcyjne „wypełnienie" niższych sezonów. W miastach polskich – jest często najistotniejszą grupą docelową dla hoteli (indywidualny turysta biznesowy – tak jest w przypadku Hotelu „Piast" w Nysie, Hotelu „Europejskiego"). Segment ten jest bardzo zróżnicowany wewnętrzne (w zależności od tego, kto podróżuje w celach biznesowych) i najbardziej podatny na zmiany w koniunkturze gospodarczej (kryzys gospodarczy spowodował w tym roku znaczący spadek w turystyce biznesowej). Zmiany jakościowe w obiektach Powiatu Nyskiego (kategoryzacja Hotelu „Europejskiego" na 4*, „Pałacu Frączków" na 3*) oraz rozbudowa i budowa nowych obiektów w Gminie Głuchołazy może zwiększyć udział turystyki biznesowej.

„Aktywność" tego segmentu związana jest nie tylko z jego mobilnością, ale i uzależnieniem od rozwoju biznesu w Powiecie Nyskim. Chodzi tu raczej o oczekiwania grupowych turystów biznesowych – uczestników szkoleń i pobytów motywacyjnych w zakresie oferty uzupełniającej (krajoznawczej i rekreacyjno – sportowej), która może poprawić konkurencyjność oferty obiektów Ziemi Nyskiej na rynku.

Cechy segmentu to: pobyty indywidualne w Nysie, grupowe – w obiektach na terenie Gminy Głuchołazy, Otmuchowa, Pakosławic (Pałac Frączków). Podróżują samochodami służbowymi lub prywatnymi (rzadziej wynajęty autokar). Aktywność całoroczna, zróżnicowane dochody. Indywidualny oczekuje wysokiego standardu usług noclegowych i gastronomicznych, za który skłonny jest zapłacić. Grupowy oczekuje wysoce atrakcyjnej oferty usług rekreacyjnych, sportowych (często oferty eventów ekstremalnych – wspinaczka, quady, paintball, spływy kajakowe, paralotnie).

Grupy docelowe o drugorzędnym znaczeniu, to:

- sentymentalny – niemiecki,
- sentymentalny – polski,
- miłośnik przyrody,
- wypoczynkowy – Eko,
- aktywny – kreatywny,
- kulturowo – pielgrzymkowy.

Wzajemne dopasowanie segmentów i wymienionych produktów turystycznych ma doprowadzić do stworzenia takich propozycji oferty turystycznej, które zrealizują założenie zawarte w cytowanym wyżej celu strategicznym: wyróżnią Ziemię Nyską. Opracowanie i wdrożenie programu markowych produktów turystycznych (również transgranicznych) powinno bezpośrednio przyczynić się do osiągnięcia następujących efektów:

- wydłużenie sezonu turystycznego, dzięki korzystaniu z zintegrowanych pakietów ofert dla markowych produktów turystycznych,
- wydłużenie trwania pobytów turystycznych, dzięki wzrostowi ich atrakcyjności w ramach poszczególnych produktów markowych,
- zwiększenie wykorzystania bazy noclegowej Powiatu Nyskiego, dzięki skłonieniu większej liczby turystów do korzystania z noclegów w ramach atrakcyjnych pakietów ofertowych, jak również w rezultacie prognozowanego wydłużenia trwania pobytów turystycznych,
- wzrost ruchu turystycznego w Powiecie Nyskim o 15% do 2014 roku,

W rozdziale poświęconym prezentacji założeń „Strategii" (rozdział I) podkreślano, że sukces w wdrażaniu programu markowych produktów turystycznych jest uzależniony od efektywnego włączenia się branży turystycznej w przygotowanie i wdrażanie markowych produktów turystycznych. Jest to tym bardziej istotne, że zgodnie z zapisem rozwinięcia celu strategicznego 1, kolejnymi etapami wdrażania programu markowych produktów turystycznych są:

- sieciowanie produktów turystycznych,
- komercjalizacja produktów w postaci ofert gotowych do wprowadzenia do kanałów dystrybucji,
- umieszczenie produktów w kanałach dystrybucji,
- promocja oferty skomercjalizowanego markowego produktu turystycznego w formule sieciowej.

2. Produkty priorytetowe dla Ziemi Nyskiej

Produkty priorytetowe dla Ziemi Nyskiej są filarami wspierającymi rozwój turystyki w Powiecie Nyskim. To flagowe produkty markowe, oparte na kluczowych zasobach turystycznych, które mają szansę zwiększyć atrakcyjność turystyczną Powiatu Nyskiego w skali makroregionu śląskiego i w skali kraju. Staranny dobór przedstawionych propozycji poprzedzony został badaniami ruchu turystycznego (wykonanymi w sezonie letnim), analizą potencjału turystycznego Ziemi Nyskiej, segmentacją rynku turystycznego (przedstawioną wyżej) wraz z oceną pojemności i ekonomiczności segmentów. Przeanalizowano również ofertę turystyczną wybranych konkurencyjnych destynacji turystycznych (przedstawiona została ona w Części I). Efektem tych prac jest kompozycja pięciu priorytetowych markowych produktów turystycznych, przedstawionych na schemacie (rysunek 49).

Rysunek 47: Koncepcja priorytetowych markowych produktów turystycznych Ziemi Nyskiej

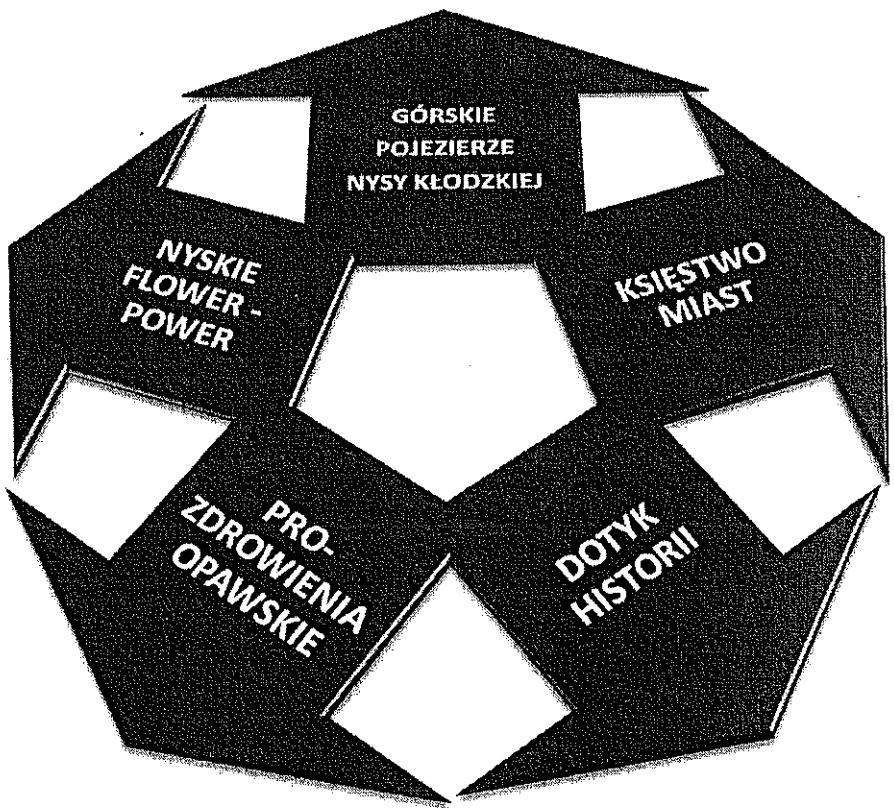

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne

Założenia prezentacji programu markowych produktów turystycznych Ziemi Nyskiej zawierają następujące stałe elementy:

- opis koncepcji produktu (nazwa, cechy, grupy docelowe, korzyści dla odbiorcy, czasokres oferty),
- na czym będzie oparty produkt,
- kto będzie odpowiedzialny za produkt,
- jak (podprodukty i komponenty),
- inspiracje do produktu,
- kiedy będzie realizowany produkt,
- kto odpowiada za wdrożenie,
- jakie są zalecane źródła finansowania

a) „Górskie Pojezierze Nysy Kłodzkiej"

Opis koncepcji produktu

„Górskie Pojezierze Nysy Kłodzkiej" to produkt markowy o dużej unikatowości. Powiat Nyski to jedyne takie miejsce w makroregionie śląskim – od Gór Izerskich po Beskid Śląski, gdzie góry łączą się z jeziorami, które stwarzają możliwości do rozwoju turystyki, gdzie można zobaczyć żaglówkę na tle pasm górskich, gdzie znad wody góry są na wyciągnięcie ręki. Piękne krajobrazy, spokój wieczora nad jeziorem, a jednocześnie aktywność, pasja ruch w kontakcie z naturą – to wyróżnia ten produkt. Do zaoferowania turyście mamy: leniwy wypoczynek nad Jeziorami Nysy Kłodzkiej, kontemplację przyrody w Otmuchowsko – Nyskim Obszarze Krajobrazu Chronionego i w Górach Opawskich, łagodną rekreację, czy też dynamiczność sportów wodnych i nie tylko. Produkt ten jest adresowany nie tylko do turysty wypoczywającego z rodziną latem i w długie weekendy. Również miłośnik przyrody, aktywny – kreatywny i wypoczynkowy – Eko znajdzie w nim swoją wymarzoną ofertę.

Na czym będzie oparty produkt

Unikalne i charakterystyczne połączenie jezior i gór, Jeziora: Nyskie, Otmuchowskie, Paczkowskie, Rzeki: Nysa Kłodzka i Biała Głuchołaska, zbiornik wodny w Pokrzywnej na Złotym Potoku, góry na wyciągnięcie ręki (również po stronie czeskiej).

Kto będzie odpowiedzialny za produkt

Powiat Nyski, Gminy Powiatu Nyskiego (Nysa, Otmuchów, Paczków, Głuchołazy, Łambinowice, Pakosławice), przedsiębiorcy turystyczni, LGD.

Jak (podprodukty i komponenty)

Oferty wypoczynku letniego nad jeziorami i rzekami w połączeniu z krajoznawstwem i rekreacją, produkty dla aktywnych: windsurferów, kajakarzy, żeglarzy, motorowodniaków, rowerem znad jezior w góry, maksymalne wykorzystanie dostępnej infrastruktury, wykonanie w procesie uzgodnień długoletniego powiatowego planu zagospodarowania turystycznego jezior i rzek wraz ze studium wykonalności, w oparciu o plany gminne („uaktywnienie" jezior pozwoli na rozszerzenie ruchu turystycznego poza sezon letni). Wymaga rozwoju infrastruktury i nakładów finansowych.

Inspiracje do produktu

Rozwój turystyki nad Jeziorem Czorsztyńskim (polska dobra inspiracja), wzorce austriackie – łączenie oferty „woda & góry".

Kiedy będzie realizowany produkt

Od 2010 roku w oparciu o szczegółowy plan wdrożenia, powstały w konsultacjach pomiędzy Powiatem Nyskim, Gminami i przedsiębiorcami turystycznymi.

Kto odpowiada za wdrożenie

Zespół koordynujący, złożony z przedstawicieli Powiatu i Gmin Powiatu Nyskiego i zainteresowanych przedsiębiorców turystycznych.

Jakie są zalecane źródła finansowania

RPO WO, WFOŚ, MOŚ, środki JST Powiatu Nyskiego, inwestorów turystycznych.

b) „Dotyk historii"

Opis koncepcji produktu

Ziemia Nyska słynie z bogatej i fascynującej historii. To średniowieczne kościoły, mury obronne z wieżami, niechlubne procesy czarownic, nowożytne fortyfikacje z czasów wojen prusko – austriackich, graniczne kamienie, tajemnice I i II wojny światowej, rekonstrukcje historyczne, muzea – w tym unikalne Muzeum Gazownictwa stwarza barwną i atrakcyjną kompozycję, która obejmuje obszar niemal całego Powiatu Nyskiego. Wydarzenia, imprezy, oferty interaktywnego zwiedzania, „żywa historia" Ziemi Nyskiej „Żywa historia", którą można zobaczyć, dotknąć, poczuć. Obejrzenie wystawy „Procesy czarownic" na długo pozostaje w pamięci. Produkt ten może mieć całoroczną wysoką aktywność, jeśli zostanie stworzona atrakcyjna oferta kalendarza imprez, obejmujących poszczególne Gminy, zaskakująca oryginalnością, której turysta nie znajdzie w innych miejscach. Zaciekawienie, zdziwienie, zaduma nad zawirowaniami historii, odkrywanie i pasja – takie emocje towarzyszą odbiorcy oferty tego produktu. To również kreatywność, pasja, obcowanie z wysoką kulturą, ale również bogactwo imprez masowych, żywiołowość, tajemniczość, magia średniowiecza, złoty blask. Odbiorcą tej oferty jest nie tylko segment kulturalno – aktywny, ale również rodzinny wypoczynkowo – aktywny, sentymentalny (niemiecki i polski), pielgrzymkowo – kulturowy, zdrowotno - aktywny. – brak powiązania z poprzednim zdaniem.

Na czym będzie oparty produkt

Przede wszystkim na bogactwie zabytków Ziemi Nyskiej i imprezach kulturalnych (Fortyfikacje Nyskie, Muzeum w Łambinowicach, Muzeum w Nysie, Muzeum w Paczkowie, poligony i pozostałości umocnień z II wojny światowej, fortyfikacje średniowieczne, historyczne tradycje górnictwa złota, tradycje uzdrowiskowe, Skarbiec Św. Jakuba, procesy czarownic).

Kto będzie odpowiedzialny za produkt

Powiat Nyski, Gminy Powiatu Nyskiego, instytucje kultury i sztuki, stowarzyszenia.

Jak (podprodukty i komponenty)

„Historia na wyciągnięcie ręki" instalacje i inscenizacje, lekcje „żywej historii" w Muzeum w Nysie, Muzeum w Łambinowicach i Paczkowie, inscenizacje i rekonstrukcje historyczne, „życie jak w pruskich koszarach", gry strategiczne, „Wyprawy Odkrywców" i Poszukiwaczy Skarbów Ziemi Nyskiej", płukanie złota, „zdobywanie Twierdzy Nysa", ślady czarownic nyskich – wybory miss czarownic Ziemi Nyskiej, czary Ziemi Nyskiej, złoto & magia – „złote" Głuchołazy i „złoty" skarbiec, interaktywne i multimedialne wydarzenia w muzeach, pozbawienie muzeów swoistej „sztywności" – większa dostępność (szczególnie w weekendy).

Inspiracje do produktu

„Dni Twierdzy Nysa", inspiracje zewnętrzne – Malbork, Biskupin, Stowarzyszenie „Bałtów", muzea Wrocławia, rosnący popyt na produkty turystyki kulturowej.

Kiedy będzie realizowany produkt

Start – 2010 rok w oparciu o szczegółowy plan wdrożenia

Kto odpowiada za wdrożenie

Powiat Nyski, jako inicjator.

Jakie są zalecane źródła finansowania

Powiat Nyski wraz z Gminami, UMWO, Ministerstwo Kultury, środki RPO, sponsorów.

c) „Księstwo miast"

Opis koncepcji produktu

Powiat Nyski to prawdziwe „Księstwo Miast" i „Miasta Księstwa" jednocześnie. To cztery miasta – Nysa, Głuchołazy, Otmuchów i Paczków, które pamiętają odległe Średniowiecze. Przypomina ono o sobie Bazyliką św. Jakuba w Nysie o monumentalnym dachu, pierścieniem murów miejskich w Paczkowie, ich pozostałością w Głuchołazach i Otmuchowie. Powiat Nyski to dawne Księstwo Nyskie Biskupów Wrocławskich, o czym przypomina bogactwo kościołów w Nysie, zwanej „Śląskim Rzymem". To również największa liczba kościołów na Opolszczyźnie (w tym kościołów średniowiecznych). Pałac i dwór biskupi w Nysie (przy dobrej pogodzie widać zamek w Javorníku, który również był siedzibą Biskupów Wrocławskich), malowniczy zamek w Otmuchowie, co krok to pałac. Szlaki i trasy turystyczne o znaczeniu ponadlokalnym i położenie „na szlakach" dopełniają istoty tego produktu. Niepowtarzalne cechy produktu, to: tajemniczość, klimat średniowiecznych miast, zatrzymanie w czasie. W przeciwieństwie do „Dotyku historii" to produkt spokojniejszy, skoncentrowany na kontemplowaniu historii, niespiesznym jej odkrywaniu, zadumie, zachwycie. Wczucie się w klimat miast Księstwa Nyskiego, poznawanie ich wielowiekowych sekretów. Odbiorcą tego produktu jest segment kulturalno – aktywny, sentymentalny (niemiecki i polski), pielgrzymkowo – kulturowy, zdrowotno – wypoczynkowy. Produkt ten charakteryzuje się całoroczną aktywnością, jakkolwiek szczególnie preferowane są ciepłe pory roku (od wiosny do jesieni)

Na czym będzie oparty produkt

Na zabytkowych układach urbanistycznych przestrzeni miejskich, wielowiekowej tradycji, wartościach krajoznawczych, tradycjach Księstwa Nyskiego Biskupów Wrocławskich, muzeach, miejskich trasach turystycznych (w Nysie, Głuchołazach, Otmuchowie i Paczkowie).

Kto będzie odpowiedzialny za produkt

Powiat Nyski, Gminy Powiatu Nyskiego, instytucje kultury, stowarzyszenia.

Jak (podprodukty i komponenty)

„Szlak średniowiecznych fortyfikacji i wież", „Śladami Biskupów Wrocławskich", „Życie w średniowiecznych miastach Ziemi Nyskiej", „Szlak czarownic", „Szlak św. Jakuba", „Szlak M. L. Merkert", „Szlak Eichendorffa".

Inspiracje do produktu

Tradycje („Śląski Rzym", „Polskie Carcassonne"), rosnący popyt na produkty turystyki kulturowej, przykłady niemieckich miast, które przygotowują atrakcyjną ofertę miejsko - kulturową.

Kiedy będzie realizowany produkt

Start – 2010 rok w oparciu o szczegółowy plan wdrożenia.

Kto odpowiada za wdrożenie

Powiat Nyski, Gmin Powiatu Nyskiego, stowarzyszenia.

Jakie są zalecane źródła finansowania

Powiat Nyski, Gminy Powiatu Nyskiego UMWO, MK, RPO WO.

d) „Pro-zdrowienia Opawskie", czyli kontynuacja i rozwinięcie produktu „Góry Opawskie. Kraina Zdrowia i Uśmiechu"

Opis koncepcji produktu

Jaka nazwa produktu, taki jest jego charakter. Góry Opawskie – kraina zdrowia: tradycje uzdrowiskowe, sięgające XIX wieku, leczenie metodą Kneippa i Priessnitza, ślady dawnej infrastruktury uzdrowiskowej z przełomu XIX i XX wieku, ożywczy i leczniczy klimat Gór Opawskich, walory wypoczynkowe Pojezierza Nysy Kłodzkiej. To rzeczywiście pobudza do uśmiechu i daje gwarancję zdrowia (z Głuchołaz pochodzi autorka projektu „Orderu Uśmiechu") . Cechy, na których oparty jest produkt: kuracyjność, radość, aktywność, spokój, klimatyczność. Korzystający z oferty uzyska zdrowie, dobrą kondycję, poprawi urodę, odpocznie w kontakcie z naturą, wyciszy się i „naładuje akumulatory" – również podczas aktywnej wyprawy w góry: pieszo lub na rowerze. Z oferty „zdrowia i uśmiechu" korzysta turysta zdrowotno – wypoczynkowy, zdrowotno – aktywny, przez cały rok. Produkt może być również atrakcyjny dla miłośnika przyrody, wypoczynkowego – Eko, aktywnego – kreatywnego. Wskazane jest rozwinięcie produktu na Gminy Otmuchów i Paczków.

Na czym będzie oparty produkt

Na tradycjach uzdrowiskowych Gminy Głuchołazy (Pokrzywna, Jarnołtówek, Głuchołazy), dawnych i nowoczesnych obiektach, gdzie można poprawić zdrowie i urodę, odpocząć, nabrać kondycji, wyciszyć się, rewitalizowanym parku zdrojowym. Niepodważalna jest rola klimatu Gór Opawskich. Wspomogą urządzenia rekreacyjno – sportowe, kąpieliska. Szlaki turystyczne będą stanowiły alternatywę dla aktywnych, a oferta wycieczek (również do Czech) – alternatywą dla ciekawych.

Kto będzie odpowiedzialny za produkt

Powiat Nyski, Gmina Głuchołazy, przedsiębiorcy turystyczni – obiekty noclegowe, gastronomiczne, oferenci usług rekreacyjno – sportowych (ewentualnie pozostałe dwie wymienione wyżej Gminy).

Jak (podprodukty i komponenty)

„Piękne Opawy" – pakiety dla urody, „Zdrowie dla Dwojga", „Oaza Opawska", „Zdrowie na wagę złota", „Złote pakiety", „Złoci medaliści aktywności".

Inspiracje do produktu

Uzdrowiska Ziemi Kłodzkiej, inspiracje pakietów uzdrowisk w Jeseníkach, inspiracja produktu „Góry Opawskie. Kraina Zdrowia i Uśmiechu" – którego kontynuacją i rozwinięciem będzie zaproponowany produkt.

Kiedy będzie realizowany produkt

Start – 2010. Produkt wymaga bardzo intensywnej współpracy i porozumienia, aby doprowadzić do skutecznego wdrożenia (zaprzestanej czasowo kontynuacji projektu „Góry Opawskie. Kraina Zdrowia i Uśmiechu").

Kto odpowiada za wdrożenie

Powiat Nyski wspólnie w Gminą Głuchołazy i przedsiębiorcami turystycznymi.

Jakie są zalecane źródła finansowania

RPO WO, POWT Polska – Czechy, środki własne inwestorów i samorządów lokalnych.

e) „Nyskie flower – power"

Opis koncepcji produktu

„Kwitnące Opolskie" widać w Powiecie Nyskim. Ziemia Nyska to prawdziwy „Kwiat Opolszczyzny" – nie tylko pod względem przewodzenia w turystyce. To niezwykle piękna kraina – piękne krajobrazy, zadbane (docelowo) Miasta, które witają turystów zielenią i kwiatami. Miejskie parki, zieleńce, najbardziej „zielone" Bory Niemodlińskie i Park Krajobrazowy Góry Opawskie, tradycje kwiaciarskie Chróściny Nyskiej. Rzadkie okazy kwiatów, ukwiecone ogrody. Powiat Nyski to jednak przede wszystkim „Lato Kwiatów" – impreza znana w całej Polsce. Ziemia Nyska Kwitnie więc przez cały rok. Cechy produktu: barwny, pachnący, fascynujący, zielony, przyjazny i otwarty – jak Powiat Nyski. Produkt ten jest dopełnieniem oferty produktowej w obszarze turystyka miejska, z elementami turystyki przyrodniczej, udziałem w wystawach i giełdach. Celem stworzenie produktu jest obudowanie wokół „Lata Kwiatów" prawdziwego „flower – Power" Ziemi Nyskiej, włączenie się w nurt „Opolskiego – Kwitnącego", zaprezentowanie Powiatu Nyskiego od zmysłowej i estetycznej strony. Odbiorcą tego produktu będzie zarówno miłośnik przyrody, turysta kulturowo – aktywny, jak również rodzinny – wypoczynkowo – aktywny, biznesowo – aktywny. Oferuje on doznania zmysłowe, kontakt z naturą... lub „kwiatowy interes", czyli pieniądze pachnące kwiatami. Produkt ten jest również adresowany w części do mieszkańców Powiatu Nyskiego – chodzi o włączenie do wspólnej aktywności na rzecz podnoszenia estetyki i walorów wizualnych miast i wsi Ziemi Nyskiej, a przez to również jej wizerunku. Podstawowa aktywność produktu pokrywa się z okresem wegetacji roślin, czyli obejmuje okres od wiosny do jesieni.

Na czym będzie oparty produkt

Na imprezie „Lato Kwiatów" w Otmuchowie, potencjale rolniczym Powiatu Nyskiego, szklarniach w Chróścinie Nyskiej, tradycjach ogrodniczych i sadowniczych, „Ogrodach Ziemi Nyskiej", idei „Opolskie – Kwitnące", fascynacją kwiatami i przyrodą.

Kto będzie odpowiedzialny za produkt

Powiat Nyski, Gminy Powiatu Nyskiego, ogrodnictwa, firmy sadownicze, firmy zajmujące się architekturą krajobrazu.

Jak (podprodukty i komponenty)

Targi ogrodnicze, impreza „Kwitnące pożegnanie lata", konkursy dla mieszkańców Powiatu Nyskiego, konkursy dla gmin, „Kwitnący Festiwal" – imprezy z Gminach Powiatu od wiosny do jesieni, warsztaty ogrodnicze, Muzeum Ogrodnictwa.

Inspiracje do produktu

„Lato Kwiatów", „Flower Festival" na Maderze.

Kiedy będzie realizowany produkt

Start – 2010 rok w oparciu o szczegółowy plan wdrożenia.

Kto odpowiada za wdrożenie

Powiat Nyski, Gmina Otmuchów, inne zainteresowane Gminy Powiatu Nyskiego.

Jakie są zalecane źródła finansowania

Powiat Nyski, Gminy Powiatu Nyskiego, UMWO, środki sponsorów i organizatorów (możliwość rozwinięcia, jak „Lato Kwiatów" o kontekst transgraniczny) .

3. Produkty uzupełniające Ziemi Nyskiej

a) „Wiatr, woda, atmosfera"

Opis koncepcji produktu

„Wiatr, woda i atmosfera" – na myśl o tym zestawieniu można wyobrazić sobie żaglówkę, motorówkę płynącą po jeziorach Pojezierza Nysy Kłodzkiej, wiatr nad wodą i w górach, skoncentrowaną aktywność, dynamiczną atmosferę Powiatu Nyskiego w weekend. Weekend na Ziemi Nyskiej może być super-aktywny z pasją, która obejmuje nie tylko aktywność fizyczną, ale również intelektualną, różne odcienie i nasycenia aktywności. Cechy produktu: RÓŻNORODNOŚĆ, skondensowanie, wypełnienie po brzegi różnorodnymi wrażeniami, swoisty „mix ofertowy" – wiele różnych wariantów oferty, w zależności od potrzeb, temperamentu... i portfela. Ważne jest to, że w weekend na Ziemi Nyskiej nikt się nie nudzi. Nikt – ponieważ jest on adresowany do prawie wszystkich segmentów, dla tych turystów, którzy nie mają czasu na długi wypoczynek, oczekują pakietu mocno nasyconego, maksymalnie na 2 intensywne dni. Ziemia Nyska może to zapewnić. Tutaj turysta ma zapewnioną oczekiwaną aktywność przez cały rok.

Na czym będzie oparty produkt

Na wszystkich możliwych do realizacji kombinacjach aktywności turystycznej: różnorodne potrzeby, różnorodne motywy, różnorodna oferta. Różnorodność to drugie imię tego produktu.

Kto będzie odpowiedzialny za produkt

Powiat Nyski, Gminy Powiatu Nyskiego, dostawcy wszystkich rodzajów usług turystycznych, instytucje kultury i sztuki, organizatorzy imprez i eventów, wypożyczalnie sprzętu, instruktorzy nauki pływania, nurkowania, surfowania, jazdy konnej, jazdy na nartach, sportów ekstremalnych.

Jak (podprodukty i komponenty)

Szczegółowe ustalenie zawartości pakietów jest uzależnione od podmiotów zainteresowanych stworzeniem tego produktu. Ważne jest, aby produkt ten bazował w pierwszej kolejności na obecnym potencjale i był dostępny w formule sieciowej.

Inspiracje do produktu

Rosnący udział turystyki weekendowej w rynku turystycznym, specyfika oferty Ziemi Nyskiej, jako całości – właśnie „na weekend", zmiany w zakresie modelu zachowań turystów, oczekujących szybkiego, krótkiego i intensywnego wypoczynku o różnym stopniu aktywności.

Kiedy będzie realizowany produkt

Od 2010 roku – porozumienie się zainteresowanych przedsiębiorców i przedstawicieli samorządu lokalnego.

Kto odpowiada za wdrożenie

Powiat Nyski – jako inicjator.

Jakie są zalecane źródła finansowania

W pierwszej fazie – organizacyjno – finansowe zaangażowanie samorządów lokalnych Powiatu Nyskiego.

b) „Ziemia Nyska – naturalnie!"

Opis koncepcji produktu

Rolniczy, ekologiczny charakter Powiatu Nyskiego. Obszary chronionego krajobrazu, gospodarstwa agroturystyczne, znane na Opolszczyźnie. Ekoturystyka, turystyka przyrodnicza, slow turyzm, zrównoważone korzystanie z dobrodziejstw przyrody, ochrona roślin i zwierząt, produkty naturalne, rekomendowane przez Lokalne Grupy Działania. „Ziemia Nyska – naturalnie!". Cechy produktu są związane z jego nazwą: ekologiczność, przyjazność, bezpieczeństwo. Adresowany jest do miłośników przyrody, wypoczynkowych – Eko, rodzinnych – wypoczynkowo – aktywnych. Produkt cechuje sezonowość – od wiosny do jesieni, z szczytem aktywności latem.

Na czym będzie oparty produkt

Na ofercie gospodarstw agroturystycznych, stworzonych produktów lokalnych, walorach przyrodniczych, ścieżkach dydaktycznych, możliwości „podpatrywania" przyrody.

Kto będzie odpowiedzialny za produkt

Powiat Nyski, Gminy Powiatu Nyskiego, gospodarstwa agroturystyczne, Zarząd Parku Krajobrazowego Góry Opawskie, Nadleśnictwo Prudnik, LGD, Stowarzyszenie Agroturystyczne Ziemi Nyskiej i Borów Niemodlińskich.

Jak (podprodukty i komponenty)

„Weekend ekologiczny", „Naturalnie z Ziemi Nyskiej", Ekomuzeum, Nyski Szlak Kulinarny, „Po śladach przyrody".

Inspiracje do produktu

Inspiracje LGD Wrzosowa Kraina i LGD Bory Dolnośląskie.

Kiedy będzie realizowany produkt

Od 2010 roku.

Kto odpowiada za wdrożenie

Powiat Nyski, LGD, Stowarzyszanie Agroturystyczne Ziemi Nyskiej i Borów Niemodlińskich, Zarząd OPK.

Jakie są zalecane źródła finansowania

WPROW, PO WT, WFOŚ.

X. Koncepcja transgranicznego produktu turystycznego pogranicza nysko – jesenickiego

1. Markowe produkty transgraniczne

a) „Góry bez granic"

Opis koncepcji produktu

„Góry bez granic" łączy Góry Opawskie – Jeseníki, Góry Rychlebskie – Góry Złote. Góry nie dzielą obszaru nysko – jesenickiego – wprost przeciwnie: łączą go w jeden wspólny subregion transgraniczny. Biskupia Kopa i Pradziad, górnictwo złota w Górach Opawskich i Jeseníkach. Zimą – na narty do jesenickich ośrodków narciarskich, latem – w przeciwnym kierunku: z województwa ołomunieckiego przez Jeseníki Góry Opawskie nad jeziora Pojezierza Nysy Kłodzkiej. Tu chodzi o to, aby turystę zaskakiwać i zachwycać. Niewielu wie, że zamiast jechać w zimie w tłoczne Karkonosze, może przyjechać do Powiatu Nyskiego i nocując w Głuchołazach, Pokrzywnej i Jarnołtówku szaleć na oddalonych o kilkanaście kilometrów doskonale zaśnieżonych trasach narciarskich. Bezpiecznie – z zakupionym w pakiecie przy rezerwacji pobytu skipasem i gwarancją dowiezienia ski busem w wybrane miejsce. Latem – na odwrót: Jeseníki ściągać do siebie turystów perspektywą wypoczynku nad wodą „na wyciągnięcia ręki": mieszkaj w Jesenikach – odpoczywaj na Pojezierzu Nysy Kłodzkiej.

Na czym będzie oparty produkt

Na istniejącej infrastrukturze: obiekty noclegowe i gastronomiczne pogranicza nysko – jesenickiego, urządzenia do uprawiania narciarstwa – wyciągi oraz trasy narciarskie (zjazdowe, biegowe i snowboardowe) w Jeseníkach, współpracy pomiędzy turystycznymi przedsiębiorcami ze strony polskiej i czeskiej – zakupy skipasów, dowożenie skibusami, zakup pobytu w Jesenikach z ofertą nad Jeziorem Nyskim i Jeziorem Otmuchowskim.

Kto będzie odpowiedzialny za produkt

Powiat Nyski, Jesenicka Rozwojowa, urzędy miast i gmin Powiatu Nyskiego i Jesenickiego, organizacje (np. PTTK i odpowiednie po stronie czeskiej, zajmujące się krajoznawstwem).

Jak (podprodukty i komponenty)

„Ziemia Nyska ze skipasem", „NySKI & JesenicSKI", „GórSKI krajobraz".

Inspiracje do produktu

Czeska i saksońska Szwajcaria (Česká Švajcarska/Sächsische Schweiz) , Alzacja, Tyrol – regiony na granicy – bez granic, w Polsce – rozwiązania zastosowane na pograniczu polsko – białoruskim.

Kiedy będzie realizowany produkt

Od 2010 roku – pierwszym etapem powinna wzajemne uzgodnienia polsko – czeskie i uzgodnienie szczegółowego planu działania.

Kto odpowiada za wdrożenie

Powiat Nyski, Jesenicka Rozwojowa, Stowarzyszenie Ruchu Turystycznego Jeseniki, urzędy miast i gmin Powiatu Nyskiego i Jesenickiego.

Jakie są zalecane źródła finansowania

POWT Polska - Czechy, LGD, jst, firmy sportowe (sponsorzy).

b) „Bezgranicznie kochamy rowerzystów"

Opis koncepcji produktu

„Bezgranicznie kochamy rowerzystów" to specyficzna gra słów. Po raz kolejny podkreśla, że pogranicze nysko – jesenickie to właśnie obszar bezgraniczny. Ideą główną produktu jest pokazanie rowerzyście, że pomiędzy Ziemią Nyską a Jesenicką nie ma barier i granic dla rowerzystów. Dlatego, że ich kochamy – bezgranicznie. Turysta podróżujący rowerem ma do dyspozycji doskonale oznakowane trasy rowerowe, które łączą się z szlakami krajoznawczymi. Można więc podróżować np. „Szlakiem czarownic", albo „Szlakiem zabytków architektury sakralnej". Zmęczony odpocznie na „małej architekturze" szlaków, a w wolnej chwili będzie mógł poczytać w wyczerpujących polsko – czeskich wydawnictwach, co jeszcze warto zobaczyć, którą trasą pojechać. Głodny znajdzie drogę do restauracji polskich i czeskich, gdzie bez obawy zostawi rower na parkingu. Jak widać, rowerzysta jest na pograniczu nysko – jesenickim naprawdę kochany. Produkt nasz cechuje dostępność, otwartość, silne emocje i adrenalina, przyjazność, nieograniczoność, a adresowany jest do szukających nowych wyzwań i wrażeń miłośników dwóch kółek – segmentu aktywnego – kreatywnego, aktywno – wypoczynkowego, rodzinnego aktywno – wypoczynkowego.

Na czym będzie oparty produkt

Na istniejących już trasach rowerowych, krajoznawczych szlakach transgranicznych, możliwych do zwiedzania na rowerze, obiektach noclegowych, gastronomicznych po obu stronach – polskiej i czeskiej. Na możliwości włączenia i poszerzenia o ofertę krajoznawczą innych miejsc pogranicza.

Kto będzie odpowiedzialny za produkt

Powiat Nyski, Jesenicka Rozwojowa, urzędy miast i gmin Powiatu Nyskiego i Jesenickiego, organizacje (np. PTTK i odpowiednie po stronie czeskiej, zajmujące się krajoznawstwem).

Jak (podprodukty i komponenty)

Wspólny produkt turystyczny nysko-jesenicki, połączenie turystycznych szlaków rowerowych, punkty obsługi rowerzysty. Produkt wymaga zaangażowania inwestycyjnego – stworzenia brakującej „małej architektury turystycznej na szlakach", czyli zagospodarowania szlaków stosownie do potrzeb i wymagań współczesnego turysty.

Inspiracje do produktu

Rozwój turystyki rowerowej w Europie, inspiracja górskich szlaków Gór Rychlebskich i Złotych, które są realizowane na terenie Euroregionu Glacensis (trasa transgraniczna z Lądka do Javorníka), – Bieszczady z paneuropejskim szlakiem rowerowym.

Kiedy będzie realizowany produkt

Od 2010 roku – pierwszym etapem powinna być szczegółowa inwentaryzacja szlaków, wzajemne uzgodnienia polsko – czeskie i uzgodnienie szczegółowego planu działania.

Kto odpowiada za wdrożenie

Powiat Nyski, Jesenicka Rozwojowa, Stowarzyszenie Ruchu Turystycznego Jeseniki, urzędy miast i gmin Powiatu Nyskiego i Jesenickiego.

Jakie są zalecane źródła finansowania

POWT Polska - Czechy, LGD, władze samorządowe, firmy sportowe (sponsorzy).

c) „Sacrum i uduchowienie"

Opis koncepcji produktu

„Sacrum i uduchowienie" to klimat zabytkowych kościołów na pograniczu nysko – jesenickim, z których najbardziej znany i górujący w panoramie Powiatu Nyskiego jest Bazylika św. Jakuba w Nyskie. To również barokowe kościoły czasów kontrreformacji, kult maryjny w Zlatych Horach, na Szwedzkiej Górce. To wreszcie pierwsza błogosławioną Opolszczyzny – bł. Maria Luiza Merkert. Dlatego „sacrum i uduchowienie" – tu można zwiedzać i odkrywać bogactwo architektury sakralnej po obu stronach, szlakiem „zabytków architektury sakralnej pogranicza nysko – jesenickiego", poznać niezwykłą granicę św. Jana i zobaczyć krzyże pokutne lub wybrać się na pielgrzymkę śladami bł. Marii Merkert, włączyć się w „Szlak św. Jakuba" i podróżować nim po Ziemi Nyskiej. Możliwości jest wiele, a ich wspólne cechy to: nieziemskość, tajemnica, zapach starych kościołów, kadzidła, właśnie uduchowienie i odnowa. To oferta dla turysty pielgrzymkowo – kulturalnego, ale również sentymentalnego – niemieckiego i przedstawicieli każdego segmentu, którzy poszukują i potrzebują kontemplacji, chcą się modlić, wyciszyć, a jednocześnie poznać historię nierozerwalnie związanej z dziejami Kościoła Ziemi Nyskiej. Mogą oni skorzystać z oferty prowadzonych przez parafie noclegów (np. Dom Formacyjny w Nysie).

Na czym będzie oparty produkt

Na koncepcji zainicjowanej w projekcie „Szlakiem zabytków sakralnych" pogranicza nysko – jesenickiego, na bogactwie zabytków sakralnych (architektury ruchomej i nieruchomej), „Szlaku św. Jakuba", znanych w Polsce i w Czechach miejscach kultu, „Szlaku Marii Luizy Merkert" i jej relikwiach w Bazylice św. Jakuba oraz „Nyskiej Drodze św. Jakuba".

Kto będzie odpowiedzialny za produkt

Powiat Nyski, Gminy Powiatu Nyskiego, Gminy Jeseníków, Instytucje Kościelne, związki wyznaniowe.

Jak (podprodukty i komponenty)

„Duchowy weekend", „Śladami Marii Luizy Merkert", „Ołtarze pogranicza", „Nie – do – zobaczenia" (oferta zwiedzania, łącząca obiekty, zwykle o ograniczonej dostępności).

Inspiracje do produktu

Rzym i włoskie miasta, Santiago de Compostella, projekt „Szlakiem zabytków architektury sakralnej pogranicza nysko – jesenickiego".

Kiedy będzie realizowany produkt

Od 2010 roku w oparciu o szczegółowy plan i uzgodnienia pomiędzy samorządami lokalnymi a Instytucjami Kościelnymi po stronie polskiej i czeskiej.

Kto odpowiada za wdrożenie

Powiat Nyski, Kościół, zainteresowane Gminy polskie i czeskie. Jesenícka Rozwojova, Stowarzyszenie Ruchu Turystycznego Jeseniki.

Jakie są zalecane źródła finansowania

Ministerstwo Kultury, POWT Polska - Czechy

XI. Wdrażanie i monitorowanie realizacji „Strategii"

1. System wdrażania „Strategii"

Dla wdrożenia „Strategii rozwoju turystycznego pogranicza nysko – jesenickiego na obszarze Powiatu Nyskiego" niezbędne jest zaangażowania czynnika ludzkiego, finansowego i technicznego. Aby móc realizować strategię i monitorować postępy realizacyjnie, wskazane jest założenie wielopoziomowej struktury. Ze względu na to, że „Strategia" obejmuje swoim zasięgiem obszar Powiatu Nyskiego i dziewięciu Gmin Powiatu Nyskiego, ma ona charakter dokumentu programowego, skierowanego do wielu jednostek realizacyjnych. „Strategia" została zainicjowana i opracowana przez Zarząd Powiatu Nyskiego, jednocześnie dotyczy poszczególnych Gmin, które prowadzą niezależną politykę w obszarze m.in. turystyki. Działania Gmin przekładają się jednak na stan turystyki w Powiecie Nyskim, jako wyodrębnionemu administracyjnie obszarowi. Wskazane jest, aby w realizację „Strategii" zaangażowali się:

- przedstawiciele władz Powiatu Nyskiego i Gmin Powiatu Nyskiego,
- przedstawiciele wydziałów merytorycznych Urzędów Miejskich i Gminnych Powiatu Nyskiego, pracujący przy konkretnych programach operacyjnych i konsultujący monitoring obszarów problemowych w obszarze swoich kompetencji i wiedzy,
- przedstawiciele samorządowych jednostek organizacyjnych (jak w punkcie poprzednim) – np. ośrodki sportu i rekreacji, kultury Gmin Powiatu Nyskiego,
- przedstawiciele jednostek edukacyjnych, kulturalnych i społecznych (jak w punkcie poprzednim)
- przedstawiciele branży turystycznej,
- przedstawiciele organizacji pozarządowych otoczenia JST, społecznego i gospodarczego,
- partnerzy czescy Powiatu Nyskiego i Gmin Powiatu Nyskiego (jednostki samorządowe, organizacje, wskazani przedstawiciele branży turystycznej po stronie czeskiej),
- szkoły i uczelnie, kształcące w zakresie turystyki i rekreacji,
- inne podmioty zainteresowane rozwojem turystyki w Powiecie Nyskim (np., firmy szkoleniowe, doradcze, których profilem działalności jest turystyka),
- Opolska Regionalna Organizacja Turystyczna (OROT), jako partner merytoryczny wspierający Powiat Nyski w realizacji „Strategii".

Dlatego proponuje się wyodrębnienie następujących poziomów, odpowiedzialnych w różnym zakresie za realizację i monitorowanie niniejszej „Strategii":

- **Rada Powiatu Nyskiego** – zatwierdzenie dokumentu, wprowadzenie zmian w formie uchwały,
- **Zarząd Powiatu Nyskiego** – jako inicjator powstania „Strategii" będzie odpowiedzialny bezpośrednio za inicjowanie, realizację i monitoring działań przyczyniających się bezpośrednio do realizacji celów, zapisanych w tym programie, za nadzorowanie właściwych komórek Starostwa Powiatowego w Nysie – bezpośredniego operatora wdrażania „Strategii", zaproszenie i powołanie „Rady Turystycznej przy Staroście Nyskim" TourWorking, jak również za zaproszenie do współpracy władz Gmin Powiatu Nyskiego w ramach Komitetu Sterującego,
- **„Komitet Sterujący"** – powinien pełnić funkcje konsultacyjne w zakresie decyzji strategicznych, dotyczących realizacji zapisów „Strategii" na terenie konkretnych Gmin Powiatu Nyskiego, dlatego w skład Komitetu powinni wejść reprezentatywni przedstawiciele tych jednostek – organów wykonawczych lub/i organów decyzyjnych, służb podlegających administracji rządowej (np. RZGW), Komendant KPP, Nadleśniczy Nadleśnictwa Prudnik: szefowie wymienionych jednostek powinni podejmować bezpośrednio decyzje i opiniować propozycje zgłaszane przez „Radę Turystyczną przy Staroście Nyskim" TourWorking,

- **„Rada Turystyczna przy Staroście Nyskim" TourWorking** - jej zadania zostały opisane w rozdziale IX – byłby to zespół merytoryczny, opiniująco – doradczy, współpracujący z Starostwem Powiatowym w Nysie – bezpośrednim operatorem „Strategii",
- **Operator „Strategii"** – Starostwo Powiatowe w Nysie, jako urząd Powiatu Nyskiego byłby bezpośrednim operatorem, realizowałby „Strategię", jako zatwierdzony Uchwałą Rady Powiatu oficjalny strategiczny dokument programowy, wykonywałby zarządzenia realizacyjne Zarządu Powiatu Nyskiego, ustalenia „Komitetu Sterującego" – przekazane do realizacji na mocy decyzji Zarządu Powiatu Nyskiego, koordynowałby prace „Rady Turystycznej przy Staroście Nyskim", „ TourWorking", oraz wdrażanie produktu turystycznego. Operator odpowiedzialny jest również za aktualizację „Strategii", weryfikację adekwatności zapisów względem zmian w otoczeniu (jest to tym bardziej uzasadnione, że okres realizacji „Strategii" obejmuje jedenaście lat). W przypadku wdrażania ponadgminnych programów strategicznych dla turystyki rolę operatora pełni często właściwy ROT lub LOT. Ponieważ przewidziane jest utworzenie branżowej Lokalnej Organizacji Turystycznej, po jej zawiązaniu organizacja ta pełniłaby rolę wspierającą we wdrażaniu i monitorowaniu, szczególnie w odniesieniu do produktu turystycznego. Z czasem (w zależności od siły tej organizacji) mogłaby się ona stać współ-operatorem „Strategii".

Postać zaprezentowanej struktury podkreśla, że wartością „Strategii rozwoju turystycznego pogranicza nysko – jesenickiego na obszarze Powiatu Nyskiego" jest jej „wielopoziomowa instytucjonalizacja", czyli stworzenie trwałej podstawy organizacyjnej i finansowej dla sprawnej i efektywnej realizacji. System monitoringu i kontroli powinien umożliwiać bieżącą ocenę aktualności przyjętych założeń strategicznych, rejestrowanie postępów w realizacji przyjętych celów i zadań operacyjnych, rejestrowanie paramentów i uwarunkowań rozwoju np. dopasowywanie do ogłaszanych w planie rocznym konkursów w RPO, PO KL, POWT Polska – Czechy i innych programów na poziomie centralnym i regionalnym). System ten powinien umożliwiać podmiotową, przedmiotową i instytucjonalną ocenę realizacji „Strategii" w czterech następujących obszarach (rysunek 49).

Rysunek 48: System wdrażania „Strategii rozwoju turystycznego pogranicza nysko – jesenickiego na obszarze Powiatu Nyskiego"

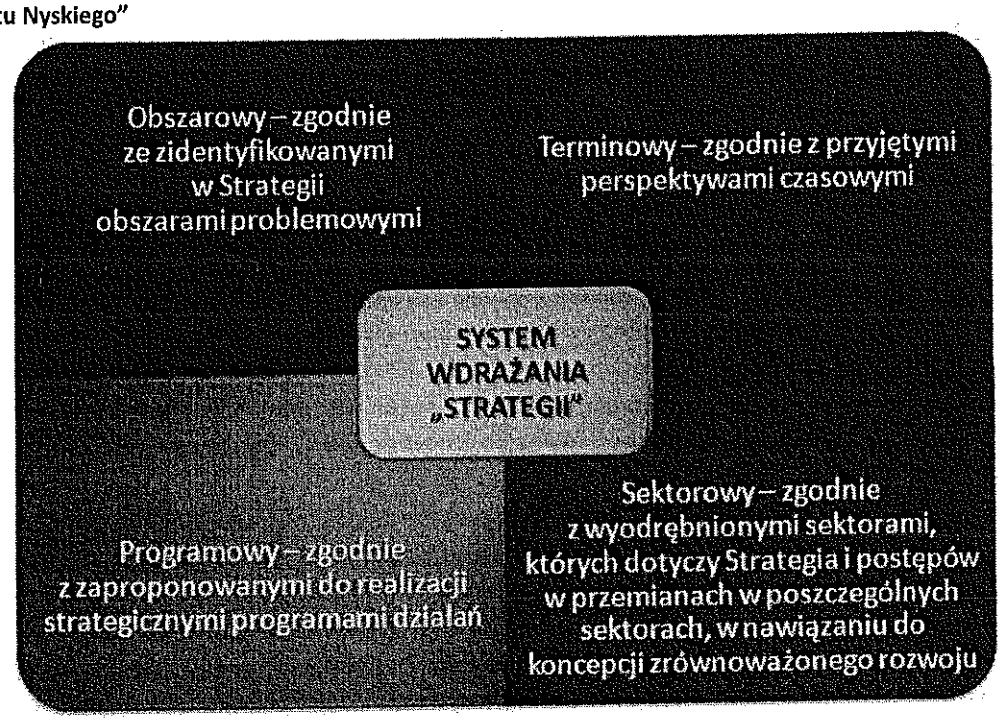

Źródło: Opracowani własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne

Pod względem obszarowym proces wdrażania „Strategii" odnosi się do pięciu zidentyfikowanych celów strategicznych. Dotyczą one pięciu kluczowych obszarów dla rozwoju turystyki w Powiecie Nyskim (tworzenia produktu turystycznego, współpracy partnerskiej na obszarze Powiatu Nyskiego, współpracy transgranicznej, stymulowania i kierunkowania rozwoju infrastruktury turystycznej i budowania kadr dla turystyki). Obszary te zostały opisane za pomocą struktury właściwych celów, a zaproponowane programy operacyjne dla niniejszej „Strategii" odnoszą się do realizacji pod względem programowym. Założenia harmonogramu wdrażania przedstawiona została w dalszej części rozdziału. Wdrażanie pod względem sektorowym dotyczy funkcjonowania podmiotów bazy noclegowej, gastronomicznej, rekreacyjno – sportowej, pośredników, organizatorów, firm transportowych, z uwzględnieniem ich specyfiki i potrzeb w zakresie włączenia w realizację „Strategii".

Uwagi dotyczące systemu realizacji i monitoringu wartością „Strategii rozwoju turystycznego pogranicza nysko – jeseníckiego na obszarze Powiatu Nyskiego":

- „Strategia" będzie oficjalnym programem rozwoju turystyki o charakterze ponadlokalnym, na terenie Powiatu Nyskiego,
- ponadgminny charakter programu – obejmowanie zasięgiem dziesięciu jednostek samorządowych (łącznie z Powiatem Nyskim) wymaga rozbudowanego systemu realizacji i monitoringu,
- warunkiem koniecznym powodzenia we wdrażaniu „Strategii" jest zaproszenie do współrealizacji branży turystycznej Powiatu Nyskiego,
- wskazane jest również zaproszenie instytucji i organizacji szczebla regionalnego, co jednocześnie będzie stanowić element lobbingu na rzecz rozwoju turystyki w Powiecie Nyskim i jego Gminach oraz pomoże w pozyskaniu akceptacji dla zaplanowanych działań (w tym uzasadni sięganie do środki UE),
- transgraniczny charakter programu wskazuje również na potrzebę zaproszenie do realizacji zadań dotyczących rozwoju turystyki na pograniczu nysko – jeseníckim właściwych instytucji, organizacji i branży turystycznej po stronie czeskiej,
- dla „Strategii" wskazane zostaną wskaźniki dotyczące produktu rezultatu i oddziaływania, które pozwolą na stwierdzenie, czy wdrażanie programu zapewni wymierne efekty dla rozwoju turystyki w Powiecie Nyskim (opisane w następnym punkcie),
- monitorowanie wdrażania „Strategii" wymaga bieżącej analizy rynku turystycznego, szczególnie w zakresie zmiany popytu (wielkości i struktury) – badania ruchu turystycznego.

2. Proponowane wskaźniki realizacyjne

Długi czasokres „Strategii" (lata 2010 – 2020) wymaga określenie narzędzi monitoringu. Badania i analizy wykonane na potrzeby niniejszego programu w Części I wskazują na stan na moment t_0 – stan przed przystąpieniem do realizacji „Strategii" (informacja ilościowa i jakościowa). Zaproponowane wskaźniki realizacyjne mają pomóc w mierzeniu efektów „Strategii". Są to wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania:

- Wskaźniki produktu – dotyczą wyznaczonych dla „Strategii" celów strategicznych i wskazują na zmiany ilościowe, jakie powstaną w wyniku realizacji tych celów i zadań,
- Wskaźniki rezultatu - odnoszą się bezpośrednio do efektów działań, podjętych w ramach realizacji zapisów „Strategii", w odniesieniu do każdego z celów strategicznych, w perspektywie krótkookresowej i mogą mieć charakter ilościowy i jakościowy,
- Wskaźniki oddziaływania – wskazują na długotrwałe skutki realizacji „Strategii"(dotyczą pespektywy długookresowej) i mogą mieć zarówno charakter ilościowy, jak i jakościowy.

Poniżej przedstawione zostały wskaźniki dla zidentyfikowanych w „Strategii" celów.

Tabela 21: Wskaźniki produktu dla „Strategii"

Cele strategiczne	Wskaźniki produktu dla celu
Cel 1: „Produkty turystyczne szansą na wyróżnienie Powiatu Nyskiego"	• liczba stworzonych markowych produktów turystycznych • liczba wdrożonych produktów markowych, • liczba podmiotów zaangażowanych w sieciowanie produktu turystycznego, • liczba skomercjalizowanych produktów sieciowych w systemie sprzedaży, • liczba innowacji w zakresie produktu turystycznego
Cel 2: „Partnerstwo dla turystyki"	• liczba przedsiębiorców zrzeszonych w branżowej Lokalnej Organizacji Turystycznej, • liczba wypracowanych projektów aplikujących o środki UE, • liczba pozyskanych nowych inwestorów turystycznych, • liczba obecnie funkcjonujących inwestorów, którzy uzyskali wsparcie od samorządów lokalnych Ziemi Nyskiej, • liczba nowo powstałych przedsiębiorstw turystycznych w Powiecie Nyskim • liczba skutecznych działań podejmowanych przez branżowy LOT w zakresie rozwoju i wsparcia turystyki, • liczba produktów wdrażanych i zarządzanych przez branżowy LOT
Cel 3: „Pokonywanie granic z turystyką"	• liczba transgranicznych projektów informacyjnych i promocyjnych, • liczba opracowanych produktów transgranicznych, • liczba wdrożonych produktów transgranicznych, • liczba narzędzi służących transgranicznej informacji turystycznej, • liczba skomercjalizowanych produktów transgranicznych w systemie sprzedaży, • liczba inicjatyw w zakresie pokonywania barier, • liczba współpracujących przedsiębiorców turystycznych,
Cel 4: „Komfortowo, bezpiecznie, o wysokim standardzie"	• liczba kilometrów poprawionych / zbudowanych dróg, • liczba powstałych nowych obiektów rekreacyjno – sportowych w Gminach, • liczba zmodernizowanych obiektów rekreacyjno – sportowych w Gminach, • liczba inwestycji wokół zbiorników wodnych, • liczba zrewitalizowanych obiektów zabytkowych, • liczba szlaków turystycznych i atrakcji (nowo powstałych i zmodernizowanych) • liczba skutecznych inicjatyw na rzecz pozyskania inwestorów w bazie hotelowej i gastronomicznej, • liczba skutecznych inicjatyw w zakresie lobbowania interesów turystycznych Powiatu Nyskiego na wyższych szczeblach, • liczba uzgodnień międzygminnych i powiatowych na rzecz rozwoju turystyki
Cel 5: „Turystyka wysokiej jakości"	• liczba inicjatyw na rzecz edukacji turystycznej społeczności lokalnych, • liczba inicjatyw szkoleniowych wśród samorządowo lokalnych Powiatu Nyskiego, • liczba inicjatyw szkoleniowych dla branży turystycznej, • liczba przedsiębiorstw turystycznych biorących udział w programach podnoszonych kwalifikacje, zainicjowanych w ramach realizacji „Strategii", • liczba przeszkolonej kadry, • liczba nowych miejsc pracy w turystce, • liczba podmiotów współpracujących na rzecz podniesienia jakości kadr i wzrostu zatrudnienia w turystyce

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne

Tabela 22: Wskaźniki rezultatu dla „Strategii"

Cele strategiczne	Wskaźniki rezultatu dla celu
Cel 1: „Produkty turystyczne szansą na wyróżnienie Powiatu Nyskiego"	• wzrost liczby turystów w Powiecie Nyskim, dzięki wdrożeniu oferty produktów turystycznych (na podstawie danych dot. chłonności i pojemności turystycznej); • wzrost liczby turystów korzystających z poszczególnych kategorii produktów turystycznych, • wzrost liczby współpracujących między sobą podmiotów turystycznych, • wzrost satysfakcji turystów z oferty produktowej Powiatu Nyskiego, • wzrost wykorzystania obiektów bazy noclegowej, • wzrost bezpieczeństwa turystów w wyniku wdrożenia sieciowego produktu turystycznego • wzrost innowacyjności przedsiębiorstw turystycznych
Cel 2: „Partnerstwo dla turystyki"	• wzrost liczby przedsiębiorców zaangażowanych w rozwój turystyki na poziomie gminnym i powiatowym, • wzrost liczby wniosków złożonych na projekty turystyczne, • wzrost pozyskanych środków na rozwój turystyki, • wzrost liczby skutecznie przeprowadzanych działań w zakresie współpracy partnerskiej, • wzrost liczby opracowanych wspólnie i wdrożonych produktów turystycznych,
Cel 3: „Pokonywanie granic z turystyką"	• wzrost liczby turystów korzystających z transgranicznej informacji turystycznej, • wzrost turystów decydujących się na skorzystanie z sieciowego produktu transgranicznego, • wzrost współpracujących ze sobą przedsiębiorstw pogranicza nysko – jesenickiego, • wzrost liczby inicjatyw na rzecz społeczności lokalnych
Cel 4: „Komfortowo, bezpiecznie, o wysokim standardzie"	• wzrost liczby inwestycji turystycznych w Powiecie Nyskim, • wzrost liczby obiektów noclegowych i gastronomicznych, • wzrost standardu bazy turystycznej, • wzrost jakości i dostępności szlaków turystycznych, • wzrost dostępności atrakcji turystycznych, • wzrost dostępności komunikacyjnej • wzrost bezpieczeństwa turystów przebywających na terenie Powiatu Nyskiego,
Cel 5: „Turystyka wysokiej jakości"	• wzrost liczby wykwalifikowanej kadry turystycznej w Powiecie Nyskim, • wzrost jakości obsługi turystów przez podmioty zaangażowane w obsługę ruchu turystycznego, • wzrost liczby zadowolonych z jakości obsługi turystów,

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne

Tabela 23: Wskaźniki oddziaływania dla „Strategii"

Cele strategiczne	Wskaźniki oddziaływania dla celu
Cel 1: „Produkty turystyczne szansą na wyróżnienie Powiatu Nyskiego"	• wzrost dochodów z turystyki w gminach Powiatu Nyskiego, • wzrost dochodów przedsiębiorców turystycznych, • wzrost inwestycji w innowacje w zakresie produktu turystycznego, • wydłużenie sezonu turystycznego, • wydłużenie czasu trwania pobytów turystycznych
Cel 2: „Partnerstwo dla turystyki"	• wzrost i rozwój przedsiębiorstw turystycznych w Powiecie Nyskim • wzrost efektywności ekonomicznej branży turystycznej, • wzrost wzajemnego porozumienia pomiędzy przedsiębiorstwami turystycznymi a administracją samorządową, • wzrost skuteczności w partnerskim rozwoju ruchu turystycznego, • wzrost liczby przedsiębiorców turystycznych w Powiecie Nyskim,
Cel 3: „Pokonywanie granic z turystyką"	• intensyfikacja rozwoju turystyki na pograniczu nysko o jesienickim, • wzrost znaczenia turystyki w rozwoju transgranicznym, • wzrost zaufania i porozumienia pomiędzy partnerami polskimi i czeskimi, • wzrost integracji społeczności lokalnej
Cel 4: „Komfortowo, bezpiecznie, o wysokim standardzie"	• wzrost atrakcyjności turystycznej Powiatu Nyskiego, dzięki nowo powstałej i zmodernizowanej infrastrukturze turystycznej, • wzrost zadowolenia turystów z standardu i bezpieczeństwa, • wzrost ruchu turystycznego w Powiecie Nyskim, • wzrost znaczenia turystyki w gospodarce Gmin Powiatu Nyskiego
Cel 5: „Turystyka wysokiej jakości"	• wzrost znaczenia turystyki, jako sektora istotnego dla gospodarki Powiatu Nyskiego, • wzrost wielkości zatrudnienia w turystyce, • wzrost profesjonalizmu przedsiębiorców turystycznych w zaspokajaniu potrzeb turystów

Źródło: Opracowanie własne 2ba szkolenia i doradztwo strategiczne

3. Główne źródła finansowania „Strategii"

Istotnym zagadnieniem jest wskazanie źródeł finansowania i wsparcia kapitałowego realizacji „Strategii". Wskazać można na cztery grupy źródeł finansowania:

- środki własne Powiatu Nyskiego,
- środki własne Gmin Powiatu Nyskiego, w zakresie zadań realizowanych na terenie konkretnej Gminy,
- środki zewnętrzne krajowe oraz pochodzące z aktualnie dostępnych programów współfinansowanych przez UE,
- środki inwestorów turystycznych.

Najkorzystniejszym rozwiązaniem jest sfinansowanie zaproponowanych w „Strategii" zadań ze środków zewnętrznych, przede wszystkim z dostępnych programów współfinansowanych ze środków UE. Rozważyć należy również modele mieszane, w tym partnerstwo publiczno – prywatne i pozyskiwanie środków sponsorskich (np. firm produkujących sprzęt sportowy w rozwój infrastruktury na szlakach rowerowych). Przy planowaniu źródeł finansowania „Strategii" uwzględnić należy bariery i ograniczenia:

- trudności w finansowaniu z zasobów finansowych jednostek samorządowych,
- silna konkurencja w aplikowaniu o środki UE (szczególnie z RPO i PO KL)
- trudności w pozyskaniu środków sponsorskich,
- trudności w wdrażania projektów realizowanych w partnerstwie publiczno – prywatnym.

Wśród dostępnych programów UE kluczowe znaczenie dla realizacji przedsięwzięć zaplanowanych w „Strategii" (jak również jej transgraniczny charakter) kluczowe znaczenie będą miały:

- Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej (POWT) Polska – Czechy,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego (RPO WO),
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL), zarówno w dyspozycji UMWO, jak również MSWiA,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska (WFOŚ),
- Wojewódzki Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (WPROW), z którego korzystają członkowie samorządowi Lokalnych Grup Działania,
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (PO IS),
- Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (PO IG)
- środki rozdysponowywane w ramach konkursów ogłaszanych przez Polską Organizację Turystyczną, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Ministerstwo Kultury.

Warto również uwzględnić następujące źródła:

- Program dla Europy Środkowej (dawniej CADSES) w ramach Europejskiej Współpracy Transnarodowej,
- Program Współpracy Międzyregionalnej INTERREG IV C.

Dla konkretnych programów operacyjnych i produktów niniejszej „Strategii" wskazane zostały konkretne źródła finansowania. Wykorzystanie tych źródeł zależy od Planu Działania konkretnego programu na kolejne lata.

4. Proponowany ramowy harmonogram wdrażania

Wdrażanie „Strategii" powinno przebiegać w trzech następujących etapach:

- **Etap przygotowawczy do wdrożenia**, w ramach którego zostałyby utworzone struktury odpowiedzialne za realizację i monitoring na poszczególnych poziomach. Na tym etapie nastąpiłoby szczegółowe zaplanowanie realizacji programów operacyjnych, wdrożenie procedur pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania poszczególnych programów, zabezpieczenie środków na realizację w budżetach JST – do połowy 2011 roku,
- **Etap realizacyjny**, w ramach którego uruchomiona zostałaby realizacja programów operacyjnych, zgodnie z harmonogramem i dostępnymi środkami finansowymi, realizacja pozostałych zadań, monitoring programów i bieżąca korekta - dopasowywanie „Strategii" do zaistniałych zmian (modyfikacja zapisów programów) – od połowy 2011 roku do 2020 roku + 2 lata, z podziałem na trzy fazy:
    - do 2013 roku,
    - lata 2014 – 2018,
    - lata 2018 – 2020 + 2 lata.

  Kolejne fazy zakończone byłyby monitoringiem osiąganych rezultatów i podejmowaniem działań korygujących.
- **Etap rozliczenia, zakończenia i monitorowania,** w ramach którego nastąpiłoby sformułowanie wniosków końcowych monitoringu, ocena skuteczności wdrożeń i wpływu podjętych działań na rozwój turystki w Powiecie Nyskim – lata 2018 – 2020 + 2 lata

XII. Zakończenie

„Strategia rozwoju turystycznego pogranicza nysko – jesenickiego na obszarze Powiatu Nyskiego" jest programem o długookresowej perspektywie, którego realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia zamierzonych efektów. Analiza stanu rozwoju turystyki w Powiecie Nyskim wskazała na potrzebę przyjęcia długoletniej perspektywy realizacyjnej. Cele strategiczne, zaproponowane dla „Strategii", wynikające z wizji i misji dla turystyki Ziemi Nyskiej odnoszą się do pięciu kluczowych obszarów, które zidentyfikowano dla rozwoju turystycznego Powiatu Nyskiego i realizacja których wymaga rozłożenia w czasie. Są to:

- ponadlokalny produkt turystyczny,
- współpraca partnerska na rzecz rozwoju turystyki na obszarze Powiatu Nyskiego,
- współpraca partnerska na rzecz rozwoju turystyki w wymiarze transgranicznym (obszaru nysko – jesenickiego),
- wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej i inwestycji turystycznych,
- rozwój kadr turystycznych.

Efektywność realizacji założeń „Strategii" zależy od wielu czynników. Proces wdrażania wymaga wysiłku organizacyjnego. Struktura wdrażania „Strategii" jest rozbudowana – wielopoziomowa, co wynika z ponadlokalnego (ponadgminnego) charakteru programu i zakresu wymaganego zaangażowania.

Turystyka jest jednak istotną szansą rozwojową dla Powiatu Nyskiego – najbardziej turystycznego powiatu Opolszczyzny. Niniejsza „Strategia" jest więc ważnym dokumentem programowym, który z spójny sposób wskazuje kierunki rozwoju turystyki Ziemi Nyskiej oraz narzędzia, przy pomocy których osiągnięte zostaną zaplanowane cele. Będzie to kapitał dla harmonijnego i zrównoważonego rozwoju Powiatu Nyskiego.

XIII. Zespół ds. Strategii

Skład zespołu ds. opracowywania strategii rozwoju turystycznego w ramach realizacji projektu "Strategia rozwoju turystycznego i promocji pogranicza nysko – jesenickiego na obszarze powiatu nyskiego"

Imię i nazwisko	Instytucja
Czesław Biłobran	Zarząd Powiatu
Daniel Palimąka	Zarząd Powiatu
Mirosław Aranowicz	Rada Powiatu w Nysie
Paweł Szymkowicz	Rada Powiatu w Nysie
Sebastian Jankowicz	Rada Powiatu w Nysie
Anatol Bukała	Starostwo Powiatowe w Nysie
Izabela Kicak	Starostwo Powiatowe w Nysie
Elżbieta Serafin	Starostwo Powiatowe w Nysie
Zofia Puczkowska-Kajling	Urząd Miejski w Nysie
Agnieszka Serduni	Urząd Miejski w Korfantowie
Kazimierz Mentel	Urząd Miejski w Otmuchowie
Piotr Stachura	Urząd Miejski w Paczkowie
Krystyna Jankowy	Urząd Miejski w Głuchołazach
Bogusława Zapotoczna - Pająk	Urząd Gminy w Kamienniku
Iwona Bil-Kubicka	Urząd Gminy w Skoroszycach
Paweł Michel	Urząd Gminy w Pakosławicach
Katarzyna Byra	Urząd Gminy Łambinowice
Kazimierz Staszków	Muzeum w Nysie
Marcin Greń	KPP Nysa
Elżbieta Pigulska	Zespół Opolskich Parków Krajobrazowych
Marian Gorzelany	Stowarzyszenie Biskupia Kopa
Jerzy Chmiel	PTTK Oddział Głuchołazy
Ryszard Szałatyński	LGD Nyskie Księstwo Jezior i Gór
Daniel Podobiński	LGD Partnerstwo Borów Niemodlińskich
Waldemar Chmielowski	Nadleśnictwo Prudnik
Marian Misztak	Nadleśnictwo Prudnik
Zenowia Murawska	Agroturystyczne Stowarzyszenie Ziemi Nyskiej i Borów Niemodlińskich
Piotr Mielec	Opolska Regionalna Organizacja Turystyczna
Kordian Kolbiarz	Powiatowy Urząd Pracy w Nysie
Ewa Byczek	Centrum informacji turystycznej - Bastion św. Jadwigi
Małgorzata Klakla	Centrum informacji turystycznej - Bastion św. Jadwigi
Krystyna Dubiel	Licencjonowany przewodnik turystyczny

Bożena Węcka	Instytut Turystyki Krajów Biblijnych Wyższej Szkoły Teologiczno – Humanistycznej w Podkowie Leśnej. Punkt konsultacyjny w Nysie
Marcel Šos	Stowarzyszenie Na jedné lodi.
Martina Mařáková	Stowarzyszenie Na jedné lodi
Vendula Poláchová	Jesenická rozvojová o.p.s

XIV. Wzór ankiety

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków budżetu państwa.
PRZEKRACZAMY GRANICE

BADANIA RUCHU TURYSTYCZNEGO W POWIECIE NYSKIM - LATO 2009 R.

Szanowni Państwo.

Ponieważ bardzo cenimy sobie Państwa zdanie i zależy nam, aby jakość oferty turystycznej była jak najlepsza, prosimy o wzięcie udziału w badaniach zleconych przez Starostwo Powiatowe w Nysie. Państwa szczere odpowiedzi będą dla nas wskazówkami, co możemy zrobić lepiej dla Turystów odwiedzających Powiat Nyski (Ziemię Nyską). Szczegółowe informacje: www.powiat.nysa.pl i www.2ba.pl. Zapraszamy do wypełnienia ankiety i życzymy udanego pobytu.

---

1. **Skąd czerpał/a Pan/i informacje o Powiecie Nyskim podejmując decyzję o przyjeździe? (do 3 odpowiedzi)**
   - ☐ Byłem tu już.....(gdzie?)
   - ☐ Strona internetowa.....(jaka?)
   - ☐ Rodzina/znajomi
   - ☐ Kontakt z Informacją Turystyczną.....(gdzie?)
   - ☐ Radio/prasa/telewizja.....(nazwa?)
   - ☐ Ulotki/foldery
   - ☐ Targi turystyczne.....(jakie?)
   - ☐ Inne źródło.....(jakie?)
2. **Pobyt spędza Pan/i: (do 2 odpowiedzi)**
   - ☐ Samotnie
   - ☐ Z rodziną.....(razem ile osób)
   - ☐ Z przyjaciółmi.....(razem ile osób)
3. **W jakim celu przyjechał/a Pan/i do Powiatu Nyskiego? (do 3 odpowiedzi)**
   - ☐ Wypoczynek nad wodą.....(gdzie?)
   - ☐ Wypoczynek w górach.....(gdzie?)
   - ☐ Wypoczynek w lesie
   - ☐ Uprawianie turystyki aktywnej .....(jakiej?)
   - ☐ Zwiedzanie (architektura, kultura, przyroda)
   - ☐ Udział w imprezie .....(jakiej?)
   - ☐ Spędzenie czasu z rodziną
   - ☐ Pobyt służbowy (spotkania, szkolenie)
   - ☐ Odwiedziny rodziny/znajomych
   - ☐ Pielgrzymka (kult Św. Marii Luizy Merkert)
   - ☐ Wyjazd do Czech.....(dokąd?)
   - ☐ Zatrzymałem/ams się po drodze do .....(dokąd?)
   - ☐ Inny cel.....(jaki?)
4. **Na jak długo przyjechał/a Pan/i do Powiatu Nyskiego?**
   - ☐ Pół dnia (do 6 godzin)
   - ☐ 1 dzień BEZ noclegu
   - ☐ 1 dzień z noclegiem
   - ☐ Weekend (2 noclegi)
   - ☐ Więcej noclegów.....(ile?)
   - ☐ Katedra w Nysie wraz ze Skarbcem Św. Jakuba
   - ☐ Twierdza Nysa (fortyfikacje Nysy)
   - ☐ Na Szlaku Św. Jakuba
   - ☐ Miejsce kultu Św. Marii Luizy Merkert
   - ☐ „Śląskie Carcassonne" - Paczków
   - ☐ Góry Opawskie
   - ☐ Zamek w Otmuchowie
   - ☐ „Lato kwiatów" w Otmuchowie
   - ☐ Nad Nysą Kłodzką
   - ☐ Blisko Czech
   - ☐ Miejsce letniego wypoczynku
   - ☐ Inne.....(jakie?)
1. **Z jakiego rodzaju oferty po stronie czeskiej Pan/i korzysta? (do 3 odpowiedzi)**
   - ☐ Oferta gastronomiczna
   - ☐ Oferta noclegowa
   - ☐ Oferta bazy rekreacyjnej i sportowej (np. kręgielnia)
   - ☐ Szlaki piesze
   - ☐ Szlaki rowerowe
   - ☐ Zwiedzanie (architektura, kultura, przyroda)
   - ☐ Oferta imprez (sportowych, kulturalnych, religijnych)
5. **Gdzie się Pan/i zatrzymał/a?**
   - ☐ W hotelu
   - ☐ W pensjonacie
   - ☐ W ośrodku wczasowym/wypoczynkowym
   - ☐ U rodziny/znajomych
   - ☐ Na kwaterach prywatnych (w pokojach gościnnych)
   - ☐ Na polu namiotowym
   - ☐ Nie nocuję
6. **W jakiej miejscowości się Pan/i zatrzymał?** .....(proszę podać)
7. **Jakie atrakcje turystyczne zamierza Pan/i odwiedzić podczas pobytu na Ziemi Nyskiej? (proszę podać)** .....
8. **Czy w trakcie wyjazdu ma Pan/i w planie odwiedzenie innych miejscowości, poza miejscem czasowego pobytu?**
   - ☐ Tak .....(jakie?)
   - ☐ Nie
   - ☐ Nie wiem
9. **Co było motywem Pana/i przyjazdu do Powiatu Nyskiego? (do 3 odpowiedzi)**
   - ☐ Atrakcyjne połączenie
   - ☐ Jeziora (Nyskie, Otmuchowskie, Paczkowskie)
   - ☐ Rzeki (Nysa Kłodzka, Biała Głuchołaska)
   - ☐ Bliskość gór (Opawskich, Jesenik)
   - ☐ Bogactwo zabytków .....(jakich?)
   - ☐ Atrakcyjne imprezy (sportowe, kulturalne, religijne)
   - ☐ Infrastruktura do uprawiania turystyki aktywnej .....(jakiej?)
   - ☐ Bliskość Czech
   - ☐ Inne przyczyny.....(jakie?)
10. **Jakie ma Pan/i skojarzenia z Ziemią Nyską (do 3 odpowiedzi)**
    - ☐ Księstwo Nyskie Biskupów Wrocławskich
    - ☐ „Pojezierze Nysy Kłodzkiej" (jeziora)
    - ☐ Zakupy
    - ☐ Nie korzystam
    - ☐ Inne .....(co?)
2. **Jak ocenia Pan atrakcyjność turystyczną Powiatu Nyskiego?**
   - ☐ Bardzo wysoko
   - ☐ Wysoko
   - ☐ Średnio
   - ☐ Nisko
   - ☐ Bardzo nisko
3. **Z jakimi miejscami konkuruje Ziemia Nyska? (do 2 odpowiedzi)**
   - ☐ Kotlina Kłodzka
   - ☐ Ziemia Ząbkowicka
   - ☐ Góry Sowie
   - ☐ Karkonosze
   - ☐ Jezioro Turawskie
   - ☐ Beskid Śląski
   - ☐ Jesenki (Czechy)
4. **Który raz jest Pan/i w Powiecie Nyskim**
   ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ więcej
5. **Podczas pobytu w Powiecie Nyskim planuję wydać ok..... zł na osobę**

Metryczka

5. **Płeć** ☐ Mężczyzna ☐ Kobieta
7. **Wiek** ☐ 18-30 ☐ 31-45 ☐ 46-55 ☐ >56 lat
8. **Wykształcenie** ☐ wyższe ☐ średnie ☐ zawodowe ☐ podstawowe
9. **Miejsce zamieszkania** (kraj, województwo, miasto/wieś).....
10. **Wykonywany zawód** ☐ Nie pracuję ☐ pracuję – zawód.....
11. **Poziom deklarowanego dochodu na osobę** ☐ do 500 zł ☐ do 1000 zł ☐ do 1500 zł ☐ do 2000 zł ☐ do 2500 zł ☐ ponad 3000 zł

XV. Słownik pojęć

- **Atrakcje turystyczne** - wszystkie walory turystyczne występujące w stanie naturalnym lub przystosowanym do użytkowania przez turystów, które mogą stanowić przedmiot ich zainteresowania.
- **Chłonność turystyczna** - maksymalna liczba uczestników ruchu turystycznego, którzy mogą równocześnie przebywać na danym obszarze, nie powodując dewastacji i degradacji środowiska naturalnego, tym samym pogorszenia warunków wypoczynku.
- **Cel nadrzędny** - nazywany także celem głównym lub strategicznym, jest sprecyzowaniem pożądanego obrazu rzeczywistości w horyzoncie czasowym objętym strategią.
- **Cel operacyjny** - cel służący realizacji celów pośrednich, formułowany dla określenia zadań realizowanych na szczeblu wykonawczym.
- **Cel pośredni** - cel służący osiągnięciu celu nadrzędnego, wyznaczany dla obszarów priorytetowych.
- **Destynacja turystyczna** - docelowe miejsce podróży turysty, w szczególności kraj odwiedzin.
- **Diagnoza strategiczna** - identyfikacja najważniejszych uwarunkowań, szans i zagrożeń, a w efekcie podstawowych problemów wymagających rozwiązania na poziomie strategii.
- **Grupa docelowa** - to zbiór osób będących potencjalnymi konsumentami produktu, do których kierowany jest przekaz reklamowy. Tradycyjnym sposobem definiowania grupy docelowej jest wybór osób spełniających określone kryteria społeczno-demograficzne. Mogą to być wiek, płeć, wykształcenie, miejsce zamieszkania, liczba dzieci, dochód, stan posiadania. Takie podejście opiera się na założeniu, że osoby o tych samych cechach demograficznych, zamieszkujący ten sam region, wykazują podobne zachowania zakupowe, a zatem kupują produkty o zbliżonych cechach i w podobnych miejscach.
- **Macierz BCG** jest prostym narzędziem, przydatnym przy szacowaniu wagi poszczególnych usług z portfela produktu turystycznego . Idea macierzy BCG oparta jest na obserwacji cyklu życia produktu w korelacji z efektem skali, z których wynika np. że produkt we wczesnej fazie swego życia nie generuje zysków a przeciwnie często należy go finansować oraz że wysoka rentowność produktu jest silnie związana z dużym udziałem produktu w rynku.
  W analizie mamy cztery obszary (pola macierzy), w których umieszczamy wszystkie produkty, usługi świadczone przez przedsiębiorstwo hotelarskie wg stosownych dla tej metody analizy kryteriów. Każdy z produktów musimy zakwalifikować do któregoś z pól macierzy. Do wyboru mamy:
  "Gwiazdy" (ang.: stars)"; produkty (usługi), które wymagają jeszcze nakładów i nie przynoszą na ogół póki co zysków, choć tempo rozwoju jest wysokie i są duże szanse, że z produktu będzie duży pożytek dla turystyki;
  "Znaki zapytania" (ang.: question marks)"; w chwili analizy produkty (usługi) deficytowe, więc trudno jest określić ich możliwości. Mają względnie niski udział w rynku, ale za to potrafią charakteryzować się dużą dynamiką. W dłuższej perspektywie "odpowiednio doinwestowane, mogą się stać "gwiazdami" ale mogą także całkowicie zawieść pokładane w nich nadzieje.
  "Psy" to produkty (usługi) nieprzynoszące nadwyżek finansowych i nie rozwojowe. Bardzo niska dynamika i niski udział w rynku, których efektem jest słaba pozycja konkurencyjna i brak dodatnich przepływów finansowych. Do tych produktów się po prostu dopłaca.
  "Dojne Krowy" to produkty (usługi), które przynoszą firmie nadwyżkę netto i finansują pozostałe wyroby. Mają duży udział w rynku i mocną pozycję. Nie wymagają inwestycji jak "Gwiazdy", nie budzą emocji jak "znaki zapytania" i nie irytują jak "Kule u nogi". To produkty, dzięki którym przedsiębiorstwo utrzymuje swój stan ekonomiczny i się rozwija. Może nie są innowacyjne, są za to dobre, sprawdzone, uznane wśród klientów i potrzebne. Co jeszcze istotne, są kosztowym przywódcą w danym przemyśle.

- **Odwiedzający jednodniowy** – odwiedzający, który nie nocuje w obiektach zakwaterowania zbiorowego lub indywidualnego (kwatery agroturystyczne, pokoje gościnne itp.) w odwiedzanym kraju.
- **Pola strategiczne** - główne obszary wieloletnich i docelowych działań zmierzających do osiągnięcia celu nadrzędnego
- **Produkt obszaru recepcji turystycznej** - całość składająca się z elementów materialnych i niematerialnych, stanowiących podstawę istniejącego w umyśle turysty wyobrażenia i oczekiwań związanych z pobytem w danym miejscu.
- **Produkt turystyczny** - dostępny na rynku pakiet materialnych i niematerialnych składników umożliwiających realizację celu wyjazdu turystycznego.
- **Regionalne i lokalne organizacje turystyczne** - to organizacje współpracy samorządu terytorialnego i lokalnej branży turystycznej. Ich członkami lub udziałowcami są: Marszałek Województwa, Stowarzyszenia gmin lub ich związki, powiaty, atrakcyjne turystycznie gminy, przedstawiciele lokalnej branży turystycznej zrzeszonej i reprezentującej swoje interesy w postaci stowarzyszenia, inne zainteresowane rozwojem turystyki województwa podmioty.
- **Region turystyczny** - obszar pełniący funkcję turystyczną na zasadzie jednorodności cech środowiska fizyczno-geograficznego oraz wewnętrznych powiązań usługowych.
- **Rejon turystyczny** - obszar realizacji pojedynczych funkcji czasu wolnego lub jednorodnych ich grup, będący częścią regionu turystycznego i stanowiący obszar koncentracji ruchu turystycznego w tym regionie.
  Turysta – odwiedzający, który przynajmniej przez jedną noc korzysta z obiektów zakwaterowania zbiorowego lub indywidualnego w odwiedzanym kraju, regionie, miejscowości.
- **Turystyka** – zgodnie z definicją Światowej Organizacji Turystyki ONZ przyjęto, ze jest to ogół działań ludzi, którzy podróżują i przebywają dla wypoczynku, w interesach i w innych celach przez nie więcej niż rok bez przerwy w miejscach znajdujących się poza ich zwykłym otoczeniem. Tak rozumiane pojęcie turystyki wykracza poza turystykę ograniczoną do wyjazdów wakacyjnych i krajoznawczych odbywanych w czasie wolnym. Obejmuje ono również podróże związane z wykonywaniem zawodu. Podstawowy cel podroży musi być jednak inny niż podjęcie działalności zarobkowej, wynagradzanej w odwiedzanym miejscu.
- **Turystyka wypoczynkowa** – długookresowe i krótkookresowe pobyty turystyczne, obejmujące przede wszystkim takie formy, jak: długookresowe wyjazdy do ośrodków wczasowych, kilkudniowe i jednodniowe wyjazdy świąteczne (weekendowe), wypoczynek na działkach letniskowych i w „drugich domach". Wspólnym celem tych wyjazdów jest (raczej bierna niż czynna) regeneracja sił fizycznych i psychicznych. Uwzględniając powyższe założenia przyjęto, że głównymi walorami stanowiącymi podstawę do rozwoju turystyki wypoczynkowej będą następujące cechy środowiska geograficznego: wolne od zanieczyszczeń powietrze, cisza, niski stopień urbanizacji, zróżnicowana rzeźba terenu, występowanie zbiorników i cieków przydatnych do kąpieli i sportów wodnych, duża lesistość obszaru, walory estetyczne krajobrazu, brak uciążliwych zakładów, obiektów i urządzeń przemysłowych, rolniczych, czy transportowych, oddalenie od dużych ośrodków miejskich. W ramach tak zdefiniowanej turystyki wypoczynkowej zaspokajane mogą być także potrzeby krajoznawcze oraz uprawiane formy kwalifikowane, nie powinny one jednak stanowić głównych motywów podroży.
- **Turystyka tranzytowa** – specyficzna forma turystyki, na którą od strony podażowej (produktowej) składa się przede wszystkim obsługa osób podróżujących przez dany obszar. Rdzeń produktu stanowią właściwie zagospodarowane szlaki komunikacyjne, uwzględniające między innymi motele, parkingi, obiekty gastronomiczne, miejsca do wypoczynku osób podróżujących.

- **Turystyka biznesowa** - obejmuje kongresy, wystawy (targi), spotkania biznesowe, zbiorowe imprezy oraz spotkania motywacyjne. Ten sektor turystyki obejmuje specyficzny segment rynku, jakim są firmy i przedsiębiorstwa. Zaliczą się do niej również tzw. turystyka zakupowa (shopping)
- **Turystyka w miastach i kulturowa** - obejmuje wycieczki zorganizowane i indywidualne podróże w celu zwiedzania miast, muzeów, obiektów zabytkowych (historycznych i kulturalnych) oraz uczestnictwo w imprezach kulturalnych.
- **Turystyka na terenach wiejskich, agroturystyka** - obejmuje wszelkie formy turystyki na terenach wiejskich, w tym pobyty w gospodarstwach rolnych, imprezy folklorystyczne, rzemiosło ludowe, tradycyjne życie w gospodarstwach rolnych, także ekoturystykę, zwiedzanie parków narodowych i krajobrazowych oraz rezerwatów przyrody. Ma podobne cechy do tych, które charakteryzują turystykę wypoczynkową. Rdzeń produktu, poza walorami środowiskowymi, tworzy dodatkowo samo gospodarstwo rolne i jego otoczenie.
- **Turystyka rekreacyjna, aktywna i specjalistyczna** - obejmuje szeroki zakres rekreacji przy wykorzystaniu walorów środowiska naturalnego (góry, jeziora, rzeki, wybrzeże), specjalne imprezy z bogatej polskiej oferty turystyki specjalistycznej (latanie, lotniarstwo, instruktaż sportowy itp.), obejmującej także tradycyjne ośrodki wypoczynkowe nad morzem, pojezierzach i w innych regionach, również w uzdrowiskach i sanatoriach wykorzystujących naturalne warunki lecznicze oraz uwzględniającej wszystkie rodzaje specjalistycznych zainteresowań.
- **Walory turystyczne** – specyficzne cechy i elementy środowiska naturalnego i antropogenicznego (współczesne i historyczne przejawy działalności człowieka), które stanowią przedmiot zainteresowania turystów (lub odwiedzających jednodniowych). Do podstawowych grup walorów turystycznych zalicza się: walory krajoznawcze, wypoczynkowe oraz specjalistyczne. Odpowiadają im tradycyjne formy turystyki, takie jak: turystyka krajoznawcza (wycieczki, zwiedzanie), turystyka wypoczynkowa (długookresowe wypoczynkowe wyjazdy urlopowe), turystyka specjalistyczna – formy kwalifikowane (żeglarstwo, kajakarstwo, turystyka rowerowa itp.).
- **Wskaźnik Baretje'a** - wskaźnik funkcji turystycznej miejscowości, wyrażony liczbą turystycznych miejsc noclegowych, pomnożoną przez 100, przypadającą na liczbę ludności miejscowej.
- **Wskaźnik Deferta** - wskaźnik funkcji turystycznej, wyrażony liczbą turystów korzystających z noclegów, przypadającą na km^2 powierzchni całkowitej.
- **Wskaźnik Charvata** - wskaźnik nasycenia bazą turystyczną, wyrażony liczbą miejsc noclegowych przypadających na km^2 powierzchni całkowitej.
- **Wskaźnik liczby udzielonych noclegów** - liczba udzielonych noclegów przypadająca na km^2 powierzchni całkowitej.
- **Wskaźnik Schneidera** - wskaźnik intensywności ruchu turystycznego, wyrażony liczbą turystów korzystających z noclegów, przypadającą na 1000 mieszkańców stałych.

XVI. Spis rysunków i tabel

Rysunek 1: Przyszłe trendy w turystyce 7
Rysunek 2: Kierunki Rozwoju Turystyki do 2015 roku 9
Rysunek 3: Cele wiodące rozwoju turystyki według Kierunków Rozwoju Turystyki do 2015 roku 9
Rysunek 4: Turyści korzystający z turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania w województwie opolskim w latach 1998-2007 11
Rysunek 5: Udział miejsc noclegowych i wykorzystania noclegów w Powiecie Nyskim na tle innych powiatów Opolszczyzny 12
Rysunek 6: Struktura zatrudnienia według klasyfikacji PKD w Powiecie Nyskim 12
Rysunek 7: Ranking liczby obiektów turystycznych, miejsc noclegowych i obłożenia województw w Polsce 13
Rysunek 8: Powiat Nyski w Euroregionie Pradziad 14
Rysunek 9: Wartość projektów w PLN realizowanych w FMP przez Powiat Nyski i jego gminy 15
Rysunek 10: Położenie i dostępność komunikacyjna Powiatu Nyskiego 18
Rysunek 11: Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych 21
Rysunek 12: Udział procentowy zabytków według krajowego rejestru zabytków, stan na 31.12.2008 r. 25
Rysunek 13: Zasięg Lokalnych Grup Działania w Powiecie Nyskim 33
Rysunek 14: Atrakcyjność i częstość występowania walorów w Powiecie Nyskim 40
Rysunek 15: Struktura bazy noclegowej Powiatu Nyskiego według danych GUS 43
Rysunek 16: Udział bazy noclegowej ogółem i sezonowej w gminach Powiatu Nyskiego (obiekty) 44
Rysunek 17: Udział bazy noclegowej ogółem i sezonowej w gminach Powiatu Nyskiego (miejsca noclegowe) .. 44
Rysunek 18: Wskaźniki gęstości bazy i funkcji turystycznej dla Powiatu Nyskiego i innych destynacji 48
Rysunek 19: Struktura próby badanych turystów 55
Rysunek 20: Źródła informacji o Powiecie Nyskim 56
Rysunek 21: Cel przyjazdu do Powiatu Nyskiego 57
Rysunek 22: Długość pobytu w Powiecie Nyskim 57
Rysunek 23: Rodzaj obiektu czasowego pobytu turystów. 58
Rysunek 24: Decyzja dotyczące odwiedzenia innych miejsc poza miejscem czasowego pobytu 58
Rysunek 25: Informacja o powrotach turystów i odwiedzających na Ziemię Nyską 59
Rysunek 26: Ocena atrakcyjności turystycznej Powiatu Nyskiego 59
Rysunek 27: Motywy przyjazdu do Powiatu Nyskiego 60
Rysunek 28: Wzajemne korzystanie z oferty turystyki transgranicznej 61
Rysunek 29: Skojarzenia wizerunkowe z Powiatem Nyskim 62
Rysunek 30: Konkurencyjne destynacje względem Powiatu Nyskiego 62
Rysunek 31: Schemat struktury celu „Rozwój turystyki w oparciu o posiadany potencjał i chronione środowisko naturalne" w „Strategii Rozwoju Wspólnoty Międzygminno – Powiatowej Ziemi Nyskiej na lata 2004 - 2015" . 69
Rysunek 32: Klasyfikacja rynków produktowych dla turystyki w Powiecie Nyskim 71
Rysunek 33: Obszary turystyki weekendowej w Powiecie Nyskim 72
Rysunek 34: Macierz BCG grup produktów turystycznych Powiatu Nyskiego 75
Rysunek 35: Rynki docelowe dla turystyki Powiatu Nyskiego 77
Rysunek 36: Rynki docelowe dla turystyki Powiatu Nyskiego według badań (lato 2009) 79
Rysunek 37: Przykłady publikacji promocyjnych Powiatu Nyskiego 86
Rysunek 38: Schemat struktury celów w „Strategii rozwoju turystycznego pogranicza nysko – jeseníckiego na obszarze Powiatu Nyskiego 96
Rysunek 39: Cel strategiczny 1 dla w „Strategii rozwoju turystycznego pogranicza nysko – jeseníckiego na obszarze Powiatu Nyskiego" 100
Rysunek 40: Cel strategiczny 2 dla „Strategii rozwoju turystycznego pogranicza nysko – jeseníckiego na obszarze Powiatu Nyskiego" 101

Rysunek 41: Cel strategiczny 3 dla „Strategii rozwoju turystycznego pogranicza nysko – jesenickiego na obszarze Powiatu Nyskiego" 101
Rysunek 42: Cel strategiczny 4 dla „Strategii rozwoju turystycznego pogranicza nysko – jesenickiego na obszarze Powiatu Nyskiego" 102
Rysunek 43: Cel strategiczny 5 dla „Strategii rozwoju turystycznego pogranicza nysko – jesenickiego na obszarze Powiatu Nyskiego" 102
Rysunek 44: Model liniowej współpracy pomiędzy samorządem lokalnym i branżą turystyczną Ziemi Nyskiej dla realizacji „Strategii" 104
Rysunek 45:Poziom odniesień strategicznych dla „Strategii rozwoju turystycznego pogranicza nysko – jesenickiego na obszarze Powiatu Nyskiego 105
Rysunek 46: Piramida marketingowego podejścia do rozwoju turystyki w Powiecie Nyskim 108
Rysunek 47: Koncepcja priorytetowych markowych produktów turystycznych Ziemi Nyskiej 120
Rysunek 48: System wdrażania „Strategii rozwoju turystycznego pogranicza nysko – jesenickiego na obszarze Powiatu Nyskiego" 132

Tabela 1: Ocena walorów turystycznych gmin Powiatu Nyskiego 41
Tabela 2: Baza noclegowa według danych GUS w latach 2004 - 2008 42
Tabela 3: Liczba obiektów noclegowych w gminach Powiatu Nyskiego wg danych GUS w latach 2004 - 2008 ... 43
Tabela 4: Liczba miejsc noclegowych w gminach Powiatu Nyskiego wg danych GUS w latach 2004 - 2008 43
Tabela 5: Baza noclegowa w gminach Powiatu Nyskiego według danych gmin (obiekty) 45
Tabela 6: Baza noclegowa w gminach Powiatu Nyskiego według danych gmin (miejsca noclegowe) 45
Tabela 7: Baza szkoleniowo – konferencyjna w gminach Powiatu Nyskiego 46
Tabela 8: Porównanie bazy noclegowej i ruchu turystycznego Powiatu Nyskiego z innymi destynacjami (2008) 47
Tabela 9: Baza gastronomiczna Powiatu Nyskiego 49
Tabela 10: Porównanie wielkości gastronomicznej bazy powiatów Opolszczyzny 49
Tabela 11: Baza rekreacyjno – sportowa Powiatu Nyskiego 51
Tabela 12: Ruch turystyczny w Gminach Powiatu Nyskiego 52
Tabela 13: Wskaźniki charakteryzujące ruch turystyczny Powiatu Nyskiego i wybranych destynacji 53
Tabela 14: Pozycja turystyczna Powiatu Nyskiego względem destynacji konkurencyjnych 89
Tabela 15: Analiza SWOT/TOWS dla turystyki w Powiecie Nyskim 93
Tabela 16: Prezentacja zgodności celów strategicznych dla turystyki Powiatu Nyskiego z dokumentami wyższego i niższego rzędu 106
Tabela 17: Program operacyjny „Branżowa Lokalna Organizacja Turystyczna Ziemi Nyskiej" 111
Tabela 18: Program operacyjny „Transgraniczny wielopoziomowy system informacji turystycznej" ProtourNet 112
Tabela 19: Program operacyjny „Rada Turystyczna przy Staroście Nyskim" TourWorking 113
Tabela 20: Program operacyjny „Kuźnia kadr dla turystyki Powiatu Nyskiego" 114
Tabela 21: Wskaźniki produktu dla „Strategii" 134
Tabela 22: Wskaźniki rezultatu dla „Strategii" 135
Tabela 23: Wskaźniki oddziaływania dla „Strategii" 136